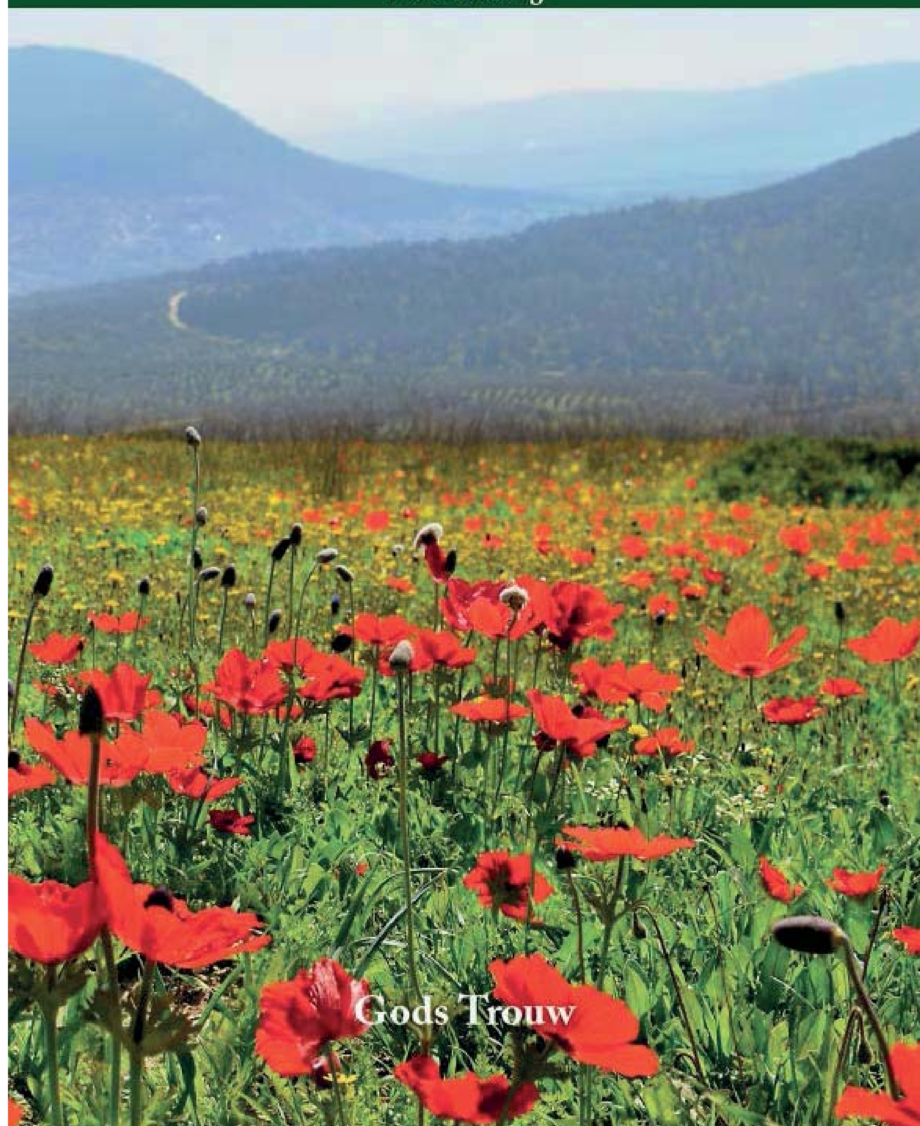
Hosea
Toegelicht & toegepast 28

Ger de Koning

Hosea

Toegelicht & toegepast

HOSEA

Toegelicht & toegepast

Gods Trouw

Ger de Koning

Deze publicatie is verkrijgbaar in boekvorm in één band met Joël bij Uitgeverij Daniël:
© 2022 Uitgeverij Daniël, Zwolle, NL, ISBN 978-90-79718-68-9 (hardcover)

Omslagfoto: Lentebloemen bij Nazareth, in Galilea, Israël
Omslagontwerp: Theis-Jan Goudswaard
Lay-out: Jan Noordhoek

Inhoud

Tekstgebruik

Afkorting bijbelboeken

Oude Testament

Thora

Gn	Genesis
Ex	Exodus
Lv	Leviticus
Nm	Numeri
Dt	Deuteronomium

Historische boeken

Jz	Jozua
Ri	Richteren
Ru	Ruth
1Sm	1 Samuel
2Sm	2 Samuel
1Kn	1 Koningen
2Kn	2 Koningen
1Kr	1 Kronieken
2Kr	2 Kronieken
Ea	Ezra
Ne	Nehemia
Es	Esther

Poëtische boeken

Jb	Job
Ps	Psalmen
Sp	Spreuken
Pr	Prediker
Hl	Hooglied

Profetische boeken

Js	Jesaja
Jr	Jeremia
Kl	Klaagliederen
Ez	Ezechiël
Dn	Daniël
Hs	Hosea
Jl	Joël
Am	Amos
Ob	Obadja
Jn	Jona
Mi	Micha
Na	Nahum
Hk	Habakuk
Zf	Zefanja
Hg	Haggaï
Zc	Zacharia
Ml	Maleachi

Nieuwe Testament

Mt	Mattheüs
Mk	Markus
Lk	Lukas
Jh	Johannes
Hd	Handelingen
Rm	Romeinen
1Ko	1 Korinthiërs
2Ko	2 Korinthiërs
Gl	Galaten
Ef	Efeziërs
Fp	Filippenzen
Ko	Kolossenzen
1Th	1 Thessalonicenzen
2Th	2 Thessalonicenzen
1Tm	1 Timotheüs
2Tm	2 Timotheüs
Tt	Titus
Fm	Filémon
Hb	Hebreeën
Jk	Jakobus
1Pt	1 Petrus
2Pt	2 Petrus
1Jh	1 Johannes
2Jh	2 Johannes
3Jh	3 Johannes
Jd	Judas
Op	Openbaring

Vertalingen

Alle tekstaanhalingen uit het Oude Testament komen uit de Herziene Statenvertaling (HSV).
De tekstaanhalingen uit het Nieuwe Testament komen uit de Herziene Voorhoeve-uitgave, ook wel TELOS-vertaling genoemd.

Verwijzingen

De tekst van *Hosea* staat in dit commentaar. In een aantal gevallen worden tekstverwijzingen voluit geciteerd. Alle andere tekstverwijzingen kan de lezer zelf in de Bijbel opzoeken.

Haakjes

Oude Testament

In de bijbelgedeelten van het *Oude Testament* worden twee soorten haakjes gebruikt:

Ronde haakjes ( )

Deze dienen uitsluitend om het lezen en begrijpen van de tekst te vergemakkelijken; zij geven aan dat een bepaald gedeelte een soort tussenzin vormt die de eigenlijke loop van het verhaal of het betoog enigszins onderbreekt. De woorden tussen ronde haakjes behoren tot de grondtekst.

Vierkante haakjes [ ]

Deze haakjes staan om woorden die in de gedrukte uitgave van de Herziene Statenvertaling *cursief* staan. Omdat in dit boek de hele bijbeltekst cursief wordt weergegeven, wordt van deze haakjes gebruikgemaakt om woorden te markeren die cursief in de gedrukte uitgave staan. Deze haakjes geven aan dat de ingesloten woorden niet in de grondtekst voorkomen, maar in het Nederlands zijn ingevoegd om de tekst begrijpelijk te maken.

Nieuwe Testament

In de bijbelgedeelten van het Nieuwe Testament, die uit de TELOS-vertaling worden genomen, worden drie soorten haakjes gebruikt. Over het gebruik hiervan wordt in het 'Voorwoord' van de TELOS-vertaling het volgende gezegd:

'In de vertaling zijn drie soorten haakjes gebruikt:

Ronde haakjes ( )

Deze dienen uitsluitend om het lezen en begrijpen van de tekst te vergemakkelijken; zij geven aan dat een bepaald gedeelte een soort tussenzin vormt die de eigenlijke loop van het verhaal of het betoog enigszins onderbreekt.

Vierkante haakjes [ ]

Deze geven aan dat de ingesloten woorden niet in de grondtekst voorkomen, maar in het Nederlands moeten worden ingevoegd om de tekst begrijpelijk te maken; deze woorden moeten dus altijd gelezen worden. Met name het (bepaalde) lidwoord ontbreekt nogal eens in het Grieks, waar dat in het Nederlands wel noodzakelijk is; aangezien verschillende uitleggers van mening zijn dat het al of niet voorkomen van het lidwoord vaak van grote betekenis is, is ernaar gestreefd dit overal in de vertaling tussen haakjes te plaatsen waar het in de grondtekst ontbreekt.

Scherpe haakjes < >

Deze geven aan dat de ingesloten woorden in sommige handschriften wel en in andere niet voorkomen.´

Vooraf

De zogenaamde ‘kleine profeten’, waarvan *Hosea* de eerste is, behoren voor de meeste bijbellezers niet tot de favoriete boeken van de Bijbel. Ook voor mij hebben ze lange tijd de plaats gehad die ze in het Oude Testament in de Bijbel hebben: achteraan. Dat ze achteraan staan, heeft niets te maken met de belangrijkheid ten opzichte van bijbelboeken die ervoor staan. Ze hebben hun plaats achteraan gekregen omdat ze daar geschiedkundig thuishoren. Ze hebben namelijk hoofdzakelijk betrekking op de laatste gebeurtenissen die zich in en rondom Israël hebben afgespeeld voordat het doek voor dat volk viel en de tijd daarna.

Dat ze bij mijn bestudering van de Bijbel achteraan zijn gekomen, heeft te maken met het feit dat ik niet zo goed wist hoe ik ze moest lezen en welk nut ik ervan kon hebben. Toen mij gevraagd werd lezingen over *Hosea* te houden, hoefde ik niet lang na te denken. Het gaf mij namelijk de gelegenheid dit bijbelboek weg te halen van de plaats achteraan en het voorop in mijn bestudering van de Heilige Schrift te plaatsen.

Wat ik heb mogen ontdekken over *Hosea* en door de lezingen heb mogen delen, heb ik in dit commentaar uitgewerkt om het met de lezer te kunnen delen. Ik hoop en bid dat de lezer bij het bestuderen van dit bijbelboek net zoveel zegen ontvangt als ik. Moge de uitwerking ervan zichtbaar worden in onze levens onder de krachtige werking van Gods Geest tot eer van de Heer Jezus.

Ger de Koning
Middelburg, oktober 2001 – herzien januari 2022

Het boek Hosea

De kleine profeten

De twaalf bijbelboeken die wel genoemd worden ‘de kleine profeten’, zijn misschien wel de minst gelezen bijbelboeken en daardoor ook het minst bekend bij de christenen. Maar ook deze ‘kleine profeten’ behoren tot de geïnspireerde Schriften, waarvan we lezen: *“Alle Schrift is door God ingegeven en nuttig om te leren, te weerleggen, te verbeteren en te onderwijzen in de gerechtigheid, opdat de mens Gods volkomen is, tot alle goed werk ten volle toegerust” (2Tm 3:16-17)*. Voor de profeten, en dus ook voor de ‘kleine profeten’, geldt daarbij nog speciaal het woord: *“Weet dit eerst, dat geen profetie van [de] Schrift een eigen uitlegging heeft” (2Pt 1:20)*. Dit betekent dat we alle profeten en alle bijbelboeken nodig hebben om Schrift met Schrift te kunnen vergelijken.

Ze worden ‘de kleine profeten’ genoemd vanwege de korte inhoud van hun geschriften in vergelijking met profeten als Jesaja en Jeremia. Die profeten kunnen we ‘grote profeten’ noemen, omdat hun boeken veel omvangrijker zijn. Maar voor het gezag waarmee hun woorden bekleed zijn, maakt het geen enkel verschil. Zowel voor wat we van Jesaja en Jeremia als voor wat we van Hosea, Joël, Amos, Obadja en de acht volgende ‘kleine’ profeten in de Bijbel hebben, geldt dat de inhoud is bekleed met hetzelfde Goddelijke gezag. Daarom is het goed en noodzakelijk dat christenen ook luisteren naar de boodschap van deze twaalf ‘kleine profeten’, die door sommigen ook wel als één geheel worden gezien en dan aangeduid worden als ‘Het Twaalf Profeten boek’.

Waarom de twaalf kleine profeten zijn gerangschikt zoals we ze in de Bijbel hebben, is niet duidelijk. Ze zijn niet chronologisch gerangschikt. Wel kunnen we een globale indeling maken naar de perioden waarin ze hebben geprofeteerd. De profeten Hosea, Joël, Amos, Obadja, Jona, Micha en Nahum profeteren in de tijd van het Assyrische wereldrijk. Habakuk en Zefanja profeteren in de tijd van de opkomst van Babel als wereldmacht. De derde periode is die van na de Babylonische ballingschap. In die tijd profeteren de profeten Haggaï, Zacharia en Maleachi.

Hosea heeft een actuele boodschap

Wat God door die twaalf profeten tot Zijn aardse volk te zeggen heeft, spreekt nog dezelfde duidelijke taal voor Gods hemelse volk in deze tijd. De vraag is echter of wij nog wel oren hebben naar wat God te zeggen heeft. We zullen zien hoe actueel de boodschap van Hosea voor de christen van vandaag is. De christen is iedereen die zegt een christen te zijn, ieder die zichzelf rekent tot Gods volk. Zoals Hosea zich heel direct richt tot het aardse volk van God, mogen wij naar Hosea luisteren in geestelijk afgeleide zin. We zullen het antwoord vinden op de vraag: Wat is zijn boodschap voor Gods volk in deze tijd?

De persoon Hosea

Voordat we gaan luisteren naar *"het woord van de HEERE dat gekomen is tot Hosea" (Hs 1:1)*, is het goed eerst enkele dingen op te merken over de persoon Hosea, over Hosea als profeet en over de situatie waarin Israël zich tijdens zijn prediking bevindt. Tegen die achtergrond zullen veel van zijn uitspraken duidelijker voor ons worden.

De naam Hosea betekent 'verlosser', 'bevrijder'. In die naam komt direct al tot uiting wat Gods bedoeling met de prediking van deze profeet is. Hij wil Zijn volk bevrijden van de macht van de zonde. Zijn naam herinnert aan de naam 'Jezus'. Jozef krijgt te horen dat hij de Zoon, Die Maria zal baren, de naam *"Jezus"* moet geven, met als verklaring: *"Want Hij zal Zijn volk behouden van hun zonden" (Mt 1:21)*. Met dat doel is de Heer Jezus naar de aarde gekomen. Als God iemand zendt, tot de mens in het algemeen of tot Zijn volk in het bijzonder, doet Hij dat altijd met het oog op het welzijn van die mens en van Zijn volk.

Wat we ook nog van Hosea weten, is dat hij *"de zoon van Beëri" (Hs 1:1)* is. De naam Beëri betekent 'mijn bron'. Zegt dat niet iets over de bron waarmee Hosea in verbinding staat? Hij put de kracht voor zijn dienst niet uit eigen vermogen, maar uit God. God is zijn bron, uit Hem betrekt hij wat hij nodig heeft om te doen wat hem wordt opgedragen. Trouwens, met minder zou hij zijn dienst nooit hebben kunnen verrichten. Verder is over de persoon Hosea niet veel bekend.

Een profeet wijst op de zonde

Van een profeet is ook niet zozeer belangrijk wie hij is, maar wat de boodschap is die hij brengt. Zijn persoon moet als het ware achter zijn boodschap schuilgaan. Profeten zijn over het algemeen niet zo geliefd bij het volk. Dat komt omdat ze meestal op het toneel verschijnen als er bij Gods volk iets niet in orde is. Daar spreken ze het volk dan op aan. Helaas blijkt dat het volk als geheel niet openstaat voor de stem en het hart van God, vertolkt door de profeten.

God, Die wil dat het volk zijn zonde belijdt en naar Hem terugkeert, wordt afgewezen. Dat is duidelijk te zien aan het lot dat veel profeten hebben ondergaan. De Heer Jezus zegt in Zijn weeklacht over Jeruzalem: *"Jeruzalem, Jeruzalem, dat de profeten doodt en hen stenigt die tot u zijn gezonden, hoe dikwijls heb Ik uw kinderen willen bijeenverzamelen, zoals een hen haar kuikens bijeenverzamelt onder haar vleugels, en u hebt niet gewild" (Mt 23:37)*.

Het volk is blind voor het feit dat God in Zijn liefde profeten tot hen zendt. Hij doet dat, omdat een leven in de zonde, met de rug naar God toe, nooit gelukkig maakt. Als er schuld ligt bij het volk van God door afgoderij en andere zonden, spreken profeten namens God tot het hart en het geweten van het volk. Ze waarschuwen voor het oordeel dat God moet laten komen.

Daarom wordt een profeet vaak gezien als een rustverstoorder, iemand die ergernis oproept, een pessimist. Zo noemt Achab de profeet Elia iemand *"die Israël in het ongeluk stort" (1Kn 18:17)*. Achab heeft door zijn goddeloze gedrag Gods oordeel over Israël afgeroepen en daarvan geeft hij Elia de schuld. Wij hebben ook wel eens de neiging om de schuld van onheil dat ons treft af te wentelen op anderen, het meest op degene die ons op ons zondige gedrag wijst.

Een profeet wijst ook op zegen

Maar profeten spreken niet alleen over oordeel. Het oordeel is meestal voor de massa van het volk die weigert zich te bekeren. Profeten spreken ook over zegen voor iedere enkeling die naar het Woord van God luistert. Die belofte van zegen is een bemoediging voor iedereen die te midden van een ontrouwe massa trouw wil blijven aan God en wil leven naar Zijn wil die Hij bekendmaakt in Zijn Woord.

Er is een verschil tussen een profeet als Hosea en profeten als Elia en Elisa. Van Elia en Elisa staat geen boek in de Bijbel, maar van Hosea wel. De prediking van Elia en Elisa heeft betrekking op de situatie van hun tijd en zij kondigen met het oog daarop oordeel en zegen aan. Hun profetieën hebben geen vervulling in de verre toekomst. Zij hebben niet geprofeteerd met het oog op een herstel van Israël in verbinding met de komst van de Messias. Dat is juist wel het geval bij de profeten van wie we een boek in de Bijbel hebben.

De 'schrijvende' profeten wijzen altijd vooruit naar de persoon van Christus en de vestiging van Zijn rijk. Dit rijk, wel genoemd het duizendjarig vrederijk, is nog steeds toekomstig. We zullen bij Hosea meerdere verwijzingen naar die tijd en dat rijk vinden.

De tijd waarin Hosea leeft

De tijd waarin Hosea leeft, is niet een tijd van armoede en hongersnood, maar een tijd van grote voorspoed en welvaart. Dat maakt zijn prediking niet gemakkelijker. Ga maar eens over oordeel prediken als het de mensen voor de wind gaat. Als ze bovendien naar de kerk gaan, zullen ze extra in hun gevoelens bevestigd worden dat ze toch wel heel trouwe mensen zijn. Ze redeneren: 'Als we slecht en zondig zouden leven, zouden we het vast niet zo goed hebben.'

In de tijd dat Hosea profeteert, wijst niets erop dat het oordeel voor de deur staat. Jerobeam II – ter onderscheiding van Jerobeam I, de eerste koning van het tienstammenrijk na de scheuring van Israël in twee en tien stammen *(1Kn 12:20)* – regeert van 793-753 v.Chr. God heeft Jerobeam aan de macht gebracht omdat Hij medelijden heeft met de ellende waarin het volk in zijn tijd verkeert *(2Kn 14:25-27)*.

Hij [d.i. Jerobeam] *bracht ook het gebied van Israël van Lebo-Hamath tot de zee van de Vlakte [aan Israël] terug, overeenkomstig het woord van de HEERE, de God van Israël, dat Hij gesproken had door de dienst van Zijn dienaar Jona, de zoon van Amitthai, de profeet uit Gath-Hefer. Want de HEERE zag dat de ellende van Israël zeer bitter was, dat het met de gebondene en de vrije gedaan was en dat Israël geen helper had. De HEERE had niet gezegd dat Hij de naam van Israël van onder de hemel uitwissen zou, maar Hij verloste hen door de hand van Jerobeam, de zoon van Joas. (2Kn 14:25-27)*

Voordat Jerobeam koning wordt, is de toestand in Israël kritiek. Het volk wordt ten tijde van zijn grootvader Joahaz door de Syriërs aan de rand

van de afgrond gebracht *(2Kn 13:7)*. Er is maar een schijntje over van de vroegere macht en heerlijkheid van Israël. Onder Joas, de vader van Jerobeam, krabbelt Israël weer wat overeind *(2Kn 13:25)*. Onder Jerobeam zet dit herstel door en hij brengt het land tot grote bloei.

Voorzeker, hij had voor Joahaz niet [meer] volk laten overblijven dan vijftig ruiters met tien strijdwagens en tienduizend [man] voetvolk; want de koning van Syrië had hen omgebracht en gemaakt als stof bij het dorsen. (2Kn 13:7)

Joas, de zoon van Joahaz, nam uit de macht van Benhadad, de zoon van Hazaël, de steden [terug] die [Hazaël] in de oorlog uit de macht van zijn vader Joahaz genomen had. Joas versloeg hem driemaal en bracht de steden van Israël [weer aan Israël] terug. (2Kn 13:25)

Tijden van welvaart

Tijdens die bloeitijd – je zou kunnen spreken van een gouden eeuw – predikt Hosea. Jerobeam is dan aan het tweede deel van zijn regering bezig. De mensen genieten in die tijd van al de gemakken en het plezier die welvaart met zich meebrengt, zonder dat ze daarvoor zelf hebben hoeven te strijden. Zij weten alleen uit de verhalen dat er ooit strijd is geleverd, dat er nederlagen zijn geleden en dat Israël verdrukt is geweest. Wat zij aan welvaart en voorspoed genieten, is hun in de schoot geworpen.

Het is een bekend gegeven dat voorspoed maar zelden leidt tot een gedrag dat God behaagt. Eerder ontstaat de neiging om God te vergeten, vooral als men zich voor die voorspoed niet heeft hoeven inspannen. Dit verschijnsel is wel genoemd 'de ziekte van het derde geslacht'. Die 'ziekte' ontstaat zo: de eerste generatie *verwerft*, de tweede generatie *erft*, de derde generatie *verderft*.

De eerste generatie heeft zich voor het verkrijgen van welvaart ingespannen. De tweede generatie heeft die welvaart zonder veel inspanning geerfd. Die welvaart wordt nog wel gewaardeerd, omdat die generatie de moeite herkent die het heeft gekost en is er (meestal) dankbaar voor. De derde generatie heeft echter geen enkele binding met het verwerven van de welvaart en het betekent ook niets voor haar, ze waardeert niet wat ze bezit.

Zegeningen krijgen of ervoor strijden

Letterlijk is dit toe te passen op de tijd waarin wij leven. Ik schrijf dit aan het begin van de eenentwintigste eeuw. Mijn ouders hebben de Tweede Wereldoorlog (1939-1945) meegemaakt. Na de oorlog hebben ze zich moe-

ten inzetten voor de wederopbouw van Nederland. Dat heeft veel inspanning gekost. Ik heb hun verhalen over verdrukking en armoede gehoord, maar er geen deel aan gehad. Ik ben net na de oorlog geboren en opgegroeid in de tijd dat er weer voldoende te koop is en dat de middelen om te kopen ook aanwezig zijn. Toch was het eerst nog uitkijken geblazen. Je kon niet alles kopen wat je wenste.

Onze kinderen echter, geboren in de jaren '70 en later, zijn opgegroeid in weelde en welvaart. Ze worden steeds meer omgeven door luxe en dingen die het leven leuk en gemakkelijk maken. Het wordt hun in de schoot geworpen. Maar ziet de wereld er nu beter uit? Zijn de jongeren van vandaag gelukkiger? Is er een vragen naar God? Steeds meer jongeren lopen vast in een maatschappij die alleen maar aandacht voor hen heeft voor zover ze zich aan deze jonge mensen kan verrijken.

Wat op maatschappelijk terrein geldt, is ook van toepassing op geestelijk gebied. Er zijn christenen die zich rijk voelen in hun kennis van geestelijke zegeningen. Ze hebben veel gehoord over de Heer Jezus, er wordt thuis uit de Bijbel gelezen, ze bezoeken samenkomsten waar over Hem wordt gesproken. Toch heeft dit alles geen uitwerking in hun leven. Integendeel, het lijkt erop dat hun kennis van die geestelijke zegeningen hen nonchalant en onverschillig maakt. Ze weten immers hoe alles zit? Maar van een echte omgang met God en een leven waaruit dankbaarheid tegenover God blijkt, is geen sprake.

Alle uiterlijke voorspoed ten spijt legt God door Hosea de werkelijke toestand van Zijn aardse volk bloot. Hij wil door deze profeet ook de werkelijke toestand van Zijn geestelijke volk, de gemeente, blootleggen.

Duur van de prediking

Zoals al is opgemerkt, is de taak van Hosea niet gemakkelijk. Hij heeft het tij duidelijk tegen. Samen met Amos en Micha heeft hij het volledige verval van Israël, de tien stammen, aan de kaak gesteld en het oordeel over het gehele volk aangekondigd. Amos is door God als profeet tot de tien stammen gestuurd tijdens het eerste deel van de regering van Jerobeam II. Hij is de voorloper van Hosea. Maar naar Amos heeft men niet geluisterd. Nu is het de beurt van Hosea.

Het feit dat de prediking van Amos nauwelijks resultaat heeft opgeleverd, maakt de taak van Hosea er ook niet gemakkelijker op. Toch gaat hij er moedig mee aan de slag en profeteert tegen het kwaad van zijn dagen. Door Hosea zendt God een van de laatste waarschuwingen aan Zijn volk. Daarom gaat Hosea zo indringend in op de ernst van de zonde van het volk en kondigt hij het oordeel aan dat zeker zal komen als ze niet luisteren. Als het volk aan zijn oproep geen gehoor geeft, zal het met hen als natie gedaan zijn.

De periode van het optreden van Hosea beslaat meer dan vijftig jaar. Al die tijd is hij getuige van de opstand van Israël tegen God. Hij heeft zijn volk lief en daarom breekt hun toestand zijn hart. Uit de lange tijd die Hosea profeteert, zien we hoe lankmoedig God is. Hij geeft in Hosea Zijn volk een laatste kans om alsnog tot Hem terug te keren. Mogelijk heeft Hosea zelfs de wegvoering van de tien stammen onder de regering van Israëls laatste koning, zijn naamgenoot Hosea, nog meegemaakt. Die wegvoering vindt plaats in het jaar 722 v.Chr. Hij is tot op het laatst bezig geweest het volk te waarschuwen.

Hoe Hosea predikt

In de veertien hoofdstukken die zijn bijbelboek telt, vermaant Hosea het volk en waarschuwt en bestraft hij het, omdat het van de HEERE is afgeweken. Hij spreekt tot het volk in voorbeelden en krachtige taal. Hij doet dat niet vanuit de hoogte, maar als iemand die bij dat volk hoort. Zijn uitspraken raken hemzelf, ze gaan door hem heen als een zwaard. Vandaar de smart van zijn hart die telkens door zijn profetie heen te horen is, vooral in *Hosea 4-10*.

Zijn stijl is buitengewoon krachtig en vol plotselinge overgangen. Hij gaat zomaar van bedreigingen over op beloften, van een kort woord van zegen op een toneel van bloedvergieten, van genoten gunstbewijzen in het verleden op toekomstige barensweeën die plotseling over Efraïm zullen komen. Hij spreekt zo, omdat het oordeel voor de deur staat.

Hij heeft haast om alles te zeggen wat kan bijdragen aan een inkeer van het volk. Hij wijzigt soms zo snel en abrupt van onderwerp, dat we in die gevallen beter kunnen spreken van *uit*spraken dan van *toe*spraken. Naast het

oordeel laat hij echter ook steeds weer zien hoe God ten slotte in genade met het volk zal handelen en een keer zal brengen in hun lot.

Het gebied waar Hosea profeteert

Het gebied waar Hosea predikt, is het tienstammenrijk. Het lijkt erop dat hijzelf ook tot het tienstammenrijk behoort, omdat hij spreekt over *"onze koning" (Hs 7:5)*, waarmee hij aangeeft een te zijn met het volk dat hij aanspreekt. Hosea spreekt tot Israël en Efraïm. Efraïm is de voornaamste stam van het tienstammenrijk. Hij speelt de hoofdrol in de ontrouw van het volk. Incidenteel spreekt Hosea ook *over* Juda *(Hs 4:15; 5:5)*, maar nauwelijks *tot* Juda. Hosea spreekt Israël (of Efraïm) aan. De namen Israël en Efraïm worden samen bijna tachtig keer genoemd, die van Juda slechts vijftien keer.

De indeling van het boek

De indeling van het boek is vrij eenvoudig. Er zijn drie delen:

1. *Hosea 1-3*. Hierin vinden we hoe Israël zich gedraagt en wat God daarom met dit volk moet doen. We vinden er ook de raadsbesluiten van God ten opzichte van Israël en Zijn wegen met hen, hoe Hij Zijn plan met hen zal vervullen, ondanks de houding van het volk. Elk van deze hoofdstukken eindigt dan ook met de zegen die God uiteindelijk voor het volk heeft.
2. *Hosea 4-13*. Daarin staan de vermaningen die de profeet in de Naam van de HEERE tot het volk uitspreekt.
3. *Hosea 14*. Hier horen we de oproep van de profeet tot het volk om zich te bekeren en hoe het volk daaraan zal gehoorzamen. Deze bekering zal in de laatste dagen, dat is in de eindtijd, plaatsvinden. Het resultaat van de bekering wordt beschreven.

Wat het boek Hosea met ons moet doen

Voordat we gaan luisteren naar *"het woord van de HEERE dat gekomen is tot Hosea" (Hs 1:1)* nog één opmerking. Het is mogelijk om het volle nut te ontvangen van wat God ons door de dienst van Hosea te zeggen heeft. Dat gebeurt vooral als we bij het bestuderen van dit bijbelboek gegrepen

worden door de hevige angst en de heftige gevoelens die het hart van deze man Gods vervullen vanwege

1. de liefde tot zijn volk en
2. de smart waarvan hij weet dat die God wordt aangedaan door hun ontrouw.

Als het Woord van God zo door ons heen kan gaan en bezit van ons kan nemen, gaan we delen in Gods gevoelens ten aanzien van de dingen om ons heen in de wereld in het algemeen en wat zich afspeelt in de christenheid in het bijzonder. Die houding geeft de Heilige Geest volop gelegenheid Zijn vormend werk in ons te doen. De uitwerking ervan zal gezien worden in ons leven, tot zegen voor onze omgeving en bovenal tot blijdschap en eer van God.

Hosea 1

Inleiding

Hosea krijgt van God de opdracht te trouwen met een vrouw die hem ontrouw zal worden. Daardoor leert hij Gods gevoelens kennen ten aanzien van Israël, dat Hem ontrouw geworden is. God kan Israël niet langer als Zijn volk erkennen. In de namen die Hosea zijn kinderen moet geven, komt dit tot uiting:

1. *"Jizreël" (vers 4)* betekent 'God verstrooit',
2. *"Lo-Ruchama" (vers 6)* betekent 'niet ontfermen' en
3. *"Lo-Ammi" (vers 9)* betekent 'niet Mijn volk'.

Toch heeft het volk niet voorgoed afgedaan. Vanaf *vers 10* laat God merken dat Hij Zijn voornemens met het volk in genade zal vervullen, een genade waarin ook de volken zullen delen.

Hosea 1 is als volgt in te delen:

1. Inleiding *(vers 1)*.
2. Het volk verlaat God en wordt daarvoor geoordeeld *(verzen 2-5)*.
3. God verbreekt de betrekkingen met Zijn volk en houdt op Zich over hen te ontfermen *(verzen 6-9)*.
4. Israël én de volken buiten Israël krijgen deel aan de zegeningen van het nieuwe verbond *(vers 10)*.
5. God hervat Zijn betrekkingen met Israël en Christus wordt als Hoofd erkend *(vers 11)*.
6. Een overblijfsel tekent zich af *(vers 12)*.

Het woord van de HEERE tot Hosea | *vers 1*

> *1 Het woord van de HEERE dat gekomen is tot Hosea, de zoon van Beëri, in de dagen van Uzzia, Jotham, Achaz, Hizkia, de koningen van Juda, en in de dagen van Jerobeam, de zoon van Joas, de koning van Israël.*

De profeet brengt niet zijn eigen woord, maar dat van de HEERE. Er staat niet 'de woorden (meervoud) van de HEERE', maar *"het woord van de HEE-*

RE". Dit geeft aan dat al de woorden van God een innerlijke eenheid vormen. Elk afzonderlijk woord in *"het woord van de HEERE"* vormt met alle andere gesproken woorden een volmaakt geheel.

De tijd waarin dit woord tot Hosea komt, wordt hoofdzakelijk aangeduid naar de koningen van Juda. Van het tienstammenrijk, waar hij toch profeteert, noemt hij slechts Jerobeam, terwijl hij na Jerobeam nog zes koningen heeft meegemaakt. Algemeen wordt aangenomen dat hij met het noemen van de koningen van Juda erkent dat, naar Gods verkiezing, de koningen van het geslacht van David recht hebben op de troon van Israël. God heeft David beloofd dat zijn nageslacht voortdurend zal regeren *(2Sm 7:12-13)*. De koningen van Israël, het tienstammenrijk, zijn geen nageslacht van David en kunnen op deze belofte dan ook geen aanspraak maken.

Van het tienstammenrijk noemt Hosea alleen Jerobeam omdat hij de laatste koning van Israël is door wie God handelt en hulp verschaft tegenover de vijand. Hij wordt door de HEERE gebruikt om Zijn volk te verlossen *(2Kn 14:27)*. Na Jerobeam is er slechts wanorde, doodslag en anarchie *(Hs 8:4)*. Daarom vermeldt Hosea geen van de zes opvolgers van Jerobeam, dat zijn Zacharia, Sallum, Menahem, Pekahia, Pekah en Hosea. Het is alsof hij zich ervoor schaamt. Hij zou hun door het noemen van hun namen ook te veel eer aandoen.

Jerobeam is de derde generatie na Jehu, over wie het in *vers 4* gaat. Aan Jehu is beloofd dat hij tot in de vierde generatie iemand op de troon zal hebben. De vierde zal Jerobeams zoon Zacharia zijn. Jerobeam heeft lang geregeerd, eenenveertig jaar *(2Kn 14:23)*. Zijn zoon Zacharia heeft maar heel kort geregeerd, slechts zes maanden *(2Kn 15:8)*. Na de korte regering van Zacharia volgt de ene koning de andere in snel tempo op, vaak door moord. Door de lange regering van Jerobeam laat God zien dat Hij geduld heeft met het huis van Jehu.

Tijdens de dienst van de profeet Hosea worden vier koningen vermoord. Deze tijd wordt gekenmerkt door grote politieke instabiliteit. Ook zijn er diverse politieke partijen. De ene partij zoekt haar heil bij het noordelijke buurland Assyrië, de andere partij maakt zich sterk voor een bondgenootschap met het zuidelijk gelegen Egypte. Maar waar zijn de mensen die hun vertrouwen op God stellen?

Vandaag wordt in de christenheid ook meer verwacht van het als kerken samen op weg gaan, van overeenkomsten en verdragen, alles naar het model van de gangbare wereldlijke politiek, dan van een terugkeer naar de Heer en Zijn Woord. En hoe staat het met het vertrouwen op God in het persoonlijke leven van de christen? Is het niet vaak zo, dat we meer steunen op de verzekeringen die we hebben afgesloten, de sociale voorzieningen die we als verworven rechten beschouwen, invloedrijke mensen die een goed woordje voor ons kunnen doen, dan dat we vertrouwen op God? Laten we onszelf maar eens kritisch onder de loep nemen. Wanneer we dan ontdekken dat we inderdaad meer op andere mensen en zaken vertrouwen dan op God, moeten we dat als zonde voor God erkennen en kunnen we een nieuwe start maken.

Dat in *vers 1* Juda en Israël als afzonderlijke rijken worden genoemd, herinnert aan de trieste scheuring die zich binnen Gods volk heeft voltrokken. Door de ontrouw van Salomo heeft God dit oordeel moeten brengen *(1Kn 11:11; 12:16-19)*.

De grote verdeeldheid in de christenheid is ook het gevolg van de ontrouw van de christenen. Heel vroeg al in de geschiedenis van de christelijke kerk zijn christenen in groepen uiteengevallen. De hoofdoorzaak daarvan ligt wel in het ontstaan van een speciale klasse gelovigen die het Woord van God kan uitleggen aan de 'gewone' gelovigen. Hierdoor heeft die speciale klasse een heersende positie in de gemeente gekregen. Het verschil tussen 'geestelijken' en 'leken' was geboren.

Het kon niet uitblijven of ook onder hen die de heersende klasse, de geestelijkheid, vormden, traden verschillen op. Hierdoor viel het geheel uiteen in groepen. Paulus wijst de Korinthiërs op dit kwaad als hij het denken in termen van verschillende groepen kwalificeert als 'menselijk denken en handelen' *(1Ko 1:11-12; 3:4)*. De resultaten van de verdeeldheid zien we in de christenheid om ons heen.

Want wanneer iemand zegt: Ik ben van Paulus, en een ander: Ik van Apollos, bent u dan niet menselijk? (1Ko 3:4)

God houdt de weg open om naar Zijn gedachten als Zijn volk te leven. Overal waar verootmoediging over de toestand te midden van Gods volk wordt gevonden en waar men gaat vragen naar Zijn wil, zal Hij die weg tonen. Zijn Woord is nog even waar en waard om gehoorzaamd te worden

als ten tijde van Hosea. Wie zich daardoor laat gezeggen, zal in praktijk mogen brengen, ook al gebeurt dat in grote zwakheid, wat God met de gemeente op aarde heeft bedoeld.

God wil Hosea gebruiken, ook vandaag nog, om christenen wakker te schudden, opdat ze opnieuw en alleen hun vertrouwen zullen stellen op God en Zijn Woord. Paulus heeft de dagen waarin wij leven haarscherp getekend in zijn afscheidsrede tot de oudsten van de gemeente te Efeze. Hij wijst hen en ons op de enige steun die voor de gemeente blijft gelden: *"En nu draag ik u op aan God en aan het Woord van Zijn genade, dat machtig is op te bouwen en het erfdeel te geven onder alle geheiligden"* (Hd 20:32).

De vrouw van Hosea | *vers 2*

> *2 Het begin van het spreken van de HEERE door Hosea. De HEERE zei tegen Hosea:*
>
> *Ga! Neem voor u een vrouw van de hoererijen*
> *en kinderen van de hoererijen,*
> *want het land wendt zich in schandelijke hoererij*
> *van de HEERE af.*

De wijze waarop de HEERE door Hosea begint te spreken is merkwaardig. De taal die Hij gebruikt, wijst op een huwelijks- en familiedrama. Het is alsof God zegt: 'Ik heb genoeg woorden gesproken; nu zal Ik op een andere manier gaan spreken. Het huwelijk en de kinderen van Hosea zullen een symbolische betekenis hebben. Als het volk nog oren heeft om te horen, zullen ze daarnaar luisteren.'

Wat moet Hosea doen? Hij moet trouwen met een vrouw van wie hij van de HEERE te horen krijgt dat ze hem ontrouw zal worden. *"Een vrouw van de hoererijen"* wil zeggen een door hoererij gebrandmerkte vrouw. Kinderen die uit dat huwelijk geboren worden, zullen *"kinderen van de hoererijen"* zijn, dat wil zeggen dat die kinderen door hoererij gebrandmerkt zullen zijn.

Hierdoor zal Hosea gaan begrijpen wat God voelt bij de ontrouw van Zijn volk Israël. Door de tragedie van zijn eigen huwelijk zal hij iets gaan voelen van wat de zonde van het volk voor het hart van God is. Hij zal daardoor ontdekken wat ontrouw betekent voor liefde. Zonder deze ervaring zou zijn profeteren heel anders geweest zijn.

Ook wij mogen God leren kennen door middel van onze ervaringen, zodat we beter in staat zijn in bepaalde omstandigheden Zijn gevoelens te vertolken. Dat gebeurt dan echt op een andere manier dan wanneer we die ervaring niet hadden opgedaan.

Dat het huwelijk van Hosea een afschaduwing moet zijn van Gods verhouding tot Zijn volk en andersom, blijkt duidelijk uit de reden die God voor de opdracht tot dit bijzondere huwelijk geeft: *"Want het land wendt zich in schandelijke hoererij van de HEERE af."* God heeft een verhouding met Zijn volk, zoals Hosea die met zijn vrouw zal hebben. Ook zou zijn huwelijk het volk ertoe moeten brengen hun ontrouw tegenover de HEERE in te zien. Zo is Hosea door de omstandigheden van zijn eigen leven een praktische illustratie van wat God wil zeggen.

Er is heel wat te doen geweest over dit huwelijk. Sommigen menen dat het niet een echt huwelijk is geweest, maar dat Hosea het alleen in een visioen heeft beleefd. Anderen menen dat dit huwelijk figuurlijk moet worden gezien, als een soort fabel. Maar er is geen enkele reden om het niet als een werkelijk gesloten huwelijk te beschouwen.

God weet alle dingen van tevoren. Als Hij het nodig vindt, kan Hij toekomstige gebeurtenissen bekendmaken die in iemands leven zullen plaatsvinden. Zo zegt Hij bijvoorbeeld tegen Ananias wat Paulus voor Hem zal moeten lijden en wat zijn dienst zal zijn *(Hd 9:15-16)*.

Zo doet Hij dat ook bij Hosea. Er is m.i. veel voor te zeggen dat de vrouw die Hosea neemt, nog geen overspel heeft gepleegd als zij met hem trouwt. Zij moet immers de houding van Israël tegenover God uitbeelden? Toen God Zich Zijn volk tot vrouw nam, was dat Hem ook niet direct ontrouw. Hij spreekt over de begintijd van de omgang van Zijn volk met Hem als volgt: *"Ik denk aan u, aan de genegenheid van uw jeugd, aan de liefde van uw bruidsdagen, toen u achter Mij aan ging in de woestijn, in een land [waarin] niet wordt gezaaid" (Jr 2:2)*.

Hosea is niet de enige profeet die door zijn huwelijk een boodschap doorgeeft aan het volk. We vinden dit nog bij drie andere profeten. God spreekt tot Ezechiël dat Hij diens vrouw plotseling zal wegnemen *(Ez 24:16a)*. De vrouw van Ezechiël is de lust van zijn ogen. Zo is Gods

Mensenkind, zie, Ik ga [haar die] de lust van uw ogen is, door een [plotselinge] slag van u wegnemen. (Ez 24:16a)

heiligdom en eigenlijk het hele volk de lust van Zijn ogen. In de boodschap die God daaraan koppelt, lezen we hoe Hij Zijn heiligdom en Zijn volk zal prijsgeven aan het zwaard *(Ez 24:17-27)*.

Bij de profeet Jesaja, die getrouwd is met een profetes *(Js 8:3)*, zit de boodschap in de bijzondere namen die hij zijn beide kinderen moet geven. De HEERE zegt tegen hem dat hij met zijn zoon Sjear-Jasjub naar Achaz moet gaan *(Js 7:3)*. Door de naam Sjear-Jasjub, die betekent ‘een overblijfsel zal terugkeren’, geeft Jesaja zijn boodschap aan Achaz. Die naam houdt de waarschuwing in dat het volk bij volhardende ontrouw als geheel in ballingschap zal worden weggevoerd en dat slechts ‘een overblijfsel zal terugkeren’. De andere zoon moest hij Maher Sjalal Chasj Baz noemen, wat betekent ‘spoedig roof haastig buit’ *(Js 8:1-3)*. Hierin ligt de voorzegging dat het land spoedig ten prooi aan de vijand zal vallen.

Nog een profeet bij wie er iets bijzonders ten aanzien van het huwelijk is, is Jeremia. Hij mag niet trouwen. Ieder die hem zal vragen waarom hij ongetrouwd blijft, moet hij antwoorden dat hij geen kinderen wil verwekken omdat die anders, door het oordeel dat God over Juda moet brengen, in handen van de vijand zullen vallen *(Jr 16:2-4)*.

De ontrouw die door Hosea in de illustratie van zijn huwelijk aan de kaak moet worden gesteld, is niet een zaak die maar eens af en toe plaatsvindt. Er is niet slechts hier en daar een ontrouwe Israëliet, maar het hele land *"bedrijft hoererend hoererij"*, zoals er letterlijk staat, wat wil zeggen dat het land zich volledig aan de hoererij heeft overgegeven. Het is een nationale zonde geworden. De ontrouw van het volk blijkt uit de vele afgoden die het bezit en vereert. God noemt dat hoererij. Hierdoor heeft het volk zich van de HEERE afgewend. Het is van achter de HEERE weggegaan en volgt Hem niet meer na.

De ontrouw in de christenheid wordt door God op dezelfde manier beteld: *“Overspeligen, weet u niet dat de vriendschap jegens de wereld vijandschap is jegens God?” (Jk 4:4)*. Christenen die in hun denken, hun houding en gedrag de wereld als norm nemen, plegen geestelijk overspel.

God en Zijn Woord behoren de norm te zijn voor het denken, de houding en het gedrag in woord en daad van de christen. Dat de christenheid zich richt naar wat gangbaar is in de wereld, is een gruwel in Gods oog. God is

een jaloers God. Hij kan het niet uitstaan dat zij die met Hem verbonden zijn, hun liefde en aandacht geven aan wat in vijandschap met Hem leeft *(vgl. 2Ko 11:2-3)*.

Want ik ben jaloers over u met een jaloersheid van God; want ik heb u aan één man verloofd om u als een reine maagd voor Christus te stellen. Maar ik vrees dat wellicht, zoals de slang Eva verleidde door haar sluwheid, uw gedachten bedorven [en afgeweken] zijn van de eenvoudigheid <en de reinheid> jegens Christus. (2Ko 11:2-3)

Voor de christen is de toetssteen van zijn leven te vinden bij het kruis van de Heer Jezus Christus. Het kruis is de plaats waaraan de christen al zijn doen en laten moet toetsen. In de verwerping van Christus heeft de wereld haar ware karakter laten zien. Johannes schrijft daarom in zijn eerste brief dat *"de hele wereld in het boze ligt" (1Jh 5:19)*.

Als het de duivel lukt om dit bewustzijn bij de christenen te vervagen of weg te nemen, zal een steeds verder opschuiven naar de normen van de wereld plaatsvinden. Dat lukt hem onder andere door van het kruis een ereteken te maken en zo de smaad ervan weg te nemen. Je kunt het in 'christelijke' landen opspelden of ermee in een processie door de straten lopen. De mensen zullen het waarderen. Als je er maar niet de exclusieve betekenis aan hecht die het in de Bijbel heeft. Het is noodzakelijk om het kruis in ons leven opnieuw de plaats te geven van opperste schande en smaad. Het is de plaats waar, toen Christus stierf, Gods oordeel over de wereld en de zonde is voltrokken.

Gomer en Hosea's eerste zoon | *vers 3*

> *3 Hij ging en nam Gomer, een dochter van Diblaïm; zij werd zwanger en baarde hem een zoon.*

Hosea doet wat God hem heeft opgedragen. Het is niet duidelijk of hij al eerder als profeet is opgetreden en het volk hem daardoor al als zodanig kent. Het lijkt er niet op, omdat van zijn huwelijk gezegd wordt dat dit *"het begin van het spreken van de HEERE door Hosea" (vers 2)* is. Daarom zal zijn huwelijk aanvankelijk niets opzienbarends zijn geweest.

Het eerste kind dat geboren wordt, lijkt geen buitenechtelijk kind te zijn. Er staat dat zij *"hem"* een zoon baarde. Dat lezen we niet van de volgende kinderen die Gomer krijgt. Die zijn door een daad van overspel verwekt. Toen zijn de praatjes gekomen. Hosea is een man met precies dezelfde gevoelens die iedere man heeft voor zijn vrouw. Er is geen enkele reden

te bedenken dat hij niet van haar zal hebben gehouden. Hij is met haar getrouwd omdat hij van haar houdt. Maar zal hij niet met angst het moment hebben afgewacht dat ze hem zal vertellen dat ze zwanger is van een andere man?

Het eerste kind van Hosea: Jizreël | *vers 4*

> *4 Toen zei de HEERE tegen hem: Geef hem de naam Jizreël, want nog even en Ik zal de bloedschulden van Jizreël vergelden aan het huis van Jehu, en Ik zal het koningschap van het huis van Israël wegdoen.*

Het eerste kind van Hosea is een zoon. Hij krijgt de opdracht hem *"Jizreël"* te noemen. Dat is niet zonder reden. De betekenis van die naam houdt een boodschap in. Wat van de kinderen van Jesaja gezegd is, kan ook van de kinderen van Hosea gezegd worden *(Js 8:18)*. De naam Jizreël, in samenhang met de naam Jehu, verwijst naar de stad waar Jehu het huis van Achab heeft uitgeroeid. Daartoe heeft hij van God bevel gekregen *(2Kn 9:7-10)*. Die geschiedenis wordt hier door God in herinnering geroepen als iets waarvoor vergelding moet plaatsvinden. Hoe zit dat nu?

Zie, ik en de kinderen die de HEERE mij gegeven heeft, dienen tot tekenen en wonderen in Israël, afkomstig van de HEERE van de legermachten, Die op de berg Sion woont. (Js 8:18)

Jehu heeft gehandeld in opdracht van God. God heeft er, nadat Jehu zijn opdracht heeft uitgevoerd, Zijn goedkeuring aan gegeven. Er is zelfs een beloning aan gekoppeld *(2Kn 10:30)*. Toch wordt hier zijn handelwijze afgekeurd en spreekt God over een bloedschuld, die aan het huis van Jehu wordt bezocht. En dat niet alleen, want met het oordeel over Jehu en zijn huis wordt het oordeel over het hele koningschap uitgesproken. Israël zal ophouden een zelfstandig koninkrijk te zijn. Wat na de regering van Jerobeam II volgt, zijn slechts de stuiptrekkingen van een ten dode opgeschreven rijk.

De HEERE zei tegen Jehu: Omdat u goed gehandeld hebt, door te doen wat juist is in Mijn ogen, en met het huis van Achab gedaan hebt overeenkomstig alles wat in Mijn hart was, zullen uw zonen tot het vierde geslacht op de troon van Israël zitten. (2Kn 10:30)

De naam 'Jizreël' spreekt van het oordeel dat God gaat voltrekken. Jizreël betekent namelijk 'God zal verstrooien' of 'God zal zaaien'. Deze naam, Jizreël, geeft het spoedige einde van Israël aan. Het volk zal verstrooid worden onder de volken vanwege zijn hoererij.

Dat moet hun hard in de oren hebben geklonken, maar ze zullen er vast ook hard om hebben gelachen. Ze beleven immers een tijd van voorspoed? Maar het lachen zal hun vergaan als in het jaar 722 v.Chr. de Assyriërs Israël wegvoeren uit zijn land en, zoals de Assyriërs gewoon zijn, de gevangengenomen Israëlieten als het ware over diverse andere landen verstrooien. Daarmee schakelt de vijand het gevaar van hergroepering uit en wordt Israëls kracht gebroken.

Maar nu de vraag nog waaruit Jehu's bloedschuld dan wel bestaat. De oplossing van dit probleem is waarschijnlijk als volgt. Hoewel Jehu Gods wil ten uitvoer heeft gebracht, zondigt hij door meer mensen te doden dan God heeft gezegd. Hij heeft namelijk Ahazia, de koning van Juda en zijn tweeënveertig broers vermoord en daartoe heeft God hem geen opdracht gegeven *(2Kn 9:27; 10:14)*. In Gods openbare regering krijgt Jehu Zijn goedkeuring en beloning voor wat hij heeft gedaan. Maar de verborgen overleggingen van Jehu tijdens het vervullen van zijn opdracht zijn niet zuiver. Hier laat God zien hoe Hij er echt over denkt: Jehu heeft zich eerzuchtig en wreed getoond.

Niets van wat de mens zelf inbrengt in het werk van God, is voor Hem verborgen. Wat van de mens zelf is, zal God rechtvaardig oordelen, vooral daar waar het onder Zijn grote Naam 'HEERE' gebeurt. Jehu wordt verworpen om wat hij meer heeft gedaan dan God hem had opgedragen.

Opmerkelijk is ook nog dat het al ongeveer tachtig jaar geleden is dat Jehu deze moorden heeft gepleegd. Maar God vergeet niets. Zo komt God ook vele jaren later terug op iets wat Saul had gedaan en waarvoor nog geen genoegdoening heeft plaatsgevonden *(2Sm 21:1)*. Bij God verjaart misdaad nooit. Hij zal iedereen op een gegeven moment met daden confronteren waarvoor geen verzoening is geschied. Er is slechts één mogelijkheid om aan Gods vergelding te ontkomen en dat is oprechte belijdenis van de zonde. Dan kan er een beroep worden gedaan op het werk dat Jezus Christus heeft volbracht op het kruis van Golgotha. Daar heeft Hij voor de berouwvolle zondaar de verzoening met de heilige en rechtvaardige God tot stand gebracht.

Israëls boog verbroken | *vers 5*

> *5 Op die dag zal het gebeuren dat Ik de boog van Israël zal breken in het dal van Jizreël.*

Een boog is een symbool van kracht en een belangrijk wapen in de oorlogsvoering. Een verbroken boog spreekt van het verlies van die kracht. Evenals in *vers 7*, waar het bedekt van Juda wordt gezegd, vinden we ook hier de gedachte dat Israël in de strijd vertrouwt op eigen kracht.

Het dal van Jizreël is een vlakte waar veel oorlogen zijn gevoerd en waar binnenkort de grote eindstrijd zal plaatsvinden. Het dal is dan bekend onder de naam Harmagedon *(Op 16:13-16)*. Daar verschijnt dan de Heer Jezus *(Op 17:14)* en vernietigt de vijandelijke legers.

Het tweede kind van Hosea: Lo-Ruchama | *vers 6*

> *6 Zij werd opnieuw zwanger, en zij baarde een dochter. Daarop zei Hij tegen hem: Geef haar de naam Lo-Ruchama, want Ik zal Mij voortaan niet meer ontfermen over het huis van Israël, want Ik zal hen zeker wegvoeren.*

Misschien is Hosea door zijn werk als profeet regelmatig niet thuis geweest. De praktijk laat zien dat zo'n situatie sommige vrouwen in de verleiding kan brengen om hun 'geluk' bij andere mannen te zoeken. Huwelijksontrouw wordt niet alleen gevonden in gevallen waarin een man wordt opgeslokt door zijn drukke maatschappelijke bezigheden. Ook in huwelijken van drukbezette voorgangers in de christenheid is huwelijksontrouw helaas geen onbekende zonde. En zeker niet alleen van de kant van de vrouw.

Er is geen reden om aan te nemen dat Hosea niet goed voor zijn vrouw is geweest. Integendeel, als zijn huwelijk symbolisch de verhouding tussen God en Zijn volk moet voorstellen, is het zeer waarschijnlijk dat hij alles heeft gedaan om haar te bewijzen dat hij veel van haar houdt. Ondanks dat wordt ze hem toch ontrouw.

Heel wat vrouwen hebben aanleiding gevonden in het gedrag van hun man om hem ontrouw te worden. Hoewel op het gedrag van mannen soms heel wat is aan te merken, kan daarin voor een vrouw nooit één enkele rechtvaardiging worden gevonden voor haar ontrouw. Ze zal haar daad van ontrouw dan ook als zonde moeten belijden. Maar ook de man zal zijn zonden, waarin zijn vrouw een aanleiding heeft gevonden hem ontrouw te worden, moeten belijden. Op die wijze kan er worden gewerkt aan herstel van de verbroken relatie.

In het omgekeerde geval, de ontrouw van de man, geldt uiteraard hetzelfde. Vaker is daarbij zelfs geen duidelijk verkeerd gedrag van de vrouw aanwezig. Vrouwen van wie de man overspel pleegt, voelen zich in het algemeen wel schuldig. Ze vragen zich vertwijfeld af hoe zij het hadden kunnen voorkomen. Maar het is vaak de man die zich openstelt voor andere vrouwen, zelfs ondanks het feit dat hij met zijn eigen vrouw een goede huwelijksrelatie heeft.

De oorzaak daarvan ligt in de begeerte van de man die hij niet onder controle houdt. De Heer Jezus richt Zich niet voor niets tot de man, als Hij zegt: *"Maar Ik zeg u, dat ieder die een vrouw aanziet om haar te begeren, al overspel met haar gepleegd heeft in zijn hart" (Mt 5:28)*. Hij geeft in de volgende verzen aan dat met die begeerte korte metten moet worden gemaakt *(Mt 5:29-30)*.

Wees radicaal. Draai je om als je iets ziet waardoor er begeerte kan ontstaan. Eruit met die dvd, dat boek, gooi weg dat spul waar dingen in voorkomen die je gedachten vervuilen. Laat je niet verleiden om op internet pornografische sites te bezoeken. Alles, ook de verderfelijkste zonde, ligt tegenwoordig letterlijk binnen handbereik: met een enkele vingerbeweging, een druk op de (muis)knop, zie je de wereld en al zijn aantrekkelijkheid en verdorvenheid.

Als hier een verzoeking voor de lezer ligt, beantwoord deze verzoeking dan met de woorden van de Heer Jezus: *"Ga weg, satan, want er staat geschreven: '[De] Heer, uw God, zult u aanbidden en Hem alleen dienen'" (Mt 4:10)*.

Na een zoon krijgt de vrouw van Hosea nu een dochter. Dit zal zeker bedoeld zijn om aan te geven dat Israël uit zonen en dochters bestaat *(vgl. vers 12)*. Dit kind is bij Gomer verwekt in een buitenechtelijke relatie. Gomer is Hosea ontrouw geworden. Wat er in *vers 3* bij staat, dat Gomer *"hem"*, dat is Hosea, een zoon baart, staat er in dit vers niet bij. Toch wordt het kind Hosea toegerekend. Hij krijgt de verantwoordelijkheid ervoor. De HEERE geeft hem de opdracht het kind de naam *"Lo-Ruchama"*, wat betekent 'niet ontfermen', te geven.

De mensen hebben vast gehoord dat de vrouw van Hosea hem ontrouw is geworden en dat dit kind niet van Hosea is. Wat zullen ze erover gepraat hebben, zoals dat ook in onze tijd gebeurt als zoiets bekend wordt. Met verhalen van ontrouw worden hele roddelbladen gevuld en wat wordt

ervan gesmuld. Dit soort bladen mag zich in een behoorlijke oplage verheugen, waarmee maar bewezen is dat mensen er graag in lezen. Maar de lezers zijn blind voor hun eigen ontrouw. Wie graag zulke verhalen hoort of leest, is moreel afgestompt en heeft geen enkel gevoel voor de zondigheid die er in het eigen hart aanwezig is. Praten over de zonden van anderen is nu eenmaal 'heerlijk'.

Het praatje zal als een lopend vuurtje door de stad zijn gegaan en onderweg stevig zijn aangedikt. Zo gaat dat meestal met het 'doorgeven' van zulk soort gebeurtenissen. Maar Hosea kan daarop inspelen en zeggen: 'Zoals mijn vrouw is, zo zijn jullie allemaal!' Zijn prediking moet de gewetens raken en die in Gods licht plaatsen. Ze moeten zien dat zij precies dezelfde dingen doen waarvan ze anderen beschuldigen *(Rm 2:1)*, al zijn die beschuldigingen soms nog zo terecht.

Daarom bent u niet te verontschuldigen, mens, wie u ook bent die oordeelt; want waarin u de ander oordeelt, veroordeelt u zichzelf; want u die oordeelt, bedrijft dezelfde dingen. (Rm 2:1)

Zo vergaat het ook de farizeeën die een overspelige vrouw bij de Heer Jezus brengen *(Jh 8:3-11)*. Ze willen wel eens zien wat Hij met dit geval zal doen. Zeker, ze heeft overspel gepleegd en het bewijs is niet tegen te spreken. Ze is op heterdaad betrapt. Als Hij haar veroordeelt, kan Hij niet de Heiland zijn. Dan is Hij alleen een Wetshandhaver en dat zijn zij ook. Als Hij haar vrijspreekt, dan kan Hij niet van God komen, want dan doet Hij geen recht aan Gods wet. Wat doet de Heer Jezus? Door het stellen van een vraag maakt hij duidelijk dat de zonde waarvan ze de vrouw beschuldigen in hun eigen hart aanwezig is: *"Wie van u zonder zonde is, laat die het eerst een steen op haar werpen" (Jh 8:7)*. Als Hij dit heeft gezegd, gaan ze weg. Ze druipen af *"een voor een, te beginnen bij de oudsten tot de laatsten toe" (Jh 8:9)*.

Kijk, dat is wat ook wij moeten leren. Wat hebben we vlug de mond vol over de zonden van anderen, terwijl we vergeten hoe we zelf zijn. Het gaat er niet om de zonde goed te praten, maar om deze allereerst bij onszelf te herkennen. Hoeveel christenen kijken niet avond aan avond naar vunzige programma's of zoeken bewust naar porno op internet, terwijl ze gemakkelijk iets zeggen over de ontrouw van anderen?

Hosea had kunnen zeggen: 'Het aangaan van dit huwelijk is de fout van mijn leven geweest. Kijk eens, wat een ellende ik over me heb gehaald, wat

een smaad voor de kinderen.' Hij zou ook God de schuld hebben kunnen geven, net als Adam: 'De vrouw die U mij hebt gegeven' *(Gn 3:12)*. Dat doet hij niet. Als hij deze woorden schrijft, is het alsof hij terugkijkt en zegt: 'Zo heeft God mij geleid.'

Deze visie geeft hem de kracht om van haar te blijven houden en zelf niet ontrouw te worden. Ook al loopt ze bij hem weg, hij blijft haar trouw. Ze komt zelfs bij hem terug, zoals we zullen we zien in *Hosea 3*. Hosea ervaart hierdoor tevens Gods trouw ten aanzien van Zijn volk. Ook al moet Hij Israël verstoten vanwege ontrouw, het is niet voorgoed. Er komt een tijd dat Hij Zijn volk weer zal aannemen.

In deze tijd, waarin zoveel wordt gedaan vanuit het gevoel, is het goed om ook nog op deze houding van Hosea te wijzen. Je hoort wel eens: 'We kunnen maar beter uit elkaar gaan, want ik voel niets meer voor haar', of: 'We voelen niets meer voor elkaar.' Alsof de afwezigheid van bepaalde gevoelens een geldige reden tot ontbinding van een huwelijk zou kunnen zijn. Wie bedenkt zoiets? Dat komt alleen maar voort uit de leugenkoker van de satan.

De opdracht voor mannen luidt: *"Hebt uw vrouwen lief, evenals Christus de gemeente heeft liefgehad en Zichzelf voor haar heeft overgegeven" (Ef 5:25)*. Duidelijk toch? Niks geen praatjes als 'niets meer voelen voor' of 'je moest maar eens in mijn schoenen staan'. Gewoon doen.

De enige kracht voor het beste én voor het moeilijkste huwelijk ligt in het voorbeeld van de Heer Jezus. Hij heeft de gemeente lief. Hij heeft haar lief, als ze in het prille begin van haar bestaan op aarde helemaal aan Hem is toegewijd. Hij heeft haar ook lief, nu ze tegen het einde van haar aanwezigheid op aarde Hem zo ontrouw is. Die liefde is volmaakt te zien op het kruis. Daar is Hij uit liefde voor Zijn gemeente, Zijn hemelse bruid, gestorven om haar eeuwig voor Zich tot vrouw te verwerven.

Als Hosea de opmerkingen over zijn ontrouwe vrouw hoort, wijst hij op de naam die hij dit kind heeft moeten geven. Deze naam is veelzeggend. Opnieuw moet het zijn volksgenoten hard in de oren hebben geklonken en mogelijk hebben ze weer gelachen. Maar God zal ermee ophouden Zijn ontfermingen aan hen te bewijzen. Als God Zijn ontfermingen terugtrekt, is dat een afschuwelijke zaak. Hij moet Israël echter laten voelen wat de

uitwerking is als Hij Zich niet langer ontfermt. Een kind zonder ontferming is gedoemd te sterven of wordt een monster. Een mens of een volk kan niet zonder ontferming. Die ontfermingen zijn voor Zijn volk toen, Israël, en voor Zijn volk nu, de gemeente, de basis van hun bestaan. Als God Zijn ontfermingen niet meer kan bewijzen, betekent dat het einde.

Voor God is het een vreselijke zaak dat Hij Zich zo moet opstellen. David zegt van Hem: *"Zoals een vader zich ontfermt over [zijn] kinderen, [zo] ontfermt de HEERE Zich over wie Hem vrezen" (Ps 103:13)*. En heeft Israël die ontfermingen niet onlangs nog ondervonden? Nog maar enkele jaren geleden, ten tijde van de regering van Joas, de vader van Jerobeam, hebben ze het ervaren: *"Maar de HEERE was hun genadig. Hij ontfermde Zich over hen en keerde Zich tot hen" (2Kn 13:23)*. En nog korter geleden, onder Jerobeams regering, heeft de HEERE gezien *"dat de ellende van Israël zeer bitter was, dat het met de gebondene en de vrije gedaan was en dat Israël geen helper had"*. En dan lezen we: *"Maar Hij verloste hen" (2Kn 14:26-27)*.

God doet Zich kennen als een God Die Zich ontfermt over mensen in nood. Zo leren we God ook kennen in de geschiedenis van Job: *"U hebt van de volharding van Job gehoord en hebt uit [het] einde van [de] Heer gezien dat de Heer vol genegenheid en ontfermend is" (Jk 5:11)*.

Er bestaat geen grotere aansporing om God lief te hebben en te dienen, dan nadat we ontferming hebben ervaren. In *Romeinen 12* worden de christenen aangesproken als mensen die Gods ontfermingen kennen. Die ontfermingen zijn in *Romeinen 1-8* breed uitgemeten. In *Romeinen 9-11* worden die ontfermingen getoond ten aanzien van Israël. Het is dan ook niet verwonderlijk dat Paulus direct in aansluiting daarop zegt: *"Ik vermaan u dan, broeders, door de ontfermingen van God, dat u uw lichamen stelt tot een levende offerande, heilig, voor God welbehaaglijk, [dat is] uw redelijke dienst" (Rm 12:1)*. Vanwege alles wat God voor ons heeft gedaan in Christus, mag Hij van ons verwachten dat we Hem zullen dienen met alles wat we zijn en hebben.

Het getuigt van grote ondankbaarheid als we Gods ontfermingen beantwoorden met ontrouw, het doen van de eigen wil en het volgen van eigen begeerten. Als we consequent Zijn ontfermingen negeren, als we doen alsof die niets betekenen, komt het moment dat Hij Zijn ontfermingen niet langer kan laten voelen. Binnenkort zal dat moment voor Israël aanbreken. Dat zal blijken wanneer Hij *"hen zeker wegvoeren"* zal.

Een andere vertaalmogelijkheid is *"dat Ik hun vergevend vergeve"*, wat zoveel wil zeggen als 'dat Ik hun hoe dan ook vergeef', wat erop neerkomt dat Hij hun niets meer vergeeft. Zijn ontferming wordt namelijk het duidelijkst zichtbaar in de vergeving die Hij schenkt. Als God niet meer vergeeft, omdat er geen berouw meer is bij Zijn volk, zakt het volk steeds verder weg in hun zonden. Dan móet Hij het definitieve oordeel wel voltrekken. Dat zal gebeuren als de tien stammen uit hun land worden weggevoerd. Dit is het oordeel dat het volk wacht.

Een woord over Juda | *vers 7*

> *7 Maar over het huis van Juda zal Ik Mij ontfermen, en Ik zal hen verlossen door de HEERE, hun God. Ik zal hen echter niet verlossen door boog, door zwaard, door strijd, door paarden of door ruiters.*

Als God zover moet gaan dat Hij Israël Zijn ontfermingen moet ontzeggen, verbindt Hij daaraan een boodschap voor Juda. Hoewel Hosea zich hoofdzakelijk richt tot Israël, het tienstammenrijk, zegt hij af en toe ook iets over Juda. Dat wil niet zeggen dat Israël dan even niet hoeft te luisteren. Het gezegde bevat ook een boodschap voor hen.

Als we in Gods Woord lezen, spreekt Hij – zoals ook de Heer Jezus doet in de evangeliën – een heel volk, een groep mensen of slechts één persoon aan. We weten ons aangesproken, omdat wat geldt voor de direct aangesprokene(n), ook voor ons geldt. Wij moeten ons steeds afvragen wat de boodschap die tot de ander wordt gesproken, voor ons inhoudt. De aanleiding van wat God of de Heer Jezus opmerkt, kan een bepaald gedrag zijn. Herkennen wij zulk gedrag bij onszelf, dan doen we er goed aan terdege te luisteren naar het Woord van God.

Als Israël als geheel niet meer aan het oordeel kan ontkomen, kan het woord dat tot Juda wordt gezegd voor de enkeling in Israël die zich onder Gods oordeel buigt, toch een uitweg betekenen. Wie tot Juda de toevlucht neemt, kan nog rekenen op de ontferming van God. Ook vandaag, waar het oordeel over de christenheid als geheel onafwendbaar is, is er zo'n vluchtweg. Die vluchtweg is afzondering van het kwaad met daarbij de toezegging van de ontfermingen van God *(2Ko 6:17-18)*.

Daarom, gaat weg uit hun midden en scheidt u af, zegt [de] Heer, en raakt niet aan wat onrein is, en Ik zal u aannemen; en Ik zal u tot een Vader zijn, en u zult Mij tot zonen en dochters zijn, zegt [de] Heer, [de] Almachtige. (2Ko 6:17-18)

Voor Juda betekent dit woord een grote bemoediging. De HEERE noemt Zich hier *"hun God"*. Hij staat nog met hen in verbinding. Zij zullen Zijn ontferming ervaren in de verlossing die Hij zal geven *(2Kn 19:35)*. God heeft de koning van Assyrië toegestaan de tien stammen weg te voeren. In zijn vermetelheid wil deze koning ook het rijk van de twee stammen veroveren. Hij is genaderd tot Jeruzalem en heeft het belegerd. Maar God staat hem niet toe Zijn stad in te nemen *(2Kn 19:33-36)*.

De verlossing komt niet door eigen kracht en inspanning of het volgen van een knap uitgedachte tactiek. Er is geen wapengekletter van Juda aan te pas gekomen. Het is een verlossing die duidelijk alleen *"door de HEERE, hun God"* tot stand is gebracht, zonder van enig mens gebruik te maken. Die verlossing is tot stand gekomen op grond van Wie God is in Zichzelf, *"omwille van Mijzelf"*, en op grond van wie David is, Zijn uitverkoren dienaar, *"omwille van David, Mijn dienaar" (2Kn 19:34)*. In David zien we een beeld van de Heer Jezus, de ware Knecht van God. De verlossing, elke verlossing, is gegrond op pure genade van God die Hij kan betonen om Wie de Heer Jezus voor Hem is en wat Hij gedaan heeft op het kruis.

Het derde kind van Hosea: Lo-Ammi | *verzen 8-9*

> *8 Toen zij Lo-Ruchama niet meer de borst gaf, werd zij weer zwanger, en zij baarde een zoon. 9 En Hij zei:*
> *Geef hem de naam Lo-Ammi,*
> *want u bent niet Mijn volk*
> *en Ík zal er voor u niet zijn.*

Lo-Ruchama is nauwelijks los van de moederborst of Gomer gaat weer het slechte pad op. Ze is snel in haar ontrouw, waarvan het gevolg zich ook weer snel toont. Hoe diep moet Hosea gegriefd zijn door deze hernieuwde ontrouw. Zou hij niet gehoopt hebben dat ze, na haar eerste overspelige daad, hem nu trouw zou blijven? Zou ze, omdat ze gezien moet hebben hoe hij voor haar en de kinderen zorgt, niet door zijn liefde gewonnen moeten zijn? Nee, zodra ze geen verantwoordelijkheid meer voelt voor het kind dat ze heeft gebaard, gaat ze weer het slechte pad op. Ondanks alle liefde die Hosea haar heeft bewezen nadat ze bij hem is teruggekomen, wordt ze zwanger van een andere man.

Maar ook nu, als ze voor de tweede keer terugkomt, opnieuw zwanger van een andere man, laat hij haar weer binnen. Opnieuw neemt hij haar op, met haar buitenechtelijke kind. Opnieuw krijgt Hosea van de HEERE de opdracht dit kind een naam te geven. Opnieuw komt in die naam het oordeel van God over Zijn volk tot uitdrukking.

Ook deze keer zal er weer het nodige geroddel zijn geweest over de ontrouw van Gomer. En weer heeft Hosea de gelegenheid aangegrepen om naar aanleiding van de betekenis van de naam van het kind Gods oordeel over het volk aan te kondigen vanwege hun ontrouw. Terwijl er in de vorige naam alleen sprake van is dat God Zijn ontferming aan Zijn volk onttrekt, wordt in de naam die hij dit derde kind moet geven, de definitieve breuk tussen God Zelf en Zijn volk aangegeven. *"Lo-Ammi"* betekent 'niet Mijn volk'. Elke band tussen God en Zijn volk wordt verbroken.

Het opgeven van Zijn verbinding met Israël is een nog hardere klap dan het niet meer liefhebben. God trekt Zich terug. Er is geen openlijke erkenning meer dat Israël Zijn volk is. Hij zal met hen gaan handelen zoals dat in het boek *Esther* wordt beschreven. De Naam van God wordt in dat boek niet genoemd. Toch blijkt God er achter de schermen voor te zorgen dat Zijn volk niet tot de laatste man wordt uitgeroeid. In Zijn voorzienigheid – dat wil zeggen niet openlijk, maar op een verborgen manier – blijft Hij voor Israël bezig, tot op vandaag. Hij zal dat blijven doen tot op de dag van Israëls herstel. Dat herstel is het onderwerp van het volgende vers.

Talrijk en kinderen van de levende God | *vers 10*

> *10 Toch zal het aantal Israëlieten zijn als het zand van de zee, dat niet gemeten en niet geteld kan worden. En het zal gebeuren dat in de plaats waar tegen hen gezegd is: U bent niet Mijn volk, tegen hen gezegd zal worden: Kinderen van de levende God.*

Een heldere lichtstraal van hoop komt in het eerste woord van dit vers, *"toch"*, tot uitdrukking. Na de waarschuwingen van het komende oordeel komt hier de soevereine genade van God naar voren. Als Hij vanwege Israels ontrouw elke band met hen heeft moeten doorsnijden, geldt dit niet voor altijd. Er komt een tijd dat God de draad met Zijn volk weer zal opnemen. Dan zal Hij alle aan Abraham, Izak en Jakob gedane beloften vervullen.

De uitdrukking *"het zand van de zee"* herinnert aan de belofte van God aan Abraham dat zijn nageslacht zal zijn *"als het zand dat aan de oever van de zee is" (Gn 22:17)*. God doet die belofte, nadat Abraham door geloof zijn zoon heeft geofferd *(Hb 11:17-18)*. In die gebeurtenis is duidelijk het beeld te zien van God Die Zijn Zoon Jezus Christus offert op het kruis. Het is alleen op grond van het offer van Christus dat God al Zijn beloften ten aanzien van Israël zal vervullen.

Het volk heeft alle rechten op herstel en alle aanspraken op vervulling van de beloften verspeeld. God zou hen zegenen als zij Hem trouw zouden blijven. Zij stemmen met die voorwaarde in als zij bij de Sinaï het tot drie keer toe uitspreken: *"Alles wat de HEERE gesproken heeft, zullen wij doen!" (Ex 19:8; 24:3,7)*. Maar ze hebben in de loop van hun geschiedenis laten zien hoe ze al Gods rechtvaardige geboden en inzettingen hebben geminacht en vertrapt. Op grond daarvan moet God Zijn oordelen uitspreken, zoals Hij dat in dit eerste hoofdstuk van *Hosea* doet. Die oordelen brengt Hij ook daadwerkelijk ten uitvoer. Dit wil echter niet zeggen dat daarmee Zijn beloften vervallen zijn *(Rm 9:6)*.

Hij zal Zijn beloften waarmaken aan een overblijfsel dat Hij Zelf heeft uitverkoren, een rest van het volk. Hoe dat zal gaan, staat uitvoerig beschreven in *Romeinen 9-11*. Er blijft een toekomst voor Israël. Die toekomst is er, niet naar de verdienste van het volk, maar naar de verdienste van Jezus Christus. Waar Israël heeft gefaald, heeft Hij volmaakt alles gedaan wat God van de mens vraagt. Hij heeft de vervulling van de beloften verdiend.

Wanneer het huidige tijdperk, dat van de gemeente, is afgelopen – dat is als de Heer Jezus de gemeente tot Zich heeft genomen *(1Th 4:15-18)* –, zal Hij weer met Israël aan het werk gaan. Dan zal Hij over hen *"de Geest van genade en gebeden uitstorten" (Zc 12:10)*. Dan komt Hij terug naar de aarde en zullen ze zien op Hem Die zij doorstoken hebben *(Op 1:7)*. Allen die dan tot berouw zullen komen, zullen met Hem mogen delen in de vervulling van de beloften. De massa zal worden geoordeeld, omdat die de antichrist, die zich dan zal openbaren, heeft aangenomen.

De uitverkorenen zullen niet met de massa worden meegesleept in hun aanbidding van het beeld van het beest dat door de antichrist in de tempel is gezet *(Op 13:14-15)*. Zij zullen, ondanks heftige vervolging, trouw blijven

uitzien naar de komst van de Messias. Van hun kant is dat geen verdienste. Alleen genade zal hen trouw doen blijven. Alles gaat van God uit.

In het vrederijk zal deze rest, dit overblijfsel, uitgroeien tot een enorme menigte en worden *"als het zand van de zee, dat ... niet geteld kan worden"*. In de uitdrukking *"zand van de zee"* ligt een aanwijzing dat het gaat om Gods aardse volk, Israël. Dit in tegenstelling tot de uitdrukking *"sterren aan de hemel" (Gn 22:17)* die op het hemelse volk van God slaat.

Er zal echter niet alleen een grote verandering in aantal plaatsvinden. Er zal ook, en dat is nog belangrijker, een verandering plaatsvinden in hun verhouding tot de HEERE. In plaats van afgodendienaars zullen ze, na hun herstel, door God Zijn 'kinderen' worden genoemd. Deze verandering kan alleen door de genade van God worden bewerkt.

Maar als alles alleen op genade gegrond is, kan die genade niet beperkt blijven tot de Joden, maar wordt de deur ook opengezet voor de volken. Daarom haalt Paulus in *Romeinen 9* dit vers uit *Hosea* ook aan *(Rm 9:26)*. Hij toont daarmee aan dat God niet verplicht is Zijn genade tot de Joden te beperken. *Romeinen 9* is een hoofdstuk dat laat zien dat God soeverein is, ook in het betonen van genade aan wie Hij wil. Hij heeft het recht mensen uit de volken te roepen en hen op grond van geloof te rechtvaardigen *(Rm 9:30)*.

Dat Paulus dit vers uit *Hosea* aanhaalt, komt ook doordat hier gesproken wordt over *"kinderen van de levende God"*. Dit is typisch een uitdrukking van de relatie tussen God en de christen. God kan niet langer in verbinding staan met de Jood, zoals dat altijd al voor de heiden heeft gegolden. Van allebei heeft Hij moeten zeggen: 'Jullie zijn Mijn volk niet.' Voor de Joden geldt dit sinds God, als gevolg van hun ontrouw, Zijn verbinding met hen heeft moeten verbreken. Voor de heidenen heeft altijd al gegolden dat God hen op hun eigen wegen heeft laten gaan. En nu haalt Paulus, de apostel van de volken, dit vers aan als een bewijs dat allen die door God geroepen zijn, zowel uit de Joden als uit de volken, door Hem *"kinderen van de levende God"* worden genoemd.

God wordt hier *"de levende God"* genoemd. Hiermee staat Hij in scherp contrast met de dode afgoden. Die tegenstelling komt bij de bekering van de Thessalonicenzen, en als het goed is bij ieder mens die zich bekeert, prach-

tig tot uiting *(1Th 1:9-10)*. Dat Hij de levende God is, geeft niet alleen aan dat Hij leeft, maar ook dat alle leven zijn oorsprong in Hem vindt *(Jh 1:4; 5:26)*.

... hoe u zich van de afgoden tot God hebt bekeerd om [de] levende en waarachtige God te dienen en Zijn Zoon uit de hemelen te verwachten, ... (1Th 1:9b-10a)

In Hem was leven, en het leven was het licht van de mensen. (Jh 1:4)

Als Petrus de vraag van de Heer Jezus: *"U echter, Wie zegt u dat Ik ben?"* beantwoordt met: *"U bent de Christus, de Zoon van de levende God" (Mt 16:15-16)*, geeft hij aan dat het leven in Christus Zelf aanwezig is. Daarom kan de Heer aan deze belijdenis van Petrus over de waarheid van Zijn Persoon de prachtige belofte van de bouw van de gemeente verbinden. Op Hem, de Zoon van de levende God, wordt de gemeente gebouwd, een gemeente die niet door de dood kan worden aangetast *(Mt 16:18)*.

Eén volk, één Hoofd | *vers 11*

> *11 Dan zullen de Judeeërs bijeengebracht worden samen met de Israëlieten. Zij zullen voor zich één Hoofd aanstellen en uit het land oprukken; want groot zal de dag van Jizreël zijn.*

Na de zegen voor de tien stammen in *vers 10* – en voor de volken, zoals dat in het licht van het Nieuwe Testament duidelijk wordt *(Rm 9:26,30)* – spreekt Hosea in dit vers over de zegen voor heel Israël. Die zegen ligt in de toekomst. Er zal dan sprake zijn van een hereniging van de twee en de tien stammen, die sinds de dagen van Rehabeam en Jerobeam I van elkaar gescheurd zijn *(1Kn 12:16-19)*. Jeremia heeft daar ook over gesproken *(Jr 31:31)*.

Zie, er komen dagen, spreekt de HEERE, dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal sluiten, ... (Jr 31:31)

Als die tijd is aangebroken, zullen zij zich als één volk achter hun Messias scharen. Dan zullen het niet meer twee volken zijn met elk een eigen heerser. Nee, het zal zijn één volk met *"één Hoofd" (vgl. Ez 37:24)*. Ze zullen in de verworpen Jezus van Nazareth de hun door God gegeven Koning erkennen. Vanuit het hele land zullen ze optrekken naar Jeruzalem, de woonplaats van God, om Hem te eren.

Het is mogelijk dat *"uit het land oprukken"* ook slaat op hun terugkeer uit de verstrooiing. *"Het land"* stelt dan het land Egypte voor als een symbool van alle naties waarheen de Israëlieten zijn verstrooid *(vgl. Hs 2:13-14; Dt*

28:68). Zo zijn er in de loop van de tijd al heel wat Israëlieten naar hun land teruggekeerd.

Het is niet mogelijk dit vers te laten slaan op de terugkeer van Gods volk uit Babel onder Ezra en Nehemia. Dat betreft slechts een rest. Bovendien staan ze dan nog onder het gezag van de volken waaronder God hen, in de persoon van Nebukadnezar, heeft gesteld. Ze hebben niet zelf een 'hoofd' kunnen kiezen. Tot het jaar 1948 zijn ze zelfs nooit meer zelfstandig geweest.

Als de dag of de tijd waarover Hosea spreekt, is aangebroken, kan terecht worden gezegd dat die dag *"groot"* is. Waarvan niemand heeft durven dromen, waaraan geen vijand van Israël denkt, zal dan gebeuren. Al Gods toezeggingen worden in die dag en aan dat volk waargemaakt door Hem Die hun Hoofd is. Die dag wordt genoemd *"de dag van Jizreël"*. Jizreël betekent, zoals al bij *vers 4* is gezegd, 'God zal verstrooien' of 'God zal zaaien'. De eerste betekenis wordt waar als de Assyriërs de tien stammen wegvoeren en hen verstrooien over al de landen die zij hebben veroverd. Maar als Israël zich onder zijn ene Hoofd heeft geschaard, zal God Zijn volk in het land zaaien. Dan zal het nooit meer verstrooid worden.

Het is geen dag van vernedering, maar van openbare heerlijkheid. Ieder zal in het land zijn eigen erfdeel bezitten en mogen genieten van de zegeningen die God dan rijkelijk zal schenken. Hoe groot die zegen is en op welke wijze God die laat komen, zullen we aan het eind van het volgende hoofdstuk zien, waar opnieuw over Jizreël wordt gesproken *(Hs 2:21)*.

Inderdaad, *"groot zal de dag van Jizreël zijn"*. De tijd die beantwoordt aan die dag, is het duizendjarig vrederijk. Dan zal de ongedeelde, zelfstandige natie een tijd van ongekende, herboren heerlijkheid beleven, onder Christus als de erkende Leider *(vgl. Js 2:1-5; 11:1-14; Op 20:1-6)*.

Een overblijfsel en het kenmerk ervan | *vers 12*

> *12 Zeg tegen uw broeders: Ammi,*
> *en tegen uw zusters: Ruchama.*

Na het schitterende vergezicht dat in de vorige verzen is ontvouwd, krijgt de profeet de opdracht iets tot een nader omschreven gezelschap te zeggen. Het betreft een woord gesproken tot mensen die door God *"uw broeders"* en *"uw zusters"* worden genoemd. God ziet deze mensen in verbin-

ding met Hosea. Hij beschouwt ze als zijn familie. Niet het hele volk wordt aangesproken, maar die leden ervan die delen in de gevoelens van Hosea ten aanzien van heel Israël en dus ook in de gevoelens van God.

Luisteren naar God, naar wat Hij zegt in Zijn Woord, is het ware kenmerk in die tijd en is het ware kenmerk nu van iedereen die Hij erkent als een lid van Zijn 'familie'. Op dezelfde wijze spreekt de Heer Jezus als Hij hen die de wil van Zijn Vader doen, Zijn broeders en zusters noemt *(Mt 12:48-50)*.

Hij antwoordde echter en zei tot hem die tot Hem sprak: Wie is Mijn moeder en wie zijn Mijn broers? En Hij strekte Zijn hand over Zijn discipelen uit en zei: Zie, Mijn moeder en Mijn broeders! Want wie de wil doet van Mijn Vader Die in [de] hemelen is, die is Mijn broeder en zuster en moeder. (Mt 12:48-50)

Het gaat hier om wat genoemd kan worden 'een overblijfsel' dat door het hart van God wordt erkend. Dat overblijfsel is een voorwerp van barmhartigheid, terwijl de natie als geheel door Hem verworpen moet worden. Dat overblijfsel noemt Hij, nadat Hij Zijn volk een tijdlang Lo-Ammi, niet Mijn volk, heeft moeten noemen, nu weer *"Ammi"*, Mijn volk. Datzelfde volk heeft Hij Lo-Ruchama, die geen ontferming heeft gekregen, moeten noemen. Maar nu noemt Hij het weer *"Ruchama"*, die ontferming heeft gekregen.

Ook vandaag, te midden van een christenheid waar voor de Christus van de Schriften geen plaats is en het Woord van God van alle kanten wordt aangevallen, is liefde voor de Heer Jezus het eenvoudige kenmerk van iemand die trouw wil zijn. Die liefde wordt zichtbaar in de gehoorzaamheid aan het Woord van God.

Hosea 2

Inleiding

Dit hoofdstuk heeft hetzelfde thema als het vorige. Ook in dit hoofdstuk wordt Israël voorgesteld als een hoererende vrouw. Het verschil met *Hosea 1* is dat het hier niet over het huwelijk van Hosea gaat, maar dat de ontrouw van *Israël* hier nader wordt beschreven.

God roept Hosea op om Zijn volk als een ontuchtige vrouw aan te klagen. Zij heeft zich schuldig gemaakt aan de grofste ontrouw tegenover God door bij de volken haar voordeel te zoeken. Zij is vergeten dat alle zegen alleen van God komt. Daarom brengt God haar in de eenzaamheid van de woestijn. Daar spreekt Hij tot haar hart. Zijn genade bewerkt een terugkeer van het volk dat Hij weer 'Mijn volk' zal noemen. Zo wil God ook in ons leven werken als wij Hem vergeten.

Oproep om aan te klagen | *vers 1*

> 1 *Klaag uw moeder aan, klaag [haar] aan,*
> *want zij is Mijn vrouw niet*
> *en Ik ben haar Man niet.*
> *Laat zij haar hoererij van haar gezicht wegdoen,*
> *en haar overspel van tussen haar borsten.*

De oproep om *"uw moeder"*, dat is Israël, aan te klagen – of: een rechtsgeding met haar aan te gaan –, wordt gericht tot de Godvrezenden binnen datzelfde Israël. Het is een getrouw overblijfsel dat Gods kant kiest tegenover de zonde. Het 'aanklagen' waartoe wordt opgeroepen, is een gepast en nederig getuigen tegen het kwaad, in het besef deel uit te maken van hetzelfde volk dat wordt aangeklaagd. Dat deze oproep twee keer na elkaar klinkt, geeft aan hoe noodzakelijk de aanklacht is. De tijd is er meer dan rijp voor. Langer uitstel zou de schijn wekken dat God onverschillig is tegenover de zonden van Zijn volk.

Als God getuigt tegen het kwaad, moeten de trouwe gelovigen dat ook doen. Hosea is zo'n trouwe gelovige, evenals zij die in het vorige hoofdstuk zijn *"broeders"* en *"zusters"* worden genoemd *(Hs 1:12)*. Net als Hosea

zijn ook zij verontwaardigd over de zonde van ontrouw waaraan het volk zich schuldig maakt. Zij voelen het kwaad en spreken erover en handelen ermee naar Gods wil en zoals Zijn Geest hun duidelijk maakt.

De oproep komt tot de individuele, trouwe gelovige om ervan te getuigen dat het volk als geheel zich op de weg van de zonde bevindt. Maar het geeft extra moed om dit getuigenis onbevreesd te geven als we weten dat we, ook in ons getuigenis tegen het kwaad, er niet alleen voor staan, maar dat anderen die gevoelens met ons delen. Door duidelijk afstand te nemen van het kwaad en er niet aan mee te doen, er zich zelfs van af te zonderen, krijgt dit getuigenis zijn ware kracht.

Niemand kan een waarachtige getuige tegen heersend kwaad zijn als hij ermee verbonden blijft. Deze oproep kan vandaag worden toegepast op een plaatselijke gemeente die wereldse invloeden toelaat en afwijkt van de Schrift. Daartegen moeten we onze stem laten horen en actie ondernemen. Afwijken van Gods gedachten moet aan de kaak worden gesteld.

Als er, na herhaalde verzoeken, nog geen gehoor gevonden wordt, moet er scheiding plaatsvinden. Dit kan pas gebeuren als alle pogingen om tot inkeer te komen hebben gefaald, als gebleken is dat men de ongerechtigheid niet oordeelt, maar laat bestaan of er bewust mee in verbinding blijft. De oproep is dan: *"Laat ieder die de Naam van [de] Heer noemt, zich onttrekken aan ongerechtigheid" (2Tm 2:19b; vgl. Op 18:4-5)*.

God kan Israël niet meer als Zijn vrouw erkennen. Door haar huwelijksontrouw heeft zij de huwelijksband doorgesneden. Door haar hoererij heeft zij het verbond met Hem verbroken. Ze blijkt geen enkel gevoel van schaamte te bezitten. Ze wordt niet meer schaamrood, weet niet meer wat blozen is. In plaats daarvan staat het verlangen naar ontucht op haar gezicht te lezen. Jeremia spreekt erover dat zij *"het voorhoofd van een hoer" (Jr 3:3)* heeft. Maar het staat niet alleen op haar gezicht te lezen, ook de praktijk bewijst haar volledige ontrouw tegenover God. Zoals hoeren schaamteloos de borsten ontbloten, zo biedt ook Israël zichzelf aan, zonder enig schaamtegevoel, om haar minnaars te verleiden.

God is in Zijn beschrijving van de ontrouw van Zijn volk bepaald niet vleiend. Zonder terughoudendheid vergelijkt Hij de houding en het gedrag van Zijn volk met die van een brutale hoer. Hij doet dat, opdat de Israëlie-

ten oog zullen krijgen voor het weerzinwekkende van hun gedrag en tot inkeer zullen komen. Je zult toch maar worden vergeleken met een hoer!

Wij kunnen schande spreken van Israëls gedrag, maar dan hebben we niet begrepen dat hetzelfde tegen ons wordt gezegd *(2Ko 11:3; Jk 4:4)*. Als dat doordringt, wat is dan onze reactie? Het is mogelijk om boos of met onverschilligheid te reageren, maar er kan ook erkenning zijn. In de hoop op die laatste reactie volgt de aansporing, zowel tot Israël als tot ons, om de ontucht in houding en gedrag weg te doen.

Het laatste gedeelte van het vers wijst erop dat dit overspel op een verborgen plek, in het geheim, plaatsvindt. Als verborgen zonden worden beleden en weggedaan, kan Christus die plaats innemen. De bruid in *Hooglied* zegt van Hem: *"Mijn Liefste is mij een bundeltje mirre dat tussen mijn borsten overnacht" (Hl 1:13)*. Ieder die de Heer Jezus 'mijn Liefste' noemt, zal niet toelaten dat iets of iemand Hem van die plaats verdringt.

Gevolgen van onbekeerlijkheid | *vers 2*

> 2 *Anders zal Ik haar naakt uitkleden,*
> *haar neerzetten als op haar geboortedag,*
> *haar maken als de woestijn,*
> *haar doen worden als een dor land*
> *en haar doen sterven van de dorst.*

Het woord *"anders"* geeft aan dat bekering nog mogelijk is. Maar als geen gehoor wordt gegeven aan de oproep die aan het eind van *vers 1* wordt gedaan, zullen de gevolgen zijn, zoals die in *vers 2* worden beschreven. In *Hosea 1* is een dergelijke mogelijkheid niet aanwezig. Daar wordt het oordeel aangekondigd, zonder te vermelden dat bekering dit oordeel afwendt. Maar in een oordeelsprediking hoeft er ook niet altijd op gewezen te worden dat men aan dat oordeel kan ontkomen door bekering. Jona, bijvoorbeeld, predikt alleen oordeel *(Jn 3:4)*. Als dit oordeel wordt erkend, komt er berouw en bekering *(Jn 3:5)*. Het gevolg is dat God het oordeel niet uitvoert *(Jn 3:10)*.

Het oordeel dat God over Zijn volk zal brengen als het zich niet bekeert, houdt in dat Hij haar naakt zal uitkleden als op de dag van haar geboorte. Dit betekent dat Hij alle door Hem geschonken voorrechten van Zijn volk

zal wegnemen. Tevens zal Hij haar in een toestand van volkomen hulpeloosheid brengen, een toestand die de profeet Ezechiël weergeeft, als hij Israël op de dag van zijn geboorte beschrijft *(Ez 16:4-5)*. Dit wordt Israël als waarschuwing voorgehouden, opdat het tot inkeer zal komen. Verder waarschuwt God Zijn volk dat Hij het tevens zal maken tot een woestijn, tot een oord waar geen water is en men omkomt van dorst. God zal in Zijn oordeel het volk de regen onthouden. Geen zegen zal meer hun deel zijn.

Wat uw geboorte betreft, op de dag dat u geboren werd, werd uw navelstreng niet afgesneden, werd u niet met water schoongewassen, werd u ook al niet met zout ingewreven, en al helemaal niet in doeken gewikkeld. Geen oog zag naar u om, om een van die dingen uit medelijden bij u te doen. U werd weggeworpen op het open veld uit afschuw voor uw leven op de dag dat u geboren werd. (Ez 16:4-5)

Het is telkens weer aangrijpend om te zien hoe God tot Zijn volk spreekt. Het is alsof Hij nog steeds aarzelt om Zijn oordeel uit te voeren. Door de dienst van Hosea biedt Hij het een laatste kans om eraan te ontkomen. Naarmate Hosea ziet dat het volk lak aan zijn boodschap heeft – een boodschap namens God – worden zijn uitspraken heftiger en indringender.

Geen ontferming over de kinderen | *vers 3*

> 3 *Ook over haar kinderen zal Ik Mij niet ontfermen,*
> *omdat zij kinderen van de hoererijen zijn.*

Door over *"uw moeder" (vers 1)* te spreken heeft de HEERE het volk als geheel aangesproken. Nu spreekt Hij over *"haar kinderen"* met wie de individuele Israëlieten worden bedoeld. Hij zal hun geen medelijden tonen, omdat zij zijn geboren als gevolg van de omgang van 'de moeder' met valse goden. De afgoderij viert hoogtij in Israël. Aan God wordt niet gedacht. De verkregen zegeningen worden toegeschreven aan de Baäl *(vers 7)*. Niet alleen de natie als geheel is schuldig, ook iedere Israëliet afzonderlijk. In iedere Israëliet wordt de vrucht van het overspel van 'de moeder' zichtbaar. Het gezegde *"zo moeder, zo dochter" (Ez 16:44)* is hier van toepassing.

Men zou kunnen tegenwerpen dat kinderen er toch niets aan kunnen doen als hun moeder overspel bedrijft. Maar daar gaat het hier niet om. Immers, niet allen volgen de moeder in haar overspelige gedrag. Zij die *"broeders"* en *"zusters"* worden genoemd *(Hs 1:12)*, die worden opgeroepen hun moeder aan te klagen *(Hs 2:1)*, doen er niet aan mee.

Als God Zich niet ontfermt over kinderen die uit ontucht geboren zijn, komt dat omdat zij handelen naar hun geboorte. Deze kinderen kennen geen berouw, geen roepen tot God, geen smeken om Zijn ontferming. Zij doen precies dezelfde dingen als hun moeder. Dat God Zich niet over hen ontfermt, ligt alleen aan henzelf, aan hun eigen overspelige gedrag in navolging van hun moeder.

De hoererij van de moeder | *vers 4*

> 4 *Want hun moeder heeft hoererij bedreven;*
> *zij die van hen zwanger is geweest, heeft zich schandelijk gedragen.*
> *Zij zegt immers:*
> *Ik ga achter mijn minnaars aan;*
> *die geven [mij] mijn brood en mijn water,*
> *mijn wol en mijn vlas,*
> *mijn olie en mijn drank.*

"Moeder" ziet weer op het hele volk Israël. Met *"hen"*, in de tweede regel, worden de kinderen van *vers 3* bedoeld. Zoals Gomer haar minnaars achterna is gelopen en geschenken van hen heeft ontvangen, zo doet Israël dat met de afgoden van de omringende volken. Israël schrijft al de zegeningen waarmee de HEERE hen heeft overladen toe aan de gunst van de valse goden.

Ongetwijfeld zijn deze dingen in hun bezit gekomen als gevolg van handelsovereenkomsten. Maar Israël verbindt er de gedachte aan dat de omringende volken die handelswaar bezitten als gevolg van de goedgunstigheid van een afgod. Daarom verlangt Israël ernaar om, naast het bezitten van de stoffelijke voordelen, ook geestelijk met die goden in verbinding te komen. Die goden brengen hun immers al hun welvaart.

Het ontrouwe volk doet alsof die goederen haar toebehoren door de vrijgevigheid van de wereld, waarvan zij ze ook inderdaad wil ontvangen. Met haar *"minnaars"* worden vooral Egypte en Assyrië bedoeld, met wie zij ontuchtige verbintenissen is aangegaan *(Ez 16:26,28-29)*.

U bedreef hoererij met de Egyptenaren, uw zwaargeschapen buren. U maakte uw hoererijen talrijk, zodat u Mij tot toorn verwekte. (Ez 16:26)

Daarna bedreef u hoererij met de Assyriërs, omdat u onverzadigbaar was. U bleef hoererij met hen bedrijven, en nog raakte u niet verzadigd. Vervolgens maakte u uw hoererij talrijk tot in het land van de kooplieden, Chaldea. En ook daardoor raakte u niet verzadigd. (Ez 16:28-29)

Ze is die verbintenissen aangegaan om aardse voordelen te verkrijgen. Maar ze is blind voor het feit dat ze ook die aardse voordelen van *God* heeft gekregen *(vers 7)*. Ze blijven hun bevrediging uitsluitend in de aardse genoegens zoeken. Daardoor staan ze buiten de ervaring die David heeft beschreven: *"U hebt mij meer blijdschap in het hart gegeven dan ten tijde dat zij hun koren en hun nieuwe wijn in overvloed hadden" (Ps 4:8)*. Davids vreugde ligt niet in aardse voorspoed en weelde. Wat ieder mens die eerlijk is ook vandaag ten diepste erkent, is Davids deel. Als het hart rust vindt in God, is het volmaakt gelukkig en kan alle aardse heerlijkheid hem gestolen worden.

Wat Israël heeft gedaan, doet de christenheid nu: ze zoekt haar voordeel in de wereld. Zonder te vragen naar God van Wie alles is, genieten christenen op dezelfde manier van allerlei zaken als de mensen van de wereld dat doen. Ze zeggen ook vaak dat ze er zelf hard voor hebben gewerkt en laten zo hun recht gelden op een bepaalde levensstandaard. Alleen voor de vorm wordt bij de maaltijd soms nog een 'formuliergebed' uitgesproken. Veel christenen willen zoveel mogelijk profijt trekken van allerlei voordelen om het leven op aarde zo aangenaam mogelijk te maken.

De christenheid van vandaag is volledig vervreemd van wat een man als Paulus bezielt. Als hij het over bepaalde voordelen heeft, waaruit hij een slaatje zou kunnen slaan, tot bevrediging van zijn ego, zegt hij dat hij om Christus' wil alles heeft prijsgegeven *(Fp 3:7-8)*. Daarom kan hij christenen die zichzelf te buiten gaan aan de welvaart van de wereld tot vijanden van het kruis van Christus verklaren *(Fp 3:18-19)*. Hoezo zouden er vandaag geen afgoden zijn? Van hoeveel christenen is de god niet *"de buik"*? Ze vullen zich me allerlei wereldse 'lekkernijen'. Deze afgod mag zich dan ook in een ongekend grote populariteit verheugen. Hoe dat komt? Omdat Christus niet meer *alles* is voor het hart.

<Maar> wat winst voor mij was, heb ik om Christus' wil schade geacht. Jazeker, ik acht ook alles schade te zijn om de uitnemendheid van de kennis van Jezus Christus, mijn Heer, om Wie ik de schade van alles heb geleden en het als vuilnis acht, opdat ik Christus mag winnen ... (Fp 3:7-8)

Want velen wandelen, van wie ik u dikwijls heb gezegd en nu ook wenend zeg, dat zij de vijanden van het kruis van Christus zijn; hun einde is [het] verderf, hun god is de buik en hun heerlijkheid is in hun schande; zij bedenken de aardse dingen. (Fp 3:18-19)

We kunnen ook lering trekken uit de houding van Rebekka als haar wordt gevraagd om mee te gaan naar Izak. Als de knecht van Abraham van alles heeft verteld over Izak en ook kostbare dingen heeft laten zien, en haar dan

voorstelt om met hem mee te gaan, zegt ze zonder tegenstribbelen: *"Ik zal meegaan" (Gn 24:58)*. Zij heeft alle ontberingen van de woestijnreis ervoor over om bij Izak te zijn. Niets van haar ouderlijk huis is in staat haar daar te houden. Hoewel ze Izak niet heeft gezien, heeft ze zoveel van zijn heerlijkheid gezien dat ze graag met de knecht meegaat. Zij geeft zich onvoorwaardelijk aan hem, hij is haar eerste liefde. Als onze liefde voor de Heer Jezus net zo groot is, zijn wij niet zo vol zijn van al die aardse lekkernijen.

"Brood" en *"water"* zijn noodzakelijke levensbehoeften; *"wol"* en *"vlas"* worden gebruikt om kleding van te maken; *"olie"* en *"wijn"* symboliseren vreugde en feestelijkheden. Om deze dingen draait het leven van de Israëliet ten dage van Hosea en om deze dingen draait het leven van talloze christenen vandaag.

Het telkens terugkerende *"mijn"* dat voor elk van deze artikelen staat, doet denken aan de gelijkenis van de rijke dwaas die de Heer Jezus uitspreekt *(Lk 12:13-21)*. De man boert goed. De zaken gaan zo voortreffelijk, dat hij alles niet meer kwijt kan in zijn voorraadschuren. Hij denkt na over de te nemen maatregelen en komt tot de conclusie dat hij de oude loodsen zal afbreken en grotere zal bouwen. Hij spreekt over *"mijn vruchten"*, *"mijn schuren"*, *"mijn gewas en mijn goederen"*. We zien hoe egoïstisch deze man bezig is en hoe zijn hele denken gericht is op zijn bezit. Het woord 'mijn' komt nogal wat keren uit zijn mond! We zien dit egoïsme ook bij Nabal die David niets wil geven van zijn bezit *(1Sm 25:11)*.

Zou ik dan mijn brood, mijn water en mijn vlees nemen, dat ik voor mijn schaapscheerders geslacht heb, en zou ik het aan mannen geven van wie ik niet weet waar zij vandaan komen? (1Sm 25:11)

Maar de man uit de gelijkenis is nog niet klaar met zijn overleggingen. Hij heeft zijn schaapjes op het droge en denkt nu eens lekker te kunnen genieten. We kunnen zeggen dat de man goed heeft nagedacht en zijn zaakjes prima heeft geregeld. Maar aan één ding heeft hij niet gedacht en dat is aan het woord dat de Heer Jezus spreekt voordat Hij de gelijkenis vertelt: *"Zijn leven behoort niet tot zijn bezittingen" (Lk 12:15b)*.

Daarom eindigt de gelijkenis niet met een geslaagd en van het leven genietend zakenman, maar met de realiteit dat God het laatste woord heeft. God noemt iemand die alleen leeft voor geld en goed, eten, drinken en plezier, een 'dwaas'. Plotseling kan er een einde aan het aardse leven komen en

dan heb je niets meer aan al die spulletjes waarvoor je zo hebt gezwoegd en waaraan je zo gehecht bent.

Dorens en een muur | *vers 5*

> 5 *Daarom, zie, Ik ga uw weg met dorens omheinen,*
> *Ik zal haar met een muur omgeven,*
> *zodat zij haar paden niet zal kunnen vinden.*

Dit vers geeft aan hoe God handelt met Zijn volk om het terug te brengen van de eigen weg die het gaat. Hij gebruikt hierbij twee keer beeldspraak: *"Met dorens omheinen"* en *"met een muur omgeven"*. Een weg die met dorens versperd is, is een weg waarop een ondoordringbare versperring is aangebracht. Je kunt die weg alleen opgaan als je het ervoor over hebt dat je pijnlijke verwondingen oploopt. De weg van de zonde wordt onaantrekkelijk gemaakt, de pijnlijke kant ervan wordt getoond.

Iemand kan van een zondige weg worden afgehouden als hem in felle kleuren wordt geschilderd dat die weg bijvoorbeeld de ruïnering van zijn gezondheid zal betekenen. Een militair oefenterrein of een mijnenveld kan door prikkeldraad worden afgezet omdat het levensgevaarlijk is dit terrein of veld te betreden. Wie zich van de waarschuwingen niets aantrekt en zich er toch op wil wagen, moet de gevolgen dragen. Hij kan heel wat kleerscheuren oplopen en ook lichamelijke verwondingen, hij loopt zelfs de kans gedood te worden. Alleen een dwaas trekt zich niets van dorens of prikkeldraad aan.

Maar God heeft nog een middel. Hij zal de toegang tot het door de zonde platgetreden pad met een muur afsluiten. Dat doet Hij om de illegale gebruikers – Zijn ontrouwe volk – van het pad van de zonde weer op het rechte pad te brengen. God richt een muur op, een muur die voor afzondering zorgt, waardoor Zijn volk van haar minnaars wordt gescheiden *(vgl. Jb 19:8)*.

Hij heeft mijn weg versperd, zodat ik er niet door kan gaan, en op mijn paden heeft Hij duisternis geplaatst. (Jb 19:8)

Dit gebeurt als Hij Israël verstrooit. Dan bestaan ze niet meer als natie en hebben als natie geen contact meer met vreemde volken en hun goden. Zo kan zij geen overspel meer plegen met de afgoden. In *Hosea 3* wordt dit nader uitgewerkt, maar hier wordt dit oordeel beschreven als een tuchtmaatregel die moet leiden tot bekering *(vers 6)*.

Het besluit om terug te keren | *vers 6*

> 6 *Zij zal haar minnaars najagen, maar hen niet inhalen;*
> *hen zoeken, maar hen niet vinden.*
> *Dan zal zij zeggen:*
> *Ik ga, ik keer terug naar mijn vorige Man,*
> *want toen had ik het beter dan nu.*

In dit vers volgt de uitwerking van wat God in *vers 5* heeft gedaan. Als Israël tevergeefs een beroep doet op de volken van wie ze zoveel voordeel hebben genoten, zullen ze zich gaan herinneren dat ze het bij God zo slecht nog niet hebben gehad. Ze zullen naar Hem terugkeren. Helaas ontbreekt de belijdenis van zonde. Er is van berouw geen sprake. Van walging over hun zonde is niets te bekennen en de afgoden worden niet opgegeven.

Met de verloren zoon in *Lukas 15* gaat dat anders. Die jongen denkt ook dat het in de wereld beter is dan thuis. Maar als hij in de ellende zit, herinnert hij zich hoeveel beter hij het thuis heeft gehad. Als hij opstaat en teruggaat naar huis, doet hij dat wél met een belijdenis *(Lk 15:13-20)*.

Zou Israël ook maar met zo'n belijdenis naar God teruggekeerd zijn. Het volgende vers maakt duidelijk dat zij er geen besef van hebben dat God hun alles, wat zij aan de afgoden toeschrijven, heeft gegeven.

Dit beeld van Israël is ook van toepassing op naamchristenen. Men zoekt de wereld en zijn voordelen, zijn rijkdom en voorspoed, het aangename bestaan, zonder te vragen naar God. Maar het kan gebeuren dat er in de wereld geen voordeel meer te halen is, bijvoorbeeld door een natuurramp die alle overvloed van een land wegneemt, of door een ziekte die aan alle plannen een einde maakt. Dan ontstaat de neiging om die aloude 'godsdienst' toch maar weer van stal te halen. In oorlogstijd stromen de kerken vol en als er persoonlijke nood is, begint men vaak weer te bidden. Maar als men uitsluitend door de nood weer naar God gaat vragen, zonder dat er van berouw en bekering sprake is, is dit slechts een holle frase. God zal er zeker niet naar luisteren *(Jb 35:12-13; 35:9-10)*.

> *Daar roepen zij, maar Hij antwoordt niet,*
> *vanwege de hoogmoed van de kwaaddoeners.*
> *Zeker zal God de leugen niet verhoren,*
> *en de Almachtige zal die niet aanschouwen.*
> *(Jb 35:12-13)*

God niet als de Gever erkend | *vers 7*

> 7 *Zíj erkent echter niet*
> *dat Ik het ben Die haar gegeven heeft*
> *het koren, de nieuwe wijn en de olie,*
> *dat Ik het zilver en het goud voor haar vermeerderd heb,*
> *[dat] zij voor de Baäl gebruikt hebben.*

God is de bron van alle zegen. *"Het koren, de nieuwe wijn en de olie"* worden vaker samen genoemd *(Dt 7:13; 11:14; 12:17; 14:23; 28:51)*. Ze zijn de drie hoofdzegeningen van het land. Als men de gaven die God in de natuur of op geestelijk gebied geeft, los van Hem als de Gever gaat beschouwen, is de ontrouw geboren. Israël is het besef kwijt dat het alles wat het bezit aan God te danken heeft.

We zien dat dit de zonde in de wereld heeft gebracht. In het paradijs zegt God tegen de mens dat hij van alle bomen van de hof vrij mag eten. Maar wat staat bij Eva voorop? Uit haar antwoord aan de slang blijkt dat bij haar de vrucht op de voorgrond staat en niet het vrij mogen eten. Haar aandacht is gericht op de gave en niet op de Gever. En dan gaat het mis. In zekere zin zegent God alle mensen *(Mt 5:45b; Hd 14:17)*. Maar net zomin als Israël en net zomin als Eva beseft de moderne mens dat God de bron is van het voedsel en de vreugde die hij elke dag mag genieten.

...; want Hij laat Zijn zon opgaan over bozen en goeden en laat het regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen. (Mt 5:45b)

Israël dankt niet alleen God er niet voor, ze gebruiken in hun vermetelheid de geschenken van God om ze aan de Baäl te geven. Dat gebeurt bijvoorbeeld door van het goud een beeld voor de Baäl te maken, maar ook door aan dat zelfgemaakte beeld allerlei wijgeschenken te offeren. Mogelijk staat de naam 'Baäl' hier voor alle afgoden, waarvan Baäl de populairste is.

We mogen onszelf wel afvragen: Waarvoor gebruik ik wat ik van God heb gekregen? Dien ik mijzelf ermee? Of dien ik er wel anderen mee, maar dan alleen om het voordeel dat het mij weer oplevert? Of dien ik er soms de goden van deze tijd mee, door volledig op te gaan in mijn carrière, door overmatige aandacht en geld te besteden aan hoe ik er uitzie of door mij in te spannen zo krachtig mogelijk te kunnen argumenteren? Zo zijn er wel meer voorbeelden te noemen waarbij iemand wat hij van God heeft gekregen, misbruikt tot eer van zichzelf.

God neemt de zegen weg | *vers 8*

> 8 *Daarom keer Ik terug*
> *en neem Ik Mijn koren weg op zijn tijd,*
> *en Mijn nieuwe wijn op de daarvoor vastgestelde tijd.*
> *Ik ruk Mijn wol en Mijn vlas weg,*
> *waarmee zij haar naaktheid moet bedekken.*

Vanwege het gebrek aan besef dat God de bron van hun zegen is *(vers 7)*, gaat God de zegen weer wegnemen. Vanwege hun zondige daden zal God hun voedsel en kleding wegnemen, zodat er gebrek ontstaat aan de meest elementaire levensbehoeften *(1Tm 6:8)*. God zou bijvoorbeeld de regen aan het land kunnen onthouden. Vaker is het volk voor zijn ontrouw en afgoderij met droogte gestraft *(1Kn 17:1-7)*. Ook kan Hij de zegen wegnemen door vijanden die de oogst roven *(Ri 6:1-6)*.

Hebben wij echter voedsel en kleding, dan zullen wij daarmee tevreden zijn. (1Tm 6:8)

God handelt zo, omdat het volk Hem ontrouw is. Vandaar dat dit vers, evenals *vers 5*, met *"daarom"* begint, want God kan niet toelaten dat Zijn volk zich toe-eigent wat van Hem is. God spreekt hier over *"Mijn koren"*, *"Mijn nieuwe wijn"*, *"Mijn wol"* en *"Mijn vlas"*, om aan te geven dat het van Hem komt en ook van Hem blijft. Wat Hij geeft, is Hij niet kwijt. Hij blijft de Eigenaar ervan en heeft het recht het terug te nemen.

In geestelijk opzicht is dit ook zo. De gemeente is door haar ontrouw veel zegen kwijtgeraakt. Vijanden hebben het voor het zeggen gekregen in de gemeente. Mensen die aan bijbelkritiek doen, krijgen de ruimte om op de kansel hun verderfelijke leringen te spuien. Christenen staan meer open voor invloeden uit de wereld dan voor het Woord van God. Als vergader- en organisatietechnieken in de wereld blijken te werken, worden die ook gebruikt om besprekingen in en het functioneren van de gemeente van God beter te doen verlopen.

Op die manier krijgt de vijand controle op het reilen en zeilen binnen de gemeente. Het Woord van God is niet meer het ijkpunt, maar het woord van mensen. De gemeente wordt een vereniging die bestuurd wordt in overeenstemming met wat aanvaardbaar is in wereldse verenigingen. God neemt dan weg wat Hij aan zegen heeft gegeven. De gelovigen verliezen het besef van hun verbinding met een verheerlijkte Christus, *"in Wie al de schatten van de wijsheid en kennis verborgen zijn" (Ko 2:3)*.

Dit kan ook worden toegepast op het natuurlijke leven en stoffelijke zaken. Er moet soms geld worden uitgegeven aan zaken die het gevolg zijn van ontrouw handelen of het overtreden van voorgeschreven regels. Dit is het geval met een bekeuring voor te hard rijden. Het geld dat daarvoor betaald moet worden, ben je kwijt. Als je een aanrijding veroorzaakt, kost dat vaak nog meer geld. Zo is het ook mogelijk om onverantwoord met je gezondheid om te gaan, waardoor je lichaam bepaalde functies kwijtraakt. Door slecht gedrag kan geld en goed en gezondheid je worden ontnomen, je bent het kwijt.

Maar nu de reactie. Doe ik het af met: 'Ach, dat kan iedereen overkomen, dus mij ook'? Dat is waar, maar kijkt de christen niet verder? God spreekt erdoor. Sta ik ervoor open om te leren wat God mij erdoor leren wil? Dat laatste mag je zeker van een christen verwachten.

Gods volk te schande gemaakt | *vers 9*

> 9 *Nu dan, Ik zal haar schaamte ontbloten*
> *voor de ogen van haar minnaars,*
> *en niemand zal haar uit Mijn hand redden.*

Het woord dat hier is vertaald met *"schaamte"* betekent 'verdorde toestand'. Dat is het eindresultaat, als God al haar overvloed van haar heeft weggenomen. Israëls *"minnaars"* zullen haar daarom minachten en niets meer met haar te doen willen hebben. Het duidt Israëls diepe vernedering aan.

Zo gaat het met iedereen die God verlaat om de wereld te dienen. God zal zo iemand voor de ogen van de wereld te schande maken. De wereld lijkt een minnaar, maar zodra er niets meer te halen valt, word je als oud vuil aan de kant geschoven. Zoiets overkomt een Egyptische jongeman. Omdat hij ziek is geworden, wordt hij door zijn heer achtergelaten als een prooi voor ieder die hem ziet. Gelukkig valt deze jongeman in de handen van David *(1Sm 30:11-20)*.

Als God Zijn oordeel uitspreekt, is het niet mogelijk daaraan te ontkomen. Niemand kan Hem dan nog tegenhouden. Misschien zijn er mensen die medelijden hebben met je situatie, maar als er geen echte terugkeer is naar God, is het niet mogelijk om werkelijk uit die 'verdorde toestand' te komen.

God neemt het volk hun feesten af | *vers 10*

> 10 *Ik zal al haar vreugde doen ophouden,*
> *haar feesten, haar nieuwemaansdagen en haar sabbatten,*
> *ja, al haar feestdagen.*

God zal alles wegnemen waaraan Zijn volk plezier beleeft omdat het een plezier zonder Hem is. De feesten zijn verworden tot godsdienstige vormen, zonder dat daar enige plaats voor God is. Het centrum voor de godsdienstige plechtigheden is Jeruzalem. Het tienstammenrijk zal zijn feestelijkheden wel hebben gehouden in Bethel en Dan bij de gouden kalveren *(1Kn 12:25-33)*, of op andere gewijde plaatsen.

Van de feesten die in *Leviticus 23* worden beschreven, worden hier genoemd het maandelijkse Feest van bazuingeschal, dat zijn *"nieuwemaansdagen"*, de wekelijkse *"sabbatten"* en *"al haar feestdagen"*, dat zijn de jaarlijkse feesten. De jaarlijkse feesten zijn onder andere het Pascha, het Pinksterfeest en het Loofhuttenfeest.

Maar wat in *Leviticus 23* wordt genoemd *"feestdagen van de HEERE" (Lv 23:2)*, wordt hier genoemd *"haar feesten, haar nieuwemaansdagen en haar sabbatten", "al haar feestdagen".* In het *evangelie naar Johannes* vinden we hetzelfde. Daar wordt het *"Pascha voor de HEERE" (Lv 23:5) "het Pascha van de Joden"* genoemd *(Jh 2:13; 6:4; vgl. Jh 5:1; 7:2)*. Ze houden die feesten niet ter ere van God, maar om het feest zelf. Alleen de vorm wordt in stand gehouden.

Zo is het ook gesteld met de christenheid. De uiterlijke vormen van godsdienstigheid bestaan nog. Het zijn echter lege hulzen waar niet God wordt geëerd, maar waar de mens centraal staat en zich te goed doet. In het Nieuwe Testament wordt van twee dingen gezegd dat ze *"van de Heer"* zijn. Dat is *"het avondmaal van de Heer" (1Ko 11:20)* en *"de dag van de Heer" (Op 1:10)*. De uitdrukking *"van de Heer"* betekent 'toebehorend aan de Heer' en komt zo alleen op deze twee plaatsen voor.

Het avondmaal van de Heer is verworden tot een avondmaal van mensen. Of men nu zegt dat het avondmaal dient tot versterking van het geloof, zoals in het protestantisme, of dat men zegt dat je door het eten ervan Christus eet en daardoor eeuwig leven hebt, zoals in het rooms-katholicisme, in beide gevallen wordt niet begrepen wat deze maaltijd inhoudt.

Het avondmaal is een gedachtenismaal aan Hem, Die Zichzelf overgaf aan God en stierf voor de gemeente *(1Ko 11:23-26)*.

Zo is ook de dag van de Heer, de zondag, verworden tot een dag die we vullen met het doen van dingen die we zelf leuk vinden. Misschien bezoeken we nog wel een kerk of samenkomst, maar het mag allemaal niet te lang duren, want er moet ook nog genoeg tijd voor onszelf overblijven. We denken er niet meer aan dat het een dag is die Hij speciaal voor Zichzelf heeft afgezonderd.

Overigens is de *"dag van de Heer"* niet een verkapte vorm van de sabbat, waarvoor allerlei regels zijn bedacht van wat je wel en vooral van wat je niet mag doen. De dag van de Heer heeft als doel dat op die dag iedere christen zich speciaal erop zal toeleggen met de Heer bezig te zijn. Natuurlijk geldt ook voor andere dagen dat een christen met de Heer bezig is. Hij kan geen moment zonder Hem. Maar op die speciale dag gaan de alledaagse dingen die we steeds te doen hebben, zoveel mogelijk aan de kant, om Hem te eren.

Dat eren zal in de eerste plaats gebeuren door met Gods kinderen samen te komen. Ook kunnen we Hem eren door eens wat extra aandacht te geven aan sommigen die bezoek op prijs stellen. Verder zal ieder die zich door de Heer laat leiden, zeker wel een invulling voor die dag vinden die beantwoordt aan het feit dat het *"de dag van de Heer"* is.

Verwoesting van wijnstok en vijgenboom | *vers 11*

> 11 *Ik zal haar wijnstok en haar vijgenboom verwoesten,*
> *waarvan zij zegt: Die vormen voor mij het hoerenloon*
> *dat mijn minnaars mij gegeven hebben.*
> *Maar Ik zal er een woud van maken*
> *en de dieren van het veld zullen ervan vreten.*

Van de feesten in het vorige vers gaat de profeet over naar de vruchten van het land. Feesten en vruchten horen bij elkaar, want de jaarfeesten hangen samen met de landbouw. De wijnstok en de vijgenboom stellen de heerlijke vruchten van het land voor, die God bedoeld heeft als een zegen voor iedere Israëliet. In de tijd van Salomo, als hij heerst over een groot gebied en vrede heeft aan alle zijden, wonen Juda en Israël gerust, *"ieder onder zijn wijnstok en onder zijn vijgenboom" (1Kn 4:24-25)*.

Maar wat een geschenk van God is, wordt door Israël gezien als iets wat ze van haar minnaars, Egypte en Assyrië, hebben gekregen. Als ze hun wijnstok en vijgenboom zien, worden ze niet meer herinnerd aan de goedheid van God, maar aan hun handelspartners. Misschien beroemen ze zich wel op hun slimheid in de onderhandelingen.

God komt niet meer in hun gedachten voor. Wat een belediging voor Hem! Maar als ze dan de zegeningen die God hun heeft gegeven, menen gekregen te hebben van hun *"minnaars"*, dan hoeven ze ook niet meer te rekenen op Gods bescherming. Hij zal elke bescherming van hen wegnemen en hen tot een buit maken voor hun vijanden. Wie Gods zegeningen versmaadt, moet ook Gods bescherming ontberen.

Vergelding voor de dagen van de Baäls | *vers 12*

> 12 *Ik zal haar de dagen van de Baäls vergelden,*
> *waarop zij reukoffers aan hen bracht.*
> *Zij tooide zich met haar ring en haar halssieraad*
> *en ging achter haar minnaars aan,*
> *maar Mij vergeet zij, spreekt de HEERE.*

De reden voor het oordeel ligt in het offers ontsteken voor de Baäl*. Dat verwijst naar de dagen van Achab door wie de Baälsdienst tot 'staatsgodsdienst' is verheven, terwijl de dienst van God aan de kant is gezet *(1Kn 16:31-33)*. Hoewel Jehu de Baälsdienst heeft uitgeroeid *(2Kn 10:18-28)*, is het hart van het volk aan de Baäl blijven kleven. De afgodendienst is weer opgeleefd en het dienen van de Baäl is opnieuw begonnen *(2Kn 11:18)*.

Het meervoud *"Baäls"* duidt aan dat er meerdere verschijningsvormen in de afgoderij zijn. Regionaal worden verschillende goden onder de naam Baäl vereerd, zoals er ook vandaag van plaats tot plaats verschillende Madonna's van de ene Mariaverering zijn. Ook zijn er Baäls met verschillende functies. Het eerbetoon aan de Baäls gaat gepaard met uitgebreide ceremoniën. Men kleedt zich zoals hoeren dat doen om hun minnaars te verleiden.

---

* Baäl = naam voor de bliksem- en regengod van de Kanaänieten. 'Baäl' betekent 'heer', 'bezitter' of 'echtgenoot'.

Dan volgt het treffende *"maar Mij vergeet zij"*. Hier horen we de roerende taal van Gods hart vanwege het versmaden van Zijn liefde. Hem vergeten of negeren is wellicht nog erger dan tegen Hem ingaan. Het getuigt van minachting. Het is niet alleen geen rekening met Hem houden, maar doen alsof Hij er niet is. Er is niets wat een mens meer kan krenken dan te doen alsof hij niet bestaat. Hoe schokkend kan voor een kind de ontdekking zijn dat zijn ouders hem zijn vergeten. Dan ben je niet echt belangrijk, dan zijn andere dingen of mensen blijkbaar belangrijker. Iemand kan uit onze gedachten verdwijnen, omdat we hem of haar niet langer interessant vinden.

Zo kan dat ook gebeuren met God. Er zijn wel mensen die zeggen dat ze een zwak geheugen hebben en zich zo denken te kunnen verontschuldigen voor het niet dienen van God. Maar als je naar hen luistert, merk je hoe ze andere dingen heel goed kunnen onthouden. God vergeten is een schuldige daad, waarmee Hem enorm veel onrecht wordt aangedaan. Het laat Hem beslist niet koud hoe Zijn volk met Hem omgaat. Als Zijn liefde niet wordt beantwoord, doet Hem dat groot verdriet.

God gaat Zijn volk lokken | *vers 13*

> 13 *Daarom, zie, Ikzelf ga haar lokken,*
> *haar de woestijn in leiden,*
> *en naar haar hart spreken.*

Met dit vers begint een beschrijving van wat God in de toekomst met Zijn volk zal doen. Die beschrijving loopt door tot het eind van het hoofdstuk. Na de oordeelsaankondigingen volgen nu de heilsbeloften. Het oordeel dat God wel moet aankondigen en ook moet voltrekken, is niet Zijn laatste woord tot Zijn volk. Het *"daarom"* waarmee het vers begint, leidt hier de zegen in, zoals het *"daarom"* van de *verzen 5,8* het oordeel inleidt.

De plaats die God uitkiest om met het zegenen te beginnen, is de woestijn. Daar moet het volk leren dat de valse goden haar niet rijk hebben kunnen maken. In de eenzaamheid van de woestijn, alleen met de HEERE, zal ze leren waarheen haar zonde haar heeft gebracht. Daar zal ze het gemis van de zegeningen voelen die God haar in Zijn land had gegeven. Dit is Gods weg met Zijn volk om haar ten laatste wel te doen.

Dit wegvoeren in de woestijn doet God als Hij Zijn volk door de Assyriërs laat wegvoeren en laat verstrooien in *"de woestijn van de volken" (Ez 20:35-36)*. De woestijn is de plek waar de 'jeugdherinneringen' worden opgehaald. God kan hen daar herinneren aan de dagen van weleer, toen Israël in haar eerste liefde Hem is nagevolgd *(Jr 2:2)*. Het woord *"woestijn"* hier in *Hosea* en de aanhaling van 'Egypte' in het volgende vers wijzen op een historische overeenkomst met de tijd van Israëls vertrek uit Egypte. Zoals God het volk toen heeft opgedragen Egypte te verlaten, de woestijn in te gaan en te beginnen met de reis naar het beloofde land, zo zal Hij dat in de toekomst ook doen.

Vervolgens zal Ik u brengen in de woestijn van de volken en daar van aangezicht tot aangezicht een rechtszaak met u voeren. Zoals Ik met uw vaderen in de woestijn van het land Egypte een rechtszaak gevoerd heb, zo zal Ik een rechtszaak met u voeren, spreekt de Heere HEERE. (Ez 20:35-36)

Ik denk aan u, aan de genegenheid van uw jeugd,
aan de liefde van uw bruidsdagen,
toen u achter Mij aan ging in de woestijn,
in een land [waarin] niet wordt gezaaid. (Jr 2:2)

Net zoals in die tijd, de tijd van haar eerste liefde, zal het volk opnieuw in de *"woestijn"* worden gebracht. Daar zal God het beproeven, oordelen en reinigen, opdat het de weg van zegen terug zal vinden en opnieuw in het bezit van het land zal komen. Velen zullen geoordeeld worden. Slechts een overblijfsel zal er daadwerkelijk komen. Zo is het ook gegaan bij de uittocht uit Egypte op de weg naar het beloofde land. De lichamen van velen zijn gevallen in de woestijn.

Het is opmerkelijk hoe dit oordeel van verstrooiing hier wordt voorgesteld, namelijk als een zaak van Goddelijke liefde. God zegt dat Hij haar erheen zal *"lokken"* en daar *"naar haar hart spreken"* zal. Hij 'lokt' haar. Hij sleept haar dus niet aan de haren mee de woestijn in. Het woord voor *"lokken"* bevat de gedachte van 'overreden door middel van aantrekkelijke voordelen'.

Achter de dwang van de verstrooiing, die noodzakelijk is vanwege haar ontrouw, gaat dus Gods liefde schuil. God wil Zijn volk weer voor Zich alleen hebben. *"Naar haar hart spreken"* wil zeggen 'vriendelijk, bemoedigend, vertroostend tot iemand spreken'. Dezelfde uitdrukking wordt gebruikt in *Jesaja 40* en *Ruth 2*, waar het ook de bedoeling is de ander op zijn of haar gemak te stellen *(Js 40:2; Ru 2:13)*.

Zoals voor Israël de woestijn een beeld is van verstrooiing onder de volken, zo is voor ons de woestijn een beeld van de plaats waar God ons op de proef

stelt en vormt. In ons persoonlijke leven begint, na een afwijken van de weg met de Heer, het herstel ook vaak doordat we in beproeving terechtkomen.

We ontdekken dat het leven zonder God toch niet die bevrediging geeft die we ervan hebben verwacht. We doen teleurstellende ervaringen op. Het leven gaat er uitzien als een woestijn. Er is niets 'eetbaars' te vinden, niets wat een mens echt voldoening kan geven. Maar dan ontdekken we ook dat God ons in die beproeving heeft 'gelokt' en daarin 'tot ons hart wil spreken'. Zo doet God, ook met ons, omdat Hij de Zijnen liefheeft.

Een deur van hoop | *vers 14*

> 14 *Ik zal haar daarvandaan haar wijngaarden geven,*
> *en het Dal van Achor tot een deur van hoop.*
> *Daar zal zij zingen als in de dagen van haar jeugd,*
> *als op de dag dat zij wegtrok uit het land Egypte.*

De terugkeer uit de woestijn in het land wordt met prachtige woorden weergegeven door Salomo in het boek *Hooglied*: *"Wie is zij die daar opkomt uit de woestijn, leunend op haar Liefste?" (Hl 8:5)*. Hier zien we Israël, niet meer leunend op eigen kracht, maar op haar Geliefde. Hij heeft tot haar hart gesproken en haar zegeningen in het vooruitzicht gesteld. Daarom trekt ze op uit de woestijn.

De troost die de HEERE voor Zijn volk heeft, komt niet alleen in woorden tot uiting. Hij zal haar in Zijn genade ook de toegang geven tot Zijn zegeningen. Het zijn zegeningen die Hij haar eerst heeft gegeven en vervolgens heeft ontnomen. Nu ze geleerd heeft dat alle zegen alleen van God komt, mag ze die opnieuw uit Gods hand aannemen. In Zijn genade noemt Hij de wijngaarden zelfs *"haar wijngaarden"*. Die wijngaarden vertegenwoordigen hier de zegeningen van het land Kanaän.

"Het dal Achor" herinnert aan Gods oordeel over de zonde *(Jz 7:1,24-26)*. Als Israël dit oordeel over de zonde die onder hen is gebeurd in opdracht van God heeft voltrokken, kan de deur die toegang geeft tot de zegen weer open. Zo wordt een 'droefheid' – dat is wat Achor betekent – tot een deur van hoop *(vgl. Js 65:10)*.

Saron zal tot een schaapskooi worden
en het Dal van Achor tot een rustplaats voor rundvee,
voor Mijn volk, dat Mij gezocht heeft. (Js 65:10)

Ook voor ons persoonlijk is het waar. Het dal waar wij onze zonde belijden en veroordelen, wordt een plaats van hoop. Een dal spreekt van vernedering. Vernedering, onze zonden oordelen, is het startpunt van het opnieuw gaan beleven van de gemeenschap met God. In Golgotha zien we ten diepste deze plaats van oordeel, maar waar ook de deur van de hoop wijd is opengezet.

Als Israël in de toekomst de zegeningen van het land opnieuw mag bezitten, *"zal zij zingen"*, zoals ze dat gedaan heeft bij de Rode Zee na haar verlossing uit de slavernij van Egypte *(Ex 15:1)*. Zingen is letterlijk *antwoorden* dat wil zeggen antwoorden bij het beurtgezang *(Ex 15:21a)*. Dit is het lied *"in de dagen van haar jeugd"*.

Bij de zegeningen die ze in de toekomst weer zal genieten, zal ze de blijdschap van haar eerste bevrijding en verlossing opnieuw beleven. Genade geeft een nieuw begin aan haar geschiedenis, die gepaard gaat met onwankelbare zegeningen. De frisheid van deze hernieuwde jeugd die voor het hele volk zal aanbreken, zal dan niet meer verloren gaan.

Mijn Man | *vers 15*

> 15 *Op die dag zal het gebeuren, spreekt de HEERE,*
> *dat u [Mij] zult noemen: mijn Man,*
> *en Mij niet meer zult noemen: mijn Baäl!*

In de toekomst, als God Zijn volk in genade weer voor Zich heeft gewonnen, zal Hij voor hen als een Echtgenoot zijn. Hij wil dan niet langer een Meester (Baäl) voor hen zijn en als zodanig worden aangesproken. Mogelijk dat Israël de HEERE als Baäl is gaan aanspreken. Als het volk nog wel vasthoudt aan een verbinding met God, maar de liefde voor Hem niet meer aanwezig is, wordt Hij gezien als een van de vele goden aan wie men zich onderwerpt. Wat Israël betreft, zal aan die situatie in de toekomst een einde komen. Dan zal Israël weer in de rechte liefdesverhouding tot Hem komen te staan *(Js 54:5)*.

> *Want uw Maker is uw Man,*
> *HEERE van de legermachten is Zijn Naam,*
> *en uw Verlosser is de Heilige van Israël,*
> *de God van heel de aarde zal Hij genoemd worden.*
> *(Js 54:5)*

Ook binnen de christenheid leeft de gedachte dat God een onbuigzame Heerser is, aan Wiens ijzeren wil niemand kan ontkomen. God wil aan die

situatie, die het leven van veel christenen tot een uiterst sombere aangelegenheid maakt, graag een einde maken. Deze christenen leven bij wijze van spreken in het dal Achor, maar dan zonder de deur van de hoop te kennen die dit dal ook inhoudt. Altijd zien zij God als een God Die toornt over de zonde, hun zonde. Maar het lijkt of ze blind zijn voor de deur die God juist op dat moment opent.

God wil van hen blijde, dankbare christenen maken die Hem mogen kennen en aanspreken als Vader, in plaats van 'een God Die gedurig toornt'. Wie God alleen als een toornende Heerser kent, heeft een eenzijdig en daarmee onjuist beeld van Hem. God wordt daardoor op één lijn gezet met de afgoden die ook geheel willekeurig handelen, zonder enige genegenheid voor hun aanbidders. Afgoden zijn altijd eisende goden. Wie de God en Vader van de Heer Jezus Christus voorstelt als een louter eisende God, maakt een karikatuur van Hem en slaat geen acht op de gevende en vergevende God. In Jezus Christus heeft God alles gegeven om een mens tot Zijn kind te kunnen maken en hem tot Vader te zijn. *"God zij dank voor Zijn onuitsprekelijke Gave!" (2Ko 9:15)*.

Geen andere namen meer | *vers 16*

> *16 Dan zal Ik de namen van de Baäls uit haar mond wegdoen*
> *en aan hun namen zal niet meer gedacht worden.*

Door haar bekering zal het afgelopen zijn met haar dienen van de afgoden. De namen van de afgoden zullen niet meer worden genoemd *(vgl. Ps 16:4)*. Het zal kenmerkend zijn voor de tijd waarin Israël weer leeft in trouw aan zijn God, dat andere goden niet meer in beeld komen *(Zc 13:2a)*. Het herstelde volk dat weer in het land woont, zal dan de wet in hun hart hebben geschreven en daarnaar ook handelen. Het zal dan geen moeite meer hebben met het woord dat hun bij de Sinaï gezegd is en dat daarna door hen zo vaak is overtreden *(Ex 23:13)*.

> *Groot wordt het leed van hen die andere [goden] geschenken geven;*
> *ik [echter] giet geen plengoffers van bloed voor ze uit*
> *en neem de namen ervan niet op mijn lippen. (Ps 16:4)*

> *Op die dag zal het gebeuren, spreekt de HEERE van de legermachten, dat Ik uit het land de namen van de afgoden zal uitroeien, zodat aan hen niet meer gedacht zal worden. (Zc 13:2a)*

> *Bij alles wat Ik tegen u gezegd heb, moet u op uw hoede zijn. U mag niet aan de naam van andere goden denken, die mag niet uit uw mond gehoord worden! (Ex 23:13)*

Voor ons, christenen, staat in Gods Woord eenzelfde waarschuwing: *"Maar laat hoererij en alle onreinheid of hebzucht onder u zelfs niet genoemd worden, zoals het heiligen past, alsook oneerbaarheid, en zotte praat of lichtzinnige taal, die niet gepast zijn, maar veeleer dankzegging" (Ef 5:3-4)*. Wie durft beweren dat hij zich nog nooit aan een of meerdere van de genoemde uitingen schuldig gemaakt heeft? Dubbelzinnige opmerkingen horen niet uit de mond van een christen te komen. Seksueel getinte praat past niet bij kinderen van God. Allerlei oneerbare toespelingen naar iemand van het andere geslacht zijn uit de boze en niet uit God. Uitspraken die aan hebzucht doen denken, zijn een aanwijzing dat we niet tevreden zijn met wat we hebben.

Tegenover al die uitingen van het vlees, uitingen die kenmerkend zijn voor de wereld, staat één enkel ander woord: *"Dankzegging."* Wie dankt, staat in verbinding met God als de Gever, de Bron van alle goede gaven en elk rein woord. God wil dat we alleen met Hem in verbinding staan en vanuit die relatie leven. Dan is er geen ruimte meer voor enige vorm van afgoderij.

Vrede op aarde | *vers 17*

> 17 *Ik zal voor hen een verbond sluiten op die dag*
> *met de dieren van het veld, met de vogels in de lucht*
> *en de kruipende dieren op de aarde.*
> *En boog, zwaard en strijd zal Ik van de aarde doen verdwijnen,*
> *en Ik zal hen onbezorgd doen neerliggen.*

In het toekomstige vrederijk zal de dierenwereld niet meer worden gekenmerkt door angst voor de mens die er sinds de zondeval is *(Gn 9:2)*. De vrede die Israël dan als volk zal bezitten, zal zijn uitstraling hebben over de hele aarde, inclusief het dierenrijk. Jesaja spreekt in zijn profetie uitbundig over die tijd en de dan heersende vrede *(Js 11:6-9)*. Wat Hosea hier zegt, zal letterlijk in vervulling gaan.

Er is ook een toepassing te maken. In de verschillende dieren kunnen we de instrumenten van Gods oordelen zien, dat wil zeggen de verschillende vijanden door wie God Zijn volk heeft gekastijd. Als de vijandige volken hun door God opgedragen taak hebben volbracht, wordt met hen ook een verbond gesloten. Zo zullen ook zij delen in de zegen die Israëls deel zal zijn *(Js 19:22-25)*. De oorlog, door de eeuwen heen de gesel van de aarde

en hier voorgesteld door *"boog, zwaard en strijd"*, zal er niet meer zijn. De HEERE zal deze dingen van de aarde doen verdwijnen en de oorlog zal niet meer geleerd worden *(Js 2:4; Mi 4:3)*. Hij *"zal hen onbezorgd doen neerliggen"* wat wil zeggen dat Zijn volk in vrede zal wonen.

Israël weer door God tot bruid genomen | *vers 18*

> *18 Ik zal u voor eeuwig tot Mijn bruid nemen:*
> *ja, Ik zal u tot Mijn bruid nemen in gerechtigheid en in recht,*
> *in goedertierenheid en in barmhartigheid.*

God spreekt hier rechtstreeks tot Israël. Er wordt een nieuw begin gemaakt, alsof Israël nooit ontrouw is geweest. Het is een nieuw verbond, dat komt in de plaats van het oude, dat door Israël verbroken is. De nieuwe verbintenis die God dan met Zijn volk aangaat, is *"voor eeuwig"* en zal nooit meer verbroken worden. Israël zal dan niet meer van God wegdwalen, want Gods wet is in hun hart geschreven.

De basis van deze verhouding is meervoudig. Voorop staat *"in gerechtigheid en in recht"*. Hierin komt de volmaakt wettige basis voor dit huwelijk tot uiting. Het is geen verhouding waarbij de zonde door de vingers is gezien. Al de ontrouw van het volk is door God rechtvaardig geoordeeld, terwijl er op grond van het werk van Zijn Zoon een overblijfsel gespaard blijft. Aan dit overblijfsel, dat Jezus als de Christus belijdt, zal God al Zijn beloften vervullen. Omdat door Christus volledig is voldaan aan Gods gerechtigheid, heeft Christus ook recht op de vervulling van de beloften. Hij staat in Zijn recht wanneer Hij het volk weer aanneemt tot Zijn bruid.

Behalve gerechtigheid en recht liggen ook *"goedertierenheid en ... barmhartigheid"* ten grondslag aan het herstel van de verhouding tussen de HEERE en Zijn bruid. Hierdoor komt tot uiting dat God met Zijn hele hart voor Zijn bruid zorg draagt. Dit wijst op Gods gezindheid voor Zijn volk en Zijn bewogenheid met de ellendige toestand waarin het heeft verkeerd. Wat de verhouding tussen de Messias en Zijn aardse volk kenmerkt, vinden we ook terug in de wijze waarop de Messias in het vrederijk regeert: *"Gerechtigheid en recht zijn het fundament van Uw troon, goedertierenheid en trouw gaan voor Uw aangezicht uit"* *(Ps 89:15)*.

Het is voor sommigen moeilijk te begrijpen dat de Heer Jezus twee bruiden heeft, een aardse bruid, Israël, en een hemelse bruid, de gemeente, *"de bruid, de vrouw van het Lam" (Op 21:9).* Maar we moeten bedenken dat het om beeldspraak gaat. Het gaat om een voorstelling van de verhouding tussen de Heer Jezus en Israël en een voorstelling van de verhouding tussen de Heer Jezus en de gemeente. Met zowel Israël op aarde, als de gemeente in de hemel, onderhoudt de Heer Jezus een nauwe band van liefde en gemeenschap. Die verhouding en die band, die Hij zowel met Israël als met de gemeente heeft, kan niet beter worden voorgesteld dan door het beeld van het huwelijk.

Trouw | *vers 19*

> 19 *In trouw zal Ik u voor Mij als bruid nemen;*
> *en u zult de HEERE kennen.*

Het vijfde kenmerk, na de vier van het vorige vers, waarop de nieuwe verhouding tussen God en Zijn volk is gebaseerd, is *"trouw"*. Dit kenmerk van trouw zal zeker ook voor het volk gelden in hun relatie met God. Ze zullen Hem niet meer ontrouw worden. Voor God is dit altijd zo: *"Als wij ontrouw zijn – Hij blijft trouw, want Zichzelf kan Hij niet verloochenen" (2Tm 2:13)*.

Dat Hij trouw is, blijkt ook daaruit dat Hij garant staat voor al Zijn aan Israël gegeven beloften. Hij zal die vervullen. Zij zullen niet opnieuw van de HEERE wegdwalen, omdat ze Hem echt zullen kennen. Dat is het resultaat van het nieuwe hart dat ze dan zullen hebben gekregen, waarin God Zijn wetten heeft geschreven *(Hb 8:8-12; Jr 31:31-34)*. Het is deze kennis van de HEERE die kenmerkend is voor het vrederijk *(Js 11:9)*. Deze kennis is nu nog niet aanwezig *(Hs 2:7; 4:1,6)*.

De HEERE verhoort | *verzen 20-21*

> 20 *Op die dag zal het geschieden,*
> *spreekt de HEERE, dat Ik zal verhoren.*
> *Ik zal de hemel verhoren*
> *en die zal de aarde verhoren.*
> 21 *Dan zal de aarde het koren, de nieuwe wijn en de olie verhoren,*
> *en die zullen Jizreël verhoren.*

Het hart van het volk is tot God teruggebracht. De verbroken verhouding tussen God en Zijn volk is hersteld. Na het herstel van de innerlijke band staat niets de stroom van Gods zegen meer in de weg. Maar die stroom van zegen komt pas, nadat het volk erom heeft gevraagd. God wil Zich doen kennen als een God Die verhoort. Dat staat voorop. Al het andere is slechts de uitwerking ervan. Terwijl Israël de zegeningen van het land eerst heeft gezien als het eigen bezit, erkennen ze nu door hun gebed dat het zegeningen zijn die van God moeten komen, uit genade geschonken.

Zij rekenen voor hun behoeften niet meer op de gunst van de afgoden. Israël heeft de zegen toegeschreven aan de Baäls. Daarom heeft God hun die zegen ontnomen, opdat ze zouden leren dat Hij de Gever is *(verzen 6-7)*. Nu is er voor afgoden geen plaats meer. In de herstelde betrekking met hun God maken ze Hem nu in het gebed hun behoeften bekend. Daarop zal Hij antwoorden, en hoe! Er zal een onafgebroken stroom van zegen zijn tussen de HEERE en Zijn aardse volk.

Hemel en aarde zijn sinds de zondeval van de mens van elkaar gescheiden. Sinds die tijd heeft de satan de macht op aarde *(Lk 4:5-6)* en verschijnt hij voor God in de hemel als de aanklager van de gelovigen *(Op 12:10)*. Maar in de tijd van zegen die dan voor Israël zal zijn aangebroken, zal de macht van de satan verbroken zijn. Op aarde kan hij gedurende die tijd geen kwaad meer aanrichten *(Op 20:2-3)*. En de hemel zal, nadat hij daaruit verwijderd is, van zijn aanwezigheid gezuiverd zijn *(Op 12:10)*.

En hij greep de draak, de oude slang, dat is [de] duivel en de satan, en bond hem duizend jaren; en hij wierp hem in de afgrond en sloot en verzegelde die boven hem, opdat hij de naties niet meer zou misleiden voordat de duizend jaren voleindigd waren; ... (Op 20:2-3)

Dan zal er een prachtige harmonie bestaan tussen de hemel en de aarde. Ook zal er een prachtige harmonie zijn tussen zaaiing en oogst. De keten van zegen vindt zijn oorsprong in God. Het eerste wat gezegd wordt, is: *"Ik zal verhoren."* Dat zegt God en vervolgens begint de zegen te stromen. De hemel zal aan God vragen om aan de aarde regen, dat is zegen, te mogen geven en God zal verhoren. Maar de vraag van de hemel komt van de aarde. De aarde wordt gezien als een persoon die aan de hemel om regen vraagt. De hemel zal reageren en de zegen geven.

Maar ook de vraag van de aarde staat niet op zichzelf. Op haar beurt is de aarde door het koren, de nieuwe wijn en de olie om vruchtbaarheid gevraagd. Daarom vraagt de aarde aan de hemel om regen. Maar ook de vraag van het koren, de nieuwe wijn en de olie staat niet op zichzelf. Jizreël heeft gevraagd om de vrucht van het land. Jizreël vraagt dus als eerste. Jizreël is Israël zoals het in die tijd door God gezaaid zal zijn in het land – zie ook de verklaring bij *Hosea 1:11*. Israël is het voorwerp van Gods zegen. Zo zullen de hemel en de aarde en de vrucht van de aarde – in het vrederijk – voorzien in de behoeften van het volk van God.

Het is schitterend om te zien hoe hier de gebeden op elkaar zijn afgestemd. Alle gebeden hebben eenzelfde doel, elke schakel in deze gebedsketen werkt daaraan mee. Het gaat om zegen voor Gods volk. De hemel wordt verhoord door God Die regen zal geven. Daardoor zal Jizreël de zegen van het land kunnen genieten als komend uit Gods hand en als verhoring van het gebed.

De inhoud van deze gebeden heeft ons wel wat te zeggen. God wil Zijn huidige volk, de gemeente, ook graag zegenen. Bidden we daar wel voor? Daarbij gaat het om het genieten van wat God ons al heeft gegeven. God heeft ons *"gezegend ... met alle geestelijke zegening in de hemelse [gewesten] in Christus" (Ef 1:3)*. Maar Paulus bidt voor de Efeziërs dat God hun geeft dat ze er ook van zullen genieten *(Ef 1:16b-19; vgl. Ko 1:9-10; 4:2-3)*. Als we ons in onze gebeden meer zouden richten op de inhoud van wat Paulus bidt, zou er dan niet meer echte zegen van God in Christus door ons worden genoten?

..., terwijl ik u gedenk in mijn gebeden, opdat de God van onze Heer Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid, u [de] geest van wijsheid en openbaring geeft in [de] kennis van Hem, verlichte ogen van <uw> hart, opdat u weet wat de hoop van Zijn roeping is, wat de rijkdom is van de heerlijkheid van Zijn erfenis in de heiligen, en wat de uitnemende grootte van Zijn kracht is jegens ons die geloven, naar de werking van de macht van Zijn sterkte, ... (Ef 1:16b-19)

Ten aanzien van het herstel van Israël in hun betrekking tot de HEERE is nog meer resultaat te melden. Er zal niet alleen zegen zijn voor Israël, maar de hele aarde zal in die zegen delen. De hele schepping zal dan vrijgemaakt zijn van de vloek die erop is komen te liggen door de zondeval. De vrijmaking van de schepping wordt verbonden aan *"de openbaring van de zonen van God" (Rm 8:19-21)*.

Als de Heer Jezus terugkomt en die heerlijke tijd voor Israël en de hele aarde zal aanbreken, komt Hij niet alleen. Allen die zonen van God zijn geworden door het geloof in dé Zoon van God, zullen Hem vergezellen *(Op 19:14)*. Samen met al de gelovigen van het Oude Testament en ook met allen die na de opname van de gemeente tijdens de grote verdrukking zijn omgebracht, zullen ze *"met Hem <de> duizend jaren regeren" (Op 20:4-6)*.

U bent Mijn volk | *vers 22*

> 22 *En Ik zal haar voor Mij in de aarde zaaien*
> *en Mij ontfermen over Lo-Ruchama.*
> *Ik zal zeggen tegen Lo-Ammi: U bent Mijn volk,*
> *en hij zal zeggen: Mijn God!*

God is tot Zijn doel gekomen. Hij heeft Zijn volk terug aan Zijn hart en in Zijn land. Het door en voor Hem gezaaide volk zal in gemeenschap met Hem de volle zegen genieten. In die tijd, de tijd van het vrederijk, zal de situatie, die Hosea in zijn dagen moest verwoorden in de namen van zijn kinderen *(Hs 1:4,6,9)*, totaal omgekeerd zijn. Het 'God verstrooit', de ene betekenis van 'Jizreël', waarin Zijn oordeel tot uitdrukking komt, wordt veranderd in 'God zaait', de andere betekenis van 'Jizreël'. Daarmee wordt Gods zegen tot uitdrukking gebracht. Dat God hier spreekt over zaaien, doet, behalve aan de zegen voor het zaad, ook denken aan vermenigvuldigen, in aantal toenemen. Het volk zal genieten van de zegen, maar zal ook zeer talrijk worden en in menigte uitbreiden *(Js 54:3)*.

> *Want u zult zich rechts en links uitbreiden,*
> *uw nageslacht zal de heidenvolken in bezit nemen*
> *en de verlaten steden bevolken. (Js 54:3)*

Paulus haalt dit vers aan in zijn *brief aan de Romeinen (Rm 9:25)*. In *Romeinen 9* haalt hij ook, zoals we hebben gezien, *Hosea 1:10* aan *(Rm 9:26)*. Dat citaat dient ertoe om te laten zien dat God genade niet beperkt kan blijven tot de Jood. Het citeren van *Hosea 2:22* dient een ander doel. Dit vers maakt duidelijk dat, hoewel genade zonder enig onderscheid wordt bewezen aan Jood en heiden, er voor de Jood toch een aparte zegen overblijft. Die zegen is: herstel in zijn land.

Ook Petrus verwijst in zijn eerste brief naar dit vers. Hij belicht weer een ander aspect. Uit zijn brief blijkt dat hij schrijft aan bekeerde Joden *"in [de]*

verstrooiing" (1Pt 1:1). Hij schrijft hun: *"U die vroeger geen volk was, maar nu Gods volk bent, die aan geen barmhartigheid deel had, maar nu barmhartigheid hebt verkregen" (1Pt 2:10)*. Daarmee verwijst Petrus naar het vers hier. Hij wil hiermee duidelijk maken dat de gelovige Joden aan wie hij schrijft, al in de betrekking tot God staan die het hele volk pas in de toekomst zal hebben.

Als Joden van nature rust op hen het oordeel dat God in *Hosea* heeft bekendgemaakt. Als bekeerde Joden zijn ze al als Gods volk aangenomen en hebben ze Zijn barmhartigheid al verkregen. Dat ze door hun geloof in de Heer Jezus bij de gemeente zijn gevoegd, is ook waar, maar dat feit wordt hier niet door Petrus genoemd. Het is hem erom te doen, zijn Joodse broeders te laten zien wat zij, door het geloof in de Messias, van God hebben ontvangen.

Zoals we al bij de naam 'Jizreël' hebben gezien, worden hier ook de andere namen die in *Hosea 1* genoemd worden, *"Lo-Ruchama"* en *"Lo-Ammi"*, door Gods genade ten goede veranderd. In *Hosea 1* betekenen ze oordeel. Hier krijgen ze een positieve betekenis, die doet denken aan barmhartigheid en zegen. God ontfermt Zich over Lo-Ruchama, dat 'geen ontferming' betekent. Tegen Lo-Ammi, dat 'niet Mijn volk' betekent, zegt Hij: *"U bent Mijn volk."*

Het volk kan bij zoveel goedheid alleen maar uitroepen: *"Mijn God."* Daarmee geven ze uitdrukking aan al de gevoelens van dankbaarheid, bewondering en lofprijzing die hun harten vervullen. Dit doet denken aan wat we van Thomas lezen. Thomas is een beeld van het overblijfsel, dat pas tot geloof komt als het de opgestane Heer ziet. Maar als Thomas Hem ziet, zegt hij, met eerbied en ontzag vervuld: *"Mijn Heer en mijn God!" (Jh 20:28)*.

Hosea 3

Inleiding

Ook in dit hoofdstuk wordt Israëls geschiedenis in beeld gebracht. Hosea moet opnieuw zijn overspelige vrouw als echtgenote accepteren, maar zonder een echte huwelijksrelatie met haar te hebben. Hij zal haar tot een eenzame vrouw maken. Zo zal God ook met Israël doen. Hij zal het volk een tijd lang eenzaam maken, zonder koning enzovoort. Dat is de situatie van Israël op dit moment. Maar in de toekomst zal het zich bekeren en tot de HEERE en Zijn heil komen.

Dit korte hoofdstuk laat Israëls verleden, heden en toekomst zien:

- In de *verzen 1-3* het verleden,
- in *vers 4* het heden en
- in *vers 5* de toekomst.

Hosea moet zijn vrouw terugnemen | *vers 1*

1 De HEERE zei tegen mij: Ga opnieuw, bemin een vrouw die bemind wordt door [haar levens]gezel, maar overspel pleegt, zoals de HEERE de Israëlieten bemint, hoewel zij zich wenden tot andere goden en houden van rozijnenkoeken.

We kunnen ons voorstellen dat het met Gomer van kwaad tot erger is gegaan. Als er steeds wordt teruggevallen in bepaalde vormen van kwaad, kan de situatie nooit verbeteren, maar alleen maar slechter worden. Verbetering treedt pas op als er een radicale breuk met het verleden plaatsvindt.

Waarschijnlijk is Gomer, na haar diverse 'uitstapjes', steeds weer bij Hosea teruggekomen. Ondanks alle pijn en verdriet die hij door haar overspelige gedrag heeft gevoeld, heeft hij haar steeds weer opgevangen. Telkens zal hij gehoopt hebben dat ze echt met de zonde zou breken. Telkens is hij in zijn liefde, trouw en zorg voor haar teleurgesteld, want telkens weer wordt ze hem ontrouw. Tot ze weggaat en wegblijft. Het is mogelijk dat Hosea, na de geboorte van het derde kind, haar heeft moeten wegsturen, zoals ook God Zijn volk heeft weggestuurd in de verstrooiing. Het is ook mogelijk dat ze er zelf vandoor is gegaan.

Wat zullen de mensen daarover hebben gepraat. Hij zal goed bedoeld medelijden hebben gehoord. Ook zal hij ongevoeligheid met zijn situatie hebben ervaren. Opgemerkt kan zijn: 'Dat is toch ook wat, dat ze je heeft laten zitten met de kinderen. Dat heb je toch niet aan haar verdiend. Maar aan de andere kant: Man, wees er blij om. Dit was toch ook geen leven. Nu krijg je weer rust in je huis.' Hierop zijn tal van variaties denkbaar. Maar situaties zoals die van Hosea zijn uniek. Bij de bespreking van *Hosea 1* is daarover al het een en ander gezegd. Het hart dat huilt van de pijn die iemand in zulke omstandigheden voelt, is niet met goedbedoelde woorden te troosten en de pijn wordt er niet minder door.

Zoals Hosea met Gomer heeft gehandeld, zo heeft God ook met Israël gedaan. Steeds opnieuw heeft Hij haar Zijn liefde getoond. Als het woord van de HEERE tot Hosea komt dat hij Gomer weer tot vrouw moet nemen, is dat omdat God dit ook met Israël zal doen. Hij heeft Zijn volk ook niet voor altijd verstoten. God zal geen opdracht geven een andere vrouw te beminnen dan zijn eigen wettige vrouw. Daar zou geen boodschap voor Israël in zitten.

Het gaat hier om Gomer. Haar naam wordt niet genoemd omdat het vanzelf spreekt dat het om haar gaat. Ook gaat het meer om de omstandigheden waarin ze terecht is gekomen dan om haar persoon. Dat zij hier niet 'uw' vrouw wordt genoemd, maar 'een' vrouw, wijst mogelijk op de vervreemding die er tussen Hosea en haar is ontstaan door haar gedrag. Dat zal het uitvoeren van Gods opdracht nog zwaarder hebben gemaakt.

Bij de bespreking van *Hosea 1:3* is al ingegaan op deze opdracht om lief te hebben. De opdracht die Hosea hier krijgt, geeft aanleiding daarop nog eens te wijzen vanwege de valse motieven om onder deze opdracht uit te komen. Hosea moet haar terugnemen, ondanks het feit dat hij misschien niets meer voor haar 'voelt'. 'Het gevoel' heeft vandaag de overhand en wordt zelfs norm van handelen. Hosea krijgt de opdracht: *"Ga ... bemin."* 'Houden van' is een opdracht.

Het is een regelrechte smoes, erger nog, het is zelfmisleiding, als een stel uit elkaar gaat met als excuus: 'We voelen niets meer voor elkaar, dus gaan we maar uit elkaar.' Maar dat je 'niet meer verliefd bent' is geen geldige reden om uit elkaar te gaan. Het is zelfmisleiding om aan zo'n excuus geldig-

heid te geven. Het is ook ongehoorzaamheid aan God en daarom zonde. De vraag is niet of ik iets voor mijn vrouw voel, maar of ik gehoorzaam wil zijn aan de opdracht van God. De opdracht in het Nieuwe Testament luidt: *"Mannen, hebt uw vrouwen lief, evenals ook Christus de gemeente heeft liefgehad en Zichzelf voor haar heeft overgegeven" (Ef 5:25)*.

Liefhebben is niet slechts een gevoel, het is vooral een daad. De man *moet* zijn vrouw liefhebben. Dat kan als de liefde van God in hem woont, want God is liefde. Alleen liefde tot de Héér maakt ons geschikt om Zijn opdracht uit te voeren. De Heer vraagt niet aan Petrus of hij de lammeren en schapen liefheeft, maar of hij Hém liefheeft. Als dat het uitgangspunt is voor elke dienst, komt daarna vanzelf de liefde voor de lammeren en de schapen.

Hosea moet naar Gomer gaan en haar liefhebben zoals God Zijn volk liefheeft. Het is niet voldoende te weten dat God liefde is, we moeten er ook naar handelen. Hosea heeft Gomer lief voordat zij hem ontrouw wordt. Hij moet haar ook liefhebben na haar ontrouw en wel door haar uit die situatie te redden.

Evenals in *Hosea 1* geeft God Zijn reden voor deze zware opdracht. Die reden is dat Hosea in het terugnemen van Gomer Gods liefde voor Zijn volk illustreert. Israël heeft, net als Gomer, alle recht op herstel verspeeld. Maar genade zoekt haar op. Niet in de eerste plaats om haar te herstellen, maar meer om haar te verlossen uit de situatie waarin ze door haar eigen schuld is terechtgekomen. Daarna zal ze hersteld worden *(Js 54:6-8)*.

Want als een verlaten vrouw,
een bedroefde van geest, roept de HEERE u,
de vrouw van de jeugd, die afgewezen was,
zegt uw God.
Voor een klein ogenblik heb Ik u verlaten,
maar in grote barmhartigheid zal Ik u bijeenbrengen.
In een stortvloed van grote toorn heb Ik voor u
Mijn aangezicht een ogenblik verborgen,
maar met eeuwige goedertierenheid zal Ik Mij over u ontfermen,
zegt de HEERE, uw Verlosser. (Js 54:6-8)

Israël heeft, evenals Gomer, van het leven een feest gemaakt, een feest zonder God. Door ongeoorloofde verbindingen aan te gaan meent het volk voordeliger uit te zijn, meer uit het leven te kunnen halen. Ze vergeten dat door hun handelwijze niet zij meer uit het leven halen, maar dat het leven uit hen wordt gehaald. Echt leven is alleen mogelijk in verbinding met de levende God. De afgoden zijn dood, dode materie.

De *"rozijnenkoeken"*, gemaakt van de vrucht van de wijnstok, symboliseren vreugde, want God is bij Zijn volk en Hij versterkt hen *(vgl. 2Sm 6:19; 1Kr 16:3; Hl 2:5)*. Maar deze koeken worden als offergaven in de afgodische cultus gebruikt. Ze worden gegeten in verbinding met de afgoden, waaruit blijkt waarin het volk zijn vreugde en kracht zoekt. Het is eens te meer een bewijs hoe God uit hun gedachten is verdwenen, hoe ze Hem zijn vergeten *(Hs 2:12)*.

Teruggekocht | *vers 2*

> *2 Voor vijftien zilverstukken en anderhalve homer gerst kocht ik haar toen voor mij.*

Hosea moet zijn vrouw loskopen. Zo werkt dat als iemand de zonde gaat dienen. Die persoon moet worden losgekocht. Gomer is de slaaf van een ander geworden. Wat haar als vrijheid heeft toegelachen, heeft haar naar slavernij gevoerd. Ze heeft gemeend vrij te zijn, maar is een slaaf geworden. Dat gaat altijd zo bij het dienen van de zonde. *"Ieder die de zonde doet, is een slaaf van de zonde" (Jh 8:34)*. De duivel probeert ons wijs te maken dat we buiten God vrij zijn, maar net als Gomer merk je dat je dan slaaf wordt. Maar precies zoals Hosea gaat ook God de mensen achterna en wil hun Zijn behoudenis schenken.

Wat zal het vernederend voor Hosea zijn geweest om naar de man te moeten gaan waar zijn vrouw nu is. Mogelijk is ze zo diep gezonken, dat ze slavin is geworden. Het lijkt erop dat hij haar aantreft op een slavenmarkt, waar ze te koop wordt aangeboden omdat haar minnaar wellicht op haar is uitgekeken. Hij moet met de man gaan onderhandelen om zijn eigen vrouw weer terug te krijgen. Ze worden het eens over de prijs. Hosea hoeft nog minder dan de prijs van een slaaf voor haar neer te tellen en nog wat in natura. Vijftien zilverstukken is de helft van de prijs voor een slaaf *(Ex 21:32)*. De lage prijs geeft de lage waardering van haar bezitter voor haar aan.

De anderhalve homer gerst herinnert aan armoede. Gerst is het voedsel van de armen. Het lijkt erop dat Hosea al zijn geld geeft en dat aanvult met iets in natura. Hij moet haar eenvoudig vrijkopen. Dat heeft God ook met Zijn volk gedaan *(Js 43:3-4)*. Alleen echte liefde

Want Ik ben de HEERE, uw God,
de Heilige van Israël, uw Heiland.
Ik heb Egypte als losgeld voor u gegeven,
Cusj en Seba in uw plaats.
Sinds u kostbaar bent in Mijn ogen,
bent u verheerlijkt en heb Ík u liefgehad.
Daarom heb Ik mensen gegeven in uw plaats
en volken in plaats van uw ziel. (Js 43:3-4)

ziet iets in een voorwerp dat – door zoveel ontrouw – slechts waard is om verworpen te worden.

Terug, maar op afstand gehouden | *vers 3*

> *3 En ik zei tegen haar: U moet veel dagen bij mij blijven, u mag geen hoererij bedrijven; u mag geen [andere] man toebehoren, en ook ik [zal niet] bij u [komen].*

Hosea neemt Gomer mee naar huis en geeft haar huisarrest. Opnieuw is dat een beeld van wat God zal doen met Israël. Israël is weggevoerd en leeft al eeuwen geïsoleerd onder de volken. Maar er komt een tijd dat ze zullen terugkeren en de HEERE zullen zoeken. Ook Gomer wordt geïsoleerd, ze zit als een slavin in haar eigen huis. Maar Hosea heeft ook geen omgang met haar.

Deze tuchtmaatregel, een teruggetrokken leven in eenzaamheid en van alle omgang met een man uitgesloten, dient ervoor dat ze tot bezinning komt. Ze zal geen gelegenheid meer krijgen om overspel te bedrijven en ontucht te plegen met andere mannen. Ook van een normale relatie met haar man is geen sprake.

We kunnen deze situatie ook toepassen op het persoonlijke leven. Het zou kunnen zijn dat iemand met zijn leven in een isoleercel zit. Hij is de zonde beu. Kwaad doet hij niet meer, maar er is ook geen goeddoen. Er is geen echt leven. Als iemand zich dat gaat realiseren, kan God het echte leven geven.

Deze situatie kan ook worden toegepast op een christelijke gemeenschap. Ze hebben het kwaad weggedaan. Vervolgens hebben ze zich uit angst voor het kwaad zo geïsoleerd, dat er helemaal niets meer van hen uitgaat. Als men zich dat gaat realiseren, breekt voor God de tijd aan om echt leven te geven. Gaat men echter door met het verblijf in die 'isoleercel', dan is de kans groot dat de ellende groter wordt dan deze ooit was *(Mt 12:43-45)*.

"Veel dagen" wijst op een onbepaalde tijd. Gomer is die hele periode wel van Hosea (hij heeft haar immers gekocht), maar van een normale betrekking is geen sprake. Ze moet als een weduwe blijven zitten, tot hij bij haar komt. Zoals gezegd, is dit de situatie van Israël nadat God het volk heeft teruggebracht uit de ballingschap. Toen veel later de Heer Jezus tot Zijn volk kwam, wilden ze Hem niet. *"Hij kwam tot het Zijne, en de Zijnen hebben Hem niet aangenomen" (Jh 1:11)*. Niet alleen hebben ze Hem niet aangeno-

men, ze hebben Hem zelfs verworpen! Wat daarvan het gevolg is, wordt in het volgende vers gezegd.

Israël is zonder ... | *vers 4*

> *4 Want de Israëlieten moeten veel dagen zonder koning en zonder vorst blijven, zonder offer en zonder gewijde steen, zonder efod en afgodsbeelden.*

In dit vers komen enkele bijzonderheden naar voren die in de beide vorige hoofdstukken niet aan de orde zijn geweest. *Hosea 1* geeft de algemene positie waarin het volk zich bevindt en het door Gods oordeel is geplaatst. In *Hosea 2* worden verschillende details nader ingevuld. *Hosea 3* geeft duidelijkheid over de vernedering en de geïsoleerde positie van Israël. En dat niet voor even, maar voor onbepaalde tijd, met aan het einde van die periode haar invoering in de overvloedige zegen.

In dit ene vers komt de hele situatie naar voren waarin Israël zich al vele eeuwen bevindt. Geen enkele Jood kan ontkennen dat dit vers de actuele situatie op treffende wijze weergeeft. De periode van *"veel dagen"* is de tijd na het kruis. Al die tijd is het volk al *"zonder koning en zonder vorst"*, dat wil zeggen zonder een erkende regering met een officieel staatshoofd. Dit geldt vooral voor de tien stammen, die verstrooid zijn.

Ook zijn ze *"zonder offer"*. Ze hebben geen eredienst waarbij ze tot God naderen op de grondslag van het offer. Maar ook zijn ze *"zonder gewijde steen"*. Deze stenen zijn de aan de afgoden gewijde stenen die Israël heeft moeten vernielen *(Ex 23:24)*, maar die in Israël vaste voet aan de grond hebben gekregen *(2Kn 3:2; 10:26-28; 17:10)*. De gewijde steen stelt de afgodische aanbidding voor die Israël van de omliggende volken heeft overgenomen. Het volk zal dus zonder ware, maar ook zonder valse middelen van aanbidding zijn.

Ten slotte zijn ze *"zonder efod"*, dat is het hogepriesterlijke kleed. Er is geen priesterlijke bemiddeling om de HEERE te raadplegen. Maar ook de *"afgodsbeelden"* ontbreken. Dit zijn de *terafim*, de afgodsbeelden ter verering van voorouders. Er is, in plaats van de priesterlijke raadpleging, ook geen raadplegen van de afgoden via de daarvoor ontworpen beelden.

Het mag een wonder worden genoemd dat, ondanks het ontbreken van wat noodzakelijk lijkt om als volk te kunnen bestaan, Israël al de eeuwen

door is blijven bestaan. Het is eens te meer een bewijs van de waarheid en betrouwbaarheid van de Bijbel, die aan Israël onvoorwaardelijke beloften van God toeschrijft. Dat God deze tijd van het 'isolement' van Israël gebruikt voor het bijeenbrengen van de gemeente, is een waarheid die niet in het Oude Testament, maar in het Nieuwe Testament wordt ontvouwd.

Israël wendt zich tot de HEERE | *vers 5*

> *5 Daarna zullen de Israëlieten zich bekeren, en de HEERE, hun God, zoeken en David, hun koning. Zij zullen zich in diep ontzag tot de HEERE en Zijn goedheid wenden, in later tijd.*

Het woord *"daarna"* waarmee dit vers begint, ligt nog in de toekomst en ziet op de tijd van Christus' terugkeer op aarde en Zijn zegenrijke regering. *"David, hun koning"* is de Heer Jezus, de ware David. David betekent 'de geliefde'. *"Hun koning"* is een aanduiding voor de Messias. Bij Zijn eerste komst is nauwelijks naar Hem gezocht. Ja, een paar wijzen uit het oosten, die Zijn ster hebben gezien, komen om Hem te aanbidden. En ook Herodes zoekt Hem, maar dan om Hem te doden. Verder zijn er nog een paar mensen die oog voor Hem hebben. Maar het volk als zodanig? Dat heeft Hem verworpen. In de toekomst zal dat anders zijn *(Ez 37:23-24)*.

Dan zullen zij zich niet meer verontreinigen met hun stinkgoden en met hun afschuwelijke [afgoden] en met al hun overtredingen. Ik zal hen verlossen in al hun woongebieden, waar zij gezondigd hebben, en Ik zal hen reinigen. Dan zullen zij een volk voor Mij zijn en Ík zal een God voor hen zijn. En Mijn Knecht David zal Koning over hen zijn. Voor hen allen zal er één Herder zijn. Zij zullen in Mijn bepalingen wandelen en Mijn verordeningen in acht nemen en die houden. (Ez 37:23-24)

God heeft niet voorgoed afgerekend met Zijn volk. Israël wordt ook niet als volk opgenomen in de gemeente. De individuele Jood die zich bekeert, wordt wel opgenomen in de gemeente, maar houdt dan op Jood te zijn *(Ko 3:11)*. In het laatste van de dagen, *"in later tijd"*, zullen de Israëlieten door *"Zijn goedheid"* worden aangetrokken, er zelfs door overstelpt worden. De uitdrukking *"diep ontzag"* wijst op eerbied, die gepaard gaat met schaamte over het feit dat ze Hem hebben verlaten.

Het uiteindelijke herstel van Israël onder de zegenrijke regering van de Messias, waarbij het volk zal genieten van alle beloofde zegeningen, begint als het volk zich bekeert. Bekering is de eerste noodzakelijke stap om met

God in contact te komen. Dat gebeurt als een mens, of een volk, inziet dat hij heeft geleefd met zijn rug naar God toe. Als een mens zich van die weg bekeert, draait hij zich om en kan, zodoende, naar God kijken.

Wie God in 'het gezicht' kijkt, kan niet anders dan erkennen dat Hij heilig is. De mens zelf kan slechts erkennen dat hij onheilig en zondig is en dat God hem daarvoor moet oordelen. Maar nu heeft hij zich omgekeerd, naar God toe, omdat hij wordt aangetrokken door Gods goedheid. God moet de mens die in zijn zonden volhardt, straffen. Maar de mens die zijn zonden belijdt, vindt bij Hem ontferming.

Bij Israël is het moment van de bekering aangebroken als door de werking van Gods Geest het volk zijn zonde – hun verwerping van de Heer Jezus, hun Messias – belijdt en daarover berouw heeft *(Zc 12:10)*. De droefheid die het inzien van hun zonde bewerkt, is een droefheid in overeenstemming met God. Zo'n droefheid over begane zonden *"bewerkt een onberouwelijke bekering tot behoudenis" (2Ko 7:10)*. Of het nu een volk of een enkeling betreft, hiermee begint alle ware herstel.

Hosea 4

Inleiding

Na de eerste drie hoofdstukken, die de inleiding op het boek vormen, volgt nu het hoofddeel van Hosea's profetie. Hierin doet de Heilige Geest een verontwaardigd beroep op Israëls geweten vanwege het toenemende kwaad. De eerste hoofdstukken spelen zich af in de periode van de regering van Jerobeam II. Wat nu volgt in *Hosea 4:1-6:3* verplaatst ons naar een later deel van de geschiedenis van Israël, het tienstammenrijk. Dat blijkt uit de zinspelingen op de koningsmoorden.

"Bloedbad volgt op bloedbad" (Hs 4:2) is zo'n zinspeling. Hierbij kunnen we denken aan Zacharia, de laatste nakomeling uit het geslacht van Jehu, die door Sallum wordt vermoord, en aan Sallum die op zijn beurt door Menahem wordt vermoord. De opvolger van Menahem, zijn zoon Pekahia, wordt door Pekah vermoord en die wordt op zijn beurt door Hosea, de laatste koning van het tienstammenrijk, vermoord. De geschiedenis van deze koningsmoorden wordt in *2 Koningen 15* beschreven *(2Kn 15:8-10,13-14,25,30)*. De profeet Hosea noemt hun namen niet; hij wil het volk alleen hun morele toestand voorhouden.

In dit deel van de profetie wordt veel gesproken over de leidslieden van het volk en andere hoofdverantwoordelijken, zoals de priesters en de profeten. Van het schitterende toekomstperspectief, waarmee elk van de eerste drie hoofdstukken eindigt, is in de dagen van de profeet niet veel te zien. Toch doorbreekt regelmatig een straal van hoop de reeks van aanklachten die de profeet over het volk uitgiet. Deze stralen van hoop zijn kenmerkend voor alle 'schrijvende' profeten.

De gang van zaken bij het gewone volk en de handelwijze van de godsdienstige leiders komen in dit hoofdstuk aan de orde. In felle woorden wordt de aanklacht gedaan. *Vers 6* geeft de kern weer van alle afwijking en verval: er is geen kennis. Als er geen kennis is van wat God wil, komt men tot de meest zondige praktijken.

Door de hardnekkigheid van hun zondige gedrag moet God het oordeel brengen. Hij zal Zijn handen van hen aftrekken en hen aan henzelf overlaten. Dit uiteindelijke oordeel komt als volgt tot stand:

- Eerst geeft God aan dat Hij niet meer naar hen wil luisteren.
- Daarna, in *vers 14*, zegt Hij dat oordeel geen zin heeft.
- Ten slotte komt Hij, in de *verzen 17-18*, met het ergste oordeel door het volk aan zichzelf over te laten. Een mens of een volk kan namelijk geen erger oordeel treffen dan aan zichzelf te worden overgelaten, zonder enige hulp.

Wat we in de *verzen 1-2* lezen, herinnert aan *Romeinen 3*. Daar staat een beschrijving van wat een mens zonder God is en doet *(Rm 3:9-19)*. Die beschrijving geldt voor alle mensen, zonder uitzondering. Maar Hosea spreekt Gods volk aan. Dat maakt zijn aanklacht des te indringender.

De rechtszaak van de HEERE | *vers 1*

> 1 *Hoor het woord van de HEERE, Israëlieten,*
> *want de HEERE heeft een rechtszaak*
> *met de inwoners van [dit] land,*
> *omdat er geen trouw, geen goedertierenheid*
> *en geen kennis van God in het land is.*

De eerste oproep die tot het hele volk wordt gedaan is die om te horen. Van wie mag God meer verwachten dat zij naar Hem zullen luisteren dan van hen die belijden Zijn volk te zijn? Ze willen wel luisteren naar een troostwoord. Maar willen ze ook luisteren als er vermaning komt, als er een aanklacht tegen hen wordt ingediend? De HEERE is de aanklager. Aanvankelijk klinkt de aanklacht nog vrij algemeen.

Hosea wijst in dit vers op zaken die hij bij het volk mist. Ze zouden er wel moeten zijn! In het volgende vers spreekt hij over zaken die wel bij het volk aanwezig zijn, terwijl die er juist niet behoren te zijn.

- Het eerste wat ontbreekt, is *"trouw"*. Hiermee worden zowel betrouwbaarheid als oprechtheid en eerlijkheid bedoeld.
- Ook de *"goedertierenheid"* ontbreekt, wat wil zeggen dat goedheid en welwillendheid niet worden gevonden.

- Als derde gemis wordt *"kennis van God"* genoemd. Deze kennis, die in de toekomst wel aanwezig zal zijn *(Hs 2:19)*, ontbreekt hier volledig. Dit gemis aan kennis komt voort uit innerlijke vervreemding van God, dat wil zeggen dat het hart niet meer op God is gericht. Het gevolg kan niet anders zijn dan geestelijke verwildering.

In dit hoofdstuk staat het gebrek aan de kennis van God centraal *(verzen 1,6,14)*. Alle wantoestanden zijn daarvan een gevolg. Als de kennis van God ontbreekt, kan er niets goeds worden verwacht. Met kennis wordt niet een verstandelijke kennis bedoeld. Die komen we zelfs bij de duivel tegen. Het gaat hier om een diepe, innige, persoonlijke relatie, een kennen met het hart. Om zulk kennen te kunnen ervaren is het noodzakelijk het Woord van God te bestuderen. Bij iemand die eerlijk is, zal zijn kennis van God zichtbaar worden in zijn manier van leven.

God kennen én in het kwaad leven passen niet bij elkaar. Wie gewoon is zonden te bedrijven, kent God niet. Paulus wijst meerdere keren op deze onwetendheid als oorzaak van zondige opvattingen en een daaruit voortvloeiend zondig gedrag *(1Ko 15:34; Ef 4:17-19; 1Th 4:13)*.

Diverse ongerechtigheden | *vers 2*

> 2 *Vloeken, liegen,*
> *moorden, stelen en overspel plegen*
> *zijn wijdverbreid;*
> *bloedbad volgt op bloedbad.*

Als trouw, goedertierenheid en kennis van God ontbreken, is er ruim baan voor allerlei ongerechtigheden of zonden. Als de band met God is doorgesneden, heeft dat ook kwalijke gevolgen voor de verhoudingen tussen mensen onderling. Waar Gods rechten worden miskend, wordt wat normaal is tussen mensen ook uit het oog verloren. Dat zien we al bij Adam en Eva. Zodra zij van God zijn afgeweken, vallen ze ook elkaar af. Ze geven elkaar de schuld. Ook bij hun kinderen wordt het niet erkennen van Gods rechten zichtbaar. Kaïn slaat Abel dood.

Uit de zonden die Hosea met korte, krachtige woorden opsomt, blijkt hoe het volk de wet van God met voeten treedt. Verschillende geboden, waarop hieronder kort wordt ingegaan, worden hier op grove wijze overtreden:

1. *"vloeken"*, dat is zweren om een leugen te bevestigen, is een overtreding van het derde gebod,
2. *"liegen"* van het negende,
3. *"moorden"* van het zesde,
4. *"stelen"* van het achtste en
5. *"overspel plegen"* of echtbreken van het zevende *(Ex 20:1-17)*.

De overtreding van het zesde gebod, moorden, wordt door Hosea extra benadrukt. De uitdrukking *"bloedbad volgt op bloedbad"* luidt letterlijk 'bloedige daad raakt aan bloedige daad'. Blijkbaar is het moorden een heel gewone zaak geworden die veelvuldig plaatsvindt. Het lijkt alsof de ene moord de volgende aanraakt, alsof het een soort moordestafette is. Hierdoor is het land van bloedschuld vervuld *(2Kn 21:16; Ps 106:38)*.

Met vloeken wordt het zweren van een eed bedoeld. Hiermee wordt bekrachtigd wat gezegd is. We moeten in dit verband vooral denken aan leugenachtige uitspraken die voor absoluut waar moeten doorgaan. Dit staat in verband met het derde gebod: *"U zult de Naam van de HEERE, uw God, niet ijdel gebruiken, want de HEERE zal niet voor onschuldig houden wie Zijn Naam ijdel gebruikt" (Ex 20:7; vgl. Lv 19:12)*.

U mag geen valse eed afleggen in Mijn Naam, en zo de Naam van uw God ontheiligen. Ik ben de HEERE. (Lv 19:12)

De Heer Jezus leert ons de ware bedoeling van dit gebod *(Mt 5:33-37)*. De eed waarover het daar gaat, heeft betrekking op het onderling verkeer tussen mensen in het leven van alle dag. Er zijn mensen die hun woorden met het zweren van een eed kracht willen bijzetten. Dat gebeurt vooral als hun eerlijkheid in twijfel wordt getrokken. De Heer verbiedt dit soort zweren (of vloeken).

Het is een bewijs van zwakheid of mogelijk zelfs leugenachtigheid als wij onze woorden vergezeld laten gaan van allerlei krachttermen om daarmee geloofwaardigheid te willen afdwingen. De Heer zegt: *"Laat uw woord ja echter ja zijn, [en uw] nee nee; en wat meer is dan dit is uit de boze" (Mt 5:37)*. Men moet ons kennen als mensen die te vertrouwen zijn in wat ze zeggen. Niet leugenachtig, niet dubbelzinnig, maar betrouwbaar, eerlijk. Kent iedereen ons zo?

Nauw verwant aan vloeken of zweren is liegen. Het gaat hier om duidelijk en bewust onwaarheid spreken. Wie dat doet, overtreedt het negende gebod: *"U zult geen vals getuigenis spreken tegen uw naaste" (Ex 20:16)*. Vloeken of zweren is meer een persoonlijke zaak; bij liegen is ook een ander betrokken. De waarheid wordt geweld aangedaan, meestal om de ander in een kwaad daglicht te stellen. Dit gebeurt om er zelf beter van te worden of in elk geval niet slechter. Meer nog dan bij vloeken of zweren blijkt hier de verdorven verhouding tussen de leden van Gods volk.

In de gemeente in Efeze is ook sprake van dit kwaad. En vandaag, zo kan wel worden gezegd, komt het voor in de gemeente in 'Overal'. Paulus heeft voor die situatie de volgende aanbeveling: *"Legt daarom de leugen af en spreekt [de] waarheid, ieder met zijn naaste, want wij zijn leden van elkaar" (Ef 4:25)*. De leugen moet voor God worden beleden als zonde en op die manier worden weggedaan.

Het is trouwens kortzichtig om als leden van de gemeente tegen elkaar te liegen. We zijn immers *"leden van elkaar"*. De gemeente wordt in de Bijbel vergeleken met een lichaam *(Ef 1:22-23; Ko 1:18)*. Het is zonder meer dwaas als het ene lid van mijn lichaam iets doet waardoor een ander lid beschadigd wordt of pijn lijdt. Daardoor loopt het hele lichaam schade op.

Welnu, zo is het ook gesteld in onze verhouding ten opzichte van elkaar als leden van het lichaam van Christus. Maar daar moet dan iets positiefs voor in de plaats komen. We moeten de waarheid en over de waarheid spreken met elkaar. Dat bouwt op. Waarover en hoe praten wij met elkaar?

Bij liegen tegen de naaste wordt de naaste kwaad gedaan. Moord gaat nog een stapje verder. Wie iemand vermoordt, belet hem verder te leven. Dan wordt het zesde gebod overtreden: *"U zult niet doodslaan" (Ex 20:13)*. Niet alleen wordt de persoon het leven benomen, het is voor hem ook niet meer mogelijk te genieten van wat God gegeven heeft. Het is Gods bedoeling dat Zijn volk leeft in een land dat overvloeit van melk en honing. Daaraan komt voor de vermoorde persoon een abrupt einde.

Misschien dat wij niet vlug de kans lopen een ander in letterlijke zin te vermoorden. Toch komt het woord van Johannes in zijn eerste brief wel dichtbij als hij zegt: *"Ieder die zijn broeder haat, is een mensenmoordenaar, en u weet dat geen mensenmoordenaar eeuwig leven in zich heeft wonen" (1Jh 3:15)*.

Het is niet Gods bedoeling dat wij proberen onze broeder en zuster in geestelijke zin het leven te benemen, maar juist het leven voor hem of haar zo aangenaam mogelijk te maken. Dat kan alleen als er in plaats van haat, liefde in onze harten is. Als de liefde in onze harten werkzaam is, zullen wij, in plaats van onze broeder het leven te benemen, zelfs in staat zijn ons eigen leven voor onze broeder af te leggen.

De liefde die in staat is dit op te brengen, hebben we leren kennen in de Heer Jezus, Die Zijn leven daadwerkelijk voor ons heeft afgelegd *(1Jh 3:16)*. Alleen door te zien op Hem kunnen we het opbrengen onszelf helemaal voor onze broeder of zuster weg te cijferen opdat zij van het ware leven, het leven met de Heer Jezus, kunnen genieten. Geven wij onze broeder en zuster de ruimte om te leven?

Hieraan hebben wij de liefde gekend, dat Hij Zijn leven voor ons heeft afgelegd; ook wij behoren het leven voor de broeders af te leggen. (1Jh 3:16).

Stelen wil zeggen aan een ander iets ontnemen wat hem toebehoort. Dit is een overtreding van het achtste gebod: *"U zult niet stelen" (Ex 20:15)*. Het gaat wel minder ver dan moord, want daarbij neem je iemand zijn leven af. Bij stelen gaat het om iemands eigendommen, waarvoor de dief geen respect heeft.

In het al eerder aangehaalde *Efeziërs 4* staat iets voor iedereen die zijn handen niet kan thuishouden: *"Laat hij die een dief was, niet meer stelen, maar veeleer arbeiden en met zijn <eigen> handen het goede werken, opdat hij kan meedelen aan hem die gebrek heeft" (Ef 4:28)*. Ook hier wordt aan de ene kant de zonde veroordeeld, terwijl er iets positiefs voor in de plaats wordt gesteld.

De opdracht is dat er gewerkt moet worden. In praktische zin is dat een verstandige zaak. Wie niets doet, loopt groot gevaar op een verkeerde manier aan inkomsten te komen. Door te werken kan iemand in zijn eigen onderhoud voorzien. Maar werken is geen 'must' om alleen in de *eigen* behoeften te kunnen voorzien. Paulus, geleid door de Heilige Geest, zegt dat de gelovigen moeten werken, juist ook om mee te delen aan anderen die gebrek hebben.

Dit is nu typisch christelijk. Daar komt de ander eerst en dan pas denk je aan jezelf. Zo werkt dat in Gods gemeente. Wat doen wij met onze bezittingen, zowel stoffelijk als geestelijk? Stellen wij die ook ter beschikking van onze medegelovigen?

Bij stelen gaat het meestal om materiële zaken, maar het is ook mogelijk om in immaterieel opzicht te stelen. We kunnen ook iemands woorden stelen: *"Daarom zie, Ik zál de profeten! spreekt de HEERE, die Mijn woorden van elkaar stelen" (Jr 23:30)*. Het gaat erom dat we dingen kunnen zeggen waaruit blijkt dat we alleen een ander napraten, zonder dat we er zelf over hebben nagedacht en ze tot ons geestelijk bezit hebben gemaakt. We kunnen ook iemands eer stelen, dat wil zeggen, met de eer gaan strijken die iemand anders toekomt. In plaats daarvan wordt tegen ons gezegd dat we *"eer"* moeten geven *"aan wie eer"* toekomt *(Rm 13:7)*.

Dan nog iets. De Heer Jezus heeft ieder lid van de gemeente een gave gegeven. De bedoeling daarvan is dat ieder lid de andere leden daarmee dient. Iemand anders dienen betekent dat door onze dienst de ander beter kan functioneren, dat wil zeggen zijn of haar taak meer tot eer van de Gever kan verrichten. Zo zijn alle leden een gave aan elkaar. Als we die gave gebruiken 'tot verheerlijking' van onszelf of we doen helemaal niets met onze gave, dan plegen we diefstal. We beroven de gemeente van het gebruik van de gave. Een gave is niet iets om ons op te beroemen. Hij is ook maar gekregen *(1Ko 4:7)*. Wat doen wij met onze gave?

En wat hebt u dat u niet hebt ontvangen? En als u het dan hebt ontvangen, waarom beroemt u zich alsof u het niet had ontvangen? (1Ko 4:7)

Hosea besluit zijn opsomming van zonden met overspel plegen, een overtreding van het zevende gebod: *"U zult niet echtbreken" (Ex 20:14)*. Over het huwelijk en de ontrouw daarin is bij de bespreking van *Hosea 1* en *Hosea 3* al veel gezegd. In de verhoudingen die tussen mensen kunnen bestaan, is het huwelijk de meest hechte. De huwelijksband is niet alleen hecht, hij is in Gods oog onverbrekelijk. *"Wat dan God heeft samengevoegd, laat een mens dat niet scheiden" (Mt 19:6)*. Let wel, er staat *"wat"*, niet 'wie'. Het woord *"wat"* geeft aan dat het gaat om de instelling van het huwelijk op zich. Wat door de band van het huwelijk is samengevoegd, mag niet worden gescheiden.

Nu is ook hier, net als in het geval van moord, misschien het gevaar van overspel niet direct aanwezig. Maar laten we ons niet vergissen. De Heer Jezus wijst op dit gevaar in de bergrede: *"U hebt gehoord dat gezegd is: U zult geen overspel plegen. Maar Ik zeg u, dat ieder die een vrouw aanziet om haar te begeren, al overspel met haar heeft gepleegd in zijn hart" (Mt 5:27-28)*.

Als de Heer dat al tegen Zijn discipelen zegt, is het zeker voor ons geen overbodige luxe dit woord ter harte te nemen. De wereld waarin we leven, is voor een groot deel op seks gericht. Onderzoeken wijzen uit dat ook mensen die zich christen noemen, regelmatig naar seksprogramma's kijken. Onderzoeken die erop gericht zijn in kaart te brengen hoeveel christenen via internet pornosites bezoeken, liegen er ook niet om.

De Heer Jezus geeft de oplossing, waardoor we niet in dit gevaar hoeven te vallen. Die oplossing is dat we zonder pardon alles wegdoen uit ons leven wat ons tot zonde kan verleiden. *"Als nu uw rechteroog u een aanleiding tot vallen is, trekt het uit en werp het van u; ... En als uw rechterhand u een aanleiding tot vallen is, hak die af en werp die van u" (Mt 5:29-30)*.

Gevolgen van de zonde | *vers 3*

> 3 *Daarom treurt het land,*
> *en ieder die erin woont, verkommert,*
> *met de dieren van het veld en de vogels in de lucht.*
> *Zelfs de vissen in de zee worden weggenomen.*

Als de mens zijn verbinding met God verbreekt, heeft dat dramatische gevolgen voor de verhoudingen tussen de mensen onderling. Dat zien we in het vorige vers. Maar dat is niet het enige gevolg. Het handelen van de mens die leeft in de zonden, heeft ook gevolgen voor zijn natuurlijke omgeving, de schepping. Als gevolg van de zonden die in *vers 2* worden genoemd, heeft God het land moeten oordelen door het de regen te onthouden *(1Kn 17:1-7; Jl 1:10-12,17-20)*. Het resultaat daarvan, de droogte, geeft het land een troosteloze aanblik. Land-, lucht- en zeedieren sterven uit. Alle leven verdwijnt.

Door het hele Oude Testament heen zijn de zonde van het volk en de toestand van het land nauw met elkaar verbonden. Als Gods volk naar Hem luistert, is er overvloed; als ze ongehoorzaam zijn, wordt het land 'geslagen' en is er schaarste.

Wat voor Israël geldt, geldt ook voor de hele schepping: *"Want wij weten dat de hele schepping tezamen zucht en tezamen in barensnood is tot nu toe" (Rm 8:22)*. Dit is het gevolg van het handelen van de mens *(Rm 8:20)*. Daardoor levert de schepping nu haar overvloed niet, zoals dat in het vrederijk wel

zal gebeuren. Ook de verstoorde verhoudingen in het dierenrijk zijn een gevolg van de zonde van de mens.

De mens is oorspronkelijk gesteld om te heersen *"over de vissen van de zee, over de vogels in de lucht en over al de dieren die over de aarde kruipen" (Gn 1:28)*. Als de mens God trouw was blijven dienen, zou dat zegen voor de schepping betekend hebben. Maar de mens heeft door te zondigen de schepping meegesleept in zijn afval van God. God heeft de mens op de aarde geplaatst om die te bebouwen en te bewaren en te heersen over de dieren *(Gn 2:15)*. Daarvan is niets terechtgekomen. Net zoals vroeger in Israël zijn ook in onze tijd de gevolgen van de zonde in de schepping zichtbaar.

De schuld is niet af te schuiven | *vers 4*

> 4 *Maar laat niemand een rechtszaak voeren,*
> *laat niemand [een ander] ter verantwoording roepen,*
> *want uw volk is als zij die een priester aanklagen.*

Daar zitten ze in de beklaagdenbank, allemaal. Het is een hele rij: volk, vorsten, priesters, profeten. Je ziet ze naar elkaar kijken. Maar dat hoeven ze echt niet te doen. Niemand hoeft een beschuldigende vinger naar een ander uit te steken. Ze zijn allemaal schuldig, niemand gaat vrijuit. Elkaar aanklagen zou de zaak alleen maar slechter maken. Soms heeft een aanklacht als resultaat dat men inziet dat de beschuldiging terecht is. Maar aanklagen heeft ook in dat opzicht geen zin meer omdat er geen hoop is op herstel.

De priesters moeten wel worden aangeklaagd, een aanklacht die God Zelf voor Zijn rekening neemt. Zij zijn hoofdverantwoordelijk voor het verval omdat zij daarin zijn voorgegaan. Het betreft hier geen priesters van de HEERE, maar hen die dienen in de afgodsheiligdommen te Bethel en Dan en op andere plaatsen. Dat hele, valse priestergeslacht, dat het volk misleidt, zal door God verdelgd worden.

Wij leven aan het einde van de christelijke bedeling. We kunnen ons afvragen hoe we de oren nog open krijgen voor de boodschap van God. Als van veel kansels wordt gepredikt dat je de Bijbel niet in alles serieus moet nemen, is het logische gevolg dat de mensen niets meer serieus nemen van wat de predikanten verkondigen. Het is dan ook niet verwonderlijk

dat de kerken leeglopen. Er kleeft door de valse prediking 'bloedschuld' aan de handen van de voorgangers. Hetzelfde geldt voor evangelische en charismatische kringen waar met een 'welvaartsprediking' de gevoelens en niet de gewetens worden aangesproken en waar ook de dwaalleer van de alverzoening er als zoete koek ingaat.

Wat de inhoud van de prediking echter ook is, degene die luistert naar een prediking, heeft zelf de verantwoordelijkheid om, aan de hand van het Woord van God, te toetsen of wat wordt gezegd waar is. Ieder die zich christen noemt, is persoonlijk verantwoordelijk voor wat hij gelooft of niet gelooft.

De constatering dat de kerken leeglopen, heeft sommigen ertoe gebracht naar populaire middelen te grijpen om de kerken weer vol te krijgen. Het moet aantrekkelijk worden gemaakt om te komen luisteren. Er wordt aan pr gedaan alsof de kerk een bedrijf is. Een reclamefilmpje met BN'ers (Bekende Nederlanders) moet mensen overhalen ter kerke te gaan.

De boodschap moet worden aangepast, of in elk geval de verpakking. Popgroepen moeten de kerkdiensten 'opleuken'. Daardoor wordt de boodschap letterlijk overschreeuwd door de verpakking. God komt er niet meer doorheen met Zijn Woord. In bepaalde gevallen heeft het zelfs geen zin meer erop te wijzen. Laat dan de aanklacht maar achterwege.

Struikelen | *vers 5*

> 5 *Daarom zult u overdag struikelen.*
> *Zelfs de profeet zal 's nachts met u struikelen,*
> *en Ik zal uw moeder uitroeien.*

Als iemand overdag struikelt, gebeurt dat meestal door onoplettendheid. Men kan natuurlijk ook letterlijk blind zijn. De Heer Jezus past dit toe op de weg die Hij gaat. Hij laat Zich leiden door Zijn Vader en wandelt in Zijn licht. Daardoor weet Hij volmaakt wat Hij moet doen zonder te struikelen *(Jh 11:9-10)*.

Jezus antwoordde: Zijn er niet twaalf uren in de dag? Als iemand overdag wandelt, struikelt hij niet, omdat hij het licht van deze wereld ziet; maar als iemand 's nachts wandelt, struikelt hij, omdat het licht niet in hem is. (Jh 11:9-10)

Hierin is Hij een voorbeeld voor ons. Voor ons is Hij het licht van de wereld. Hij zegt tegen ons: *"Wie Mij volgt, zal geenszins in de duisternis wande-*

len, maar zal het licht van het leven hebben" (Jh 8:12). Wie zonder licht is, hetzij door blindheid, hetzij door volslagen duisternis om hem heen, is gedoemd te struikelen. Voor wie blind is, maakt het geen verschil of het dag is of nacht. Dag en nacht zijn dan aan elkaar gelijk.

De priesters en profeten, die voorbeelden in het goede zouden moeten zijn, doen het volk dwalen. Over de leidslieden in Zijn dagen zegt de Heer Jezus: *"Laat hen [begaan]. Zij zijn blinde leidslieden <van blinden>. Als nu een blinde een blinde leidt, zullen zij beiden in een kuil vallen" (Mt 15:14)*. Evenals in de dagen van Hosea heeft de Heer Jezus de hoop op herstel van deze farizeeën opgegeven. Daarom zegt Hij: *"Laat hen begaan."* Maar ook evenals in *Hosea* klaagt Hij juist deze leidslieden aan als Hij hen aanspreekt met: *"Wee u, blinde leidslieden"* en: *"Dwazen en blinden"* en: *"Blinde leidslieden" (Mt 23:16,17,24)*.

De soort profeten over wie Hosea het heeft, komen we ook tegen in *1 Koningen 22 (1Kn 22:6)*. Soortgelijke priesters heeft Jerobeam I vroeger aangesteld, geheel naar eigen gedachten. Ze zijn uit alle lagen van het volk gekomen *(1Kn 12:25-33; 13:33)*. Er zijn geen priesters meer uit het door God uitverkoren geslacht. Die hebben allemaal de wijk genomen naar Juda, *"omdat Jerobeam en zijn zonen hen uit de priesterdienst voor de HEERE verstoten hadden" (2Kr 11:13-16)*.

Ongetwijfeld hebben ook de meeste ware profeten van de HEERE het in Israël niet kunnen uithouden. Alleen profeten als Hosea en vroeger Elia en Elisa zijn daar te vinden omdat ze de opdracht van de HEERE hebben ontvangen daar te prediken. Mocht er nog een beetje hoop zijn dat het volk als geheel dan toch wel gespaard zou blijven, dan wordt ook die hoop weggenomen. Van het geheel is geen hulp te verwachten, want God zal het geheel uitroeien. De valse priesters en profeten zullen tezamen met het ontrouwe volk, *"de moeder"*, worden verdelgd.

Geen kennis | *vers 6*

> 6 *Mijn volk is uitgeroeid,*
> *omdat het zonder kennis is.*
> *Omdat ú de kennis verworpen hebt,*
> *heb Ik u verworpen om als priester voor Mij te dienen.*
> *Omdat u de wet van uw God hebt vergeten,*
> *zal Ik ook uw kinderen vergeten.*

Gebrek aan kennis bij het volk komt vooral voor rekening van de priesters. Juist zij hebben, samen met de Levieten, de opdracht aan het volk Gods de wet te leren *(Dt 33:8,10; Ez 44:23; Ml 2:7)*. Gods oordeel over de priesters houdt in dat Hij hen uit Zijn nabijheid zal verwijderen. Het grote voorrecht van de priesters is immers dat zij in de tegenwoordigheid van God mogen zijn? Maar God kan hen daar niet langer dulden. Hij spreekt nog wel over *"Mijn volk" (vgl. vers 12)*, maar het zal niet lang meer duren of Hij zal hen *"Lo Ammi"*, 'niet Mijn volk' moeten noemen.

Van Levi zei hij: ... zij zullen Jakob uw bepalingen leren en Israël Uw wet. (Dt 33:8,10)

Het gebrek aan kennis komt niet omdat ze geen licht hebben, maar omdat ze het licht haten. Ze zijn niet op een dwaalweg omdat ze de weg niet weten, maar omdat ze geen enkel verlangen hebben Gods weg te gaan. Zij zijn geworden als de mensen van wie Job zegt: *"Toch zeggen zij tegen God: Wijk van ons, want wij vinden geen vreugde in de kennis van Uw wegen" (Jb 21:14)*.

De houding en het gedrag van priesters en volk hebben niet alleen gevolgen voor henzelf. Als ouders de kennis van God verwerpen, kunnen ze ook niets aan hun kinderen overdragen. De gevolgen van een Godloze opvoeding laten zich gemakkelijk raden: ook de kinderen zullen niet vragen naar God. Als kinderen in de gezinnen van Gods volk niet leren hun Schepper te gedenken, mogen ze niet verwachten dat hun Schepper hen gedenkt.

Een voorbeeld van door God verworpen priesterzonen zien we in de zonen van Eli. Eli heeft zijn zonen geen kennis van God bijgebracht. Dit is Gods verwijt aan hem *(1Sm 2:29)*. De houding van Eli bepaalt het gedrag van zijn zonen. En door hun gedrag gaat men in Israël het offer van de HEERE minachten *(1Sm 2:17)*. De verachting die Eli's zonen voor het offer tonen, wordt Eli aangerekend. God kan niet anders doen dan Eli en zijn huis het priesterschap ontnemen *(1Sm 2:30-31; 3:12-14)*.

De kennis van het Woord van God is voor *ieder* lid van Gods volk van het grootste belang. Alleen door het lezen en bestuderen van de Bijbel is het mogelijk tot eer van God te leven. Maar ook hier speelt de tijdgeest Gods volk parten. Er wordt nauwelijks meer gevraagd naar bijbelstudielectuur. Men is meer uit op boeken die gemakkelijk lezen en aansluiten bij het ge-

voel. Die markt is nog lang niet verzadigd. Natuurlijk zijn er ook goede, geloofsopbouwende boeken, zeker als het gaat om boeken die vanuit een herderlijke bewogenheid met de kudde geschreven zijn. Dat blijkt dan uit het aantal verwijzingen naar de Bijbel.

Vaak is het zo dat men afhaakt zodra er enige inspanning wordt gevraagd. Soms wordt zelfs het verwijt gemaakt dat je niet bij alles een bijbeltekst moet aanhalen. Nu is het ook weer niet zo, dat het altijd even wijs is om lukraak teksten te citeren. Waar het om gaat, is de houding die we vandaag in de christenheid tegenkomen. Er is nauwelijks meer interesse voor het graven in het Woord van God, terwijl juist door bijbelstudie Gods gedachten ons meer eigen worden.

Deze list van de satan doet het goed. De oproep van Jesaja moet ook nu weer worden gehoord: *"[Terug] naar de wet en het getuigenis! Als zij niet overeenkomstig dit woord spreken, zal er voor hen geen dageraad zijn"* *(Js 8:20)*. Terug naar de Schrift! Wie meent het zonder te kunnen, zal het licht niet zien, maar in de duisternis blijven ronddolen en er eeuwig in verblijven.

Hoe we op een goede en vruchtbare manier de Bijbel kunnen bestuderen en daarna ook anderen met Gods Woord kunnen dienen, zien we bij Ezra. In zijn omgang met het Woord van God zien we drie elementen die van doorslaggevend belang zijn: *"Ezra had immers zijn hart erop gericht*

1. *om de wet van de HEERE te onderzoeken,*
2. *om die te doen en*
3. *om in Israël de verordeningen en bepalingen te onderwijzen"* *(Ea 7:10)*.

Hier wordt duidelijk dat het in de eerste plaats gaat om de kennis van het hart *(vgl. Ef 1:17-18)* en niet om pure hoofdkennis. Als het hart in de juiste gezindheid is, is er eerst het verlangen om *"te onderzoeken"*, vervolgens om zelf *"te doen"*, dat is in praktijk te brengen wat uit Gods Woord is geleerd, om dan ten slotte het geleerde en in praktijk gebrachte ook aan Gods volk *"te onderwijzen"*.

Misbruik maken van wat God geeft | *vers 7*

> 7 *Hoe talrijker zij werden, hoe meer zij tegen Mij zondigden.*
> *Ik zal hun eer inruilen voor schande.*

"Talrijker ... werden" doet denken aan getalsmatige groei. Maar bij het woord *"talrijker"* zit ook de gedachte aan een toenemen in eer en aanzien. Hoe het ook zij, of ze nu in aantal toenemen of in waardigheid en mogelijk macht, het resultaat is een toename in de zonde. Als we de geschiedenis van de mensheid bezien, blijkt telkens weer dat verkregen grootheid door de mens is misbruikt tot zelfverheffing, terwijl God wordt vergeten.

Maar God zal hen tegenkomen. Als hun aantal hun eer is, zal God dit aantal zo verminderen dat hun aantal een schande wordt. Zijn ze trots op hun aanzien? Wel, God zal hen verachtelijk maken, zodat ieder die hen ziet het hoofd zal schudden. Beroemen ze zich op hun rijkdom? God zal hen arm maken. God treft de mens juist in de dingen waarop hij zich beroemt.

Dat zien we bijvoorbeeld bij het oordeel van de eerstgeborenen in Egypte, vlak voor de bevrijding van Israël *(Ex 11:4-6; 12:29-30)*. Op die eerstgeborenen hebben de Egyptenaren hun hoop gevestigd. Maar God *"trof alle eerstgeborenen in hun land, de eerste [vruchten] van al hun mannelijke kracht" (Ps 105:36)*. Maar God doet dit pas na vele waarschuwingen. Zo gaat Hij ook om met Zijn volk Israël en met de gemeente. Alles waarop een mens, vooral de christen, zich beroemt ten koste van God, moet Hij wegnemen.

Het 'voordeel' van de zonde | *vers 8*

> 8 *Zij eten de zonde van Mijn volk,*
> *en zij verlangen naar hun ongerechtigheid.*

Als een lid van het volk zondigt, moet er een zondoffer worden gebracht. Het offerdier gaat naar de priester die het voor de zonde offert. Van dat zondoffer moet de priester eten. Zo heeft God het voorgeschreven *(Lv 6:26,29)*. Voor de priesters betekent een zonde broodwinning. Hoe meer het volk zondigt, hoe meer zij te eten hebben.

De priester die het als zondoffer offert, moet het [ook] eten. ... Al wie mannelijk is onder de priesters mag het eten. (Lv 6:26,29)

Dat staat tegenover Gods bedoeling met het voorschrift om van het zondoffer te eten. God wil door dit voorschrift bereiken dat de priester door van het zondoffer te eten zich met die zonde vereenzelvigt, dat hij er als het ware innerlijk de afschuw van voelt.

Wat Hosea zegt, beantwoordt daar niet aan, maar geeft een ander beeld. Letterlijk zegt hij dat zij de zonden van het volk 'verslinden'. Ze zijn er gulzig op uit dat het volk zondigt om er maar zoveel mogelijk winst van te krijgen. Ze smullen er niet alleen letterlijk van, maar ook figuurlijk: ze genieten als ze de zonde van anderen zien.

Ook wij zijn in staat veroordelend te spreken over de zonden van anderen en er toch heimelijk van te genieten *(Rm 1:32)*. Dat is een kwalijke zaak. Het is nog kwalijker als de zonde van de ander ons op de een of andere manier voordeel oplevert.

Het kwaad waar Hosea op wijst, is te vergelijken met de aflaat van de rooms-katholieke kerk. De aflaat is een briefje dat je kunt kopen waarop staat dat een bepaalde schuld is kwijtgescholden. Hoe groter de misdaad, hoe hoger het bedrag. Het is getekend door een kerkelijke leider. Dit gebruik is geruime tijd naar de achtergrond verdwenen, maar de laatste tijd wordt er weer meer op gewezen. Dit gebruik sluit aan op de behoeften van de mens om iets te doen of te betalen voor iets wat verkeerd is gegaan. De roomse kerk vaart er wel bij. Hoe meer mensen zondigen en daarvoor een aflaat willen, des te meer komt er in de kas van de kerk.

In plaats van de stem te verheffen tegen de zonde en ervoor te waarschuwen wordt op deze manier de zonde in bedekte termen gestimuleerd. Natuurlijk wordt gezegd dat het verkeerd is wat is gebeurd. Maar alleen als er oprechte belijdenis voor God is en het besef wat het Christus heeft gekost om voor die zonde het oordeel te dragen, zal de uitwerking zijn dat men meer begrip krijgt van de ernst van de zonde.

Zolang er een bepaalde tegenprestatie voor een bedreven zonde wordt gevraagd, heeft men nog niets begrepen van het werk van Christus. Het gevolg is dat men ook de zonde niet ziet zoals God die ziet. Daardoor kan er met de zonde handel worden gedreven. Zonde bedrijven is een bezigheid geworden waar de kerk, of de geestelijkheid, een slaatje uit kan slaan.

Volk en leider | *vers 9*

> 9 *En het zal zijn: zoals het volk is, zo is de priester.*
> *Ik zal hem zijn wegen vergelden*
> *en hem voor zijn daden doen boeten.*

Hier geldt het gezegde dat een volk de leiding krijgt die het verdient. Tussen die beiden bestaat een wisselwerking. Het volk wil graag leiders hebben die hen naar de mond praten en de leiders vinden een gewillig oor voor hun verdorven leringen *(2Tm 4:3-4)*. Het volk wil niet aangesproken worden op hun verantwoordelijkheid om als volk van God te leven. Daarom kiezen ze leiders die de zonde geen zonde noemen of de zonde zelfs goedpraten. Dat heeft als gevolg dat het 'kerkvolk' geen rekening houdt met de wil van God. Zo worden leiders verleiders. God zal hun verkeerde wegen en daden aan hen bezoeken.

Want er zal een tijd zijn dat zij de gezonde leer niet zullen verdragen, maar naar hun eigen begeerten voor zichzelf leraars zullen verzamelen, om zich het gehoor te laten strelen; en zij zullen het oor van de waarheid afwenden en zich tot de fabels wenden. (2Tm 4:3-4)

Hierin zit een belangrijke waarschuwing voor iedereen die een vooraanstaande positie te midden van Gods volk bekleedt en die is dat iemand de weg van God niet alleen verlaat. Er zijn altijd mensen die op die weg volgen. Er is ook een belangrijke waarschuwing voor het volk van God. De leiders hebben niet als enigen de schuld. Het volk heeft een eigen verantwoordelijkheid. Als zij hun leiders volgen op hun verkeerde weg, doen ze dat omdat die weg hun bevalt.

Het is belangrijk dat we bidden voor hen die leiding geven, opdat zij dat zullen doen *"in [de] Heer" (1Th 5:12)*. *"In [de] Heer"* wil zeggen dat het leiding geven niet moet gebeuren in eigen kracht, maar in de kracht van de Heer. Eigen inzichten moeten onderworpen worden aan Hem. Hij alleen kan het goede inzicht in problemen geven. Daarom moet leiding geven gebeuren in volle afhankelijkheid van de Heer. De manier waarop leiding wordt gegeven, moet als het ware omgeven zijn door Zijn aanwezigheid. Dat zal zo zijn als het gebeurt in Zijn gezindheid.

Niet verzadigd en niet talrijk worden | *vers 10*

> 10 *Zij zullen eten, maar niet verzadigd worden,*
> *hoererij bedrijven, maar zich niet uitbreiden,*
> *want zij hebben nagelaten de HEERE te vereren.*

De bezoeking en vergelding die in het vorige vers zijn aangekondigd, worden in dit vers uitgewerkt. De priesters en het volk kunnen dan wel den-

ken dat de zonde voordeel oplevert, maar nooit zullen ze er een voldaan gevoel aan overhouden *(vgl. Mi 6:14)*. Dat ze onverzadigbaar zijn, is het gevolg van het oordeel van God.

Zelf zult u eten, maar niet verzadigd worden,
Uw [gevoel van] leegte zal in uw binnenste blijven.
(Mi 6:14a)

In letterlijke zin kunnen we hierbij denken aan een speciale vloek van God, waardoor de heilzame werking van het voedsel wordt weggenomen of zelfs in het tegendeel verandert. Zofar zinspeelt in zijn (onjuiste) beoordeling van Job op deze mogelijkheid *(Jb 20:14-15)*. Samen met zijn twee vrienden beschuldigt hij Job van heimelijke zonden. De aanwijzingen daarvoor meent hij te zien in het lijden dat Job doormaakt. Misschien heeft Hosea, toen hij dit opschreef, gedacht aan wat door Zofar ten onrechte op Job wordt toegepast.

...
[dan] zal zijn voedsel in zijn ingewanden veranderen;
gif van adders zal het in zijn binnenste zijn.
Hij heeft vermogen verslonden, maar zal het uitspuwen;
God zal het uit zijn buik verdrijven. (Jb 20:14-15)

In elk geval geeft de zonde nooit de bevrediging waarnaar wordt gezocht. Hetzelfde geldt voor de ontucht die bedreven wordt, mogelijk met het oog op een talrijk nageslacht. God zal ervoor zorgen dat er niets van overblijft. Hoe zou God hun wandel en handel kunnen zegenen, terwijl zij met Hem geen rekening houden? Aan het vereren van de HEERE denken zij niet. Al hun daden zijn erop gericht zoveel mogelijk zichzelf te bevoordelen, zowel wat betreft bezit als wat betreft aanzien.

Bescherm je hart | *vers 11*

> *11 Hoererij, wijn en nieuwe wijn nemen het hart [in beslag].*

Israël heeft de vermaning van Salomo aan zijn zoon niet ter harte genomen *(Sp 4:23)*. In plaats van hun hart te beschermen hebben ze het opengezet voor de vijanden *"hoererij, wijn en nieuwe wijn"*. Die hebben hun hart in beslag genomen. Het begrip 'hart' betekent het centrum van de menselijke persoonlijkheid, verbonden met gevoel en verstand. Als hoererij, wijn en nieuwe wijn eenmaal in het hart zijn toegelaten, gaan ze de hele mens – dat wil zeggen zijn gevoel, zijn verstand en zijn wil – beheersen en maken hem tot een slaaf.

Bescherm je hart boven alles wat te behoeden is,
want daaruit zijn de uitingen van het leven.
(Sp 4:23)

Wie wel eens met zulke mensen te maken heeft, doet de schokkende ontdekking hoe willoos zij zijn. Ze hebben geen kracht meer om met de zonde te breken. Het mag een wonder heten als mensen van deze verslaving afkomen. De meesten redden dat niet op eigen kracht. Zeker is er kracht in de Heer om te helpen, maar vaak schakelt Hij daarbij mensen in. Iemand die jaren verslaafd was aan van alles en nog wat, deed in een nieuwsbrief de volgende uitspraak: 'Je moet het haten om het te laten.' Het is een gevleugeld woord geworden onder zijn lotgenoten.

Als het hart niet in gemeenschap met de Heer blijft, is er geen juist zicht meer op de alledaagse dingen van het leven. Het gebrek aan een bezonnen beoordeling vindt vooral zijn oorzaak in een losbandig omgaan met het huwelijk, *"hoererij"*, en een overmatig verlangen naar aardse genoegens, *"wijn en nieuwe wijn"*. Als het hart daarop is gericht, is het weg bij God.

Hij vraagt juist ons hart: *"Mijn zoon, geef mij je hart"* *(Sp 23:26a)*. Als wij ons hart aan Hem geven, zal onze hele handel en wandel op Hem gericht zijn en daardoor wordt Hij geëerd.

Afgoderij en hoererij | *vers 12*

> 12 *Mijn volk raadpleegt zijn hout,*
> *en zijn stok moet het hem bekendmaken.*
> *Want de geest van de hoererijen heeft hen misleid,*
> *zodat zij in hoererij hun God verlaten.*

De gevolgen die ontstaan als het hart niet meer op God gericht is, worden hier zichtbaar. Het volk, dat God nog smartelijk *"Mijn volk"* noemt, neemt zijn toevlucht tot waarzeggerij, de algemene praktijk van de heidense, afgodische volken. Ze vragen om leiding aan een stuk hout! God wordt ingeruild voor een houten afgodsbeeld en een toverstok. Hoe minder er rekening wordt gehouden met God, des te meer ruimte komt er voor bijgeloof. Jeremia stelt dit dwaze bijgeloof scherp aan de kaak *(Jr 2:27a)*.

> *Tegen een stuk hout zeggen ze: U bent mijn vader,*
> *en tegen een steen: U hebt mij gebaard,*
> *want Mij keren zij de nek toe*
> *en niet het gezicht. (Jr 2:27a)*

De dwaasheid van dit handelen wordt door Jesaja op sarcastische wijze geschilderd *(Js 44:14-17)*. Hij maakt hun onzinnigheid duidelijk door te zeggen dat de mens de helft van een stuk hout gebruikt als brandhout, om zich daarbij te warmen of om er brood op te bakken, maar van de andere

helft maakt hij een god voor wie hij zich neerbuigt. Ieder mens met een beetje verstand, ziet de bespottelijkheid ervan in. Maar ja, wat wil je als je hart in beslag is genomen door hoererij, wijn en nieuwe wijn *(vers 11)*. Dan verval je tot zulke dwaasheden. De mens kan nu eenmaal niet zonder een voorwerp van verering. Als hij God niet vereert *(vers 10b)*, vervalt hij tot afgoderij en bijgeloof.

Afgoderij en bijgeloof staan niet op zichzelf. Zij worden gevoed door *"de geest van de hoererijen"*, die de hele atmosfeer doortrekt. Allen die zich niet aan Gods gezag onderwerpen, zich daar in feite aan onttrekken, komen onder het beslag van die geest van hoererijen en worden erdoor beïnvloed. Dit voert tot geestelijk overspel. Op het terrein van de zonde is altijd een satanische geest actief, aan wie iemand die zich op dat terrein begeeft, zich uitlevert. Daarvoor is men wel zelf verantwoordelijk.

Zij die de uitspraken van God in Zijn Woord negeren en te rade gaan bij de wereld en het vlees, raadplegen in feite hun hout en vragen om voorlichting aan hun stok. Ook hier is de parallel tussen de dagen van Hosea en die van ons helder. Het is voor een geest van hoererijen mogelijk geworden om in de christenheid werkzaam te zijn. Steeds meer wordt het contact met de wereld gezocht.

De aangevoerde motieven, als zou het gaan om vanuit dat contact de wereld onder de invloed van het christendom te brengen, deugen niet. De Heer Jezus zegt van Zijn discipelen: *"Zij zijn niet van de wereld, zoals Ik niet van de wereld ben" (Jh 17:16)*. Wie dat vergeet en de wereld gaat nadoen om succes te hebben, zelfs al gaat dat met de mooiste motieven om bijvoorbeeld ingang voor het evangelie te krijgen, raakt onder de invloed van de geest van hoererijen. Die voert ertoe dat *"zij in hoererij hun God verlaten"*. We moeten niet wijzer willen zijn dan wat God ons in Zijn Woord zegt.

Offerplaatsen | *vers 13*

> 13 *Op de toppen van de bergen offeren zij,*
> *op de heuvels brengen zij reukoffers,*
> *onder eik, populier en terebint,*
> *omdat hun schaduw goed is.*
> *Daarom bedrijven uw dochters hoererij*
> *en plegen uw schoondochters overspel.*

U moet al de plaatsen waar de volken van wie u [het land] in bezit neemt, hun goden gediend hebben, volledig vernielen, op de hoge bergen, op de heuvels en onder elke bladerrijke boom. (Dt 12:2)

Maar naar de plaats die de HEERE, uw God, uit al uw stammen zal uitkiezen om Zijn Naam daar te vestigen, naar Zijn woning moet u vragen en daarheen komen. Daarheen moet u uw brandoffers brengen, uw slachtoffers, ... (Dt 12:5-6a)

In de wet waarschuwt God Zijn volk om al die plaatsen waar de volken afgoderij bedrijven, volledig te vernielen *(Dt 12:2)*. Vervolgens vertelt Hij hoe Hij het wél wil hebben *(Dt 12:5-6a)*. God heeft Jeruzalem uitgekozen als enige plaats van aanbidding. Israël, de tien stammen, heeft die plaats na de scheuring de rug toegekeerd. Als vervanging daarvoor heeft Jerobeam I Bethel en Dan bedacht, met de gouden kalveren als voorwerpen om te aanbidden. Maar daarbij is het niet gebleven. Ook op andere plaatsen hebben zij, naar heidens model, afgodische offerdiensten ingevoerd. Met het invoeren van de heidense praktijken hebben ze ook hun dochters meegesleept in hun hoererij.

Het volk vindt het daar aangenaam toeven. Het voelt aan als een beschermende schaduw tegen de hete stralen van de zon. Het is er aangenaam, omdat het geweten heerlijk buiten schot blijft; aangenaam, omdat je in een zelfbedachte eredienst alles naar je eigen hand kunt zetten; aangenaam, omdat je gevoel daar lekker aan zijn trekken komt. In verfijndere vorm kunnen we dit alles, in allerlei variaties, op het christelijk erf waarnemen.

De christenheid is doordrenkt van het gevoel 'ieder voor zich en God voor ons allen'. Dat mag aardig klinken, maar deze opvatting is in strijd met Gods wil. Niemand heeft het recht zelf een eredienst te bedenken. Ook is het niet juist zich zomaar aan te sluiten bij een al bestaande, maar door mensen bedachte eredienst omdat men zich daarin het meest kan vinden, zich het prettigst voelt, waar *"hun schaduw goed is"*.

In *Deuteronomium 12* spoort de HEERE de Israëliet aan op zoek te gaan naar de plaats waar Hij woont *(Dt 12:5-7,10-14,26)*. Later blijkt dat Jeruzalem te zijn. In het Nieuwe Testament is er ook een plaats waarvan de Heer Jezus heeft gezegd: *"Want waar twee of drie vergaderd zijn in Mijn Naam, daar ben Ik in hun midden" (Mt 18:20)*. Uit het verband waarin dit vers staat, blijkt dat het gaat om het samenkomen van de plaatselijke gemeente. Daar mogen de offers van lof en dank worden gebracht. Daar kan de schaduw van de Geliefde worden ervaren, zoals de bruid dat in *Hooglied* zegt *(Hl 2:3)*.

Als een appelboom tussen de bomen van het woud,
zo is mijn Liefste tussen de jongemannen.
Ik verlang er sterk naar in Zijn schaduw te zitten,
en Zijn vrucht is zoet voor mijn gehemelte.
(Hl 2:3)

God verlangt ernaar met de Zijnen samen te komen, niet op elke willekeurige plaats, maar op de plaats waar Hij kan wonen. Dat wil zeggen, op de plaats waar Hij rust heeft omdat men zich aan Hem onderwerpt. Als niet Hij en Zijn Woord norm zijn, maar de dienst wordt aangepast aan de smaak van de mens, mag het negatieve resultaat geen verbazing wekken: *"Daarom bedrijven uw dochters hoererij en plegen uw schoondochters overspel."* Van een eredienst die veel elementen bevat die het vlees strelen, zal de uitwerking zijn dat onze kinderen voor niets anders dan voor het vlees gaan leven.

God trekt Zijn handen van het volk af | *vers 14*

> 14 *Ik zal niet meer omzien naar uw dochters*
> *omdat zij hoererij bedrijven,*
> *en naar uw schoondochters,*
> *omdat zij overspel plegen,*
> *want zij zonderen zichzelf af met de hoeren,*
> *zij offeren met de tempelhoeren.*
> *Zo zal het volk [dat] geen inzicht heeft, ten val komen.*

Dat God de dochters in hun hoererij en overspel niet met Zijn oordeel bezoekt, wil niet zeggen dat Hij hun daden door de vingers ziet. God kan nooit zonde tolereren of op zijn beloop laten. Als God Zijn handen van iemand aftrekt, betekent dat niet dat Hij toegeeflijk is. Hij handelt zo bij wijze van oordeel, omdat de persoon onverbeterlijk is. Door zo iemand aan de zonde prijs te geven bezegelt God de keus die ten gunste van de zonde is gemaakt *(vgl. Rm 1:28)*.

En daar het hun niet goeddacht God te erkennen, heeft God hen overgegeven aan een verkeerd denken, om dingen te doen die niet betamen; ... (Rm 1:28)

Het Zich terugtrekken door God heeft – naast de kwestie met de (schoon) dochters – nog een reden. De ouderen gaan de jongeren voor in die zonde. Als kinderen zulke voorbeelden hebben, is hun dan iets kwalijk te nemen als zij zich op dezelfde of nog ergere wijze aan hoererij en overspel schuldig maken? Zeker, volwassen kinderen hebben hun eigen verantwoordelijkheid. Maar zij die hen in het bedrijven van de zonde voorgaan, zijn schuldiger. Waar ouderen voorgaan, is het wel heel lastig om jongeren op de zonde te wijzen.

De bandeloosheid viert hoogtij. In navolging van de schandelijke Kanaänitische normen vindt men bij de offerplaatsen vrouwen die 'gewijd' zijn aan de afgod en zich overgeven aan prostitutie. Tot zulk gedrag komt een volk dat heeft *"nagelaten de HEERE te vereren" (vers 10)*. De val van Israël is onvermijdelijk geworden en niet meer te stuiten.

Niet naar Gilgal en niet naar Bethel | *vers 15*

> 15 *Als u, Israël, hoererij wilt bedrijven,*
> *laat Juda toch niet [mede]schuldig worden!*
> *Kom toch niet naar Gilgal,*
> *ga niet naar Beth-Aven,*
> *en zweer niet: [Zo waar] de HEERE leeft!*

"Gilgal" is de plaats waar God het volk zich voor de tweede keer heeft laten besnijden. Hierdoor zou de smaad van Egypte worden afgewenteld *(Jz 5:2-9)*. Bethel is de plaats waar hun voorvader Jakob de beloften van God heeft ontvangen *(Gn 28:10-19)*. Maar Gilgal, nota bene de plaats van waaruit het land veroverd werd, is verworden tot een plaats van afgoderij. En Bethel, dat 'huis van God' betekent, heeft een gouden kalf gekregen. Daarom noemt de profeet het hier *"Beth-Aven"*, dat betekent 'huis van ongerechtigheid'. Niet God woont daar, maar de ongerechtigheid heeft er haar intrek genomen.

Ze deinzen er zelfs niet voor terug de heilige Naam van de HEERE te verbinden met hun afgodische praktijken. Ze zweren bij Zijn Naam. Daardoor verbinden ze de Naam van de HEERE met zonde, wat natuurlijk afschuwelijk is. Het zweren van een eed is op zich niet zondig, als het maar in oprechtheid voor Gods aangezicht gebeurt.

Israël en Juda worden in dit vers nog apart genoemd. Er is nog onderscheid tussen de beide rijken. Tijdens de laatste dagen van de profeet Hosea beleeft Juda een tijd van opwekking onder Hizkia en nog later onder Josia. Dan worden wel de gruwelen weggedaan uit het land, maar helaas niet uit de harten. Juda zal ook struikelen *(Hs 5:5)*. Toch is het alsof de profeet met een schuin oog naar Juda kijkt en de mensen daar waarschuwt niet mee te gaan in de afval van God.

Het kan zijn dat mensen uit Juda naar plaatsen in het tienstammenrijk gaan om mee te feesten en dat Hosea hen op het oog heeft. Bethel ligt tegen de grens van Juda aan. Het zoeken van contact met wat zondig is, brengt in gevaar die zonde zelf te gaan bedrijven. *"Verkeerde omgang bederft goede zeden" (1Ko 15:33)*. Waar je mee omgaat, word je mee besmet.

Hoewel Hosea hoofdzakelijk in het noordelijk rijk profeteert, verheft hij soms ook zijn waarschuwende stem tot Juda. Hier waarschuwt hij het zuidelijk gelegen koninkrijk om zijn noorderbuur niet te volgen in diens afschuwelijke vormen van aanbidding.

Om ergens vrij van te blijven kun je er het beste zo ver mogelijk van verwijderd blijven. Het is levensgevaarlijk om louter uit nieuwsgierigheid zondige plaatsen te bezoeken. De sfeer kan iemand zomaar in zijn greep krijgen en voor men het in de gaten heeft, doet men mee. Dit geldt voor plaatsen waar de wereld zijn vermaak in zoekt. Maar het geldt ook voor allerlei godsdienstige manifestaties waar kundig op de emoties wordt ingespeeld. Emoties hebben zeker hun plaats in het dienen en eren van God. Maar zodra ze de norm voor het dienen en eren van God worden, wordt het hart weggevoerd van de enige echte norm: het Woord van God. Daarin staat de scheiding tussen wat van God en wat niet van God is duidelijk aangegeven.

De gelovige wordt gewaarschuwd zich ver te houden van alles wat uit ongeloof is voortgekomen, terwijl er mooie beloften aan gehoorzaamheid worden verbonden *(2Ko 6:14-18)*. Hoewel dat gedeelte gaat over de verbinding met de wereld, is de toepassing ervan op zaken die binnen de christenheid worden gevonden, maar uit de wereld stammen, zeker gerechtvaardigd.

In de ruimte | *vers 16*

> 16 *Want Israël is opstandig*
> *als een onhandelbare koe.*
> *Nu zal de HEERE hen weiden*
> *als een lam in het ruime [veld].*

Na de waarschuwing aan het adres van Juda richt de profeet zich in dit vers weer tot Israël, het noordelijke rijk. Zoals *"een onhandelbare koe"* het

juk afschudt, zo weigert Israël het juk van gehoorzaamheid aan God te dragen. Willen ze vrij zijn? Nou, ze zullen het zijn. 'Maar', zo lijkt Hosea met een zeker sarcasme te zeggen, 'als jullie je als een onhandelbare, weerspannige koe gedragen, moeten jullie niet denken dat de HEERE jullie als makke schapen zal behandelen.' De HEERE zal met hen handelen zoals een herder handelt met een eigenzinnig lam. Het lam mag zijn eigen gang in het ruime veld gaan, waar het vanwege gebrek aan bescherming zeker zal omkomen.

Zo is het ook nu nog. Wie het in de buurt van de Heer te benauwd vindt, mag 'de ruimte' opzoeken; niemand wordt gedwongen Hem te dienen. Wie Zijn juk als knellend ervaart, kan het afwerpen. Maar laat zo iemand wel bedenken: 'Ga ik bij de Heer vandaan, dan ga ik onvermijdelijk het verderf tegemoet.' Een aan zichzelf overgelaten lam is reddeloos verloren. *"Een lam in het ruime [veld]"* is de prooi van alle vijandige dieren.

Efraïm en de afgoden | *vers 17*

> 17 *Efraïm is verknocht aan de afgoden;*
> *laat hem met rust!*

Efraïm, de invloedrijkste stam, vertegenwoordigt hier de tien stammen. In plaats van verknocht te zijn aan God is Efraïm met hart en ziel gehecht aan de afgoden. *"Verknocht"* wil zeggen 'innig gehecht zijn aan'. De afgodendienaar is niet de man die gebroken heeft met godsdienst, maar deze beoefent. Voor Paulus is dat, in zijn gesprek met de heidense inwoners van Athéne, een welkom aanknopingspunt. Als hij door de stad loopt, ziet hij veel afgodsbeelden. Naar aanleiding daarvan begint hij zijn evangelieverkondiging in die stad met: *"Mannen van Athéne, ik zie aan alles dat u de goden bijzonder toegewijd bent" (Hd 17:22).* Van daaruit gaat hij hun de voor hen onbekende God prediken.

Afgoderij is een valse voorstelling en weergave van God. Als bijvoorbeeld de Heer Jezus, Die als Enige het beeld van God is, slechts gezien wordt als een goed mens, wordt afgoderij bedreven. Dan heeft men een valse voorstelling van God.

Trouw zijn aan de ware God kan nooit leiden tot een compromis. Nooit kunnen we de Heer Jezus gaan vergelijken met Boeddha, Mohammed en

andere afgoden. Het doet Hem enorm tekort. Hij staat buiten en boven elke vergelijking. We kunnen de Mohammedaan en de Joodse rabbi als mens respecteren, maar nooit met hen op een gemeenschappelijk, godsdienstig platform staan. Zij zijn verknocht aan een valse voorstelling van God, dus aan een valse god.

Als de zaak met Israël toen en met de christenheid vandaag er zo voor staat, kan God niet anders dan het kwaad de vrije teugel geven. Dat kwaad zal zich ten volle openbaren en God zal Zijn rechtvaardige oordeel erover voltrekken. Als God Efraïm, of wie dan ook, zo'n rust geeft, is dat omdat Hij alle hoop op verbetering heeft opgegeven. Als God Zijn handen terugtrekt en de mens aan zichzelf overlaat, is dat een vreselijke zaak voor een mens *(vgl. verzen 4,14a; Dt 32:20)*. De Heer Jezus zegt over de onverbeterlijke farizeeën net zoiets: *"Laat hen [begaan]"* *(Mt 15:14)*. Zij die niet door hun zonden verontrust worden, zullen erdoor te gronde gaan.

Hij zei: Ik zal Mijn aangezicht voor hen verbergen;
Ik zal zien wat hun einde is,
want zij zijn een totaal verdorven generatie,
kinderen in wie geen [enkele] trouw is. (Dt 32:20)

De vorsten | *vers 18*

> *18 Is hun drinkgelag voorbij,*
> *[dan] geven zij zich over aan hoererij.*
> *Hun vorsten – een schande – houden van [het woord]: Geef.*

Als ze uitgedronken zijn en dronken zijn, zijn alle remmen los en geven ze zich over aan hoererij. Hun leven in liederlijkheid kent geen grenzen. Hun vorsten gaan hun daarin voor. Het woord voor *"vorsten"* kan ook worden vertaald met 'schilden'. De vorsten zouden, net als schilden, een bescherming voor het volk moeten zijn *(vgl. Ps 47:10)*. Maar in plaats van beschermend op te treden geven ze zichzelf over aan hoererij.

Alles is gericht op de bevrediging van de eigen lage begeerten. Daarbij eisen ze met het woord 'geef' alles op wat daartoe dient. Met een dergelijk leefgedrag gaat schaamteloosheid gepaard, die leidt tot schande. Het is maar niet af en toe een zonde van overspel, maar ze zondigen voortdurend. Het zijn mensen die zonder pauze zondigen, *"die niet ophouden te zondigen"* *(2Pt 2:14)*.

Offers die beschaamd maken | *vers 19*

> 19 *Wind heeft hen op zijn vleugels gebonden:*
> *zij zullen zich schamen vanwege hun offers.*

Hosea beschrijft hier in zinnebeeldige taal hoe het volk in een snelle en schandelijke verwoesting zal worden weggevaagd. God zal hen *"als [in] brandende [toorn] levend wegvagen" (Ps 58:10)* met Zijn oordeel over hen. Zij weigeren van God vrede en gerechtigheid te leren en moeten daarom overgegeven worden aan een *"wind"*, dat is de koning van Assyrië. Deze vijand zal hen volledig omsluiten, hen uit hun land wegvoeren en verstrooien.

Dan zullen ze inzien dat al hun offers aan de afgoden geen baat hebben gehad. Ze zullen beschaamd staan over hun eigen dwaasheid door zo aan de afgoden verknocht te zijn. Het blijken goden te zijn die geen enkele kracht bezitten om hulp te kunnen bieden. Door op die afgoden te steunen hebben ze God tot hun vijand gemaakt, God, Die wel machtig is, maar Die Zijn macht nu tegen hen gebruikt en hen verstrooit.

Wij mogen ons wel afvragen aan wie wij onze offers geven. Als we niet oppassen, zullen wij ook beschaamd worden. Hoeveel van onze tijd, energie en van ons geld hebben wij 'geofferd' aan de bevrediging van onze eigen genoegens en aan de wereld?

Hosea 5

Inleiding

De profeet vervolgt zijn aanklacht. In dit hoofdstuk wordt ook het koningshuis erbij betrokken. De leiders zetten het volk op het verkeerde spoor, maar dat maakt het volk niet minder schuldig. Van *allen* wordt gezegd dat zij de HEERE niet kennen *(vers 4)*.

Wanneer de HEERE probeert hen door tucht tot inkeer te brengen, zoeken ze hulp bij de omringende volken *(vers 13)*. Zo diep is het volk gezonken en zo diep kunnen ook wij zinken. Zijn ook wij niet geneigd onze hulp eerder bij anderen dan bij de Heer te zoeken?

Oproep en bedrog | *vers 1*

> 1 *Hoor dit, priesters! Sla er acht [op], huis van Israël!*
> *Neem ter ore, huis van de koning!*
> *Want het gericht gaat u aan,*
> *omdat u een strik geworden bent voor Mizpa,*
> *een uitgespannen net op de Tabor.*

De profeet gaat verder met dat waarmee hij in het vorige hoofdstuk is begonnen. Hij is daar begonnen met het aanspreken van de priesters en het volk. Hij voegt er nu het huis van de koning aan toe. Hij roept hen op: *"Hoor dit..."*, *"sla [er] acht [op] ..."*, *"neem ter ore ..."*. Je hoort het hem smeken: 'Luister toch alsjeblieft allemaal eens goed naar mij!' Hij richt zich vooral tot hen die het voorbeeld moeten geven in het goede, zoals de priesters en de koning. In de praktijk zijn zij juist tot een strik voor het volk geworden.

Zij die door hun positie in een directe betrekking staan tot God, zijn de meest schuldigen. Priesters, de godsdienstige leiders, en regeerders, de staatkundige leiders, worden aangesproken. Maar ook het gewone volk ontkomt niet aan de ernstige prediking van Hosea. Alle lagen van het volk zijn doortrokken van het kwaad van afgoderij en van allerlei andere vormen van kwaad die daaruit voortvloeien. Aan allen wordt rechtstreeks het oordeel aangezegd.

Hosea herinnert de leiders aan de hun toevertrouwde taak om het recht te handhaven en eerlijk recht te spreken. De praktijk is dat iedereen die met een rechtszaak tot hen komt, zich in een valstrik begeeft. De leiders verdraaien het recht en mergelen het volk uit. *"Mizpa"* doet denken aan de dagen van Samuel. Het is een van die plaatsen waar Samuel aan Israël leiding geeft *(1Sm 7:16)*, waar het volk naar hem komt met hun rechtszaken. Op de berg *"Tabor"* wordt Israëls leger verzameld in de tijd dat Debora Israël richt *(Ri 4:4-6,14)*.

Beide plaatsen hebben daardoor een bijzondere, nationale en religieuze betekenis. Daar waar het volk zou mogen rekenen op rechtvaardige rechtspraak, doen de leiders aan rechtsverkrachting, alleen om hun macht en rijkdom te vermeerderen. Het volk wordt erheen gelokt. Maar in plaats van het recht te krijgen waarvoor ze komen, worden de mensen naar allerlei afgodische en schandelijke praktijken geleid.

Werken met vertrouwde namen en bekende begrippen is een tactiek die de vijand graag hanteert om argeloze zielen in zijn greep te krijgen. Het is op zich niet voldoende om naar de plaats te gaan waar onze voorouders de Heer hebben gediend en ontmoet. We moeten er ook van overtuigd zijn dat de Heer op die vertrouwde plaats nog steeds wordt gediend.

We hebben er niets te zoeken als die plaatsen zijn verworden tot plaatsen waar het zondige vlees wordt gediend en de belangen van de mensen worden nagestreefd. Ieder van ons mag zich wel eens afvragen: 'Ben ik op de plaats waar ik de Heer wil dienen soms *"een strik"* of *"een uitgespannen net"* voor een ander, doordat mijn gedrag of woorden niet overeenstemmen met mijn belijdenis?

De afvalligen | *vers 2*

> 2 *De afvalligen zijn afgedaald om te slachten,*
> *maar Ik zal een vermaning voor hen allen zijn.*

De afvalligen zijn de koning, de priesters en het volk die van God afvallig zijn geworden en zich tot de afgoden hebben gewend. Ze dalen af naar de plaatsen waar de afgoden zijn om daar hun offers te slachten. De plaatsen van afgoderij zijn vaak hooggelegen plaatsen, maar God noemt het een afdalen naar die plaatsen. De weg van God af is altijd een weg naar beneden.

Tegenover dit afvallige gedrag plaatst God Zichzelf als 'een vermaning'. God zegt niet dat Hij hen zal vermanen, maar dat Hij Zelf een vermaning is. Hij spreekt geen vermaning uit, maar wijst op Zichzelf. Alles wat van God zichtbaar wordt, waarin Hij Zich openbaart, is een vermaning voor het afvallige volk. Uit al Zijn eigenschappen, zoals Zijn barmhartigheid, liefde en gerechtigheid spreekt vermaning. De tegenstelling tussen de eerste en de tweede regel is groot.

Door God gekend | *vers 3*

> 3 *Ikzelf ken Efraïm*
> *en Israël is voor Mij niet verborgen.*
> *Werkelijk, nu bedrijft Efraïm hoererij,*
> *Israël verontreinigt zich.*

Wat God hier over Efraïm zegt, doet denken aan wat David zegt, dat de HEERE hem door en door kent *(Ps 139:1-4)*. Maar er is een groot verschil tussen Efraïm en David. In *Psalm 139* getuigt David van Gods alwetendheid. Hij is zich ervan bewust dat God hem volkomen kent. Het maakt hem klein en tegelijk vol vertrouwen. Bij Efraïm of Israël is dat anders. Zij zijn zich niet bewust dat God hen kent en al hun daden ziet *(vgl. Hs 7:2)*. God kent hen, maar zij kennen Hem niet *(vers 4)*.

God zegt dat Hij de hoererij van Efraïm en de verontreiniging van Israël kent. Hij noemt hun daden. Dat God Zijn volk door en door kent, bewijst Hij door ze hun zonden voor te houden. Er is niets voor Hem verborgen. *"Werkelijk"*, er is geen enkele twijfel over hun zonden. Ze zijn verontreinigd en daarom kan God hen niet in Zijn tegenwoordigheid dulden.

Het is genade dat God Zijn volk op hun zonden wijst. Hij wil hen ertoe brengen dat ze de zonden zullen zien zoals Hij die ziet, zodat ze die belijden en Hij kan vergeven. Daartoe komt een heel volk of een enkel mens alleen als er, zoals David doet, in oprechtheid gebeden wordt: *"Doorgrond mij, o God, en ken mijn hart, beproef mij en ken mijn gedachten. Zie of er bij mij een schadelijke weg is en leid mij op de eeuwige weg"* *(Ps 139:23-24)*.

Nogmaals de geest van hoererij | *vers 4*

> 4 *Hun daden zijn er niet op gericht*
> *zich tot hun God te bekeren,*

> *want de geest van hoererij is in hun midden,*
> *en de HEERE kennen zij niet.*

Helaas is een gezindheid als die van David het volk volkomen vreemd. Zij handelen op een manier waaruit absoluut niet is af te leiden dat ze zich willen bekeren. Ze zijn gewoon verstrikt in de zonden, ze zijn er volledig in vastgelopen. De uitweg zien ze niet en ze willen die ook niet zien. Ze zijn helemaal in de macht van een geest van ontucht die *"in hun midden"* is.

Dit gaat verder dan de eerdere vermelding van die geest *(Hs 4:12)*, die werkzaam is en hen doet dwalen. Hier lezen we dat die geest in hun midden is. Dat gaat nog een stap verder. Als die geest in hun midden een plaats heeft gekregen, wordt daarmee de deur naar het kennen van de HEERE dichtgedaan.

Een aangrijpend en afschrikwekkend voorbeeld zien we in Judas, de discipel die de Heer Jezus heeft verraden. Eerst lezen we van hem: *"En tijdens [de] maaltijd, toen de duivel Judas Iskariot, [de zoon] van Simon, al in het hart gegeven had Hem over te leveren" (Jh 13:2)*. Dit is vergelijkbaar met de geest van hoererij die doet dwalen. Maar vervolgens lezen we: *"En na het stuk brood, toen voer de satan in hem" (Jh 13:27a)*. De satan kwam in hem en nam de controle over zijn leven in handen. Gelukkig mag een kind van God weten: *"Hij Die in u is* [dit is de Geest van God]*, is groter dan hij die in de wereld is* [dit is de duivel]*" (1Jh 4:4)*.

De val van Israël en Juda | *vers 5*

> 5 *De trots van Israël getuigt openlijk tegen hem.*
> *En Israël en Efraïm zullen struikelen om hun ongerechtigheid,*
> *en met hen zal ook Juda struikelen.*

De hoogmoed van Israël is niet iets wat alleen maar in het hart aanwezig is. Hun hele opstelling straalt hoogmoed uit. Het volk loopt als het ware met de neus in de lucht en kijkt verachtelijk op anderen neer. Er is een totaal gebrek aan nederigheid en verslagenheid over de zonden die openlijk bedreven worden. Het lijkt er zelfs op dat men prat gaat op wat men doet. Zij zijn immers het uitverkoren volk van God?

Maar als wordt vergeten wat dat uitverkoren zijn inhoudt, is het gevolg hoogmoed. Alles wat God aan Zijn volk geschonken heeft, wordt door hen

gezien als iets waar ze recht op hebben. Weg is de afhankelijkheid van en dankbaarheid jegens God.

Er is dan ook geen kracht meer om staande te blijven tegenover de vijand. Struikelen is het gevolg. Wie zijn hand loswringt uit Gods hand, zal niet ver komen. Nog even een flinke mond opzetten, mogelijk nog een tijdje indruk maken, maar dan is het gebeurd. Een volk zonder God gaat verloren. Zo is het met Israël gegaan en zo zal het met de christenheid gaan.

Ook de christenheid beroemt zich op haar voorrechten alsof ze die verdiend heeft *(Rm 11:19-20)*. Dit is ook persoonlijk toe te passen. Ga ik hoogmoedig met iets om wat God me heeft gegeven, bijvoorbeeld met de positie die ik bekleed? Dan is de val nabij. Eerder heeft de HEERE Juda gewaarschuwd om Israël niet na te doen *(Hs 4:15)*, maar tevergeefs. Juda struikelt met Israël.

De HEERE onttrekt Zich aan hen | *vers 6*

> 6 *Met hun schapen en hun runderen*
> *zullen zij de HEERE gaan zoeken,*
> *maar zij zullen [Hem] niet vinden:*
> *Hij heeft Zich aan hen onttrokken.*

Hosea's prediking lijkt effect te hebben. Israël gaat op zoek naar de HEERE. Ze hebben zelfs offerdieren bij zich. Maar helaas, ze willen offeren zonder berouw over hun zonden en daarom zoeken zij de HEERE *tevergeefs*. Het is een kloppen en roepen: 'Heer, Heer doe ons open', maar Hij zal zeggen: 'Ik ken u niet' *(Mt 25:11-12)*.

Het is belangrijk hóe we Hem zoeken. Ze komen *"met hun schapen en hun runderen"*. Daarmee willen ze God tevredenstellen, het oordeel afkopen en Zijn gunst juist kopen. Maar dan geeft God 'niet thuis'. Ze komen als mensen die menen ergens recht op te hebben en niet in nederigheid. De uiterlijke vormen zijn er wel, maar God is er niet. Hij onttrekt Zich aan hen.

Dat het volk de HEERE zoekt, maar Hem toch niet vindt, lijkt in strijd met de toezegging van Heer Jezus dat *"ieder ... die zoekt, vindt" (Mt 7:8)*. Maar de vergelijking gaat niet op. In *Mattheüs 7* heeft de Heer het over oprechte, eerlijk zoekende mensen. Als zulke mensen zoeken, zullen ze altijd vin-

den. Die belofte geldt niet voor onoprechte mensen, die God willen gebruiken voor de vervulling van hun eigen plannen.

Zo kunnen ook wij niet wat God heeft gezegd in de Bijbel naar onze eigen ideeën uitleggen en teksten gebruiken zoals ze ons het beste uitkomen. Gods Woord is alleen bedoeld voor mensen die Hem echt op Zijn Woord nemen. Zij mogen erop rekenen dat God Zich aan Zijn Woord houdt.

Wat voor Israël geldt, geldt ook voor naamchristenen. Als zij in de tijd van oordelen zich verheffen op de voorrechten die hun zijn verleend, zullen ook zij het meemaken dat God Zich aan hen onttrekt, of Zich van hen losmaakt, zoals het ook vertaald kan worden. In plaats van zich onder de tucht van God te buigen, die Hij vanwege ontrouw soms moet brengen, kunnen plaatselijke gemeenten ertoe komen zich te verheffen op hun (ingebeelde) geweldige inzichten en vooruitgang.

In de gemeente in Laodicéa treffen we die geest van hoogmoed ook aan *(Op 3:14-22)*. Terwijl de Heer Jezus hen aanspreekt, staat Hij buiten de deur: Hij moet kloppen om binnengelaten te worden *(Op 3:20)*. God onttrekt Zich aan ontrouwe christenen. Hij onttrekt Zich niet aan ongelovigen. Door hen wil Hij Zich juist laten vinden. Daarvoor openbaart Hij Zich in het evangelie aan hen.

Gevolgen van trouweloos handelen | *vers 7*

> 7 *Zij hebben trouweloos gehandeld tegen de HEERE,*
> *want zij hebben bastaardkinderen verwekt.*
> *Nu zal de nieuwemaan hen met hun stuk [land] verteren!*

Het trouweloze handelen tegen de HEERE is tot uiting gekomen door hun afgoderij. In plaats van *Hem* te vereren zijn ze vreemde goden nagelopen en hebben die geëerd. Het resultaat wordt gezien in hun kinderen. Als de ouders God niet zoeken, maar zich buigen voor de goden van de volken om hen heen, zullen de kinderen dat ook doen.

Het is altijd eenvoudiger een afgod te dienen dan de levende God. Een afgod kies je zelf en als hij je niet bevalt, kies je gewoon een andere. Desnoods maak je er zelf een. Maar als je te maken hebt met de levende God, is er geen eigen keus. Dan is de vraag belangrijk: Wil je Hem gehoorzamen?

Het volk heeft God de rug toegekeerd. In hun vervreemding van God hebben ze ook hun kinderen niet verteld over de God van Israël. De kinderen kennen de levende God dus niet. Ze zijn een geslacht van *"bastaardkinderen"* geworden, een van God vervreemd geslacht.

De toepassing ligt voor de hand. Wat wij als ouders zoeken en willen bezitten, zal door onze kinderen worden overgenomen. Daarom moeten we ons steeds afvragen: Wat leren we onze kinderen, waar brengen we ze, wat geven we ze, wat zien ze van ons?

In het laatste deel van dit vers wordt een straf aangekondigd. Als kinderen niet meer naar God vragen omdat ouders God niet meer erkennen, is alle hoop vervlogen. Als ouders hun kinderen het verkeerde voorbeeld geven, zal de hoop op verbetering bij het volgende geslacht slechts ijdel zijn. De *"nieuwemaan"* spreekt van een nieuw begin, van hoop. Bij nieuwemaan is van de maan niets te zien, maar tegelijk betekent die positie van de maan dat het licht weer gaat komen en dat is een aanleiding tot vreugde-uitingen *(Ps 81:4)*.

Blaas [op] de bazuin bij nieuwe maan,
bij volle maan, op onze feestdag.
(Ps 81:4)

Van nieuwe hoop, van een nieuw begin, is in de dagen van Hosea echter geen sprake. Integendeel, wat vernieuwing aankondigt, zal slechts verwoesting brengen. Die verwoesting zal niet alleen de mens treffen die God de rug heeft toegekeerd. Ook alles wat de ontrouwe mens onder zijn beheer heeft, zal aan het oordeel worden prijsgegeven. De mens zal samen met zijn bezit, *"hun [stuk] land"*, omkomen, verteerd worden.

Laat de bazuin klinken | *vers 8*

> 8 *Blaas de bazuin in Gibea,*
> *de trompet in Rama,*
> *sla alarm in Beth-Aven:*
> *Achter u, Benjamin!*

Het aangekondigde oordeel, aan het eind van het vorige vers, wordt gevolgd door krijgsrumoer in dit vers. De bazuin roept niet op tot een feest, maar blaast een alarmsignaal. De vijand is in aantocht! Verwoesting dreigt!

De twee genoemde steden staan symbool voor de situatie waarin het volk verkeert. *"Gibea"* spreekt van diep verval. Wat daar in het verleden is ge-

beurd *(Ri 19:22-30)*, zal bij ieder die eraan denkt het schaamrood op de kaken doen komen. Daarom moet juist dáár de bazuin worden geblazen. De gewetens moeten worden wakker geschud, er moet worden opgeroepen tot bezinning. Het gevolg moet belijdenis zijn van het verlaten van God en het plegen van afgoderij en de erkenning dat Zijn oordeel rechtvaardig is.

In *"Rama"* moet de trompet worden geblazen. Het is de plaats waar Samuel heeft gewoond en waar hij aan Israël leiding heeft gegeven *(1Sm 7:17)*. Het is ook de plaats waar het volk bij hem is gekomen om een koning te eisen zoals de volken om hen heen *(1Sm 8:5)*. Ook *"Beth-Aven"*, dat eerst Bethel (= huis Gods) heette, en *"Benjamin"*, dat tot de twee stammen behoort, worden gewaarschuwd. Het oorlogsgevaar dreigt van alle kanten. Hosea ziet in de geest de vijand naderen. Hij rukt op, zowel van voren als van achteren. Stad na stad valt. De vijand neemt geleidelijk aan alle steden in bezit.

Het is een beeld van hoe het in het leven van iemand kan gaan die bij Gods volk hoort. Eerst gaat hij werelds *denken*, vervolgens merk je het aan zijn manier van *spreken* en ten slotte komt het ook in zijn *handelen* tot uiting. Hij is van God afgeweken. Daarom is het ook in onze tijd noodzakelijk dat het Woord van God, als een krachtige bazuin, zijn geluid laat horen om zo Zijn volk te waarschuwen voor de listen van de vijand *(2Tm 4:2)*.

...: predik het Woord, wees paraat, gelegen [en] ongelegen; weerleg, bestraf, vermaan in alle lankmoedigheid en lering. (2Tm 4:2)

God maakt Zijn plannen bekend | *vers 9*

> 9 *Efraïm zal tot een woestenij worden*
> *op de dag van de bestraffing.*
> *Onder de stammen van Israël*
> *maak Ik bekend wat zeker is.*

Wat Hosea voor zijn geestesoog als dreigend gevaar ziet opdoemen, zal eens zeker gebeuren. Het is vastbesloten. Het oordeel over de zondaars is zeker. Het is daarom zaak aan de komende toorn te ontvluchten, want de dag van het oordeel komt. Het is een bijzondere genade van God dat Hij bekendmaakt wat zeker is, dat Hij laat weten wat Hij van plan is, ook als het gaat om het oordeel.

God waarschuwt vaak, want Hij wil niet dat de zondaar omkomt, maar dat deze zich bekeert en leeft. Maar over het hardnekkig volgen van een zondige weg en het volharden in een leven in de zonde moet Hij Zijn oordeel laten komen. Hij laat het nooit bij dreigementen, maar voert ze ook uit als er geen inkeer komt.

Grenzen verleggen | *vers 10*

> *10 De vorsten van Juda zijn*
> *als verleggers van grenzen.*
> *Over hen zal Ik Mijn verbolgenheid uitstorten als water.*

Het onheil dat het noordelijke rijk heeft getroffen, wil Juda uitbuiten om zijn terrein te vergroten. Maar wie op zo'n gemene manier gebiedsuitbreiding probeert te krijgen, roept Gods oordeel over zich af. Verschillende keren wordt uitdrukkelijk tegen deze vorm van landroof gewaarschuwd. Er wordt zelfs een vloek uitgesproken over wie zoiets doet *(Dt 19:14; 27:17; Jb 24:2; Sp 22:28)*.

God heeft aan elke stam zijn eigen erfdeel gegeven. Iemand anders mocht zich daarvan niet zomaar een stuk toe-eigenen. Wie werkelijk waarde hecht aan wat hij van God heeft gekregen, zal zich ervoor hoeden dat anderen hem iets daarvan ontnemen. In Naboth hebben we een voorbeeld van iemand die zich de waarde van zijn erfdeel bewust is. Als koning Achab het van hem wil kopen of ruilen tegen een ander stuk land, weigert Naboth dat *(1Kn 21:1-3)*. Hij moet zijn weigering met de dood bekopen *(1Kn 21:4-13)*. Achab toont geen enkel respect voor de grenslijnen die God heeft getrokken.

Maar Naboth zei tegen Achab: Laat de HEERE daarvan bij mij geen sprake doen zijn, dat ik u het erfelijk bezit van mijn vaderen zou geven! (1Kn 21:3)

Dit gebrek aan respect voor door God ingestelde grenzen is ook tekenend voor de eenentwintigste eeuw waarin wij leven. Niet dat oprechte christenen bewust erop uit zouden zijn die grenzen uit te wissen. Toch zal de oplettende christen waarnemen dat de oorspronkelijke grenzen steeds meer vervagen en dat nieuwe grenzen zich aftekenen. Het door de grenzen omsloten gebied wordt opgerekt. Denk bijvoorbeeld aan huwelijk en ongetrouwd samenwonen.

Voor de opmerkzame, trouwe bijbellezer is het geen punt. Alleen het huwelijk is de door God ingestelde vorm waarin man en vrouw seksualiteit beleven. Vandaag worden door steeds meer christenen argumenten aangevoerd om ongehuwd samenwonen te zien als een huwelijk. Zo is de grens van het huwelijk opgerekt en heeft men samenwonen ook binnen die grens gebracht. En wat te denken van het al dan niet 'gehuwd' samenwonen van twee mannen of twee vrouwen? De grenzen worden steeds verder opgerekt en verlegd.

Kijk ook eens naar het verschil tussen man en vrouw, bijvoorbeeld waar het gaat om de samenkomsten van de gemeente. Vroeger was het zwijgen van de vrouw in de gemeente geen punt *(1Ko 14:34)*. Nu is dat allemaal niet zo duidelijk meer. Hele discussies worden er gehouden over hoe je dit precies zou moeten zien. Of eigenlijk gaat het er meer over hoe je het in elk geval *niet* moet zien. In plaats van een duidelijke verklaring van dit vers worden er talloze verklaringen gezocht en gevonden om duidelijk te maken hoe onduidelijk dit vers eigenlijk wel is. Dus, zo is dan de conclusie, je mag niet zeggen wat het wel betekent. En als je al zou willen zeggen wat het betekent, moet je zeggen: '*Ik denk* dat het dit betekent.'

Laten de vrouwen zwijgen in de gemeenten; ... (1Ko 14:34)

De relativering van het Woord van God heeft toegeslagen en verslaat zijn duizenden. Er is een steeds terugkerend patroon bij het verleggen van de grenzen waar te nemen. Eerst worden er zaken ter discussie gesteld. Het punt komt steeds terug op de agenda. Dat proces voert tot een verandering van gedachten. Als de geesten er rijp voor zijn, worden die zaken in praktijk gebracht.

Het zijn niet de onwetenden of de laagste klassen van de bevolking die verantwoordelijk zijn voor grensverlegging. Het zijn de vorsten van Juda, de leiders van een stam die door God buitengewoon bevoorrecht is. In Juda ligt Jeruzalem met haar tempel en eredienst. Maar hoe groter de voorrechten, des te groter ook de afwijking als het hart niet in gemeenschap blijft met God. De leiders zijn het volk voorgegaan op de weg van ontrouw, een weg waarop wat God heeft gezegd met voeten wordt getreden. Iedereen is uit op eigen belang.

Zeker, deze houding zal in vrome bewoordingen verpakt zijn, zodat het op het eerste gezicht echt lijkt te gaan om de eer van God. Maar de realiteit zal vroeg of laat openbaar worden en het einde ervan is de dood. Over deze dingen komt onherroepelijk Gods oordeel als de wateren van de zondvloed. Zij die door God gestelde grenzen doorbreken, zullen door Hem ter verantwoording worden geroepen.

God oefent recht | *vers 11*

> 11 *Efraïm is onderdrukt,*
> *[zijn] recht verbroken,*
> *want hij heeft het zo gewild:*
> *hij heeft gewandeld overeenkomstig het gebod.*

Bij de onderdrukking die Efraïm is overkomen, kunnen we denken aan invallen van Tiglath-Pileser *(2Kn 15:29)*. Als God het recht uitoefent, wordt hij, die niet aan dat recht beantwoordt, verbroken. God verdrukt Efraïm omdat zij ervoor hebben gekozen Jerobeam te volgen in zijn afgodendienst te Bethel en te Dan *(1Kn 12:28-33)*. Ze hebben *"overeenkomstig het gebod"* van Jerobeam gewandeld en zijn niet meer naar Jeruzalem gegaan.

Mot en verrotting | *vers 12*

> 12 *Daarom ben Ik voor Efraïm als een mot,*
> *en voor het huis van Juda als een verrotting.*

De HEERE vergelijkt Zichzelf hier met een mot en een proces van verrotting. Beide zien op een vernielende, verdervende macht. Een mot vreet de kleding op, zodat je op een gegeven moment naakt komt te staan. Het proces van verrotting gebeurt van binnenuit en knaagt aan het gebeente. Mot en verrotting stellen verderfelijke invloeden voor, die zich langzaam maar zeker een weg banen. Een mot baant al vretend geleidelijk zijn weg en een proces van verrotting knaagt innerlijk aan het volksbestaan.

Het meest aangrijpende is dat in de verdervende macht de HEERE Zelf aan het werk is! Uiterlijk en innerlijk wordt het volk door God geoordeeld. Buitenlandse vijandschap en binnenlandse onrust komen uiteindelijk van Hem als straf voor het zondige volk.

Hoeveel gemeenten hebben al hun kracht verloren door onderlinge jaloersheid en hebben ervaren dat *"afgunst ... verrotting van de beenderen"* is *(Sp 14:30b)*? Soms zijn ze zelfs te gronde gegaan. Een gemeenschap lijdt er geweldig onder als de ene leider jaloers wordt op de invloed die een andere leider heeft. Dat is ook zo, als leiders tegen elkaar worden uitgespeeld. Paulus waarschuwt de gemeente in Korinthe hiervoor *(1Ko 3:3-4)*.

Want als er jaloersheid en twist onder u is, bent u dan niet vleselijk en wandelt u niet naar [de] mens? Want wanneer iemand zegt: Ik ben van Paulus, en een ander: Ik van Apollos, bent u dan niet menselijk? (1Ko 3:3-4)

Helaas hebben we als christenen niet naar dit woord geluisterd. Verdeeldheid, ook als gevolg van jaloersheid, schaadt het getuigenis van God in deze wereld. Er is geen kracht meer om samen Hem groot te maken.

Ook in het huwelijk heeft jaloersheid uiteindelijk een verwoestende uitwerking. Het verteert de kracht om aan het huwelijk te bouwen. In plaats van opbouwen wordt er gesloopt. Als jaloersheid niet wordt overwonnen in de kracht van Gods Woord en Gods Geest zal dat huwelijk ten slotte schipbreuk leiden.

Verkeerde uitwerking van de tucht | *vers 13*

> 13 *Toen Efraïm zijn ziekte zag*
> *en Juda zijn gezwel,*
> *ging Efraïm naar Assyrië*
> *en stuurde hij boden naar koning Jareb.*
> *Maar die zal u niet kunnen genezen,*
> *en van u het gezwel niet wegnemen.*

De bedoeling van de tucht van mot en verrotting is, dat het volk zich bewust wordt van zijn zwakheid en de bron van kracht bij de HEERE zal zoeken. Maar wat hebben ze gedaan? Ze zijn naar de Assyriërs gegaan.

Zeker, door de tucht die over hem is gekomen, heeft Efraïm ingezien dat hij ziek is. Maar in plaats van zich voor genezing tot zijn God te wenden heeft hij zich tot mensen gekeerd *(2Kn 15:19)*. Hij beseft niet dat zijn ziekte niet door mensen te genezen is omdat de ziekte van de HEERE komt. Efraïm vraagt zich niet af *waarom* hij ziek is en zoekt de oplossing van zijn probleem buiten de HEERE om.

Velen doen vandaag precies hetzelfde. Als een afgeweken gelovige steun zoekt bij de wereld, zal hij dezelfde ervaring opdoen als Efraïm. De wereld helpt wel, maar dit gaat ten koste van zijn geestelijke zegeningen.

"Koning Jareb" betekent 'Koning Strijdzuchtige' en is een profetische aanduiding voor de koning van Assyrië. Ze zoeken hun steun daar waar ze alleen maar de dood hebben te verwachten *(vgl. 2Kr 28:16)*. Zo gaat het altijd met een volk dat van God vervreemd is. Vleselijk gezinde harten zien wel hun ziekte of wonden, maar zien niet de oorzaak ervan. Steun zoeken bij mensen in plaats van bij God leidt altijd tot teleurstelling.

God als leeuw | *vers 14*

> 14 *Want Ik zal voor Efraïm zijn als een felle leeuw,*
> *voor het huis van Juda als een jonge leeuw.*
> *Ik, Ik verscheur en ga;*
> *Ik sleep weg en er zal geen redder zijn.*

Hier stelt de HEERE Zich als een leeuw voor. De leeuw stelt een snel, plotseling en vreselijk oordeel voor. Ook hier is het doel het volk tot inkeer te brengen. Als mot en verrotting het beoogde doel niet bereiken, komt God met krachtiger middelen, voorgesteld in de leeuw.

Zo gaat het ook in het leven van de mens. Soms fluistert God ons door Zijn Woord iets in het oor. Hij probeert daarmee ons geweten te bereiken. Maar als we doorgaan op de ingeslagen weg zonder naar Zijn zachte stem te luisteren, moet God met stemverheffing gaan spreken, soms moet Hij zelfs bulderen. God gebruikt dan het lijden als een megafoon, zoals wel eens is gezegd. Dan kan het in ons leven plotseling erg tekeergaan en hevig gaan stormen. God spreekt dan duidelijk. Laten we toch luisteren als Hij spreekt, zacht of hard.

Bij Israël ziet Hij geen andere weg dan hen weg te slepen uit het land dat zij zozeer verontreinigd hebben. Niemand kan dat voorkomen. Maar Hij laat Zijn volk niet wegvoeren zonder er Zelf ook weg te gaan. Hij gaat ook heen en trekt Zich terug om af te wachten wat de uitwerking van Zijn bemoeienissen zal zijn.

God trekt Zich terug, totdat ... | *vers 15*

> 15 *Ik ga en keer terug naar Mijn woonplaats,*
> *totdat zij zich schuldig weten en Mijn aangezicht zoeken.*
> *In hun benauwdheid zullen zij Mij ernstig zoeken.*

God heeft Zich uit Israël teruggetrokken. Zijn heerlijkheid is van Israël geweken en teruggegaan naar Zijn woonplaats, de hemel *(Ez 10:4,18-19; 11:22-23)*. Hij zal pas tot Israël terugkeren als ze hun schuld tegenover Hem beseffen. Dat Hij Zich niet definitief aan het volk heeft onttrokken, komt prachtig tot uitdrukking in het woord *"totdat"*. Dit woord geeft hoop. Het geeft een keerpunt aan. Dat keerpunt is wel afhankelijk van schulderkenning *(Lk 15:20)*.

Als de Heer Jezus de weerspannigheid van Jeruzalem beschrijft en Hij haar, als gevolg daarvan, moet verlaten, gebruikt Hij hetzelfde, voorwaardelijke *"totdat"* als Hosea *(Mt 23:37-39)*. Totdat zij zich schuldig voelen aan afgoderij en zich ook schuldig voelen aan hun verwerping van hun Messias, tot zolang kan God Zich niet over Zijn volk ontfermen. Ook in *Hosea 1* is dat aan de orde geweest. Daar hebben we ook gezien dat er wel een toekomst is voor het volk, want het zal weer als Gods volk worden aangenomen *(Rm 11:25-32)*.

Als Gods aangezicht en bescherming zich terugtrekken, betekent dat voor Israël de verstrooiing uit het land. Als ze met God wandelen, kan niets hen deren. Maar de zonde maakt scheiding tussen hen en God. Als God Zich terugtrekt, hebben we alles verloren. Het juiste onderscheid tussen goed en kwaad is weg. Bovenal is de liefde verdwenen. Als God weggaat, neemt Hij alles mee wat waardevol en kostbaar is, al het goede.

God verlaat de mens pas dan, wanneer deze eerst Hem heeft verlaten en Hij alles geprobeerd heeft om de mens weer terug te brengen in de juiste verhouding tot Hem. Dat doet Hij door voor hen te zijn als een vermaning *(vers 2)*, als een mot en een verrotting *(vers 12)* en ten slotte als een leeuw *(vers 14)*.

"De benauwdheid" zal plaatsvinden tijdens de grote verdrukking. Die tijd wordt *"een tijd van benauwdheid voor Jakob" (Jr 30:7)* genoemd. De Heer Jezus spreekt over dezelfde periode in Zijn grote profetische rede in *Mattheüs 24-25* en zegt daarvan: *"Want er zal dan een grote verdrukking zijn zoals er niet is*

geweest van [het] begin van [de] wereld af tot nu toe en er ook geenszins meer zal komen" (Mt 24:21).

Na afloop van die periode, die drieënhalf jaar zal duren, zal het volk, dat wil zeggen het gelovig overblijfsel, zich schuldig voelen. Zij zullen tot belijdenis komen en verlangend uitzien naar God Die hen zal redden uit hun nood. God zal dat doen door de Heer Jezus voor de tweede keer naar de aarde te zenden. Hij komt dan niet om te lijden en te sterven voor de zonden, maar om het kwaad te oordelen en te gaan heersen *(Zc 12:10; 14:3-5; Hb 9:28)*.

Als God terugkeert naar Zijn plaats in Israël, is dat om Zijn volk te zegenen. Hij wacht in genade op hun bekering. Als uiteindelijk dat ogenblik is aangebroken, zal Hij opstaan van Zijn plaats en Zijn volk helpen in hun nood. Dat zal Hij doen door Zijn vijanden te oordelen: *"Want zie, de HEERE gaat uit Zijn plaats om de ongerechtigheid van de bewoners van de aarde aan hen te vergelden" (Js 26:21a)*.

Hosea 6

Inleiding

De laatste verzen van het vorige hoofdstuk vertellen ons dat de tucht van de HEERE ten slotte de door Hem gewenste uitwerking zal hebben. Ieder lid van het volk dat zijn schuld erkent, zal de oproep laten horen, waarmee *Hosea 6* begint: *"Kom, laten wij terugkeren naar de HEERE" (Hs 6:1)*. Dan zullen ze gezegend worden. Deze enkelingen vormen een overblijfsel dat vertrouwen in God heeft. Dat vertrouwen beschaamt Hij niet.

Helaas zal de oproep bij het grootste deel van het volk geen gehoor vinden. Dat deel is alleen uiterlijk godsdienstig, er is geen echte liefde voor God. De goedertierenheid van het volk wordt vergeleken met een veelbelovende wolk, maar die in het niets oplost *(vers 4)*. Het gaat God niet om uiterlijke vormen, maar om een goedertierenheid die uit het hart komt. Dat geldt nu nog steeds.

Een oproep vol vertrouwen | *vers 1*

> 1 *Kom, laten wij terugkeren naar de HEERE,*
> *want Hij heeft verscheurd, maar Hij zal ons genezen;*
> *Hij heeft geslagen, maar Hij zal ons verbinden.*

Als we God hebben verlaten, moeten we terug naar de plaats waar we Hem hebben verlaten. Daar kunnen we Hem terugvinden, daar is Hij blijven staan en wacht op ons. Met de oproep terug te keren naar de HEERE doet Hosea een beroep op het geweten van het volk. Het kan ook zijn dat de getrouwen in het volk die woorden naar elkaar toe uitspreken. Er spreekt erkenning en vertrouwen uit. Erkenning dat de oordelen terecht zijn, dat ze die hebben verdiend en vertrouwen dat de HEERE heelt en verbindt. De oproep betekent ook dat ze niet langer naar de Assyriërs om hulp gaan.

Hosea, of de getrouwen van het volk, sluit met deze woorden aan bij de woorden van de HEERE Zelf in het vorige hoofdstuk *(Hs 5:15)*. Door, in geloof, de woorden van de HEERE over te nemen erkennen ze tevens de waarheid ervan.

Het spreekt van geestelijke rijpheid als dingen die in ons leven gebeuren, worden aanvaard uit de hand van de Heer, en niet worden toegeschreven aan mensen of omstandigheden. Job heeft al het lijden dat hem is overkomen, aangenomen uit de hand van God: *"Want Hij doet smart aan én Hij verbindt; Hij verwondt én Zijn handen genezen" (Jb 5:18; 1:21; 1Sm 2:6)*.

Na de ervaring van Gods toorn ziet het geloof ook de grootheid van Zijn barmhartigheid en goedertierenheid. Zij zullen erkennen dat Zijn oordeel rechtvaardig is. Ook zullen ze hun geloof gaan uiten evenals hun hoop op Zijn barmhartigheid en de beloofde zegen van het herstel. Ze zien nu dat ze ziek zijn en dat alleen de HEERE hen kan genezen. Naar Hém gaan ze dan ook. Ze gaan in het vertrouwen dat God nooit 'slaat' om Zijn kinderen van Zich te vervreemden, maar juist om hen naar Zich toe te halen.

God heeft de tien stammen *"verscheurd"* en *"geslagen"* toen de Assyriërs hen in de verstrooiing brachten, en de twee stammen toen de koning van Babel hen in ballingschap wegvoerde. Het woord *"verscheurd"* is het woord dat wordt gebruikt voor het verscheuren zoals een roofdier doet *(vgl. Hs 5:14)*.

Levend maken, opstaan, leven | *vers 2*

> 2 *Na twee dagen zal Hij ons levend maken,*
> *op de derde dag zal Hij ons doen opstaan*
> *en zullen wij voor Zijn aangezicht leven.*

Als Gods volk eerlijk heeft erkend dat er geen enkel recht meer is op zegen omdat ze alles hebben verspeeld, gaat Hij aan het werk. Daarom staat er in de *verzen 1-2* vier keer *"Hij zal"*. Hij brengt leven in de dood. Hij is God en niemand anders *(Dt 32:39)*. De derde dag spreekt in de Bijbel meestal van de opstanding uit de doden. Zoals Jona op de derde dag door de vis wordt uitgespuwd *(Jn 2:10)*, zo komt er ook voor Israël een derde dag van leven en heerlijkheid. Het is belangrijk dit vers ook te verbinden met de opstanding van de Heer Jezus *(1Ko 15:3-4)*. Hij is het ware Israël *(vgl. Hs 11:1; Mt 2:15)*.

Vers 2 houdt een belofte in voor de toekomst. God zal Zijn volk uit de dood opwekken. Dit zal in fasen gebeuren. Ezechiël krijgt in zijn profetie daarvan wat te zien. Hij ziet een dal vol dorre doodsbeenderen *(Ez 37:1-6)*. Dat stelt Israël voor in de tijd van de verstrooiing. Maar hij ziet ook hoe de beenderen zich aaneenvoegen, zonder dat er geest in is *(Ez 37:7-8)*.

Dit is de situatie waarin Israël zich sinds 14 mei 1948 bevindt. Er is wel een nationaal bestaan, maar nog geen verbinding met God. Het is een staat die door eigen inspanning is opgericht en in vertrouwen op eigen militaire kracht en met de hulp van bondgenoten in stand wordt gehouden. Met God wordt geen rekening gehouden. Pas als God over hen de geest van de genade en de gebeden uitstort en er schuldbelijdenis komt *(Zc 12:10-14)*, zal de betrekking met God worden hersteld. Dan zal het volk *"voor Zijn aangezicht leven"*, dat wil zeggen leven in Zijn gunst.

Dit kan ook worden toegepast op het leven van de christen. Een christen leeft pas echt als hij leeft vanuit schuldbelijdenis en de zekerheid van de vergeving. Dan zal en mag er het bewustzijn zijn dat hij leeft in de gunst van God. Dat leven is om zo te zeggen verbonden met de derde dag, met de opstanding van de Heer Jezus. Zijn opstanding is het bewijs dat God alle zonden van hen die in Zijn Zoon geloven niet meer ziet. Ze zijn voor eeuwig weggedaan. Wie dit werkelijk beleeft, zal het echte leven in Gods gunst genieten en niet anders meer willen. *Hoe* dat leven te genieten is, maakt het volgende vers duidelijk.

Kennen en verschijning | *vers 3*

> 3 *Dan zullen wij kennen,*
> *wij zullen ernaar jagen de HEERE te kennen!*
> *Zijn verschijning staat vast als de dageraad.*
> *Ja, Hij komt naar ons toe als de regen,*
> *als late regen, die het land natmaakt.*

Na de opstanding is er nieuw leven, een leven dat bij de opstanding past. Dat nieuwe leven heeft maar één verlangen: Hem te leren kennen. Maar, zou men kunnen zeggen, wie eenmaal nieuw leven heeft, kent Hem toch al? Dat is waar. Toch is het maar gedeeltelijk waar, want in dat kennen is slechts één aspect van de Heer Jezus naar voren gekomen. Het volk Israël zal in de eindtijd door de Heer Jezus verlost worden. Ze zullen Hem leren kennen als *Verlosser*. Dat geldt ook voor ieder die als zondaar Hem nu leert kennen.

Maar de Heer Jezus is nog zo veel meer dan Verlosser. De rijkdom van Zijn Persoon is oneindig. Welnu, ieder mens die Hem als Verlosser heeft leren

kennen, zal ernaar verlangen steeds meer heerlijkheden in Hem te ontdekken. Dit verlangen is een bewijs van het nieuwe leven. En hoe meer kennis we van God en Zijn Zoon krijgen, des te meer zal daarmee de basis worden gelegd voor een leven van geloof en gehoorzaamheid.

Als het verlangen er is om de Heer te kennen, zal er ook de inspanning komen om Hem te kennen. Zonder inzet zal er geen toenemen in kennis zijn. De waarheid moet 'gekocht' worden *(Sp 23:23)*. Er moet een prijs voor worden betaald. Dat kan een prijs zijn in de vorm van tijd om Gods Woord te bestuderen. Daarom wordt er in dit vers aan toegevoegd dat ze ernaar willen *jagen* Hem te kennen.

Dit doet denken aan het verlangen van de apostel Paulus. In zijn *brief aan de Filippenzen* schrijft hij ook over het leren kennen van de Heer Jezus en het jagen daarnaar *(Fp 3:8,10,14)*. We zouden kunnen zeggen: Maar Paulus kent de Heer toch al heel goed? Dat is ook zo. Toch weet Paulus ook van de oneindige heerlijkheid van zijn Heiland en Heer en daarvan wil hij steeds meer ontdekken. Daar heeft hij alles voor over. Hoe is dat bij ons?

Jazeker, ik acht ook alles schade te zijn om de uitnemendheid van de kennis van Christus Jezus, mijn Heer, ...

...; om Hem te kennen ...

... één ding [doe ik]: terwijl ik vergeet wat achter is en mij uitstrek naar wat vóór is, jaag ik in de richting van [het] doel naar de prijs van de hemelse roeping van God in Christus Jezus. (Fp 3:8,10,14)

Maar er komt nog wat bij. Juist het ontbreken van kennis is de oorzaak van hun ondergang *(Hs 4:6)*. Als echter het verlangen naar de ware kennis van God er is, zal het resultaat niet neergang zijn en dat God Zich terugtrekt, maar juist het tegenovergestelde. In plaats van de nacht die over het volk moest komen, zal *"de dageraad"* aanbreken. Het verlangen van het volk zal beantwoord worden doordat de Heer Jezus verschijnt als de opgaande Zon bij de dageraad, dat is de dageraad van het duizendjarig rijk *(Ml 4:2; vgl. Ps 19:7a)*.

Het gevolg is een overvloedige regen, waardoor het land een overvloedige vrucht zal voortbrengen. Voor het volk dat in 1948 nationaal tot 'leven' is gekomen, zal een hernieuwde uitstorting van de Geest plaatsvinden *(Jl 2:28-29)*. Dan zal het stenen hart uit het volk zijn weggenomen en daarvoor in de plaats geeft God hun een hart van vlees en tevens Zijn Geest *(Ez 36:26-27)*. Vanaf dat ogenblik zullen ze leven onder de zegen en in de gunst van

God in Christus Die als Koning zal regeren *(Sp 16:15)*.

In het licht van het gezicht van een koning is leven,
zijn welgevallen is als een wolk met late regen.
(Sp 16:15)

De HEERE overlegt bij Zichzelf | *vers 4*

> 4 *Wat zal Ik u doen, Efraïm?*
> *Wat zal Ik u doen, Juda?*
> *Uw goedertierenheid is als een morgenwolk,*
> *als dauw die vroeg optrekt en weggaat.*

Met dit vers begint een nieuw gedeelte, een nieuwe profetische toespraak. Waarschijnlijk kunnen we dit gedeelte plaatsen in de tijd van koning Pekah, die door de moord op koning Pekahia de regering over de tien stammen in handen neemt *(2Kn 15:25; vgl. Hs 6:8; 7:7)*. Na een 'tussenzin' – die loopt van *Hosea 5:15-6:3* en handelt over het berouw en herstel van Israël – neemt Hosea hier weer zijn gewone taak van waarschuwen op zich. De HEERE spreekt. Hij vraagt in heilige toorn wat Hij met Efraïm en Juda zal doen, zoals iemand in hevige verontwaardiging vraagt hoe hij een ontdekt kwaad rechtvaardig zal straffen.

Uit dit vers blijkt hoe God als het ware met Zichzelf worstelt om het hart van het volk te bereiken. De boodschap beweegt zich heen en weer tussen de genegenheid van het Goddelijk hart en de verdorvenheid van de mens. Het lijkt alsof God niet meer weet wat Hij doen moet. Natuurlijk spreekt Hij menselijkerwijs *(vgl. Js 5:4)*.

Efraïm en Juda vallen nu onder een gemeenschappelijk oordeel. Hun liefde is slechts vluchtig en oppervlakkig, zoals de dauw die 's morgens vroeg over de velden ligt. Een prachtig gezicht, die schittering. Maar hoe snel is de dauw weer verdwenen. Wat een contrast vormt de vlug verdwijnende dauw met de HEERE Die is als de opgang bij de dageraad *(vers 3)*. Gestaag komt de zon op en blijft de hele dag schijnen. Zo is de liefde van de HEERE voor Zijn volk. Ze mogen daarvan blijven genieten. *Hun* liefde is echter kortstondig.

Als het volk bij het ontstaan van de natie onder Mozes zijn liefde voor God verklaart *(Jr 2:2)*, is dat ook slechts een tijdelijke zaak gebleken. In hun geschiedenis zijn er steeds bepaalde momenten geweest dat zij met God willen leven, maar het zijn slechts flikkeringen, tijdelijke liefdesuitingen,

die zo weer verdwenen zijn. Vaak is onze liefde ook zo, veranderlijk, op- en neergaand. God zij dank dat Zijn liefde voor ons niet zo is.

De liefde die hier wordt bedoeld, kan de liefde voor God zijn, maar het kan ook om de liefde voor de naaste gaan. In elk geval zijn hun liefdesuitingen slechts schijn.

Wat het Woord van God bewerkt | *vers 5*

> 5 *Daarom heb Ik op [hen] ingehakt door de profeten,*
> *Ik heb hen gedood met de woorden van Mijn mond;*
> *en de oordelen over u zullen voor de dag komen [als] het licht.*

Nu volgt het antwoord op de vraag uit het vorige vers: *"Wat zal Ik u doen?"* God heeft Zijn profeten naar Zijn volk gestuurd. Zij zijn met woorden van oordeel in plaats van vertroosting gekomen. Ze zijn door Hem verwekt om het hart van het volk tot Hem terug te brengen. De taal van dit vers toont aan dat Gods Woord een woord van kracht is, dat met kracht inwerkt op de hoorder.

God spreekt duidelijke taal. Hij wil niet verkeerd begrepen worden. Iedere hoorder moet de kracht ervan voelen. Het Hebreeuwse woord betekent het slaan respectievelijk uitslaan van stenen in een steengroeve. Daarin ligt tevens een mooie gedachte opgesloten. Het doet eraan denken dat God met Zijn Woord ons bewerkt zoals een beeldhouwer een stuk steen bewerkt. De beeldhouwer slaat steeds meer van de ruwe steen weg, zodat steeds duidelijker het beeld zichtbaar wordt dat hij voor ogen heeft.

Profeten en andere dienaren zijn Gods 'gereedschap' voor het bewerken van Zijn volk. Paulus wil ook graag dat Christus gestalte krijgt in de gelovigen *(Gl 4:19)*. Omdat bij Israël Gods Woord niet de uitwerking heeft die God wenst, betekent voor hen de prediking van het Woord de dood. Wie wat God zegt, aanneemt, zal erdoor leven, maar wie het verwerpt, zal erdoor geoordeeld worden.

Goedertierenheid en kennis beter dan offers | *vers 6*

> 6 *Want Ik vind vreugde in goedertierenheid en niet in offer,*
> *in kennis van God meer dan in brandoffers!*

God laat Zich niet bedriegen als er slechts uiterlijke vormen zijn en van een innerlijke betrekking met Hem geen sprake is. In het dienen van God komt het niet aan op uiterlijk eerbetoon, maar op de gezindheid van het hart. Dit vers wordt twee keer door de Heer Jezus aangehaald. De eerste keer citeert Hij dit vers om aan te geven dat Zijn genade uitgaat naar zondaars en niet naar mensen die zichzelf rechtvaardigen *(Mt 9:13)*. De tweede keer doet Hij dat om aan te geven dat de onschuldigen niet moeten worden geoordeeld *(Mt 12:7)*.

In dezelfde zin als Hosea hebben ook enkele van zijn tijdgenoten geprofeteerd *(Js 1:11-17; Am 5:21-24; Mi 6:6-8)*. Meerdere profeten hebben erop gewezen dat God verlangt naar echt geloof en niet naar nietszeggende offers.

Dit wil niet zeggen dat God offers als zodanig versmaadt, maar Hij doet dat wel als ze worden gebracht zonder oprecht geloof in Hem. God wenst een hart dat naar Hem en de naaste uitgaat. Hij heeft Zijn volk het bevel gegeven om te offeren. Maar dit offeren moet gebeuren vanuit een oprecht hart, anders is de offerdienst zonder betekenis en waardeloos *(Jr 7:22-23; Mk 12:33; Ps 51:18-19)*. God wil dat de mensen leven tot Zijn eer. Als hun offers daarop aansluiten, krijgen ze echt waarde voor Hem. Bij de afgodendienst is dat andersom. De afgod wil dat zijn altaar met offers wordt overladen en dan mag de mens leven zoals hij dat zelf wil.

Overtreden als Adam | *vers 7*

> 7 *Zíj hebben echter als Adam het verbond overtreden.*
> *Daar hebben zij trouweloos gehandeld tegenover Mij.*

Zodra God een mens ergens de verantwoordelijkheid voor geeft, faalt hij. Dat is al begonnen bij de eerste mens, Adam. En dit gegeven heeft zich vele malen in de geschiedenis van de mens herhaald. We treffen het aan bij het volk Israël, aan wie God hier het voorbeeld van Adam voorhoudt. Maar de gemeente heeft het er niet beter afgebracht.

"Daar" wil zeggen in het overtreden van het verbond dat het volk met God bij de Sinaï sluit. *"Daar"* kan daarnaast ook slaan op het land Israël en misschien nog meer specifiek op Bethel. In Bethel hebben ze een gouden kalf neergezet en zich ervoor neergebogen, terwijl God afgoderij ten strengste heeft verboden.

Adam wordt door zijn overtreding verdreven uit de hof, Israël wordt door zijn overtreding verdreven uit het beloofde land. Heidenen worden altijd 'zondaren' genoemd en niet 'overtreders'. Van *"overtreden"* is sprake als er een gebod is. God heeft Adam onder een 'wet' geplaatst, een bepaald gebod dat Hij hem heeft opgelegd. Hij overtreedt dat gebod. Israël staat onder de wet die God hun op hun eigen verzoek heeft gegeven *(Ex 19:7)*.

God heeft op de twee tafelen van de wet duidelijk geschreven wat Hij wil. Maar het volk heeft zich daaraan niet gehouden. Ze hebben Zijn wet weloverwogen en bewust overtreden en daarmee hun trouweloosheid tegen Hem openlijk getoond. Ze hebben God persoonlijk groot onrecht aangedaan.

Gilead | *vers 8*

> 8 *Gilead is een oord van bedrijvers van onrecht,*
> *het is vol bloedsporen.*

Gilead is een landstreek aan de oostzijde van de Jordaan. De hele streek is een bolwerk vol misdaad. Aangenomen wordt dat Sallum, de moordenaar van koning Zacharia *(2Kn 15:10)*, uit Gilead komt. Pekah, die koning Pekahia heeft vermoord, maakt voor de uitvoering van zijn plannen gebruik van een bende moordenaars van vijftig Gileadieten *(2Kn 15:25)*.

Gilead staat bekend om zijn balsem *(Jr 8:22)* om wonden te genezen en pijn te verzachten. Die naam hebben ze geen eer aangedaan. In plaats van verlichting en genezing te brengen zaaien ze dood en verderf om zich heen. In plaats van bloedstelpende hulp is er bloed vergietende activiteit.

Priesterbenden | *vers 9*

> 9 *Zoals [rovers]benden op iemand wachten,*
> *zo is het gezelschap van priesters.*
> *Zij moorden op de weg naar Sichem.*
> *Werkelijk, zij gedragen zich schandelijk.*

Sichem ligt op de route van de hoofdstad Samaria naar het godsdienstig centrum Bethel. De gedachte hier is, dat juist de priesters – die door Jerobeam uit alle lagen van de bevolking zijn aangesteld *(1Kn 12:31)* – de pelgrims beroven en vermoorden. De priesters zijn ordinaire straatrovers geworden.

Niet alleen het Gilead van over de Jordaan maakt zich schuldig aan misdaden, ook in het land zelf begaat men veelvuldig misdaden. Het is één grote roversbende. De priesters opereren in benden. De onderlinge eensgezindheid in het kwaad is groot. Wat iemand alleen niet zou durven, durft men wel samen met anderen. Dat is altijd zo geweest en is nog steeds zo.

Ze gaan gemeen en stiekem te werk, ze liggen op de loer. Als de prooi eenmaal gevangen is, gaan ze ook gewelddadig te werk, ze moorden en bedrijven wandaden. Ze doen dat *"op de weg naar Sichem"*. Sichem is een van de vrijsteden voor doodslagers *(Jz 20:1-7)*. Op de weg naar de stad waar iemand heen kan vluchten om bescherming tegen de doodslager te vinden, bevinden zich deze moordzuchtige lieden.

Wat God heeft gezien | *vers 10*

> 10 *In het huis van Israël*
> *zie Ik afschuwelijke dingen:*
> *daar is de hoererij van Efraïm,*
> *Israël heeft zich verontreinigd.*

Als het kwaad dat in deze verzen beschreven wordt op de heidenen zou slaan, dan is dat te begrijpen. Maar God heeft deze afschuwelijke dingen bij Zijn volk geconstateerd. En om welk kwaad gaat het vooral? Om ontucht, om hoererij. Dit kunnen we zowel letterlijk als geestelijk opvatten.

Letterlijk is er binnen de huwelijken in Israël veel ontrouw. Ook vandaag is het pijnlijk om te moeten constateren dat in de christelijke gezinnen de ontrouw toeneemt. Statistieken geven aan dat het percentage echtscheidingen bij christenen net zo hoog is als bij niet-christenen.

Deze letterlijke ontrouw is een gevolg van de geestelijke ontrouw. Veel christenen richten hun leven niet langer in naar bijbelse normen, ze richten zich naar wat gangbaar is in de wereld. Dat is geestelijke hoererij. *"Verkeerde omgang bederft goede zeden" (1Ko 15:33)*. Verkeerde omgang is het gevolg van het niet kennen van God. Daarvoor moeten christenen zich schamen *(1Ko 15:34)*. Ze zouden hard aan de slag moeten gaan om die onwetendheid ongedaan te maken door Gods Woord te gaan bestuderen met een verlangen naar het kennen van Zijn wil.

Door het plegen van hoererij heeft Israël zich verontreinigd *(Hs 5:3)*. Daardoor kan God geen verbinding met hen hebben. Die verontreiniging kan alleen ongedaan worden gemaakt door schuldbelijdenis en het brengen van een offer. Als er geen reiniging plaatsvindt, kan God Zijn volk niet meer als Zijn volk erkennen en moet Hij het oordelen. Uiteindelijk komt dit oordeel ook als de Assyriërs Israël binnenvallen en het volk in de verstrooiing brengen.

De omkeer | *vers 11*

> 11 *Ook voor u, Juda, is een oogst weggelegd,*
> *wanneer Ik een omkeer breng in de gevangenschap van Mijn volk.*

Het is niet direct duidelijk wat met *"een oogst"* wordt bedoeld. Het meest aannemelijk is om hier weer zo'n plotselinge straal van hoop te zien die ook wel te midden van andere oordeelsaankondigingen zichtbaar wordt. De oogst voor Juda is dan de zegen van het land die ze na de oordelen zullen ontvangen. Hiermee wordt niet gedoeld op de terugkeer uit Babel, maar we kunnen er een verwijzing naar het vrederijk in zien. Juda is de kern en om Juda heen zal heel Israël, *"Mijn volk"*, in de beloofde zegen delen.

Wat *"een oogst"* ook moge betekenen, het brengen van een omkeer in de gevangenschap van Gods volk ziet in elk geval wel op de situatie dat er een einde is gekomen aan alle ontrouw en de daaraan verbonden oordelen. Dan is de tijd aangebroken voor het genieten van alle beloften die God heeft gedaan en die Hij Zijn volk zal geven. Het volk zal die beloften ontvangen omdat aan alle voorwaarden ervoor is voldaan door de Heer Jezus. In Hem zijn al Gods beloften ja en amen *(2Ko 1:20)*.

Hosea 7

Inleiding

In dit hoofdstuk volgen de wisselende beelden die de profeet beschrijft elkaar steeds onstuimiger op. Dat komt door zijn verontwaardiging over alle kwaad dat zijn oog waarneemt. Er wordt alleen over Efraïm, de tien stammen, gesproken. De *verzen 3-7* handelen over interne aangelegenheden, de *verzen 8-16* gaan over de externe politiek.

Elke poging van God om Israël te genezen wordt door hen beantwoord met nog grotere ontrouw. Efraïm (= Israël) heeft zich niet afgezonderd gehouden van de volken. Daardoor is zijn kracht verdwenen, maar hij heeft dat zelf niet in de gaten. En als ze tot God roepen om hulp, is dat niet met hun hart. Ze hebben God alleen nodig om uit de ellende te komen om daarna weer hun eigen weg te gaan. Wee ons, als wij menen zo met God te kunnen omgaan.

Genezing openbaart slechtheid | *vers 1*

> 1 *Zodra Ik Israël genees,*
> *worden de ongerechtigheid van Efraïm*
> *en de slechte daden van Samaria openbaar,*
> *want zij plegen bedrog.*
> *Een dief breekt in,*
> *een [rovers]bende plundert op de straat.*

Al Gods genadige pogingen om Israël te genezen blijven zonder resultaat. Er ontstaat veeleer een nog grotere openbaring van ongerechtigheid. Genoemde pogingen bestaan uit het zenden van Zijn profeten. God wil daardoor hun geweten bereiken, opdat het volk zijn schuld zal inzien en zijn zonde zal belijden. Maar in plaats van naar die profeten te luisteren wordt hun haat tegen Hem openbaar. Ze verwerpen Hem in Zijn profeten. Het duidelijkst is dat te zien als de Heer Jezus te midden van Zijn volk komt. Zijn tegenwoordigheid brengt die ongerechtigheid op de duidelijkste wijze aan het licht.

God is altijd uit op genezing, Hij biedt steeds redding aan. Maar alles wordt geweigerd, door Israël en ook door de zondaar vandaag. God wil graag

genezen, maar de kwaal moet erkend worden. In plaats van de kwaal in te zien en God Zijn werk te laten doen verergert het volk zijn kwaal door Hem af te wijzen. Het wil zijn kwaal niet inzien.

Als een dokter steeds andere medicijnen moet voorschrijven omdat de eerdere niet baten, moet de kwaal wel hardnekkig zijn en diep zitten. Er is dan sprake van een zeer ernstige ziekte. De HEERE heeft steeds goede medicijnen gegeven, maar de patiënt Israël heeft ze niet ingenomen. De zonden blijven niet verborgen, maar ze breken voor ieder waarneembaar uit.

De ongerechtigheid wordt in drie vormen beschreven, die in brutaliteit toenemen:

- Eerst is er sprake van het *"plegen"* van *"bedrog"*. Dat gebeurt stiekem, terwijl de bedrieger zich naar buiten toe fatsoenlijk voordoet.
- De volgende, brutalere vorm is die van de dief. De dief doet ook iets stiekem, maar zijn gedrag, hij *"breekt in"*, kun je moeilijk fatsoenlijk noemen.
- De derde en brutaalste vorm van slechtheid wordt zichtbaar in de *"[rovers]bende"*. Rovers schamen zich nergens voor. Deze bende *"plundert op de straat"*, zij begaan hun ongerechtigheid in het volle daglicht.

Zo gaat het van kwaad tot erger. Als een ziekte niet tot staan wordt gebracht, is er alleen achteruitgang.

Deze voortgang van de ziekte, die achteruitgang van de gezondheid is, kenmerkt ook de christenheid. Bepaalde zonden die vroeger een uitzondering waren, worden nu steeds algemener. Dat komt omdat sommige zonden niet meer als zonden worden ervaren. En, zo wordt geredeneerd, als je iets niet meer als zonde ervaart, *is* het ook geen zonde. Het gevoel dat ieder heeft, wordt norm, en de Bijbel, de enige juiste norm, wordt hoe langer hoe meer uitgehold en ten slotte aan de kant geschoven. Dit betekent een absolute afstomping van de natuurlijke gevoelens.

Er is wel gezegd dat we de schaamte voorbij zijn. Dat wil zeggen dat het schaamtegevoel, dat door de zondeval in de mens is gekomen, hoe langer hoe meer verdwijnt. Steeds meer mensen gaan zich voor steeds minder dingen schamen. Wat Nederland betreft, is zelfs opgemerkt dat het niet

meer mogelijk is om in dit land te zondigen. Er is namelijk niets meer wat zonde genoemd wordt. Alles mag en wordt normaal gevonden. Het duidelijke voorbeeld, dat van het homo-'huwelijk', toont dat aan. Voor iets zo gruwelijks is in Nederland, als eerste land ter wereld, een 'wettige' basis gelegd.

God ontgaat niets | *vers 2*

> 2 *Maar zij zeggen niet in hun hart*
> *[dat] Ik al hun kwaad in gedachten houd.*
> *Nu dan, hun daden omringen hen,*
> *ze zijn voor Mijn aangezicht [bedreven].*

Hun schaamteloze houding en gedrag komen voort uit het ontkennen van Gods alwetendheid en alomtegenwoordigheid. Men leeft niet vanuit het geloof in de levende God. Het typeert de goddeloze dat hij meent dat er geen God is. Het typeert de afvallige dat hij denkt dat God het niet ziet. Als God naar hen kijkt, ziet Hij alleen maar zonden; ze zijn er helemaal door omringd, ja, omsingeld. Ze bevinden zich in de greep van hun zonden als in een vicieuze cirkel, waar ze niet uit kunnen komen.

Hun zonden zijn altijd voor Gods aangezicht. Dat geldt voor de zonden van alle mensen. Niets en niemand kan zich aan Zijn oog onttrekken. God vergeet niets van wat een mens heeft gedaan. Eenmaal zal iedereen door Hem ter verantwoording worden geroepen. Zonder mankeren zal God ieder mens met zijn woorden en daden confronteren en hem overeenkomstig zijn werken en woorden oordelen *(Op 20:12; Mt 12:37)*. Nu is het nog de tijd dat een mens zich tot God kan bekeren en in het geloof de Heer Jezus mag aannemen als de verzoening voor zijn zonden. Van allen die dat doen, zegt God: *"En hun zonden zal Ik geenszins meer gedenken" (Hb 8:12)*.

Slechte daden en overspel | *verzen 3-4*

> 3 *Met hun slechte daden verblijden zij de koning,*
> *met hun leugens de vorsten.*
> 4 *Allen plegen zij overspel,*
> *zij zijn als een oven,*
> *opgestookt door een bakker,*

> *die pas ophoudt met stoken*
> *als het deeg dat hij gekneed heeft, gezuurd is.*

De *verzen 3-7* handelen over koningen, regeerders, hoe men die ziet en met hen omgaat en eindigen met de moord op hen. Het lijkt erop dat deze verzen beschrijven hoe de koning met zijn rijksgroten op een verraderlijke wijze ten val wordt gebracht. Om te schetsen wat hier gebeurt, wordt gebruikgemaakt van beeldspraak. De mensen die de koning naar het leven staan, worden vergeleken met een gloeiende oven. Ze zijn vol slechtheid en wraaklust en heel hun binnenste gloeit van ijver om de koning om te brengen. Het deeg stelt de koning voor die in de oven van hun moordlust ter dood gebracht moet worden. Uiterlijk zijn ze vriendelijk voor de koning, maar in hun hart haten ze hem.

Hier openbaart zich duidelijk het verraderlijke karakter van de zonde. Het begint ondergronds, ongemerkt. Het vuur is aangestoken, het deeg gekneed en de bakker slaapt. Dan breekt het geschikte ogenblik aan en laaien de vlammen hoog op. Gewetenloze lieden grijpen hun kans, doden de koning en een ander gaat op de troon zitten. De bakker en de sluipmoordenaar hebben in deze beeldspraak gemeen dat ze – na de noodzakelijke voorbereidingen getroffen te hebben – beiden wachten tot het ogenblik van handelen is aangebroken. Bij dit alles is er geen enkele gedachte aan God aanwezig. Er is niemand die tot de HEERE roept.

"Verblijden zij de koning" (vers 3) wil zeggen dat ze hem vrolijk maken door hem wijn te geven om hem des te gemakkelijker te kunnen doden. Ze maken gebruik van leugens om de regeerders op het door hen georganiseerde feest te krijgen. Voor het vieren van een feestje zijn de regeerders altijd wel te porren. Of er ook een geldige reden voor is, doet er niet toe. Nog minder doet het ertoe of het een feest is waarbij ook de HEERE aanwezig kan zijn. Als er maar wat gevierd kan worden. Het leven is immers één groot feest. Maar de regeerders beseffen niet hoe de haat brandt in de harten van hen door wie zij uitgenodigd zijn.

De beeldspraak van *vers 4* is niet zo gemakkelijk te begrijpen. Duidelijk is wel dat het overspelige gedrag van het volk wordt vergeleken met een oven die blijft branden, zonder dat er nieuwe voeding aan wordt gegeven. Het duidt de instelling, de gezindheid van hun hart aan, dat erop gericht is

toe te geven aan elke begeerte die zich voordoet. Hun overspelige gedrag kunnen we letterlijk nemen. Er kan ook gedacht worden aan een gedrag dat gelijk is aan dat van de volken om hen heen. Ze denken slechts aan eigen voordeel.

Als de regeerders daarin niet voorzien, moeten ze uit de weg worden geruimd. De voorbereiding daartoe kan mogelijk worden gezien in het kneden van het deeg. Het denken van de mensen moet rijp worden gemaakt. De bakker, dat is hij die zijn plan klaar heeft, praat op de mensen in. Hij spiegelt hun voor hoeveel voordeel het oplevert als de koning aan de kant wordt gezet. Dit sluit aan bij de haat die het volk tegen zijn vorst koestert. Als zo het denken is beïnvloed, *"gezuurd"*, is de tijd rijp om toe te slaan.

Misschien menen sommigen zelfs dat ze met het doden van hun koning God een dienst doen. De vermenging van afgodendienst met een dienst aan God komt dan wel treffend tot uitdrukking in de vermenging van het zuurdeeg – in de Bijbel altijd een beeld van iets zondigs – met het deeg, dat is gemaakt uit de vrucht van het land die door God is gegeven. De Heer Jezus toont met het beeld van het zuurdeeg aan dat valse leer de hele christenheid zal doortrekken *(Mt 13:33)*.

Een andere gelijkenis sprak Hij tot hen: Het koninkrijk der hemelen is gelijk aan zuurdeeg, dat een vrouw nam en verborg in drie maten meel, totdat het geheel doorzuurd was. (Mt 13:33)

Dronkenschap en koningschap | *vers 5*

> 5 *Op de dag van onze koning*
> *maken de vorsten [hem] ziek met de gloed van wijn.*
> *Hij reikt spotters de hand.*

Het spreken over *"onze koning"* lijkt een aanwijzing te zijn dat Hosea zich een onderdaan toont van het tienstammenrijk. *"De dag"* kan een verjaardag of een ander soort gedenkdag zijn. Dat zij hun regeerders dronken willen voeren, zegt veel over de morele toestand van het volk van God. Wie iemand bewust dronken maakt, zeker een regeerder, roept Gods oordeel over zich af *(Hk 2:15)*. Het zegt ook veel over de morele toestand van de koning die zich dronken laat voeren. De koning is zelf verantwoordelijk *(Sp 31:3-4)*.

Wee hem die zijn naaste te drinken geeft,
u die uw vergif daaraan toevoegt, en hem ook dronken maakt
om hun naaktheid te aanschouwen. (Hk 2:15)

Hoe kan iemand die zichzelf niet kan regeren, wel een land regeren? Dronkenschap maakt ziek en tast de gezondheid aan. Daarnaast voert het tot schaamteloos en gewetenloos gedrag, een gedrag waartoe iemand normaal niet zou komen. Het brengt iemand in het gezelschap van gewetenloze lieden. Door de bedwelming van de drank wordt hij het eens met die lieden. Hij verlaagt zich tot hun niveau.

Kinderen van God zijn ook koningen. Zij worden gewaarschuwd vooral nuchter te blijven, zich niet door de wijn te laten bedwelmen. En dat niet alleen in letterlijke zin. Ook in geestelijk opzicht moeten zij zich niet door het denken van de wereld laten bedwelmen. Het is belangrijk dat zij een helder zicht houden op Gods plan met hun leven. Wie voortdurend de invloed van tv-programma's of de vuiligheid van het internet op zich laat inwerken, zal zich uiteindelijk verlagen tot het niveau van het denken en handelen zoals dat daar wordt getoond.

Het geweten en de begeerte | *vers 6*

> 6 *Als zij naderbijkomen, is hun hart in hun arglist als een oven;*
> *heel de nacht sluimert hun woede,*
> *'s morgens ontbrandt die als een laaiend vuur.*

Het zinsdeel *"sluimert hun woede"*, kan ook vertaald worden met *"slaapt hun bakker" (vgl. vers 4)*. In dit vers kunnen we dan het volgende beeld zien: de 'oven' is de arglist, het 'hart' is het deeg of het brood, de 'bakker' is de hartstocht van de afgodendienst en van de boze lusten. In de 'bakker' kan ook het geweten van de mens worden gezien. Hun geweten slaapt; ze volgen hun eigen wil en inbeelding. Hun hart staat in brand door hun hartstochten. Een onrein hart is als een verhitte oven, en de onreine lusten en verlangens ervan zijn als de brandstof waardoor het vuur heet wordt gemaakt.

Paulus gebruikt dezelfde tot de verbeelding sprekende taal als hij de ontuchtige begeerten beschrijft waaraan mensen zich overgeven die zich van God en Zijn Woord niets aantrekken *(Rm 1:27)*. De natuurlijke gevoelens worden gedood als iemand geen rekening meer houdt met wat God heeft gezegd en men gewoon zijn eigen begeerten volgt.

...; en evenzo hebben ook de mannen de natuurlijke omgang met de vrouw opgegeven en zijn in hun lust tegen elkaar ontbrand. (Rm 1:27)

Het geweten is door God aan de mens gegeven na en als gevolg van de zondeval. Het is een 'waarschuwingsmechanisme'. Dat wil zeggen dat het geweten alleen een signaal afgeeft als we iets bedenken en doen wat niet goed is. We kunnen ons geweten sussen door voortdurend argumenten te bedenken om het foute dat we gedaan hebben toch niet zo erg te laten lijken. Als we dit maar vaak genoeg herhalen, zal het geweten op den duur niet meer reageren als er iets gedaan wordt wat in strijd is met Gods Woord. Het geweten raakt afgestompt, het is alsof het slaapt. Maar de begeerte slaapt niet. Zij brandt constant als een oven.

Gloeien als een oven | *vers 7*

> 7 *Zij zijn allen heet als een oven,*
> *zodat zij hun rechters verteren;*
> *al hun koningen komen ten val.*
> *Niemand van hen roept tot Mij.*

Is in *vers 6* alleen het hart nog de oven, hier lijkt het erop dat de hele persoon een oven is geworden, een oven die hun rechters en koningen verteert. Al hun denken en handelingen zijn erop gericht hun leiders om te brengen. Alle handelingen van een mens komen uit zijn hart voort *(Sp 4:23)*. Als er in het hart haat- of lustgevoelens worden gekoesterd, zullen die op een gegeven moment in daden worden omgezet.

Bescherm je hart boven alles wat te behoeden is,
want daaruit zijn de uitingen van het leven.
(Sp 4:23)

Hoe grievend dit alles voor God is, klinkt door in de laatste woorden van dit vers. God beklaagt Zich erover dat er niemand is die tot Hem roept. Niets zou beter zijn voor het volk dan zich te wenden tot Hem Die niet alleen uitkomst kan geven, maar *het beste* voor Zijn volk zoekt.

Geen vermenging met de volken | *vers 8*

> 8 *Efraïm, met de volken vermengt het zich.*
> *Efraïm is een koek die niet omgekeerd is.*

In hun persoonlijke nood tracht het volk zich van zijn regeerders te ontdoen. De mensen voelen het juk van hun koning te veel knellen. Hij geeft hun niet die ruimte die ze graag willen. Maar er is niet alleen interne on-

vrede, ook extern dreigt er gevaar. In het noorden is Assyrië. Wordt het gevaar van die kant echt dreigend, dan zoeken ze hulp bij het zuidelijk gelegen Egypte. Gaat Egypte een bedreiging vormen, dan proberen ze met Assyrië een verbond aan te gaan. Op die manier zoekt Efraïm, dat is Israël, hulp bij de volken. Ze zijn actief bezig zich te vermengen. Ze zijn vergeten wat God van hen als volk heeft laten zeggen bij monde van Bileam: *"Zie, dat volk woont afgezonderd, onder de heidenvolken rekent het zich niet"* *(Nm 23:9)*.

Hoe God deze vermenging beoordeelt, wordt duidelijk uit een tweede beeldspraak uit de bakkerswereld. Door zijn optreden lijkt Efraïm op een koek die een bakker is vergeten om te keren. Hierdoor is het brood aan één kant verbrand en de andere kant is nog niet gaar. Dit beeld stelt mensen voor die aan twee kanten extreem zijn: ze zijn ijverig in het boze, de zwartgebakken kant, en ze verwaarlozen de dienst van de HEERE, de kant die niet gaar is. De onderkant, naar de wereld gericht, is oververhit; de bovenkant, naar God gericht, is nog deeg, om van te walgen.

Assyrië en zijn afgoden worden met alle inzet gediend, terwijl ze de HEERE vergeten. Dat maakt Israël tot een misbaksel. Het is niet te eten en niet te verkopen. Je kunt er helemaal niets mee. Het enige waartoe het deugt, is om weggegooid te worden. Door de verstrooiing is dat ook gebeurd.

Ook de christen krijgt de waarschuwing om zich niet met de wereld te vermengen: *"Gaat niet met ongelovigen onder een ongelijk juk"* *(2Ko 6:14a)*. In de verzen die daarop volgen, wordt de ongerijmdheid en dwaasheid van zo'n vermenging duidelijk gemaakt *(2Ko 6:14b-16)*.

Hij merkt het niet | *vers 9*

> 9 *Vreemden verteren zijn kracht,*
> *maar zelf merkt hij dat niet.*
> *Ook heeft hij grijze haren gekregen,*
> *maar [ook] dat merkt hij niet.*

De derde beeldspraak is dat hij, Efraïm, *"grijze haren gekregen"* heeft. Dat geeft aan dat de kracht en energie van vroeger er niet meer zijn. Grijsheid is vaak een teken van ouderdom en wijsheid, maar hier niet. Hier betekent het afnemende kracht, die uitmondt in het einde van hun volksbestaan. Als bij iemand de eerste grijze haren zichtbaar worden, wordt dat direct opgemerkt. Daarvoor bestaan er spiegels. Als het niet opgemerkt wordt,

is dat onnatuurlijk. Zo is het bij Israël. Grijs haar hebben is geen schande, maar wel het niet inzien ervan. Twee keer staat in dit vers dat hij het niet merkt. Hoe tragisch!

In het boek *Maleachi* komen we dit gebrek aan besef van eigen tekorten ook tegen. We horen het volk meerdere keren toe de vraag stellen waaruit blijkt dat ze dit of dat gedaan hebben. Ze zijn het zich niet bewust dat ze in de dingen waarover ze worden aangesproken, zijn afgedwaald.

In geestelijk opzicht worden bij ons de eerste grijze haren zichtbaar bijvoorbeeld als bij ons de behoefte om met Gods volk samen te komen begint af te nemen; of als onze belangstelling voor Gods huis minder wordt; of als onze inzet en behoefte verminderen om mensen het evangelie te brengen; of als we het niet meer zo nauw nemen in ons werk en dergelijke. Het kan ook ons gebeuren dat we het niet in de gaten hebben. En de oorzaak? Vreemden hebben onze kracht weggenomen. Vreemde gedachten hebben toegang tot ons denken gekregen, doordat we de deur voor het wereldse denken hebben opengezet.

De enige vrucht die Israël oogst met zijn zoeken naar hulp bij de wereldmachten, is afhankelijkheid. Het volk komt in een afhankelijke positie terecht en wordt uitgezogen. We kunnen hierbij denken aan de zware schatting die Menahem moet betalen voor de hulp die hij van de koning van Assyrië vraagt *(2Kn 15:19-20)*. Elke gunst die een gelovige van de wereld vraagt, moet duur betaald worden. De wereld geeft nooit iets voor niets. Omgang met de wereld verteert de kracht van een gelovige zonder dat hij het merkt.

Efraïm is een afgeleefde grijsaard, voortstrompelend naar het graf. Het zou een afgezonderd volk moeten zijn, tot getuigenis van God. Van dit getuigenis komt niets terecht omdat het volk op de weg van de heidenen is gegaan en heidense gewoonten heeft aangenomen.

Simson is een tot de verbeelding sprekende illustratie van wat hier over Efraïm wordt gezegd. Als Simson het geheim van zijn kracht, die gelegen is in zijn nazireeërschap – dat is zijn afzondering voor de HEERE – heeft prijsgegeven, is zijn kracht verdwenen. Net zo tragisch als bij Efraïm lezen we van Simson dat hij niet door heeft dat de HEERE niet meer bij hem is: *"Hij wist namelijk niet, dat de HEERE van hem geweken was" (Ri 16:19-20)*.

Elk heulen met de wereld, onder welke dekmantel ook, zorgt ervoor dat de christen zijn gemeenschap met de Heer verliest en daardoor ook alle geestelijke energie, vaak zonder dat hij zich dat realiseert.

Hoogmoed maakt blind | *vers 10*

> 10 *Hoewel de trots van Israël tegen hem getuigde,*
> *hebben zij zich niet bekeerd tot de HEERE, hun God.*
> *In dit alles zochten zij Hem niet.*

Het getuigt van hoogmoed als er wordt geroemd in eigen kwaliteiten, terwijl men blind is voor de gebreken die deze hooggeprezen kwaliteiten doen verbleken. Zo is het gesteld met Israël. Blind als ze zijn voor het vervagen van de nationale roem, zien ze geen enkele aanleiding zich tot de HEERE, hun God, te bekeren. Waarom zouden ze zich ook bekeren? Er is toch niets mis met hen? Wat eraan schort, is dat zij blind zijn voor hun eigen hoogmoed.

Op hen is van toepassing wat de Heer Jezus tegen de farizeeën zegt. Die menen ook dat ze alles goed zien en goed doen, terwijl ze door hun hoogmoed blind zijn voor hun zonden *(Jh 9:40-41)*. Wie meent te zien, maar in werkelijkheid blind is voor de eigen zonden, blijft in zijn zonden. Zo iemand meent geen bekering nodig te hebben; een zoeken naar God is er niet bij. Ze menen immers dat ze al bij Hem horen?

Het is een houding die we ook in de christenheid tegenkomen. Ze wordt ons met name in de boodschap voor de gemeente in Laodicéa voorgehouden. Die gemeente gaat er prat op dat bij hen alles tiptop in orde is. Aan hen mankeert niets. Luister naar hun taal: *"Ik ben rijk en verrijkt en heb aan niets gebrek" (Op 3:17a)*. Herkennen we hier iets van in ons eigen hart of in de plaatselijke gemeente waarvan we deel uitmaken? Dan moet dat veroordeeld worden.

In werkelijkheid staat de Heer Jezus in Laodicéa buiten de deur. Zijn reactie is dan ook niet mals: *"En u weet niet dat u de ellendige, jammerlijke, arme, blinde en naakte bent."* In Zijn liefde om hen terug te winnen geeft Hij hun een goede raad *(Op 3:17b-18)*. Ook hier ontbreekt, net als in *Hosea*, door de hoogmoed het besef van de ellende waarin de gemeente zich bevindt. De uitweg die wordt geboden, is de deur van ons hart openen en de Heer Je-

zus binnenlaten om met Hem gemeenschap te hebben. Dat is de bekering waarop Hij wacht *(Op 3:19-20)*.

Beste medechristen, geef Hem toch weer alle gezag in je leven. Zolang de Heer Jezus klopt, is er nog hoop. Voor Israël ligt die hoop in dat aandoenlijke *"hun God"*, zoals Hij Zich hier nog laat noemen.

Een onnozele duif | *vers 11*

> 11 *Efraïm is als een duif, onnozel, zonder verstand;*
> *Egypte roepen zij te hulp, naar Assyrië gaan zij!*

Met steeds nieuwe beelden probeert de profeet het volk duidelijk te maken in wat voor positie ze zich bevinden. Hij gebruikt een vierde beeldspraak, die van een duif. Dit dier stelt vaak iets positiefs voor. We moeten 'eenvoudig' of 'argeloos' zijn als de duiven, zegt de Heer Jezus *(Mt 10:16)*. *"Onnozel"* staat tegenover sluwheid en onbetrouwbaarheid. Een duif is nogal naïef en wordt gemakkelijk misleid en gevangengenomen. Een duif kent zijn thuis, hij gaat er bijna altijd naar terug.

Maar Israël heeft geen verstand. Ze zijn onnozel en zonder verstand. Wie gaat er nu naar Egypte of naar Assyrië om bescherming te zoeken, volken die zich ook gemakkelijk als vijanden openbaren *(Hs 5:13)*? Er is sprake van een weifelende politiek, die de dwaasheid om hierbij God te vergeten nog groter maakt. De innerlijke toestand van halfslachtigheid werkt door in het aangaan van deze buitenlandse betrekkingen. Dit gedrag is net zo verwerpelijk als de koek die niet te eten is *(vers 8)*. Zonder verstand is letterlijk 'zonder hart'. Ze hebben niet eens door dat het gevaar komt van de kant waar ze steun zoeken.

Het net wordt uitgespreid | *vers 12*

> 12 *Maar als zij gaan, spreid Ik Mijn net over hen uit.*
> *Als vogels in de lucht haal Ik hen neer.*
> *Ik straf hen zodra er een zwerm van wordt gehoord.*

Met *"Mijn net"* bedoelt God Assyrië. Zoals een vogel zich onnadenkend in het vangnet begeeft, zo stort ook Israël zich met zijn politiek van ongeloof blindelings in het verderf. Dat verderf komt door het rechtvaardige Godsgericht over hen. De zwerm vogels, de vijfde beeldspraak, lijkt te wijzen

op een gemeenschappelijke poging van de leiders om hulp te krijgen van zowel Egypte als Assyrië. Ze zullen worden neergehaald. Deze straf van Godswege komt ten volle over hen als Hij Israël in de macht van de koning van Assyrië overgeeft.

De laatste regel kan ook als volgt worden vertaald: *"Ik zal hen tuchtigen overeenkomstig de verkondiging in hun gemeente"*. De betekenis is dan dat ze worden getuchtigd overeenkomstig de oordeelsaankondigingen in de wet van Mozes *(Deuteronomium 27-28)*, die voor het hele volk moeten worden voorgelezen *(Dt 31:12)*.

Wegvluchten, opstand, liegen | *vers 13*

> 13 *Wee over hen, want zij zijn van Mij weggevlucht.*
> *Verwoesting over hen, want zij zijn tegen Mij in opstand gekomen.*
> *Ík zou hen wel willen verlossen,*
> *maar zij spreken leugens tegen Mij.*

God roept Zelf het *"wee"* over hen uit omdat ze Hem hebben verlaten. Wie God verlaat, heeft smart op smart te vrezen. Wie van God afvalt, doet zijn eigen ziel geweld aan en bewijst daarmee stekeblind te zijn voor al Gods goedheid. Zowel het *"weggevlucht"* zijn als het *"in opstand gekomen"* zijn geeft aan dat de verbinding met God er wel is geweest, maar dat ze die niet langer op prijs stellen. Dat ziet op een verhard hart, op een bewust God de rug toekeren.

Om deze houding te rechtvaardigen kunnen ze niets anders bedenken dan leugens tegen God te spreken. Als de Heer Jezus op aarde is, doen de godsdienstige leiders hetzelfde. Ze wagen het zelfs om Zijn werken van barmhartigheid toe te schrijven aan de overste van de demonen *(Mt 9:32-34)*. Zo beantwoordt Israël al Gods goedheid met enkel ondankbaarheid. Het kan zijn dat ze God ervan beschuldigen dat Hij hen in het verleden niet heeft geholpen tegen de vijanden, terwijl dat wel zo is geweest.

Het kan gebeuren in het leven van iemand die belijdt christen te zijn geworden, dat het leven als christen hem zo moeilijk valt, dat hij God de rug toekeert. Om zijn terugkeer naar de wereld te rechtvaardigen schrijft zo iemand God vaak ook ongerijmde dingen toe. Teleurgesteld als hij is in God, gaat hij God zwart maken.

Hij vergeet gemakshalve dat God Zich in zijn leven wel degelijk heeft bewezen als de verlossende God. God heeft hem bijvoorbeeld uit een moeilijke situatie gered in financiële zaken of in dingen binnen het gezin of ten aanzien van gezondheid. Maar als het hart niet door waarachtige bekering en geloof in een levende verbinding met God is gekomen, zullen er dingen gebeuren die de werkelijkheid van zijn verbinding met God aan het licht zullen brengen. Dan zal blijken dat zo iemand niet een echte verbinding met God had.

Geloven om aards geluk | *vers 14*

> 14 *Zij roepen ook niet tot Mij met hun hart,*
> *wanneer zij weeklagen op hun slaapplaats.*
> *Om koren en nieuwe wijn verzamelen zij zich,*
> *maar tegen Mij zijn zij weerspannig.*

"God, Die de harten kent" (Hd 15:8) weet precies waarom een mens tot Hem roept. Zijn volk roept Hem aan vanwege het gemis aan aardse voorspoed. Ze zijn verdrietig dat ze die niet meer in zo rijke mate hebben. Helaas, ze gaan eraan voorbij dat de schaarste het gevolg is van de tucht van God omdat ze ontrouw zijn. Maar ze komen er niet toe dat te erkennen. Ze roepen wel tot de HEERE, maar niet met hun hart. Ze roepen alleen omdat zij hun voorspoed en zegen kwijt zijn. Ze behandelen Hem als een heidense afgod, die door hun zelfkastijding wel door de knieën zal gaan en hun zal geven waar ze om vragen *(vgl. 1Kn 18:26-28)*.

Het is vandaag niet anders. Christenen menen soms ook dat ze God kunnen vermurwen om voor hen gunstig te handelen door allerlei zelf uitgedachte acties. Daarbij pijnigen ze zichzelf of ze onthouden zich van bepaalde dingen. Het doel ervan is aardse voorspoed en een gezond leven. Ze gaan voorbij aan het feit dat geloof in de Heer Jezus niets garandeert ten aanzien van natuurlijk geluk en lichamelijke gezondheid. Integendeel. God zegt in Zijn Woord: *"En ook allen die Godvruchtig willen leven in Christus Jezus zullen vervolgd worden" (2Tm 3:12)*. Dat is wat anders dan wat de succespredikers uitkramen die hun gehoor rijkdom en gezondheid beloven als ze Jezus aannemen.

Gods hulp en de reactie van Zijn volk | *vers 15*

> 15 *Ik echter heb [hen] geoefend,*
> *hun armen sterk gemaakt,*
> *maar zij blijven kwaad tegen Mij bedenken.*

God heeft Zijn volk niet in het onzekere gelaten over Zijn plannen met hen en hoe Hij wil dat zij leven. Zijn dienaren hebben hen daarover steeds onderwezen. Ook staat Zijn kracht hun ter beschikking, zodat ze Zijn wil kunnen volbrengen. Van Zijn kant heeft Hij alles gedaan om Zijn volk in het goede spoor te houden. Maar het volk heeft lak aan Gods wil en Zijn boodschap. Niet alleen luisteren zij niet naar Hem, zij keren zich zelfs *tegen* Hem.

Ondanks Wie Hij voor hen is geweest en wat Hij voor hen heeft gedaan, behandelt het volk Hem boosaardig. Het kwaad dat zij tegen Hem bedenken, is te zien in hun aanbidding van de afgoden in Bethel en Dan. Zij maken zelf uit hoe en waar ze God zullen dienen.

Elke vorm van eigenwillige godsdienst is een bedenken van kwaad tegen God. Hij ziet dat als opstandig handelen. Niemand die een eigenwillige godsdienst najaagt, is te verontschuldigen, want God heeft Zijn wil duidelijk in Zijn Woord bekendgemaakt.

Een bedrieglijke boog en de spot van de wereld | *vers 16*

> 16 *Zij keren niet terug naar de Allerhoogste,*
> *zij zijn als een bedrieglijke boog.*
> *Hun vorsten vallen door het zwaard*
> *vanwege de gramschap van hun tong.*
> *Dit is [tot] hun spot in het land Egypte.*

In de eerste woorden van dit vers zien we het onrustig zoeken van steun bij de omringende volken, terwijl hun blik niet naar boven, *"naar de Allerhoogste"* is gericht, om van Hem hulp te vragen. Wie zijn hulp van mensen verwacht, lijkt op *"een bedrieglijke boog"*, het zesde beeld dat voor het volk wordt gebruikt. Een bedrieglijke boog treft geen doel, of een ander doel dan waarop hij gericht wordt. De boog deugt niet. Je kunt er niet zuiver mee schieten en er de vijand op afstand niet mee van je afhouden *(vgl. Gn 49:23-24)*. Als Israël, net als Jozef, zijn vertrouwen op God zou hebben

gesteld, zouden ze precies zo zijn geweest als God heeft gewild: een boog tegen slechtheid en afgoderij. In plaats daarvan keren zij zich tegen God.

Hun grote mond ten spijt zullen hun koningen vallen door het zwaard. We kunnen hierbij denken aan mannen als Zacharia, Sallum, Pekahia en Pekah, die allemaal het slachtoffer van moord zijn geworden. Als we onze wapens niet gebruiken om de vijand op afstand te houden, zullen ze worden gebruikt om te midden van het volk van God onheil te stichten. Daarmee wordt het volk van God van zijn kracht beroofd en tegelijk tot een bespotting voor de wereld gemaakt. Zo is het gegaan bij Israël. In de dagen van voorspoed tijdens de regering van Jerobeam II heeft Israël tegenover Egypte geroemd in zijn kracht. Nu wordt Israël door Egypte bespot vanwege de val van hun koningen.

Mensen die zich eerst hebben uitgegeven voor christen en later weer de wereld zijn gaan zoeken, worden uiteindelijk een bespotting voor die wereld. Wie de vriendschap van de wereld zoekt, raakt niet alleen God kwijt, maar ten slotte ook de wereld, van wie men weer een slaaf wordt.

Hosea 8

Inleiding

De bazuin kondigt het naderende oordeel aan over een volk dat met de lippen belijdt God te kennen, maar daarmee in zijn daden geen rekening houdt. Ze hebben veel altaren gemaakt en bedrijven daar hun afgoderij, maar de woorden van God beschouwen ze als woorden van een vreemde. Ja, ze hebben Hem vergeten en leven voor hun eigen plezier. Maar God zal al hun werken door vuur (= oordeel) verteren.

In dit hoofdstuk worden als het ware vijf stoten op de bazuin gegeven die elk een reden voor het oordeel geven:

vers 1: overtreding en opstand;
vers 4: het aanstellen van valse koningen en regeerders zonder God te raadplegen;
vers 5: afgoderij;
vers 9: het vragen aan Assyrië om hulp;
vers 11: valse altaren.

Het oordeel aangekondigd | *vers 1*

> 1 *De bazuin aan uw mond!*
> *[De vijand zweeft] als een arend boven het huis van de HEERE,*
> *omdat zij Mijn verbond hebben overtreden*
> *en tegen Mijn wet in opstand zijn gekomen.*

Het laatste deel van dit bijbelboek, *Hosea 8-14*, gaat waarschijnlijk over de tijd dat de laatste koning, Hosea, over het tienstammenrijk regeert. Het is niet duidelijk of de profeet ook de tijd van de wegvoering onder zijn naamgenoot heeft meegemaakt. Hij schrijft er niet over. In de vorige hoofdstukken heeft Hosea uitvoerig de zonden aangetoond. Nu gaat hij meer over het aanstaande oordeel spreken, dat God moet laten komen als gevolg van die zonden.

Dit hoofdstuk begint bijzonder dreigend. Er is oorlog op komst. De profeet moet de bazuin aan zijn mond zetten om te waarschuwen voor dit nade-

rende oordeel dat naar het voornemen van God komt. Meerdere keren wordt in de profetische boeken de bazuin als een waarschuwingsinstrument genoemd *(Ez 33:3; Js 58:1; Jr 6:17; Mt 24:31; Op 8:6)*. Het blazen van de bazuin is te vergelijken met het spreken van het Woord van God. Dat moet niet vaag, maar duidelijk en zeker gebeuren *(vgl. 1Ko 14:8)*. De hoorders moeten weten waar ze aan toe zijn.

..., en die ziet het zwaard over het land komen, en blaast op de bazuin en waarschuwt het volk, ... (Ez 33:3)

Immers, als [de] bazuin een onduidelijk geluid geeft, wie zal zich voor [de] oorlog gereed maken? (1Ko 14:8)

Helaas zijn er predikers die niet reppen over de verschrikkingen die over de mensheid zullen komen. Of ze leggen het Woord van God zo uit, dat het aangenaam is voor de mensen om het te horen. Dan laat de bazuin een onduidelijk geluid horen. Het geweten wordt niet aangesproken en daarom worden er geen maatregelen getroffen om aan het naderende oordeel te ontkomen.

Als de prediker trouw is aan zijn Zender, zal hij zo spreken, dat zijn woorden geen misverstand toelaten over de situatie waarin zijn toehoorders zich bevinden. Het gevolg is dan: *"De schrandere ziet het kwaad en bergt zich" (Sp 22:3a)*. Wie zich tot God bekeert, vindt bij de Heer Jezus bescherming. Als het volk zich zou bekeren, zou het aan het oordeel ontkomen.

De vijand, het oordeel, komt geruisloos en met de snelheid van een arend naar zijn prooi *(Dt 28:49)*. Als prooi wordt hier *"het huis van de HEERE"* genoemd. Het is mogelijk hierbij te denken aan de tempel, hoewel deze niet in Israël, maar in Jeruzalem in Juda staat. Waarschijnlijker is dat met *"het huis van de HEERE"* Israël als geheel wordt bedoeld. Israël als zodanig is ook een woonplaats voor God. In elk geval wordt het oordeel aangekondigd in verbinding met het wonen van God te midden van Zijn volk.

De HEERE zal een volk van ver weg tegen u doen opkomen, van het einde van de aarde, zoals een arend aan komt zweven; ... (Dt 28:49)

Waar God woont, moet alles beantwoorden aan Zijn Wezen. Als dat, ondanks vele vermaningen, niet gebeurt, kan God niet anders doen dan het kwaad en de kwaaddoeners oordelen. Datzelfde geldt nu voor de gemeente: *"Want het is nu <de> tijd dat het oordeel begint bij het huis van God" (1Pt 4:17a)*.

De oorzaak van het aangekondigde oordeel wordt gegeven. God heeft een verbond met hen gesloten. Dat hebben ze overtreden. God heeft Zijn wet gegeven. Daartegen zijn ze in opstand gekomen. Het volk is ontrouw geworden aan hun verbinding met Hem. Ze hebben Zijn uitspraken niet alleen naast zich neergelegd, ze hebben Hem Zijn uitspraken ook kwalijk genomen en openlijk verklaard dat ze zich er niet aan willen houden.

Deze vermetelheid treffen we ook aan bij de godsdienstige mens van vandaag. Die mens belijdt een verbinding met God te hebben, maar hij behoudt zich het recht voor daar zijn eigen invulling aan te geven. Op dezelfde manier gaat hij om met het Woord van God. Hij leest het, maar legt het uit zoals hem goeddunkt. Hoe God het bedoeld heeft, daaraan heeft hij geen boodschap.

Een lippenbelijdenis | *vers 2*

> 2 *Zij roepen tot Mij:*
> *Mijn God! Wij, Israël, kennen U!*

Ze leven nog steeds in de waan dat ze in hun nood een beroep op God kunnen doen als Zijn volk. Maar dat is zelfmisleiding. De uitspraak dat ze Hem kennen, is louter lippenbelijdenis, zonder waarheid in het hart *(Mt 7:21; 25:11-12; Lk 13:26-27)*. Juist omdat zij kennis van God hebben, zijn ze des te schuldiger dat zij van Hem zijn afgeweken. Alleen als er ware verootmoediging is, zal God luisteren als er een beroep op Hem wordt gedaan.

Niet ieder die tot Mij zegt: Heer, Heer, zal het koninkrijk der hemelen binnengaan, maar hij die de wil doet van Mijn Vader Die in de hemelen is. (Mt 7:21)

Als in spreekkoren geeft het volk een reactie op de oordeelsaankondiging. De een roept *"mijn God!"*, anderen roepen *"wij, Israël, kennen U!"*. Hiermee willen ze uitdrukken dat het voor hen ondenkbaar is dat God hen aan het oordeel zal prijsgeven. Dat kan toch niet? Zij zijn toch het verbondsvolk?

Het goede | *vers 3*

> 3 *Israël heeft het goede verstoten,*
> *de vijand zal hem achtervolgen.*

Voor *"het goede"* kan hier, evenals in de *eerste brief van Petrus*, ook gelezen worden 'de Goede' *(1Pt 3:13)*. Het is duidelijk Wie met 'de Goede' wordt bedoeld: God. In plaats van ijverig te zijn in het navolgen van het goede of het navolgen van de Goede, verfoeit Israël het goede en daarmee ook de Goede.

Ze hebben Zijn wet versmaad. Over de wet wordt gezegd dat hij goed is *(Rm 7:12-21)*. Het doen van de wet betekende voor Israël het leven. Maar Israël heeft tegen Gods wet gerebelleerd. Daarom zal de vijand hem vervolgen. Het is onmogelijk te zeggen 'mijn God' en niet naar Hem te luisteren. Die ongehoorzaamheid komt tot uiting in het verfoeien van Zijn Woord en daarmee van Hemzelf.

Koningen en afgoden | *vers 4*

> 4 *Zíj hebben koningen aangesteld, maar buiten Mij om;*
> *zij hebben vorsten aangesteld, maar zonder Mij erin te kennen.*
> *Van hun zilver en hun goud hebben zij voor zichzelf afgods[beelden] gemaakt,*
> *zodat zij uitgeroeid zullen worden.*

In dit vers worden twee zonden genoemd:

1. het volk heeft koningen aangesteld naar eigen goeddunken en
2. het heeft afgoderij gepleegd.

Omdat niet God, maar het volk eigenmachtig koningen heeft aangesteld, worden alle koningen die Jerobeam II zijn opgevolgd aan het begin van dit bijbelboek niet genoemd *(Hs 1:1)*. God is er niet in gekend, ze hebben Hem genegeerd *(vgl. Js 31:1)*. Dat aanstellen van koningen buiten God om is in de kiem al aanwezig in hun verzoek om een koning zoals de volken *(1Sm 8:1-10)*. In Saul krijgen ze de koning naar hun smaak. Dat herhaalt zich in koning Jerobeam I *(1Kn 12:20)*. Na Jehu hebben revolutie en doodslag koningen doen verdwijnen en verschijnen. Dit alles kan slechts hun verderf tot gevolg hebben.

Vandaag is men in de christenheid ook bezig de dingen in te richten naar eigen idee. Hoe God erover denkt, wordt niet gevraagd. Men legt

Zijn Woord uit zoals dat uitkomt. Dat is bij allerlei groepen en kerken waarneembaar. Men tracht het iedereen naar de zin te maken. Leraren worden voor zichzelf gekozen, naar de smaak die ieder heeft *(2Tm 4:3)*.

Want er zal een tijd zijn dat zij de gezonde leer niet zullen verdragen, maar naar hun eigen begeerten voor zichzelf leraars zullen verzamelen, om zich het gehoor te laten strelen; ... (2Tm 4:3)

Soms wordt dit eigenmachtige handelen verdedigd met vroom klinkende, maar misleidende argumenten. Er wordt gezegd dat je toch niet overal voor hoeft te bidden? Je hoeft toch niet overal je geloof bij te halen? Je moet zakelijk zijn, de dingen nuchter bekijken, je moet je nuchtere verstand dat God je gegeven heeft, goed gebruiken. Zo wordt er geredeneerd en zo komen dingen 'buiten Hem om' tot stand.

Koningen zijn aangesteld zonder God te raadplegen; dat is het politieke terrein. Op godsdienstig terrein is het nog erger. God is vervangen door afgoden! Daartoe misbruiken ze hun zilver en goud. Afgoderij is de wortel van alle zonden, waardoor de mens niets kan genieten van wat God hem wil geven.

Deze gruwel voor God is ook het grote gevaar waarvoor de christen wordt gewaarschuwd. Johannes waarschuwt in het laatste vers van zijn eerste brief, waarin hij heeft geschreven over de Heer Jezus als het eeuwige leven in de gelovige: *"Kinderen, wacht u voor de afgoden" (1Jh 5:21)*.

Hoe lang nog? | *vers 5*

> 5 *Uw kalf, Samaria, heeft [u] verstoten!*
> *Mijn toorn is tegen hen ontbrand:*
> *Hoelang [nog]? Zijn zij [dan] niet tot zuiverheid in staat?*

De afgoderij wordt gehekeld. Ze vindt plaats in het land van Samaria, in navolging van het kalf dat in Bethel staat. God spreekt er Zijn afschuw over uit. Hoe lang moet Hij het nog verdragen, voordat zij zich van deze gruwelen zullen reinigen? De vraag *"hoelang?"* geeft Gods verlangen naar hun herstel aan, het toont Zijn lankmoedigheid. De HEERE roept met Zijn hart en dat kan nu juist niet van Israël worden gezegd, dat is wat bij hen ontbreekt. Hun hart is onzuiver in zijn motieven.

Het einde van de afgod | *vers 6*

> 6 *Want dat [kalf] komt uit Israël,*
> *een vakman heeft het gemaakt,*
> *een god is het niet.*
> *Ja, het zal [tot] splinters worden,*
> *dat kalf van Samaria!*

Het kalf is mensenwerk, het komt niet van God. Een met handen gemaakte god is geen god. Toch meent de mens in zijn dwaasheid en verblindheid dat met handen gemaakte goden wel degelijk goden zijn. Als Paulus ervan wordt beschuldigd deze dwaasheid aan de kaak te hebben gesteld, krijgt hij de hele menigte tegen zich *(Hd 19:26-28)*. Behalve dat het dwaas en onzinnig is, is het ook een gruwelijke zonde.

Ook Jesaja laat op spottende toon de dwaasheid zien om te knielen voor het werk van mensenhanden. Een beetje nuchter denken moet iemand de onzinnigheid ervan doen inzien. Jesaja beschrijft een man die naar het bos gaat en daar een boom omhakt die hij zelf gekweekt heeft. Een deel van die boom gebruikt hij om een vuurtje van te maken, zodat hij brood kan bakken. Van een ander deel van diezelfde boom maakt hij een gesneden beeld en knielt daarvoor neer *(Js 44:13-19)*.

Wat van het beeld overblijft, zijn slechts splinters of as, een toonbeeld van de machteloosheid van de afgod om zichzelf en zijn vereerders te beschermen. Er zal mee gebeuren wat Mozes heeft gedaan met het gouden kalf: *"En hij nam het kalf dat zij gemaakt hadden, verbrandde het in het vuur, vermaalde het totdat het tot stof verpulverd was, strooide dat uit op het wateroppervlak en liet het de Israëlieten drinken" (Ex 32:20)*.

Zaaien en oogsten | *vers 7*

> 7 *Want wind zaaien zij,*
> *maar een wervelwind zullen zij oogsten.*
> *Staand koren zonder aren geeft geen meel.*
> *Wanneer ze al [aren] geven,*
> *zullen vreemden die verslinden.*

Elke daad die een mens verricht, heeft gevolgen. Goede daden hebben goede gevolgen, slechte daden hebben slechte gevolgen. Het is in de natuur te

zien. Goed zaad geeft een goede oogst, slecht zaad geeft een slechte oogst. Een mens 'zaait' de hele dag woorden en daden. Alles wat hij doet, heeft bepaalde gevolgen, voor hemzelf en mogelijk ook voor anderen. Soms zijn die gevolgen ingrijpend, soms zijn ze niet waarneembaar of meetbaar. In elk geval neemt God er altijd nota van.

Elk woord en elke daad wordt door God naar waarde gewogen en beoordeeld. Een mens is óf bezig met en voor zichzelf, óf met en voor God. Dat is de achtergrond van alles wat hij zegt of doet. Paulus houdt de wettisch gezinde gelovigen van de gemeenten in Galatië voor, dat een mens oogst wat hij heeft gezaaid *(Gl 6:7-8; Hs 10:13; Jb 4:8; Sp 22:8)*. De afgodenvereerders, Israël, zaaien wind. Met *"wind"* wordt de leegte van Israëls zonde aangeduid; de *"wervelwind"* of storm die ze zullen oogsten, spreekt van Gods oordeel en het verderf. Naar de wet van de vermenigvuldiging is wat wordt geoogst altijd meer dan wat is gezaaid: de wind is een storm geworden, een macht die vernietigt.

Dwaalt niet, God laat Zich niet bespotten. Want wat een mens zaait, dat zal hij ook oogsten. Want wie voor zijn eigen vlees zaait, zal uit het vlees verderf oogsten; maar wie voor de Geest zaait, zal uit de Geest eeuwig leven oogsten. (Gl 6:7-8)

In al het zaaien van de zonde door het volk is elke hoop op vrucht ijdel, tevergeefs *(Pr 5:15; Hk 2:13)*. Vruchteloosheid is het gevolg. Er is geen vrucht voor henzelf, ze lijden honger, maar er is ook geen vrucht voor God. En als er toch wat vrucht is, dan wordt dat allemaal verslonden door vreemden. En zelfs dat is nog niet het einde. Het volgende vers laat een nog grotere leegte zien.

Geen vat tot eer | *vers 8*

> 8 *Verslonden is Israël!*
> *Zij zijn nu onder de heidenvolken*
> *als een pot waaraan niemand waarde hecht,*

Niet alleen de vrucht is verslonden *(vers 7)*, maar ook Israël zélf is verdwenen, verslonden door zijn vijanden. Dat ziet hier niet zozeer op de wegvoering in de verstrooiing door de Assyriërs, maar meer op het zich volledig vermengen met de volken, waardoor zij vele eeuwen hun eigen identiteit als volk kwijt zijn geweest. Israël is een waardeloze en nutteloze *"pot"* geworden *(vgl. Jr 22:28a)*.

Is deze man, Chonia, een afgedankte, stukgeslagen kruik? Of is hij een pot waaraan niemand waarde hecht? (Jr 22:28a)

Wie als persoon of als volk, maar ook als plaatselijke gemeente, niet of niet meer beantwoordt aan Gods doel, zal voor allen die er met Gods ogen naar kijken niets aantrekkelijks hebben. Het verlies van die aantrekkelijkheid komt door het invoeren van wereldse elementen, waardoor men meent zichzelf te kunnen aanprijzen. Maar wie meent beter over te komen door zich als de wereld te gaan gedragen, zal te maken krijgen met het omgekeerde effect: het stoot juist af.

Israël heeft zijn hoge roeping prijsgegeven en is een voorwerp van verachting geworden. Door zich met de volken te verbinden is het volk verslonden. Hetzelfde is met de christenheid gebeurd, zowel wat het verachten als wat het verslinden betreft. Tegenover deze *"pot waaraan niemand waarde hecht"*, kunnen wij een vat tot eer zijn, bruikbaar voor de meester *(2Tm 2:19-22)*.

Een wilde ezel | *vers 9*

> 9 *want zíj gingen naar Assyrië:*
> *een wilde ezel houdt zich afgezonderd,*
> *maar Efraïm zoekt hulp bij minnaars.*

Een wilde ezel is een schuw dier. Het leeft in de steppen, ver weg van het lawaai van de stad. Hiermee wordt Efraïm vergeleken, maar dan als tegenstelling. De wilde ezel, dit dier zonder verstand, schuwt de omgang met mensen om zijn zelfstandigheid en onafhankelijkheid te handhaven *(Jb 39:5-7)*. Efraïm echter gaat, tegen zijn Goddelijke bestemming in, onnatuurlijke verbindingen aan met de volken om hen heen. In plaats van zich van Assyrië afgezonderd te houden, geeft Efraïm bewijzen van liefde aan Assyrië *(2Kn 15:19)* om er een bondgenootschap mee aan te gaan. Ze bieden zichzelf te koop aan. Liefdesgeschenken geven ze om hoererij te kunnen plegen.

Wat ze zouden moeten leren, is dat wilde ezels zich niet in de buurt van mensen wagen, want die zouden hen wel eens van hun vrijheid kunnen beroven. Maar Israël mist die wijsheid. Het volk gaat naar Assyrië om zich daarmee te verbinden en zet daarmee zijn vrijheid op het spel. Het is zijn vrijheid ook daadwerkelijk kwijtgeraakt.

Valse hoop | *vers 10*

> 10 *Ook al zoeken zij hulp bij heidenvolken,*
> *[toch] zal Ik hen nu bijeenbrengen.*
> *Zij kunnen weinig beginnen*
> *vanwege de last van de koning van de vorsten.*

God zegt hier dat het volk niets hoeft te verwachten *"van de koning van de vorsten"*, dat is de koning van Assyrië. Zelfs al zou het erop lijken dat Assyrië ingaat op de toenadering van Israël, God zal ervoor zorgen dat het door hen gewenste resultaat niet wordt bereikt. Integendeel, Hij zal deze toenadering gebruiken om Zijn oordeelsaankondigingen te vervullen. Hij zal Assyrië gebruiken om Zijn volk bijeen te brengen in gevangenschap. Assyrië zal geen vriendschap met hen sluiten, maar hen verstrooien onder de volken. Die last zal hun alle bewegingsvrijheid ontnemen.

De altaren | *vers 11*

> 11 *Ja, Efraïm heeft de altaren talrijk gemaakt om te zondigen,*
> *het heeft [die] altaren om te zondigen!*

God heeft Zijn volk slechts twee altaren gegeven: het koperen brandofferaltaar in de voorhof van de tempel en het gouden reukofferaltaar in de tempel. David spreekt over deze beide altaren als plaatsen waar een mens rust kan vinden *(Ps 84:4)*. Het koperen brandofferaltaar stelt het kruis van de Heer Jezus voor, waar de zondaar de last van zijn zonden kwijt kan en waar hij rust vindt voor zijn geweten. Het gouden reukofferaltaar spreekt van de aanbidding die iemand aan God mag brengen.

Alle andere altaren die worden genoemd, vertonen wel een schijn van godsdienstigheid, maar zijn in werkelijkheid alleen een aanleiding tot zondigen. Het zijn altaren die door mensen zijn bedacht en opgericht. Ze spreken van een naderen tot God op een voor de mens gemakzuchtige manier die geen rekening houdt met wat God heeft gezegd over het naderen tot Hem. Later komt Hosea op deze altaren terug *(Hs 10:1)*.

God behandelen als een vreemde | *vers 12*

> 12 *Al schrijf Ik voor hen Mijn wet in tienduizendvoud,*
> *[toch] beschouwt men die als iets vreemds.*

Efraïm heeft de rechte, de goede weg wel kunnen kennen, maar het wil naar geen lering luisteren. Ze beschouwen wat God zegt als woorden van een vreemde. Ze luisteren niet naar wat Hij zegt, want het gaat hen niet aan, vinden ze. Ze begrijpen niet dat dit onderwijs van God voor hen bestemd is.

Ook wij kunnen met Gods Woord omgaan alsof Hij een vreemde voor ons is. We luisteren alleen naar Hem als we daar tijd voor of zin in hebben, of we raadplegen Hem door alleen bij speciale gelegenheden Zijn Woord te lezen. Soms lezen we de Bijbel om onze godsdienstige gevoelens te behagen, waarbij het lezen van de Bijbel dan als een aangenaam tijdverdrijf kan worden ervaren.

Wat bij dit alles ontbreekt, is de nuchtere toepassing van wat God zegt op alle terreinen van het leven. Van Mozes tot Hosea heeft God een overvloed aan onderwijs gegeven, zodat Israël geen enkel excuus heeft dat ze Gods wil niet kennen.

Gehoorzamen is beter dan offers brengen | *vers 13*

> 13 *Zij brengen Mijn offergaven*
> *en zij eten [zelf] van het vlees.*
> *De HEERE schept er geen behagen in.*
> *Nu zal Hij aan hun ongerechtigheid denken,*
> *en hun zonden [aan hen] vergelden:*
> *zij zullen terugkeren naar Egypte.*

Als er niet naar Gods Woord wordt geluisterd *(vers 12)*, heeft het ook geen zin om te offeren. Daar heeft God dan geen boodschap aan. Hij wil die offers niet. Hij merkt ze niet eens op. Daarbij komt nog dat zij zelf naar hartenlust van hun offers eten, zoals vroeger de zonen van de priester Eli dat deden *(1Sm 2:12-17)*. Hun hart is niet gericht op God, maar op henzelf. Daarom zijn de offers die ze brengen in Gods ogen alleen maar voedsel voor Zijn volk en geen offers voor Hem.

Het is ermee als met veel wat in de christenheid 'aanbidding' wordt genoemd. Het komt erop neer dat je er helemaal zelf in mag en moet opgaan, je geniet ervan, je smult ervan, en dan geloof je dat God er ook wel heel blij mee zal zijn. Over de inrichting van ons leven naar de wil van God maken

we ons niet druk. Het lezen en bestuderen van Zijn Woord is maar een vermoeiende bezigheid.

Toch is onze gehoorzaamheid het enige waar God echt op zit te wachten. *"Zie, gehoorzamen is beter dan slachtoffer, opmerkzaam zijn [beter] dan het vet van rammen" (1Sm 15:22)*. Waar die gehoorzaamheid niet wordt gevonden, mag ogenschijnlijk nog zoveel geestelijke activiteit zijn, God kan er niet verder mee. Hij zal al die godsdienstige mensen terugvoeren naar Egypte. Dat wil zeggen dat ze zullen terugkeren in de slavernij waarin ze vroeger zijn geweest en die ze vergeten zijn. Deze keer zullen de Assyriërs hen in slavernij wegvoeren *(Hs 9:3; 11:5)*.

De Maker vergeten | *vers 14*

> *14 Israël vergat zijn Maker, en bouwde paleizen,*
> *Juda heeft de versterkte steden talrijk gemaakt.*
> *Daarom zal Ik vuur werpen in zijn steden;*
> *dat zal zijn paleizen verteren.*

Er wordt vaker over God als *"Maker"* gesproken *(Dt 32:15; Jb 35:10; Ps 100:3)*. Wat Hij maakt, is van Hem en voor Hem, om er nut van te hebben en vreugde aan te beleven. Als Maker heeft Hij Zijn maaksel uitgerust met allerlei functies, zodat Zijn maaksel optimaal kan functioneren, met een perfecte harmonie tussen de verschillende functies. Hij heeft in Zijn wet een gedetailleerde handleiding voor Zijn maaksel gegeven.

Maar helaas is het maaksel vergeten afhankelijk te blijven van zijn Maker. Ze hebben Zijn 'gebruiksaanwijzingen' naast zich neergelegd. Ze hebben een eigen invulling gegeven aan hun functioneren. Ze zijn vergeten van Wie ze zijn en wat hun opdracht is. Bij het aangaan van de band met Zijn volk heeft God gezegd: *"U dan, u zult voor Mij een koninkrijk van priesters en een heilig volk zijn. Dit zijn de woorden die u tot de Israëlieten moet spreken" (Ex 19:6)*. Dat zijn ze kwijt.

Het woord *"vergat"* betekent hier letterlijk 'op de verkeerde plaats leggen'. God vergeten is dan niet hetzelfde als niet meer aan Hem denken, maar Hem niet de plaats geven die Hem toekomt. Zo kunnen we bijvoorbeeld als feit aannemen dat God bestaat, er intellectueel mee instemmen dat Hij er is, zonder dat dit invloed heeft op ons gedrag. Zo kunnen wij God ver-

bannen tot de samenkomst of kerkdienst op zondag en Hem daar laten tot de volgende zondag.

Als God een verkeerde plaats heeft gekregen, heeft Hij Zijn actieve kracht over ons leven verloren. In het boek *Deuteronomium* waarschuwt Mozes het volk keer op keer om God niet te vergeten, Hem niet de verkeerde plaats te geven door geen rekening meer met Hem houden. God wordt dan om zo te zeggen verbannen naar de tempel en daar gelaten.

Als het volk God niet meer de plaats geeft die Hem toekomt, is dat onder meer te zien aan de activiteiten die zij ontwikkelen. In plaats van zich bezig te houden met Zijn huis zijn ze bezig met het bouwen van hun eigen tempels of paleizen en versterkte steden. Tempels en paleizen wijzen beide op ruimte, uitgestrektheid. Het maakt daarbij niet uit of die ruimte gebruikt wordt voor aanbidding of voor genotzucht. De oorsprong is de wil en de lust van de mens. Het is de zucht naar grootsheid, een bouwen zonder God.

Het bouwen van versterkte steden ziet op de poging tot het verkrijgen van veiligheid en zekerheid buiten God om. Israël en Juda worden weer samen aangesproken. Ze zijn hun Maker vergeten en wijden zich aan aardse pracht en grootheid, paleizen waarin men weelderig leeft, en vaste steden waarin men zich veilig waant voor de vijand. Veiligheid is iets waarnaar de mens voortdurend op zoek is. Hij leeft voortdurend in angst voor wat hij kan verliezen aan bezit en gezondheid.

Tot straf zal God het allemaal prijsgeven aan het vuur. Zowel Israël als Juda krijgt met het oordeel te maken, ieder voor de zonde die het heeft begaan. Israël zal door de Assyriërs worden verstrooid en Juda zal in ballingschap naar Babel worden weggevoerd.

Hosea 9

Inleiding

De profeet dreigt met de wegvoering van de bevolking en hun verstrooiing. Dan zal het gedaan zijn met hun eredienst. Het land zal verwoest worden achtergelaten. Voor de ontvolking van het land gebruikt de profeet tot de verbeelding sprekende gebeurtenissen: geen geboorte, moederschoot of bevruchting meer en kinderloos maken door uitlevering aan de moordenaar van wat er nog aan kinderen is. Wat dan nog over is, wordt door God uit het land verdreven. Hij verwerpt hen. De reden wordt in het laatste vers gegeven: *"Omdat zij naar Hem niet luisteren."*

Verkeerde feestvreugde | *vers 1*

> 1 *Wees niet blij, Israël, tot jubelens toe, zoals de volken,*
> *want u hebt in hoererij uw God verlaten.*
> *U hebt hoerenloon lief*
> *op alle dorsvloeren voor koren.*

God heeft beslist geen afkeer van vreugde. Somberheid heeft niets met God en Zijn dienst te maken. God verheugt Zich ook. Hij is de God Die Zijn volk met *"alle blijdschap"* wil vervullen *(Rm 15:13)*. Maar de vreugde van Israël is een verkeerde vreugde. Het is met hen gesteld als met de oudste zoon uit de gelijkenis in *Lukas 15*. Die jongen wilde ook vrolijk zijn, maar alleen met zijn vrienden, zonder zijn vader *(Lk 15:29)*. De blijdschap die we hier bij Israël opmerken, is een blijdschap *"zoals de volken"*. God staat er buiten.

De voorspoed die het volk heeft gekend onder Jerobeam II en die zichtbaar is geworden in een overvloedige oogst, gebruiken ze voor hun eigen genoegens. Ze geven die aan Assyrië om daarmee zijn gunst te kopen. Op die manier gaan ze een overspelige verhouding aan. Ze beseffen niet dat alleen God uitkomst kan geven en dat mensenhulp niets baat *(Ps 60:13b)*.

> *...,*
> *want heil van een mens [te verwachten] is nutteloos.*
> *(Ps 60:13b)*

Vers 1 doet vermoeden dat Hosea zijn boodschap uitspreekt terwijl het volk aan het feestvieren is *(vgl. vers 5)*. Mogelijk betreft het een oogstfeest, het Loofhuttenfeest, of althans dat wat Jerobeam I daarvoor als vervanging heeft bedacht. Voor het aankondigen van de naderende Godsgerichten hebben de profeten meerdere keren van de grote feesten gebruikgemaakt omdat er dan veel volk bij elkaar is. Hosea moet daar als een grote spelbreker zijn gezien.

Hij vermaant hen op te houden met het vreugdebedrijven. Zij jubelen als de volken, en daarin ligt hun overspel. Door hun verbond met God zijn ze *met Hem* in een huwelijksbetrekking gekomen. Daarbij moet van elke andere verbinding worden afgezien. Bij zulke feesten wordt, naast de geestelijke hoererij die het volk bedrijft, vaak ook letterlijk hoererij gepleegd. Hosea wil hen uit hun roes van lichtzinnige vreugde wakker schudden, want er is allerminst reden voor feestvieren *(Jk 4:9)*.

De oorzaak van vreugde weggenomen | *vers 2*

> 2 *Dorsvloer en perskuip zullen hen niet voeden,*
> *de nieuwe wijn zal hun tegenvallen.*

Gods oordeel begint met de Israëlieten te treffen in hun oogst. Als er niets meer is om te eten, is er ook niets meer om mee te feesten. Waarschijnlijk zal door gebrek aan regen er geen opbrengst zijn. Hosea’s boodschap is: ‘Nu vieren jullie wel feest, maar binnenkort zal er geen koren meer geoogst worden en er geen wijn meer zijn om vrolijk te worden.’ Wie zijn vreugde in de Heer Zelf vindt en niet alleen in wat Hij geeft, zal kunnen juichen in de Heer, zelfs al is er gebrek *(Hk 3:17-18)*.

Weg uit het land van de HEERE | *vers 3*

> 3 *Zij zullen niet blijven in het land van de HEERE:*
> *Efraïm keert terug naar Egypte,*
> *in Assyrië zullen zij eten wat onrein is.*

Op het oordeel van de misoogst volgt het oordeel van hun verwijdering uit het land. Het land houdt op het volk te voeden en te herbergen. Het land wordt hier *“het land van de HEERE”* genoemd. Het land is Gods exclusieve

eigendom *(Lv 25:23)*. Het zou *"een land van recht" (Js 26:10)* moeten zijn, een land waar ieder zijn deel krijgt van de overvloed die het oplevert *(Dt 8:7-9)*.

Verder mag het land niet voor altijd verkocht worden, want het land behoort Mij toe. U bent immers vreemdelingen en bijwoners bij Mij. (Lv 25:23)

Ze doen echter alsof het hun eigen land is. Ze zullen er als goddelozen uit worden verdreven zoals vroeger Adam en Eva uit het paradijs. Wie zich niet onderwerpt aan de wet van God en zich niet openstelt voor Zijn barmhartigheid en liefde, moet niet verwachten in Zijn land te kunnen blijven. God bezit het eigendomsrecht niet alleen met betrekking tot het land van Israël. Zijn eigendomsrecht betreft de hele aarde *(Ps 24:1)*. Daarom zal iedere boosdoener er uiteindelijk ook uit worden verwijderd.

De aarde is van de HEERE en al wat zij bevat,
de wereld en wie er wonen. (Ps 24:1)

Egypte en Assyrië zijn de landen waarnaar ze zullen worden weggevoerd. Assyrië is het land dat het oordeel daadwerkelijk zal uitvoeren *(Hs 11:5)*. Het noemen van Egypte moet waarschijnlijk meer symbolisch worden gezien. Egypte staat symbool voor de slavernij waaruit Israël vroeger is bevrijd. In deze slavernij komen ze door hun ontrouw opnieuw terecht *(vgl. Hs 8:13)*, maar nu zal de koning van Assyrië macht over hen uitoefenen. In elk geval zijn Egypte en Assyrië de landen waarop ze hun vertrouwen hebben gesteld in plaats van op God.

Alles wat ze onder het slavenjuk van de koning van Assyrië zullen eten, zal onrein zijn omdat het niet van de bodem van het land van de HEERE komt. Het voedsel zal ook niet geselecteerd en klaargemaakt zijn zoals Mozes dat heeft voorgeschreven en het is ook niet geheiligd omdat de eerstelingen ervan niet aan God zijn aangeboden *(Lv 23:10-12)*.

Offers die de HEERE niet aangenaam zijn | *vers 4*

> 4 *Zij zullen voor de HEERE geen wijn plengen*
> *en hun offers zullen Hem niet aangenaam zijn.*
> *Ze zijn voor hen als brood voor rouwenden:*
> *ieder die dat eet, wordt onrein.*
> *Want hun brood dient voor henzelf,*
> *het mag niet in het huis van de HEERE komen.*

Het volk denkt er niet aan om iets van de vrucht van het land aan de HEERE te geven. Ze zullen voor Hem *"geen wijn plengen"*, wat betekent dat ze Hem geen drankoffers zullen brengen. Alles is voor henzelf. En als ze al iets als offer brengen, is ook dat alleen om er zelf van te kunnen eten *(Hs 8:13)*. Eenmaal uit het land verwijderd is het voorbij met heel de uitwendige, ceremoniële dienst van Israël. Er is één plaats van eredienst *(Dt 12:5-6)*. Dat laat geen ruimte voor het brengen van offers in het vreemde land waarnaar ze zullen worden weggevoerd.

Maar naar de plaats die de HEERE, uw God, uit al uw stammen zal uitkiezen om Zijn Naam daar te vestigen, naar Zijn woning moet u vragen en daarheen komen. Daarheen moet u uw brandoffers brengen, uw slachtoffers, uw tienden, de hefoffers van uw hand, uw gelofteoffers, uw vrijwillige gaven en de eerstgeborenen van uw runderen en van uw kleinvee. (Dt 12:5-6)

Maar zelfs al zouden ze hun offers naar Jeruzalem willen brengen, dan nog wil God die niet aanvaarden. Hun offers zijn niet aangenaam voor Hem. Hij wil ze niet in Zijn huis hebben omdat hun harten niet verootmoedigd zijn. Als er iemand is overleden, wordt er treurbrood gegeten *(vgl. Jr 16:7)*. Dat is onrein door de dood *(vgl. Dt 26:14)*. Zo zal alles wat ze als offer willen brengen of wat ze eten dit karakter dragen omdat het gebeurt in een onrein land en door een onrein volk.

Een vraag om het geweten aan te spreken | *vers 5*

> 5 *Wat zult u [dan] doen op een hoogtijdag*
> *en op een feestdag voor de HEERE?*

Eenmaal weggevoerd naar Assyrië zullen ze geen offers meer kunnen brengen. Ze zullen ook de feesten niet meer kunnen vieren. Tijdens hun verblijf buiten het land zullen ze met heimwee aan Jeruzalem denken en aan de vreugde die bij de feesten van de HEERE hun deel is geweest, maar waaraan door hun ontrouw een einde is gekomen. De vraag van de profeet *"wat zult u [dan] doen?"*, moet hen tot bezinning brengen. Ze moeten inzien in welke situatie ze zich bevinden en dat het oordeel nadert.

Elke uitvlucht afgesneden | *vers 6*

> 6 *Want zie, vanwege de verwoesting gaan zij op weg;*
> *Egypte zal hen bijeenbrengen,*
> *Memphis zal hen begraven.*

Begeerte zal er zijn naar hun geld,
netels zullen hen in erfbezit nemen
en distels zullen in hun tenten zijn.

Om de Assyriërs te ontvluchten zullen sommigen naar het zuiden gaan. Maar dat land van hun ballingschap zal ook hun graf worden. Met Egypte wordt mogelijk weer Assyrië bedoeld. Memphis is beroemd door zijn enorme piramiden en talloze graven. Het is ook mogelijk dat ze voor de Assyriërs hun toevlucht in Egypte zullen zoeken en zullen hopen binnenkort terug te kunnen gaan. Maar dat zal niet gebeuren.

Terwijl zij zelf zullen omkomen, zullen al hun kostbaarheden en al hun weelde bedekt worden door netels en distels, die een aanduiding zijn van wat verwerpelijk is en verbrand wordt. Het zal hun niets opleveren. Voor zover zij het zullen overleven, zal er in hun tenten, hun woningen, geen vrede wonen. Stekeligheden, de irritaties in de onderlinge omgang zullen hun leven verzuren. Distels zijn het gevolg van de zonde *(Gn 3:18)*.

De boodschapper van God miskend | *vers 7*

7 *De dagen van de vergelding zijn gekomen.*
De dagen van de afrekening zijn gekomen.
Israël zal het weten.
De profeet is dwaas,
de man met de geest is krankzinnig.
Vanwege de grootheid van uw ongerechtigheid
is ook de vijandschap groot.

Hosea ziet dat *"de dagen van de vergelding"* en *"de dagen van de afrekening"* zijn gekomen. Hij wil ermee zeggen dat ze voor de deur staan. Het lijdt ook geen twijfel dat Israël de vergelding en de afrekening aan den lijve zal ervaren. Het lijkt erop dat het volk de profeet *"dwaas"* verklaart en *"de man met geest"*, dat is de man die door de Geest van God wordt geleid, *"krankzinnig"* noemt. Zo reageert het volk op de man die hen duidelijk op hun zonden wijst. Met deze woorden zal Israël dan de ware profeet beschimpen. Mogelijk zien ze dat de profeet in geestvervoering is omdat hij volledig bij zijn boodschap betrokken is *(Js 21:3)*.

We kunnen ons dit als volgt voorstellen. Nadat Hosea te midden van het feestgewoel op het feestplein de dagen van de vergelding heeft aangekon-

digd, schreeuwt iemand: 'De profeet is een dwaas! Weg met die man, hij verstoort ons feest.' Op deze wijze is ook de Heer Jezus uitgescholden. Van Hem zeggen ze: *"Hij is buiten Zichzelf" (Mk 3:21)* en *"Hij heeft een demon" (Jh 10:20)*. Ook Paulus wordt zo bespot: *"U spreekt wartaal, Paulus, uw grote geleerdheid brengt u tot waanzin" (Hd 26:24)*. In feite kan iedereen die een echte volgeling van de Heer Jezus is, instemmen met wat Paulus van zichzelf en zijn medewerkers zegt: *"Wij zijn dwaas om Christus' wil" (1Ko 4:10)*.

Door Hosea voor dwaas uit te schelden wordt gezegd dat de profeet iemand is aan wie je geen enkele aandacht moet geven. Als iemand harde woorden spreekt die het geweten raken, kun je hem het beste krankzinnig noemen, iemand die raast. Dan heb je direct een excuus om niet naar hem te luisteren.

Nadat de profeet in de rede is gevallen en men hem heeft uitgescholden, gaat hij onverstoorbaar verder. Hij sluit zelfs aan bij de woorden van de spotter. Jazeker, hij is krankzinnig, maar de oorzaak daarvan ligt bij de enorme omvang van de ongerechtigheden van het volk. Bij het zien van zoveel ongerechtigheid kun je toch niet onbewogen blijven? Dat vliegt je toch aan? Temeer als je ook nog eens ziet welk een zwaar oordeel God daarover zal laten komen. Het spreekt van echte liefde voor het volk om hen daarop te wijzen en zelfs na afwijzing gewoon door te gaan.

Naarmate de profeet het volk in zijn liefde voor hen steeds heftiger waarschuwt, wordt de reactie van het volk steeds pijnlijker voor hem en wordt hij nadrukkelijker afgewezen. Achter de profeet zien we God Zelf. Hoe moet de reactie van het volk ook Hém intens verdriet doen. De zonde waarop de boodschapper van God wijst en waarvan men geen afstand wil doen, is de oorzaak van hun handelwijze. De grote vijandschap waarmee het volk de profeet behandelt, is in feite hun vijandschap tegen God. Het getuigt van grote moed om, ondanks de reactie, toch getrouw door te gaan en te verkondigen dat er zwaar weer op komst is voor een volk dat alleen brood en spelen wil.

Wachter bij God | *vers 8*

> 8 *De wachter van Efraïm is met mijn God,*
> *een profeet [vindt] de strik van de vogelvanger op al zijn wegen,*
> *vijandschap [zelfs] in het huis van zijn God.*

De profeet is een wachter bij God ten gunste van het volk *(Ez 3:17)*. Hij wordt door God op de hoogte gehouden van Zijn plannen en daarmee mag hij het volk dienen *(Hk 2:1)*. Wachter bij God zijn is een groot voorrecht. Dat voorrecht valt maar betrekkelijk weinigen ten deel, hoewel de Heer Jezus tot allen zegt: *"Waakt!" (Mk 13:37)*.

Mensenkind, Ik heb u aangesteld tot wachter over het huis van Israël. Wanneer u uit Mijn mond een woord hoort, moet u hen namens Mij waarschuwen. (Ez 3:17)

Wachters mogen, behalve waarschuwen voor het naderende onheil, ook uitzien naar de morgen *(Js 21:11-12)*. Zij mogen horen wat God zegt *(Hk 2:1)*. Zoals al is opgemerkt, worden de waarschuwingen van de profeet hem niet in dank afgenomen. Een verklaring van de zin *"de strik van een vogelvanger op al zijn wegen"* kan zijn, dat de mensen de profeet als een strik zien. Dat kan betekenen dat zij zich door zijn woorden gevangengenomen voelen, dat ze, als ze naar hem luisteren, hun vrijheid om naar eigen genoegens te leven, kwijt zijn. Ze hebben de zonde te lief om dat leven weer prijs te geven.

Een andere verklaring kan zijn dat de profeet erop bedacht moet zijn, dat op zijn wegen strikken verborgen liggen. De mensen tot wie hij zijn boodschap richt, zullen hun best doen zijn stem te laten zwijgen *(vgl. Am 7:10-17)*. Daarvoor zetten ze valstrikken uit en maken ze valkuilen. Ze liggen op de loer om de profeet de mond te kunnen snoeren, of om hem op zijn woord te vangen, zoals ook steeds bij de Heer Jezus is geprobeerd.

De profeet ondervindt deze vijandschap niet van mensen buiten Gods volk. Het bittere is dat de profeet zulke felle tegenstand juist ondervindt *in* het huis van zijn God. Waar hij God wil dienen, dáár ondervindt hij de meeste vijandschap *(vgl. Ps 55:13-15)*.

Immers, het is geen vijand [die] mij hoont,
anders zou ik het verdragen hebben;
het is niet mijn hater [die] zich tegen mij verheft,
anders zou ik mij voor hem verborgen hebben.
Maar u bent het, o sterveling, als mijn gelijke,
mijn leidsman en mijn bekende.
Wij die zeer aangenaam [en] vertrouwelijk met elkaar omgingen,
wij wandelden in gezelschap van velen naar Gods huis!
(Ps 55:13-15)

Wat er vroeger was, is er nu ook nog | *vers 9*

9 *Zij hebben zich zeer diep verdorven, als in de dagen van Gibea.*
Hij zal aan hun ongerechtigheid denken,
Hij zal hun zonden [aan hen] vergelden.

De profeet wijst niet zozeer op de plaats Gibea als wel op *"de dagen van Gibea" (vgl. Hs 10:9; Richteren 19-21)*. Hiermee wijst hij op wat er in de dagen van de richters in Gibea is gebeurd, maar ook op hoe men daarmee is omgegaan, hoe het volk erop heeft gereageerd. Het geeft de atmosfeer aan waarbinnen die afschuwelijke zonde zich afspeelt en waarbij openbaar wordt wat er in de harten leeft van allen die erbij betrokken zijn.

Door te verwijzen naar de dagen van Gibea zegt Hosea dat het in zijn dagen met het volk niet anders is. Mogelijk komt de zonde niet op dezelfde wijze openbaar als destijds in Gibea, waar het wel duidelijk waarneembaar is. Maar zeker is de atmosfeer van destijds in zijn dagen aanwezig. Daardoor hebben zij zich *"zeer diep verdorven"*.

Het is vreselijk, maar het ergste kwaad kan gebeuren, ook nu in de gemeente. Nog vreselijker is het als die zonde niet wordt geoordeeld of slechts wordt geoordeeld in een geest van hooghartigheid en trots en vanuit eigen belang. God zal ervoor zorgen dat de zonde wordt geoordeeld en dat Zijn volk, te midden waarvan de zonde heeft plaatsgevonden, daarover leert denken en daarmee leert handelen zoals Hij dat doet.

Zonde sterft nooit een natuurlijke dood, maar moet volkomen worden geoordeeld. Wanneer een zonde wordt toegelaten, hetzij in het leven van een persoon, hetzij in een plaatselijke gemeente, zal deze zonde zijn werk blijven doen tot ze wordt geoordeeld. Dit oordeel moet gebeuren door de persoon zelf, of door de gemeente; anders zal God het doen.

Het voorwerp van hun liefde | *vers 10*

> 10 *Ik vond Israël als druiven in de woestijn;*
> *als vroege vijgen aan de vijgenboom, zijn eerste opbrengst,*
> *zag Ik uw vaderen.*
> *Zíj gingen [echter] naar Baäl-Peor,*
> *wijdden zich aan die schande.*
> *Zij werden even weerzinwekkend als hun minnaars.*

In het volgende gedeelte verwijst de profeet drie keer naar het begin van het bestaan van Israël als volk *(Hs 9:10; 10:1; 11:1)*. Telkens laat hij zien hoe ontrouw Israël is geworden aan zijn Goddelijke roeping. God vond Israël *(Dt 32:10a)*. Hij zag destijds

> *Hij vond hem in een woestijngebied,*
> *in een woeste, huilende wildernis.*
> *(Dt 32:10a)*

het hele volk als druiven en vroege vijgen. Hij had daarbij de vreugdevolle verwachting van de volle oogst. Als Eigenaar zag Hij Zijn volk als iemand die aan zijn wijnstok de eerste druiven ontdekt of die in het voorjaar aan zijn vijgenboom de eerste vroege vijgen ziet. Zo heeft God in het begin naar Zijn volk gekeken en er Zijn verwachtingen van gehad. God herinnert Israël eraan hoe in die tijd hun gevoelens tegenover Hem waren *(Jr 2:2-3)*.

Ga ten aanhoren van Jeruzalem prediken: Zo zegt de HEERE:

Ik denk aan u, aan de genegenheid van uw jeugd,
aan de liefde van uw bruidsdagen,
toen u achter Mij aan ging in de woestijn,
in een land [waarin] niet wordt gezaaid.
Israël was heilig voor de HEERE,
de eersteling van Zijn opbrengst. (Jr 2:2-3a)

Helaas, wat vreugdevol werd verwacht, is op een bittere teleurstelling uitgelopen. Baäl-Peor is tot een valstrik geworden en heeft de ontrouw van het volk blootgelegd *(Nm 25:3-18)*. Peor is een berg in Moab waarmee de afgod Baäl wordt verbonden. Hosea wijst niet alleen terug naar die eerste ontrouw, maar zegt ook dat zij zich sindsdien zo hebben gedragen. Door zich aan *"die schande"* of 'schand-god' te wijden is het volk voor God net zo gruwelijk geworden als de schand-god zelf.

Men gaat steeds meer lijken op het voorwerp dat bewonderd wordt. Men zal zich daarmee steeds meer identificeren en dat zal alleen maar toenemen naarmate men zich meer verdiept in en overgeeft aan dit voorwerp van zijn liefde. Als iets op deze wijze meer onze aandacht en liefde krijgt dan God, worden we voor Hem *"weerzinwekkend"*. God kan niet toestaan dat wij de eer die Hem toekomt aan anderen geven.

Onvruchtbaarheid | *vers 11*

> *11 Wat Efraïm betreft, als een vogel zal zijn luister wegvliegen,*
> *van de geboorte, van de [moeder]schoot en van de bevruchting af.*

Na de honger in *vers 2* en de wegvoering in gevangenschap in *vers 3* volgt nu onvruchtbaarheid als een oordeel van God. Dit is een straf waarmee nog niet eerder is gedreigd. Efraïm betekent 'dubbele vruchtbaarheid' *(Gn 41:52)*, maar *"zijn luister"*, de kracht van het hebben van veel kinderen *(Ps 127:3-5; 128:6)*, zal er niet zijn. Het volk zal niet toenemen, maar afnemen. Er zullen geen kinderen meer worden geboren; ook de eerdere stadia, bevruchting en zwangerschap, zullen tot het verleden behoren. In tegenstel-

ling tot de algemene maatschappelijke opvattingen in onze tijd was het toen een groot gemis, bijna een schande, om geen kinderen te hebben.

Kindersterfte | *vers 12*

> 12 *Ook al brengen zij hun kinderen groot,*
> *Ik zal hen van kinderen beroven, geen mens zal er [meer] zijn!*
> *Ja ook, wee hun, wanneer Ik van hen wijk!*

Van de kinderen die al geboren zijn, zullen ze niet lang genieten. God zal er Zelf voor zorgen dat zij zullen sterven, misschien door een ziekte. Het geslacht van mensen tot wie Hosea zich richt, zal volledig worden uitgeroeid. Het zal geen opvolging kennen. De wijze waarop God dit oordeel gaat uitvoeren, is eenvoudig, maar smartelijk: Hij zal Zich aan hen onttrekken. Als God van iemand wijkt, is dat werkelijk een *"wee"*. Buiten God is geen leven mogelijk. Alles wat iemand zonder God tot stand brengt, zal vergaan.

Efraïm als Tyrus | *vers 13*

> 13 *Efraïm, zoals Ik het gezien had, was als Tyrus,*
> *geplant in een lieflijke woonplaats,*
> *maar Efraïm zal zijn kinderen moeten uitleveren*
> *aan de moordenaar.*

Tyrus staat voor kracht en rijkdom, maar ook voor trots en zelfverzekerdheid. Zo heeft Israël zich ontwikkeld. Helaas hebben ze al hun voorspoed voor zichzelf gebruikt en zijn ze vergeten van Wie ze al hun zegeningen gekregen hebben. Zoals Tyrus zich beroemt op zijn eigen inspanningen, zo is Israël ook geworden *(Dt 32:15)*. Wie in die geest zijn kinderen opvoedt, zoekt hun onheil. Dat onheil kan gestalte krijgen in een persoon, *"de moordenaar"*, die het leven van het kind neemt.

> *Maar toen Jesjurun vet werd, trapte hij achteruit*
> *– u bent vet, u bent dik, u bent vetgemest –*
> *toen verliet hij God, Die hem gemaakt heeft,*
> *hij versmaadde de Rots van zijn heil. (Dt 32:15)*

'De moordenaar' kan ook zijn de omstandigheden die wij zelf creëren waardoor onze kinderen totaal niet zullen verlangen om met God te leven. Dit kan gebeuren als ze ook in ons leven de karaktertrekken van Tyrus zien. Een kind verloren te zien gaan is erg, maar nog erger is het als we tot het besef moeten komen dat het door onze eigen schuld is gebeurd, omdat

wij de dingen van de wereld hebben gezocht en niet naar Gods stem hebben geluisterd.

Het gebed van de profeet | *vers 14*

> 14 *Geef hun, HEERE,*
> *[ja,] wat moet U [hun] geven?*
> *Geef hun een baarmoeder die zonder vrucht blijft*
> *en borsten die verdrogen.*

Hosea vraagt aan God Zijn volk te oordelen. Hiermee kiest hij duidelijk de kant van God tegen de ontrouw van het volk. Zo bidt Elia om droogte *(Jk 5:17)*. Dat lijkt hard, maar alleen hierdoor kan het volk misschien nog bereikt worden en hopelijk tot inkeer komen. Hosea laat de straf aan de HEERE over. Het voorstel dat hij doet, is het ergste wat hij kan bedenken. Hij weet geen erger oordeel dan de dood door misgeboorte en gebrek aan moedervoeding.

Elia was een mens van gelijke natuur als wij, en hij bad een gebed dat het niet zou regenen, en het regende drie jaar en zes maanden niet op aarde. (Jk 5:17)

Het lijkt erop dat hij bidt met horten en stoten. Hij wil iets vragen, maar weet eigenlijk niet wat. Hij laat het aan God over, God moet het maar weten. In die overgave brengt hij dan toch onder woorden wat nodig is om Gods volk te treffen. Je voelt hoe hij worstelt om zijn volk te redden, om het alsnog weer bij God te brengen.

Wat God niet kan liefhebben | *vers 15*

> 15 *Al hun kwaad bleek in Gilgal,*
> *ja, daar heb Ik hen gehaat.*
> *Vanwege hun slechte daden*
> *zal Ik hen uit Mijn huis verdrijven.*
> *Ik zal hen voortaan niet meer liefhebben:*
> *al hun vorsten zijn opstandig.*

God kan geen zonde in Zijn huis tolereren. Zijn huis is hier het volk Israël. God kan niets meer ten gunste van hen zeggen, daarom kan Hij hen ook niet meer liefhebben. Nooit kan God opstand tegen Zijn gezag met liefde benaderen. Het is goed dat te bedenken, zeker in onze tijd, waarin zo luchtig over de liefde van God wordt gepraat. Iemand kan beweren: ‘Hij

accepteert ons wel met onze zonden omdat Hij toch wel weet hoe we het bedoelen.' Dit is echter een grote vergissing.

Geen vrucht voor God | *vers 16*

> 16 *Efraïm is getroffen:*
> *hun wortel is verdord,*
> *vrucht zullen zij niet voortbrengen.*
> *Zelfs als zij nog [nieuw leven] verwekten,*
> *zou Ik de lievelingen van hun [moeder]schoot doden.*

Efraïm wordt vergeleken met een zieke plant. Hij zal aan de vervloekte vijgenboom gelijk worden *(Mk 11:12-14,20-25)*. Het wonder waarbij de Heer Jezus de vijgenboom vervloekt zodat deze van de wortels af verdort, is Zijn enige wonder van oordeel. De betekenis van dit wonder is, dat er van het volk dat leeft in eigen gerechtigheid nooit enige vrucht voor God zal zijn. Efraïm, dat is Israël, heeft dat in zijn geschiedenis duidelijk bewezen. Al zijn nakomelingen hebben dezelfde opstandigheid getoond. Ze hebben hun kinderen die opstandigheid voorgehouden, hen erin opgevoed. God kan niet anders dan hen oordelen.

Verworpen | *vers 17*

> 17 *Mijn God zal hen verwerpen,*
> *omdat zij naar Hem niet luisteren.*
> *Zij zullen zwervers onder de volken zijn.*

Hosea spreekt hier over *"mijn God"*. Daarmee geeft hij aan dat hij het volledig met God eens is in Zijn handelen met het volk. Tevens geeft hij daarmee aan dat Hij niet meer de God van Israël is als het volk zal zijn weggevoerd. De reden van hun wegvoering en verstrooiing onder de volken is duidelijk, namelijk dat ze niet naar God hebben geluisterd. Ook de eerste koning van Israël, Saul, wordt verworpen omdat hij niet naar God heeft geluisterd *(1Kr 10:13; 1Sm 15:23)*. Dit geeft duidelijk aan hoeveel belang God eraan hecht hoe wij met Zijn Woord omgaan en wat wij ermee doen.

Zo stierf Saul vanwege zijn trouwbreuk, die hij tegenover de HEERE had gepleegd, vanwege het woord van de HEERE, dat hij niet in acht had genomen, ... (1Kr 10:13)

Hosea 10

Inleiding

Welvaart is, ook nu, een zaak die de mens losweekt van God. In plaats van God voor de verkregen welvaart te eren bedrijft het volk afgoderij. Voor de gevaren die van buitenaf dreigen, zoekt het volk steun bij Assyrië. De profeet brengt de oorzaak van de vervreemding van God aan het licht: de zonde van Gibea leeft nog steeds voort. Het vroeger bedreven kwaad is niet in zijn oorsprong geoordeeld. God geeft het volk een nieuwe kans door hen op te roepen niet-geploegd land om te ploegen *(vers 12)*. Helaas grijpen zij die kans niet. Daarom kan het oordeel niet uitblijven.

Voor wie is onze vrucht? | *vers 1*

> 1 *Israël is een weelderige wijnstok,*
> *hij brengt zijn vrucht voort.*
> *Hoe groter zijn vrucht is,*
> *hoe meer er voor de altaren is.*
> *Hoe beter zijn land,*
> *hoe mooier de gewijde stenen.*

Dit vers wijst op de welvaart die er in Israël is, speciaal in de dagen van Jerobeam II. Maar hoe meer God hen zegent, des te ijveriger worden zij in hun zondige eredienst: altaar na altaar verschijnt. En de vrucht is voor henzelf *(Hs 9:4)*. Waarvoor gebruiken wij wat de Heer ons gegeven heeft? Ons verstand, geheugen, kracht, gezondheid, bezit? Tot bevrediging van onze eigen begeerten of voor Hem?

U hebt een wijnstok uit Egypte uitgegraven,
de heidenvolken verdreven en hém geplant.
(Ps 80:9)

Israël is de wijnstok en de wijngaard van de HEERE *(Ps 80:9; Js 5:7)*. Maar hij brengt slechte vruchten voort *(Js 5:2)*. Dan komt de Heer Jezus als *"de ware wijnstok" (Jh 15:1)*. Alles wat Hij doet, is volmaakte vrucht voor de Vader. Iedereen die in Hem blijft, brengt ook veel en goede vruchten voor de Vader voort. Zonder de Heer Jezus, dat is los van Hem, kunnen we niets doen wat vrucht voor de Vader betekent *(Jh 15:5)*.

Voor die voorspoed dankt het volk niet God, maar de afgoden. Er worden steeds meer altaren gebouwd. Een altaar is een symbool voor aanbidding. Het bouwen van al die altaren betekent niets anders dan dat zij de bronnen van welvaart steeds meer buiten God gaan zoeken. Mogelijk hebben ze een altaar voor de zon, en eentje voor de regen, weer een ander voor de handel, en ook nog een voor de gezondheid. Telkens wordt er een nieuw altaar bedacht, bang dat er een afgod vergeten wordt.

Zo is de mens nog steeds, ook anno nu. Hij zoekt zijn heil in allerlei vormen van spiritualiteit. Amuletten worden steeds meer gedragen, ringen, kettingen, piercings, noem maar op. Men verwacht daardoor voorspoed, bescherming of een veilig gevoel te krijgen. God wordt volledig buitengesloten.

Hoe meer en groter de vrucht, hoe meer er voor de altaren is, hoe meer er is om de afgoden voor te aanbidden. Er is veel godsdienstigheid waarneembaar door de vele altaren, maar niets ervan kan door God worden aangenomen. De aanklacht hier is dat het volk gefaald heeft, omdat het zijn eigen voordelen zoekt in plaats van het vervullen van Gods voornemens. De altaren zijn centra van eigen belang in plaats van symbolen en centra van heilige offers.

Dit is een grote tegenstelling met Christus, Die nooit Zijn eigen belang heeft gezocht. Het is ook een grote tegenstelling met Timotheüs, van wie Paulus kan getuigen dat hij niet zijn eigen belang, maar dat van anderen zoekt *(Fp 2:19-21)*. Hierin lijkt hij op Christus. Dit is de roeping van iedere christen.

De ware dienst aan God gebeurt op slechts twee altaren: het koperen brandofferaltaar en het gouden reukofferaltaar. Het eerste altaar staat meer in verbinding met het werk van de Heer Jezus aan het kruis als het ware brandoffer voor God; het tweede altaar staat meer in verbinding met de heerlijkheid van Zijn Persoon, met al de eigenschappen van Hem Die God en Mens in één Persoon is. God wil graag van ons horen wat we van Zijn Zoon vinden. Aanbidding is: aan God vertellen Wie de Heer Jezus voor Hem en voor ons is.

Als Hij uit onze aanbidding verdwijnt, wordt die plaats ingenomen door iets van de schepping of iets van onszelf en dat kan God niet aannemen.

Dan verlagen we de standaard, de inhoud en het voorwerp van aanbidding tot het niveau van de schepping en brengen we de demonen eer *(1Ko 10:19-20)*. God kan alleen aannemen wat in verbinding staat met de Persoon en het werk van Zijn Zoon en Hij verlangt ernaar dat met ons te delen.

Eén ding | *vers 2*

> 2 *Verdeeld is hun hart,*
> *nu staan zij schuldig.*
> *[God] Zelf zal hun altaren afbreken,*
> *hun gewijde stenen verwoesten.*

Zij hebben een vals hart, dat verdeeld en bedrieglijk is, omdat ze uiterlijk de HEERE nog steeds dienen, maar tevens steeds meer altaren voor de afgoden hebben opgericht. Het gebed van de trouwe Israëliet is: *"Maak mijn hart één om Uw Naam te vrezen" (Ps 86:11b; Jr 32:39; 1Kn 18:21)*. Een verdeeld hart geeft problemen. Als we op het terrein van onze verlangens naast God iets anders toestaan om de voorrang te krijgen, is het zeker dat we een nieuw hoofdstuk toevoegen aan de geschiedenis van ons falen.

Het gaat maar om één ding *(Mk 10:21; Lk 10:42; Fp 3:14; Ps 27:4)*. Er zijn mensen die niet iemand willen zijn met maar één voorwerp dat belangrijk is. Ze willen meer. Met slechts 'één ding' zijn ze niet tevreden, dat is hun te beperkt. Maar waarom zouden we meer willen dan dat 'ene ding'? Het hangt allemaal af van de waarde die dat ene ding voor ons heeft. Als het groot genoeg is, is er geen plaats voor nog iets anders. Als we er toch iets bijnemen, blijkt dat ene ding niet groot genoeg voor ons te zijn. We zullen ook zien dat de waarde van dat ene ding steeds verder afneemt als we naast dat ene ding er nog een ding bij nemen.

De moeilijkheid met ons is dat de begeerte naar verscheidenheid God op één lijst plaatst met andere dingen. Dat moet niet zo zijn. God moet *alles* zijn. Hij geeft Zijn eer niet aan een ander en kan die ook niet met een ander delen. Het volk staat schuldig tegenover Hem, zoals wij dat ook staan als we iets vereren in plaats van Hem of naast Hem. God zal oordelen waarmee we schuld op ons hebben geladen en niet hebben beleden. Wat Israël betreft: God zal het oordeel over hun afgoden Zelf voltrekken.

Verstandelijke erkenning is geen bekering | *vers 3*

> 3 *Voorzeker, dan zullen zij zeggen:*
> *Wij hebben geen koning,*
> *want wij hebben de HEERE niet gevreesd.*
> *Een koning, wat zou die dan voor ons kunnen doen?*

Ze hebben wel een koning, maar ze hebben niets aan hem. Het lijkt erop dat hij er niet is. Dat is althans hun ervaring. Het is met hun koning net als met veel andere dingen: brengt hij hun voordeel, dan accepteren ze hem; doet hij niets voor hen, dan zijn ze hem liever kwijt. Maar ook de koningen denken alleen aan zichzelf. Zulke koningen dragen ook niets bij aan het keren van het dreigende onheil.

Bovendien leeft bij het volk het besef dat het beroep op een mens tevergeefs is, hoe machtig die mens ook is *(vgl. 2Kn 6:27)*. Helaas brengt dat besef hem niet op de knieën om God om uitkomst te smeken. Het is een verstandelijk besef; hart en geweten komen er niet door in beroering.

Loze, valse woorden; verkeerd handelen | *vers 4*

> 4 *Zij spreken [loze] woorden,*
> *zweren valse eden, sluiten [maar] verbonden.*
> *Het recht loopt uit als een gifplant*
> *in de voren van het veld.*

Hun erkenning van *vers 3* is er een van holle, loze woorden. Hun woorden betekenen niets, ze hebben geen inhoud. Je kunt er daarom ook niet op vertrouwen. Dat blijkt uit het zweren van valse eden. Dit betekent dat ze bewust bezig zijn anderen met woorden te misleiden. Zo handelt bijvoorbeeld koning Hosea tegenover de koning van Assyrië *(2Kn 17:3-4)*, met wie een eerdere koning, Menahem, een verbond heeft gesloten *(2Kn 15:19)*.

Dergelijke woorden en zulk handelen zijn voor God onaanvaardbaar. Zijn oordeel schiet dan ook even snel en dodelijk op als een gifplant in de voren van de akker. In de voren is gezaaid en daar moet de vrucht tevoorschijn komen. Maar door de gifplant is de oogst verdorven. Dit oordeel wordt uiteindelijk uitgevoerd door de koning van Assyrië, die Israël wegvoert.

De teloorgang van de afgoden | *vers 5*

> 5 *Voor de kalveren van Beth-Aven*
> *zijn de inwoners van Samaria bevreesd.*
> *Ja, zijn volk zal erover treuren en zijn afgodspriesters*
> *– [die] zich erover verheugden – vanwege zijn luister,*
> *want die is van hem weggevoerd.*

Niet het naderende oordeel dat opschiet als een gifplant baart de inwoners van Samaria zorgen. Samaria wil zeggen de inwoners van het tienstammenrijk dat hier naar de hoofdstad wordt genoemd. Hun zorg gaat veeleer uit naar het verlies van hun welvaart, die ze, naar zij menen, te danken hebben aan de kalveren in Bethel, dat hier weer Beth-Aven wordt genoemd *(Hs 4:15)*.

De kalveren, die van stoffelijke welvaart getuigen, zijn tegelijk hun afgoden. De gedachte dat ze de kalveren met hun versierselen kwijtraken, maakt dat ze treuren en droevig gestemd zijn. In plaats van afgoden die voor hen zorgen, zijn zij in zorg over hun afgoden.

Het is triest om te zien hoezeer mensen kunnen treuren over verlies van uiterlijke welvaart, terwijl ze zich totaal niet druk maken over hun verhouding met God of wat er met hun ziel gebeurt.

Schande en schaamte over het volk van God | *vers 6*

> 6 *Ja, dat [kalf] zal naar Assyrië gevoerd worden,*
> *een geschenk voor koning Jareb.*
> *Zo zal Efraïm schande op zich laden*
> *en Israël zal beschaamd worden vanwege zijn voornemen.*

Als Assyrië Israël in de verstrooiing voert, zal het kalf als een trofee naar hun koning worden gebracht. Daarmee wordt nog eens duidelijk hoe dwaas het is te vertrouwen op iets wat je zomaar kan worden afgenomen. Efraïm, dat is Israël, zal voor de omringende volken te schande worden gemaakt.

De profeet blijft erop hameren dat het volk zijn vertrouwen niet moet stellen op iets of iemand anders dan op God. Als ze dat wel doen, zullen ze beschaamd uitkomen. Al hun slim bedachte politieke plannen lopen alleen maar op teleurstelling uit.

Ook wij mogen ons wel afvragen in hoeverre wij hulp verwachten van ongelovigen. Overleggen wij soms ook op hun manier? En dat, terwijl we alleen van God onze verlossing zouden moeten verwachten en onze overleggingen aan Hem zouden moeten voorleggen.

Als een tak op het water | *vers 7*

> 7 *Samaria is afgehouwen; zijn koning [drijft]*
> *als een tak op het water.*

De afgoden zijn nutteloos, evenals het volk en de priesters. Zou er dan in de koning nog wat hulp gevonden kunnen worden? De vergelijking van de koning met een tak laat er geen twijfel over bestaan dat ook van die kant geen uitkomst te verwachten valt. Een tak op het water is een speelbal van de wind en de golven. Hij heeft geen fundament, bezit in zichzelf geen enkele kracht en om zich heen vindt hij geen enkel houvast. Onbetekenend en weerloos wordt hij meegenomen door de stroom.

Het is een veelzeggend beeld van de koning van Samaria en van wat er met hem en zijn onderdanen gaat gebeuren. Zonder enig houvast zal hij een speelbal van gewelddadige gebeurtenissen worden. Hij heeft geen enkel verweer tegen hem door wie hij zal worden weggevoerd en die hem zal doen verdwijnen.

Verwoesting, verwildering, angst | *vers 8*

> 8 *Weggevaagd zullen worden de [offer]hoogten van Aven,*
> *de zonde van Israël;*
> *dorens en distels zullen opschieten*
> *tot boven hun altaren.*
> *Dan zullen zij tegen de bergen zeggen: Bedek ons!*
> *en tegen de heuvels: Val op ons!*

Als de grote zonde van Israël wordt hier verwezen naar de hoogten van Aven, dat is de kalverendienst te Bethel. Mogelijk zijn daar nog meer afgoden, omdat er sprake is van *"hoogten"*, meervoud. God zal de plaatsen verwoesten waar afgoderij wordt gepleegd. Hij zal die plaatsen laten overwoekeren door dorens en distels. Zo zullen ze een blijvende herinnering worden aan Zijn oordeel over die vreselijke zonde van afgoderij.

Dorens en distels hebben hun intrede in de schepping gedaan, nadat Adam en Eva hebben gezondigd *(Gn 3:18)*. Dat is een les voor ons. Als wij iets uit ons leven moeten verwijderen omdat het in de plaats van of naast God is gekomen, moeten we dat altijd blijven zien als zonde. Anders is het gevaar groot dat we er weer naar gaan verlangen. Als we echter inzien dat wat ons vroeger van God heeft afgevoerd, bedekt is met dorens en distels, zullen we het ook niet snel weer een plaats in ons leven geven. Dorens en distels zijn immers helemaal niet aantrekkelijk.

Israël zal, als het tijdens de oordelen die God over het volk zal laten komen door de inval van de Assyriërs in radeloze angst en hopeloze vertwijfeling is geraakt, een snelle dood en verdelging wensen. Het spreken tot de bergen en heuvels is meer dan alleen het verlangen naar een schuilplaats. Het brengt het verlangen tot uitdrukking om onder de ineenstortende bergen en heuvels begraven te worden om de nood en de verschrikkingen van het oordeel niet langer te hoeven verdragen. Het is een voorbeeld van de oordelen die in de eindtijd nog over Israël en de rest van de wereld zullen komen *(Op 6:16-17; Lk 23:30; Js 2:19)*.

...; en zij zeiden tot de bergen en tot de rotsen: Valt op ons en verbergt ons voor [het] aangezicht van Hem Die op de troon zit, en voor de toorn van het Lam; want de grote dag van Hun toorn is gekomen en wie kan bestaan? (Op 6:16-17)

Opnieuw de zonde van Gibea | *vers 9*

> 9 *Sinds de dagen van Gibea*
> *hebt u gezondigd, Israël!*
> *Daar zijn zij blijven staan.*
> *De strijd in Gibea zal hen niet treffen,*
> *[de strijd] tegen onrechtvaardige mannen.*

De zonde van Gibea *(Richteren 19-21)* wordt nog steeds bedreven. Er wordt hier weer naar verwezen *(Hs 5:8; 9:9)* als een typerend dieptepunt van hun goddeloosheid. Het betreft echter niet slechts een historisch dieptepunt, waarna het beter gaat met het volk. Nee, de goddeloosheid die de dagen van Gibea kenmerkt, is ook nog aanwezig in de dagen van de profeet Hosea.

Ze hebben de zonde wel bestreden, maar niet uit hun harten weggedaan. Ze hebben de zonde van Gibea niet echt vaarwel gezegd. Ze zullen daar-

voor dan ook door God geoordeeld worden. Ze moeten vooral niet denken dat Hij hen niet zal kunnen bereiken. Evenals in *Hosea 7* denken ze er gewoon niet aan dat niemand aan Gods arm kan ontkomen *(Hs 7:2)*.

Gods verlangen naar heiligheid | *vers 10*

> *10 Het is Mijn verlangen hen te bestraffen:*
> *volken worden tegen hen samengetrokken,*
> *verstrikt [als zij zijn] in beide ongerechtigheden.*

Dit vers begint met het verlangen van God om Zijn volk te tuchtigen. Voor die tuchtiging zal Hij andere volken gebruiken. Dat verlangen van God om hen te tuchtigen heeft uiteraard een doel. God wil graag dat Israël weer echt Zijn volk wordt. Dat kan alleen als zij wegdoen wat Hij moet veroordelen.

Met *"beide ongerechtigheden"* kunnen de beide gouden kalveren worden bedoeld, waarvan er een in Dan en een in Bethel staat. Er kan ook iets anders mee worden bedoeld, namelijk het verlaten van de HEERE en het afwijken van de regering van het huis van David onder Jerobeam I. Het kan ook slaan op de letterlijke, lichamelijke hoererij en op de geestelijke hoererij, de verbinding met de afgodische volken *(Jr 2:13)*.

Niet meer dorsen, maar ploegen en eggen | *vers 11*

> *11 Omdat Efraïm een getemde jonge koe is,*
> *gewillig om te dorsen,*
> *ben Ik voorbijgegaan*
> *aan de schoonheid van haar hals:*
> *Ik zal Efraïm inspannen,*
> *Juda zal ploegen,*
> *Jakob zal voor zichzelf eggen.*

Dorsen is voor een os een gemakkelijke en aangename bezigheid. Terwijl hij aan het dorsen is, mag hij ook eten *(Dt 25:4)*. Zo is het steeds Gods bedoeling geweest dat Zijn volk, terwijl het Hem dient, vrij kan genieten van de producten die het land Kanaän levert. Maar door hun ontrouw hebben ze dit voorrecht verspeeld. Nu zal God Efraïm moeten dwingen tot het veel zwaardere ploegen en eggen. Daarvoor moet Hij hun een juk opleggen.

"De schoonheid van haar hals" ziet op de eigen roem van Efraïm. Daar is de HEERE in oordeel aan *"voorbijgegaan"*, dat wil zeggen dat Hij Efraïm om die reden het juk van onderwerping aan vreemde overheersers zal opleggen. Ze zullen slaven van vreemden worden en gedwongen worden het vreemde land te bewerken, opdat de bewoners van dat land een goede oogst zullen hebben *(vgl. Ex 1:11)*. Hierdoor zullen ze in hart en geweten geraakt moeten worden om vervolgens terug te keren tot de HEERE.

Wat betreft hun zonden is er geen onderscheid tussen Juda en Efraïm (= Israël). Beide rijken zullen onder dit oordeel vallen. *"Jakob"* staat voor het hele vroegere Israël van de twaalf stammen.

Een nieuw begin kan altijd gemaakt worden | *vers 12*

> 12 *Zaai voor uzelf in gerechtigheid!*
> *Oogst in goedertierenheid!*
> *Ploeg voor uzelf ongeploegd land om!*
> *Het is tijd om de HEERE te zoeken,*
> *totdat Hij komt en gerechtigheid over u laat regenen.*

Er wordt geen gerechtigheid en ook geen goedertierenheid meer gevonden in het land. Het is de hoogste tijd een nieuw leven te beginnen waarin gerechtigheid wordt gezaaid en in goedertierenheid wordt geoogst. Dat kan niet gebeuren op de bodem van verharde harten. Daarvoor moet de grond eerst worden bewerkt, omgeploegd *(vgl. Jr 4:3-4)*. Het om te ploegen (of: nieuw te ontginnen) land heeft betrekking op een hart dat door zelfoordeel van de zonde is gereinigd en waarin weer het verlangen is ontstaan om naar Gods wil te vragen en die te doen.

> *Want zo zegt de HEERE*
> *tegen de mannen van Juda en tegen Jeruzalem:*
> *Ploeg voor uzelf ongeploegd land om!*
> *Zaai niet tussen de doornen.*
> *Besnijd u voor de HEERE*
> *en doe de voorhuid van uw hart weg,*
> *mannen van Juda en inwoners van Jeruzalem;*
> *anders zal Mijn grimmigheid uitslaan als een vuur*
> *en branden zonder dat iemand kan blussen,*
> *vanwege uw slechte daden. (Jr 4:3-4)*

Met niet aflatende bewogenheid wijst Hosea door deze oproep nog een keer op de mogelijkheid aan Gods oordeel te ontkomen. Het omploegen van ongeploegd land stelt ware bekering tot God voor. Het betekent de reiniging van het hart van alle verderf.

Dat betekent een radicale breuk met het oude, het leven in de zonde. Met gehoor geven aan die oproep moet niet gewacht worden tot morgen. Het is nú de tijd om de HEERE te zoeken, morgen kan het te laat zijn *(Js 55:6-7)*. Als ze tot Hem terugkeren en gerechtigheid zaaien, zullen ze barmhartigheid oogsten. Maar zulk zaaien is onmogelijk in niet-omgeploegde aarde. Eerst moet de grond worden bewerkt.

Zoek de HEERE terwijl Hij te vinden is,
roep Hem aan terwijl Hij nabij is.
Laat de goddeloze zijn weg verlaten,
de man van ongerechtigheid zijn gedachten.
Laat hij zich bekeren tot de HEERE,
dan zal Hij Zich over hem ontfermen,
tot onze God, want Hij vergeeft veelvuldig.
(Js 55:6-7)

De ploeg moet door het geweten. Dit kan betekenen dat dingen van het verleden die we hebben weggestopt weer naar boven komen. Dat zijn vaak dingen waardoor het leven met God verstopt is komen te zitten. Die dingen kunnen dan worden opgeruimd. We kunnen hierbij bijvoorbeeld denken aan het betalen van vergeten schulden, aan het afleggen van verkeerde gewoonten, aan het in orde maken van verstoorde verhoudingen met broeders en zusters, aan het vergeven van oude pijn.

Twee soorten grond

In een artikel, waarvan ik de herkomst niet heb kunnen achterhalen, las ik een toepassing van het omploegen van ongeploegd land of het ontginnen van nieuw land:

> Er zijn twee soorten grond: braakliggende grond en grond die is opengescheurd door de ploeg.
>
> Het braakliggende land stelt een toestand van zelfgenoegzaamheid voor. Het is tevreden en kent niet de schok van de ploeg en de beroering van de eg. Als een veld er zo bij ligt, wordt het een vertrouwd baken voor de vogels in de lucht. Het bezit standvastigheid. Het verandert nooit, terwijl de akkers eromheen veranderen van bruin naar groen om daarna weer bruin te worden. Veilig en ongestoord is het een beeld van slaperige tevredenheid. Maar zelf ziet het nooit het wonder van de vrucht, van het leven, het openbarstende zaad en de schoonheid van rijpend graan. Het kent geen vrucht omdat het bang is voor ploeg en eg.
>
> In tegenstelling hiermee staat het land dat de ploeg heeft toegelaten. De rust is verstoord, het veld heeft de verandering gevoeld. Het

wonder van het leven kan beginnen. Het zaad schiet op en over het hele veld is de hand van God aan het werk. De wonderen van de natuur volgen altijd op de ploeg.

Er zijn ook twee soorten levens: het braakliggende en het omgeploegde. De mens die lijkt op braakliggend land is tevreden met zichzelf en met de vrucht die hij eens heeft gedragen. De geest van activiteit die hij eens bezat, is nu dood. Hij is wel standvastig en trouw, altijd op zijn eigen plaats. In zeker opzicht kan hij zelfs een baken zijn. Maar wat is hij onvruchtbaar! Hij heeft zichzelf afgesloten voor God en het wonder van de groei.

Het omgeploegde leven is het leven dat de omheining voor de ploeg heeft geopend. Hij heeft de ploeg van schuldbelijdenis in zijn leven toegelaten. Die heeft zijn ziel tot diep berouw gebracht. De Geest heeft door de druk van de omstandigheden aan de ziel laten zien hoe onvruchtbaar zijn bestaan is. De Geest heeft hem ook tot het inzicht gebracht dat de oorzaak van die onvruchtbaarheid het vrucht dodende kwaad van het materialisme is en dat eigen inspanning geen leven kan geven. Als God 'gerechtigheid laat regenen', beginnen het leven en de groei.

Ook in een plaatselijke gemeente werkt het zo. Er zijn statische en dynamische gemeenten. Een dynamische gemeente verwisselt de veiligheid van stilstand voor de gevaren van door God geïnspireerde vooruitgang. De vroege gemeente is in dit opzicht een voorbeeld. Het resultaat van hun vreugde en eendracht is een wondergrote en dagelijkse vrucht tot eer van God. Gods kracht gaat wanneer en waar Zijn volk gaat, en wordt tegengehouden als Zijn volk stopt.

Statische perioden zijn die tijden waarin het volk van God zich terugtrekt uit de strijd en een leven van vrede en ongestoorde rust zoekt. Dit zijn de tijden waarin het zichzelf vernietigt door te proberen de verworvenheden te bewaren die het heeft verkregen in de dagen van meer moed, toen de kracht van God nog onder hen werkte.

Dit beginsel werkt ook vandaag nog. God werkt vandaag. Hij werkt zolang Zijn volk met moed leeft. Hij stopt als het niet langer Zijn hulp nodig heeft of zoekt. Zodra een kind van God bescherming

buiten Hem zoekt en steun vindt in zijn bezittingen die het materialisme hem kan brengen, zal hij verlies lijden. En wat een verlies voor God en Zijn werk!

De kracht van God komt alleen waar hij door de ploeg in de gelegenheid wordt gesteld werkzaam te zijn. Hij wordt alleen openbaar in de gemeente als die iets doet waarvoor kracht wordt verlangd. En 'doen' is niet alleen maar activiteit, maar activiteit geleid door God, bezield door de Heilige Geest. We kunnen de kracht van God zien in zendingsgebieden. Eenvoudige, wonderlijke dingen gaan samen met inspanningen; ze houden op hetzelfde moment op dat de zendelingen denken tevreden te kunnen zijn en gaan stoppen.

Wat is het gevolg van deze waarheid voor de enkeling en voor de plaatselijke gemeente? Wat zijn de moeilijkheden voor ieder als men ophoudt vrucht voort te brengen? God is onveranderlijk. Zijn bedoelingen met de gemeente en de enkeling zijn niet in de geringste mate veranderd. Nee, de enkeling en de gemeente zijn zelf veranderd.

Een klein onderzoek zal aantonen dat zij 'braakliggend' zijn geworden. Ze hebben misschien op vroegere werken geteerd en hebben nu een gemakkelijker manier van leven geaccepteerd. De gemeente handhaaft op de juiste manier en gehoorzaam het gedachtenismaal aan de offerdood van de Heer Jezus. Maar in andere samenkomsten is zij meer een school dan een kazerne. Haar leden zijn meer studenten dan soldaten; een groep mensen die meer geneigd is ervaringen van anderen te bestuderen in plaats van die ook voor zichzelf te zoeken.

De enige manier voor zo'n gemeente om weer kracht te krijgen is weer het met gevaar omringde pad van de gehoorzaamheid te gaan. De 'veiligheid' van de plaatselijke gemeente is haar meest dodelijke vijand. De gemeente die de ploeg vreest, schrijft haar eigen grafschrift. De gemeente die de ploeg gebruikt, wandelt in de weg van kracht en zegen. [Einde artikel]

Als ongeploegd land is omgeploegd, kan ook de Heer worden gezocht. Dan is daarvoor de tijd aangebroken. Wat Hij antwoordt, sluit aan op onze

vragen en activiteiten. Als we gerechtigheid zaaien in dat nieuwe land, als we in ons leven doen wat recht is voor Hem en we vragen Hem om ons te zegenen, dan zal Zijn antwoord in overeenstemming met Zijn Persoon zijn. Daarin ligt de ware zegen voor de mens verborgen.

In het duizendjarig vrederijk heerst gerechtigheid, dat wil zeggen dat de zonde geen kans meer krijgt onvrede te stichten. Het recht van God zal ervoor zorgen dat alles in harmonie met Hem en met elkaar leeft. Elk element dat die harmonie wil verstoren, wordt door het recht geoordeeld. Dit leven kan nu al geleefd worden door ieder die zich met zijn activiteiten en vragen richt op het recht van God.

Vertrouwen op eigen weg en helden | *vers 13*

> 13 *U hebt goddeloosheid geploegd,*
> *onrechtvaardigheid geoogst,*
> *leugenvrucht gegeten;*
> *want u hebt vertrouwd op uw weg,*
> *op uw grote aantal helden.*

De praktijk van het volk, die in dit vers wordt beschreven, staat in schril contrast met de oproep en belofte van het vorige vers. De gevestigde praktijk maakt die oproep des te klemmender. In plaats van gerechtigheid is er goddeloosheid in het land en in plaats van liefde is er onrechtvaardigheid. Israël heeft het bittere resultaat van hun goddeloosheid en onrechtvaardigheid te verwerken gekregen als een vrucht van de leugen. Dat komt omdat zij hun eigen weg zijn gegaan en niet die van God.

Als het volk in de toekomst tot bekering zal komen en de Heer Jezus als de ware Knecht van de HEERE zal aannemen, zullen ze tot de volgende schuldbelijdenis komen: *"Wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons ieder naar zijn [eigen] weg"* (*Js 53:6a*). Ze zullen dan het vervolg van dat vers erbij mogen zeggen: *"Maar de HEERE heeft de ongerechtigheid van ons allen op Hem doen neerkomen."* Hierdoor weten ze dat de straf over hun eigen weg door de Heer Jezus is gedragen en dat zij vrijuit mogen gaan.

Maar zover is het hier nog niet. Naast het uitstippelen van hun eigen weg vertrouwen ze ook op de kracht van hun helden. Het Israël ten tijde van de profeet Hosea is een voorafschaduwing van het Israël in de toekomst. Als ze van alle zijden worden aangevallen, zullen ze ook vertrouwen op hun

eigen kracht en scherpzinnigheid. Ze zullen steeds bezig zijn om de beste tactiek uit te stippelen en met hun eigen kundigheid en heldhaftigheid zullen ze deze tactiek proberen te volgen.

Vertrouwen op eigen kracht baat niet | *vers 14*

> 14 *Daarom zal er [oorlogs]gedruis*
> *tegen uw volk ontstaan,*
> *en al uw vestingen zullen verwoest worden,*
> *zoals Salman verwoesting aanrichtte bij Beth-Arbel*
> *op de dag van strijd:*
> *moeders werden met de zonen verpletterd.*

Israël vertrouwt op zijn krijgsmacht. Welnu, ze zullen oorlogsgedruis horen. Maar uit de strijd die ze zullen voeren, zullen ze niet als overwinnaar tevoorschijn komen. Al de versterkte steden waarop ze vertrouwen, zullen worden verwoest. Om de verschrikking van de aanstaande oorlog weer te geven roept de profeet in herinnering wat Salman met Beth-Arbel had gedaan. Salman is de verkorte vorm van Salmaneser, de koning van Assyrië *(2Kn 17:3)*.

Het is niet duidelijk op welke gebeurtenis Hosea hier doelt, maar dat zal voor hen tot wie hij zich richt geen vraag zijn geweest. Evenals bij Beth-Arbel, zullen ook nu de *"moeders* (= Israël) *met de zonen"* (= alle inwoners) omkomen.

De oorzaak van alle ellende | *vers 15*

> 15 *Dat heeft Bethel u dus aangedaan*
> *vanwege uw mateloze slechtheid.*
> *In de dageraad is de koning van Israël voorgoed omgebracht.*

Alle ellende die over Israël zal komen, is het gevolg van de kalverendienst in Bethel. Het tweede deel van dit vers is een zinspeling op het feit dat de koning van Assyrië koning Hosea van Israël gevangenneemt *(2Kn 17:1-6)*.

"In de dageraad" kan zien op de snelheid van het oordeel, omdat in het oosten de zon snel opkomt. Het kan ook een aanduiding zijn voor een tijd waarvan men ten onrechte meent dat nieuw geluk zich aandient, terwijl de verdelging komt.

Hosea 11

Inleiding

In aandoenlijke bewoordingen spreekt de HEERE over Israël. Hij spreekt erover hoe Hij het volk als kind en zoon liefhad, het bevrijdde, leerde lopen, in Zijn armen koesterde, verzorgde, voedde en opvoedde. Hoe schrijnend staat daar de grote ondankbaarheid tegenover waarmee het volk al die liefde van God heeft beantwoord. Daarom moet God het volk tuchtigen en er afstand van nemen. Maar niet voorgoed!

God zal Zich uiteindelijk in liefde over Zijn volk ontfermen en het weer aannemen. Zo wordt er in dit hoofdstuk meer gesproken over Israëls hoop dan over zijn ondergang. Het thema verandert van oordeel over Israël in zegen voor Israël.

De liefde van God voor Zijn volk | *vers 1*

> 1 *Toen Israël een kind was, had Ik hem lief,*
> *en uit Egypte heb Ik Mijn zoon geroepen.*

In de *verzen 1-4* stelt God Zich op verschillende wijzen aan Zijn volk voor. In *vers 1* is Hij een liefdevolle Vader en Israël is Zijn kind en zoon. In *vers 3a* is Hij de Leermeester Die Efraïm leert lopen en de Vertrooster Die hem in Zijn armen neemt als hij is gevallen. In *vers 4* toont Hij Zich een liefhebbende Echtgenoot Die met Israël door banden van liefde is verbonden. Hij is ook zijn Verlosser Die het juk van de slavernij waaronder hij gebukt gaat van hem wegneemt.

Hij is niet ver bij hen vandaan, maar daalt tot hun niveau af om als een Naaste dicht bij hen te zijn om hun als een Verzorger voedsel te kunnen geven. Paulus wijst ook op de zorg van God voor Zijn volk, met name tijdens de woestijnreis: *"En gedurende ongeveer veertig jaar verzorgde Hij hen in de woestijn" (Hd 13:18)*.

De liefde van God, daaraan moet Zijn volk, toen en nu, altijd weer herinnerd worden. Die liefde is het geheim waarom Hij niet volledig en definitief met Zijn ontrouwe volk afrekent. Gods liefde vindt reden in Hemzelf

om zich te blijven uiten, ook al is de wijze waarop die liefde zich uit niet altijd dezelfde.

Al Gods handelingen komen voort uit Zijn eigen liefde en niet uit de voorwerpen waarop Zijn liefde zich richt. Israël heeft geen meerwaarde voor God boven andere volken *(Dt 7:7-8)*. In tegenstelling tot veel groten van de aarde die allen hun koninkrijk bouwen en staande houden door kracht en geweld, heeft God Zijn volk gebouwd en staande gehouden door liefde. Er is geen macht in het universum die groter is dan de macht van de liefde van God.

Niet omdat u groter was dan al de [andere] volken heeft de HEERE liefde voor u opgevat en u uitgekozen, want u was het kleinste van al de volken. Maar vanwege de liefde van de HEERE voor u, en om de eed die Hij uw vaderen gezworen had, in acht te nemen, heeft de HEERE u met sterke hand uitgeleid en heeft Hij u verlost uit het slavenhuis, uit de hand van de farao, de koning van Egypte. (Dt 7:7-8)

Israël wordt door God echter niet alleen aan Zijn liefde voor hen herinnerd, maar ook aan de beginperiode van Zijn omgang met hen: *"Toen Israël een kind was."* In *Ezechiël 16* lezen we ook over Gods liefde voor Israël in de begintijd van het volk. Daar vertelt de HEERE hoe Hij Israël heeft aangetroffen als een hulpeloze baby en hoe Hij Zich in Zijn liefde over de baby heeft ontfermd *(Ez 16:1-14)*.

Als we ouder geworden zijn, is het goed dat we ons Gods liefde in onze jeugd herinneren. 'Onze jeugd' wil zeggen de periode in ons leven dat we over de Heer Jezus hebben gehoord en we ons Zijn liefde en zorg voor ons bewust zijn geworden. Dat kan zijn toen we nog kinderen waren, jong in leeftijd; het kan ook betrekking hebben op jong zijn in het geloof, de tijd nadat we pas tot geloof gekomen waren, wat ook op latere leeftijd kan zijn gebeurd.

Dat terugdenken aan het ontvankelijk zijn voor Gods liefde in de begintijd is van groot belang. Gods liefde is namelijk nooit veranderd. Als we er niet meer van genieten, ligt dat niet aan Hem, maar aan onszelf. Zeker missen we dan zelf veel, maar Wie het nog meer mist, is God. Hij wil zo graag Zijn liefde aan Zijn volk als aan Zijn kind kwijt.

Laten we ons daar niet voor afsluiten, maar er ons (opnieuw?) voor openstellen en zo de vermaning ter harte nemen: *"Bewaart uzelf in de liefde van God" (Jd 1:21)*. Dat wil zeggen dat we ons voortdurend realiseren dat Gods liefde naar ons uitgaat. We vergeten dit vaak en begeven ons buiten het

gebied van Gods liefde. We mogen ten opzichte van elkaar het verlangen hebben dat Paulus heeft voor de gelovigen in Thessalonika: *"De Heer nu moge uw harten richten tot de liefde van God"* *(2Th 3:5a)*.

Dan is er nog iets. De HEERE noemt Israël niet alleen *"een kind"*, Hij noemt hem ook *"Mijn zoon"*. Bij Israël als 'kind' kunnen we denken aan een zekere hulpeloosheid. Een klein kind vraagt om verzorging en vertedert de gevoelens van de ouders. Bij 'zoon' denken we meer aan volwassenheid, iemand met wie een ouder bepaalde dingen kan bespreken. Een zoon is iemand met wie je kunt overleggen en die zelfstandig kan denken en handelen. Hij kent de gedachten van zijn vader en kan die tot de zijne maken en zo in de geest van zijn vader handelen. Hij kan zijn vader vertegenwoordigen. Kind en zoon zijn dezelfde persoon, maar met een verschillende benadering. Zo was het ook met Israël en zo is het ook met de gelovige die tot de gemeente behoort.

God heeft Israël als Zijn zoon uit Egypte geroepen *(Ex 4:22-23)*. Hij heeft het volk bevrijd uit de slavernij, opdat Hij met Israël Zijn gedachten kan delen en via Israël in de wereld kan laten zien Wie Hij is. Helaas heeft Israël daaraan niet beantwoord. Maar er is een Ander Die daaraan wel heeft beantwoord. Dat is dé Zoon van God, de Heer Jezus. Het is dan ook niet voor niets dat dit vers uit *Hosea* wordt aangehaald als de Heer Jezus geboren is en direct al voor Herodes moet vluchten naar Egypte en daarna weer terugkeert naar Israël *(Mt 2:14-15)*.

En hij stond op, nam het Kind en Zijn moeder 's nachts mee en vertrok naar Egypte. En hij was daar tot de dood van Herodes; opdat vervuld werd wat door [de] Heer gesproken is door middel van de profeet, die zei: 'Uit Egypte heb Ik Mijn Zoon geroepen'. (Mt 2:14-15)

Israël heeft gefaald, maar God stelt Zijn Zoon in hun plaats. Zijn Zoon gaat de geschiedenis van Israël opnieuw doormaken, maar Hij doet dat zonder te falen en alles tot heerlijkheid van God. Een dergelijke vergelijking hebben we ook gezien met betrekking tot Israël als wijnstok *(Hs 10:1)*.

Gods inspanning en de reactie van het volk | *vers 2*

> 2 *[Maar hoe meer] zij hen riepen,*
> *hoe [meer] zij van onder hun [ogen] wegliepen.*
> *Aan de Baäls offerden zij*
> *en voor de [afgods]beelden brachten zij reukoffers –*

We zouden denken dat het volk wel heel dankbaar zal zijn dat ze eindelijk van het zware slavenjuk zijn bevrijd. In het begin is dat ook zo. In *Exodus 15* prijzen ze hun Bevrijder *(Ex 15:1)*. Maar al spoedig daarna blijkt hoe dwaalziek ze zijn. Telkens weer dwalen ze van God weg. In het boek *Richteren* zien we keer op keer dat ze God verlaten. Hij roept hen steeds weer terug, maar telkens maken ze het weer erger dan de keer ervoor. Ze zakken steeds dieper weg in het moeras van eigen wil en afgodendienst *(Ri 2:10-19)*.

"[Hoe meer] zij hen riepen" geeft de inspanningen aan die God Zich getroostte om door Zijn profeten, *"zij"*, het volk, *"hen"*, tot Zich terug te roepen. Hij heeft dat keer op keer gedaan. Maar het volk wil de profeten niet meer onder ogen komen. Ze lopen van hen weg. Zodra ze een profeet zien, lopen ze een straatje om. Veel liever gaan ze ongestoord verder met hun afgodendienst.

Onderwijs om als kind van God te leven | *vers 3*

> 3 *Ik echter leerde Efraïm lopen.*
> *Hij nam hen op Zijn armen,*
> *maar zij erkenden niet dat Ik hen genas.*

God leerde Efraïm lopen, Hij leerde hem op eigen benen staan, Hij voedde hem op tot zelfstandigheid. God geeft Zijn kinderen onderwijs, lessen. Dat onderwijs bestaat niet alleen uit het geven van een routebeschrijving, het tonen van de weg van begin tot eind. Leren lopen heeft vooral te maken met ons gedrag op die weg en wat we er allemaal kunnen tegenkomen. Daarbij kunnen we denken aan de snelheid waarmee we onderweg zijn, de gevaarlijke kruispunten, de plaatsen waar we kunnen pauzeren, waar we voedsel kunnen krijgen en wat voor soort voedsel het beste is. God heeft de hele Bijbel met dit doel aan Zijn volk gegeven.

Vooral het boek *Deuteronomium* staat vol met inzettingen en verordeningen die het volk moet leren. Als ze daarnaar luisteren, zal het goed met hen gaan en blijven ze genieten van de zegeningen van het land dat God hun heeft gegeven *(Dt 4:1)*. Paulus zegt tegen Timotheüs – en over zijn hoofd heen tegen ons – hoe belangrijk de Schriften zijn als enige middel waar-

Nu dan, Israël, luister naar de verordeningen en de bepalingen die ik u leer te doen; opdat u leeft en u het land dat de HEERE, de God van uw vaderen, u geeft, binnengaat en in bezit neemt. (Dt 4:1)

door we kunnen leren lopen *(2Tm 3:14-16)*. Hij wijst hem op de *"heilige Geschriften"* die hem *"wijs kunnen maken tot behoudenis" (2Tm 3:15)*. Met behoudenis wordt dan bedoeld: het bereiken van het einddoel.

Timotheüs is al een kind van God, maar hij moet ook 'leren lopen'. De toerusting hiervoor ligt voor ieder kind van God, net als voor Timotheüs, in het lezen van de Bijbel. En als het dan eens misgaat, als we vallen, dan is daar de helpende hand van God. Hij tilt ons op, troost ons, zet ons weer neer en we mogen weer verder lopen. Zo leren we God kennen als de God, Die *"u gedragen heeft, zoals een man zijn zoon draagt, op heel de weg die u gegaan bent, totdat u op deze plaats gekomen bent" (Dt 1:31)*.

Ondanks al die bewijzen van zorg en troost, erkent het volk al die liefdevolle bemoeienissen van God niet. Bij het woord 'genezen' aan het eind van dit vers kunnen we denken aan de verwondingen die een kind oploopt als het valt tijdens het leren lopen. De Israëlieten zullen zich tijdens het gaan door de woestijn met zijn vele scherpe stenen en rotsblokken vaak letterlijk hebben bezeerd.

Toch lijkt de genezing waarop Hosea doelt niet zozeer op het lichaam betrekking te hebben, maar meer op de geest. Hoe vaak heeft het volk niet getwijfeld aan de liefde van God, bijvoorbeeld als het geen water of voedsel heeft. En God geeft telkens wat ze nodig hadden. Hij geneest hen van hun gemopper. Hij is ook in dit opzicht *"de HEERE, uw Heelmeester" (Ex 15:26)*. Ze erkennen echter niet dat Hij dat doet, ze hebben er geen oog voor.

God trekt Zijn volk tot Zich | *vers 4*

> 4 *Ik trok hen met menselijke touwen,*
> *met koorden van liefde.*
> *Ik was voor hen als zij die het juk*
> *[van] op hun kaken omhoogtillen,*
> *en Ik reikte hem voer toe.*

Onophoudelijk en met steeds andere middelen heeft God Zijn volk laten zien en voelen hoeveel Hij van hen houdt. De *"menselijke touwen"* zijn touwen die passen bij de menselijke zwakheid. Het zijn middelen die God als hulpmiddelen aan de mens heeft gegeven en die volmaakt aansluiten bij zijn zwakheid. Het zijn touwen die aan het mens-zijn aangepast zijn en die

daarom in staat zijn om hem te helpen op de weg van God te blijven en die weg tot Zijn eer te gaan.

We kunnen denken aan de hele priesterdienst die God heeft ingesteld. Die is er helemaal op gericht dat het volk in gemeenschap met God kan blijven, of weer kan komen als die gemeenschap door een zonde is verstoord. Zo hebben wij *"niet een hogepriester die niet met onze zwakheden kan mee lijden, maar [Eén] Die in alle dingen verzocht is als wij, met uitzondering van [de] zonde" (Hb 4:15)*.

We kunnen dergelijke touwen ook zien als *"koorden van liefde"*. Alles wat God doet om Zijn volk met Zich te verbinden, gebeurt uit en met liefde. Gods liefde is een zoekende en trekkende liefde. Wie als zondaar naar de Heer Jezus gaat, gaat naar Hem omdat de Vader hem daarheen trekt. *"Niemand kan tot Mij komen tenzij de Vader Die Mij heeft gezonden, hem trekt" (Jh 6:44a)*.

Wie de Heer Jezus liefheeft, voelt ook zijn eigen zwakheid om Hem te volgen en zal Hem vragen of Hij hem wil trekken: *"Trek mij mee" (Hl 1:4a)*. Als God trekt, is dat Zijn liefde: *"[Met] eeuwige liefde heb Ik u liefgehad, daarom heb Ik u getrokken [met] goedertierenheid" (Jr 31:3)*.

Als God Zijn volk zo in liefde tot Zich en ook achter Zich aan heeft getrokken, betekent dat tevens de bevrijding van het slavenjuk. God handelt uit liefde en bewijst Zijn liefde aan het voorwerp daarvan. Hierbij past geen juk waaronder men gebukt gaat *(Gl 5:1)*. Een wandelen aan de zijde van God is een licht wandelen, waarbij de last van de zonde niet meer drukt.

Voor de vrijheid heeft Christus ons vrij gemaakt; staat dan vast en laat u niet weer onder een slavenjuk binden. (Gl 5:1)

Helaas kan een christen, net als de Israëliet, weer zonde in zijn leven toelaten. Dan wordt het knellende juk weer gevoeld. Het leven wordt weer zwaar. Dat ondervindt ook David na zijn zonde met Bathseba, als hij die nog niet heeft beleden: *"Want dag en nacht drukte Uw hand zwaar op mij" (Ps 32:4a)*. Pas als hij zijn zonde bekendmaakt, komen er jubelzangen van bevrijding *(Ps 32:5-7)*.

Het woord 'toereiken' betekent 'overhellen', 'naar beneden gaan'. Het is: dichterbij komen. God komt in de Heer Jezus naar beneden, helt over naar de mens en komt op die manier dicht bij hem. De Heer Jezus, Die God is, is Mens geworden. In Hem is God zo dicht bij de mens gekomen, dat Hij

zijn Naaste wordt. In die positie wil Hij de mens, Zijn volk, verzorgen en geeft Hij hem te eten.

In het begin van dit vers is God de 'trekkende' God Die Zijn volk bij Zich neemt. Aan het slot van het vers daalt God af naar Zijn volk en wil Hij bij hen zijn. Hij wil delen in hun nood en erin voorzien. Zo is God ook voor ons. Hij komt bij ons in onze nood en wil ons geven wat we nodig hebben.

In ons vers lijkt het geven van eten nog te verwijzen naar het 'kind Israël'. Eten is van belang voor de groei. Ook geestelijk kunnen we alleen groeien als we het geestelijke voedsel dat God ons geeft ook tot ons nemen. Dat geestelijke voedsel komt uit de Bijbel. Een geestelijk gezonde christen zal een gezonde honger en dorst naar het Woord van God hebben *(1Pt 2:2)*.

Verlangt als pasgeboren kinderen naar de redelijke, onvervalste melk, opdat u daardoor opgroeit tot behoudenis; ... (1Pt 2:2)

Terug naar Egypte | *vers 5*

> 5 *Hij zal niet terugkeren naar het land Egypte,*
> *maar Assyrië, dat zal zijn koning zijn,*
> *want zij weigeren zich te bekeren.*

De *verzen 1-4* geven een uitvoerig overzicht van Gods houding van liefde en handelingen van genade ten opzichte van Zijn volk. Alles is ervoor geëigend om het volk tot vrijwillige toewijding te brengen. Toch heeft God tussen de regels door in deze verzen al een enkele keer op Israëls ondankbaarheid gewezen. Als dan ook is gebleken dat alle liefdesbetuigingen van God door Israël verworpen zijn en God moet aankondigen dat Hij op Zijn beurt hen moet verwerpen, komt dit niet als een verrassing.

"Het land Egypte" staat hier symbool voor een land van slavernij, een slavernij die ze daadwerkelijk in Assyrië zullen ondergaan. *"Assyrië, dat zal zijn koning zijn"*, wil zeggen dat ze onder de heerschappij van de Assyriërs zullen komen *(vgl. Hs 9:3)*.

De ondergang staat vast | *vers 6*

> 6 *Het zwaard zal in zijn steden rondgaan,*
> *het zal zijn grendels vernietigen en verslinden*
> *vanwege hun opvattingen.*

Het zwaard van de oorlog in de hand van de koning van Assyrië, hun vijand, zal hen treffen. Hij zal hen overwinnen. Hun grendels, dat wil zeggen de vestingen en andere verdedigingswerken, zullen de vijand uiteindelijk niet buiten hun poorten houden. Dat zal gebeuren *"vanwege hun opvattingen"*, wat erop lijkt te wijzen, dat ze juist door hun zelfbedachte oplossingen, waardoor zij menen de vijand te kunnen tegenhouden, de vijand toegang verschaffen tot binnen hun muren. De mens die geen rekening houdt met God, speelt altijd de vijand in de kaart.

Een voorbeeld van 'zelfbedachte grendels' hebben we in de regels die door sommige plaatselijke gemeenten worden opgesteld over afzondering van het kwaad. Grendels zijn bedoeld om het kwaad buiten de gemeente te houden. Als er meer en zwaardere grendels worden bedacht dan de Schrift aangeeft, wordt 'vernietigd' wat God in de gemeente als Zijn getuigenis op aarde wil zien. We zien dit wanneer gelovigen die met de Heer en in gehoorzaamheid aan Zijn Woord leven, worden geweigerd om deel te nemen aan het avondmaal omdat zij niet voldoen aan *"hun opvattingen"*, dat zijn de opvattingen van die plaatselijke gemeente. Een dergelijke gemeenschap verliest het kenmerk van gemeente van God.

Volharden in afkeer van de HEERE | *vers 7*

> 7 *Mijn volk volhardt in afkeer van Mij.*
> *Zij roepen wel tot de Allerhoogste,*
> *[maar] gezamenlijk roemt men [Hem] niet.*

Hoewel het volk al is aangezegd dat het zal worden weggevoerd, spreekt God hier toch weer van *"Mijn volk"*. Dit moet ertoe dienen dat het volk zich er weer van bewust wordt dat het een relatie met God heeft. Het volk dwaalt niet alleen af, het *"volhardt in afkeer"* van Hem. Door niets kunnen ze op de rechte weg worden gebracht, laat staan erop blijven.

"Zij", dat zijn de profeten, *"roepen tot de Allerhoogste"* voor het volk. Een profeet is een voorbidder. Zij roepen het volk ook op om naar de Allerhoogste terug te keren. Maar het volk luistert niet. Als geheel, *"gezamenlijk"*, eren zij Hem niet, maar ze kiezen ervoor om in de zonde te volharden.

Hoe zou Ik ...? | *vers 8*

> 8 *Hoe zou Ik u prijsgeven, Efraïm,*
> *u uitleveren, Israël?*
> *Hoe zou Ik u prijsgeven als Adama,*
> *met u doen als met Zeboïm?*
> *Mijn hart keert zich in Mij om,*
> *al Mijn medelijden is opgewekt.*

De *verzen 8-11* zijn als een venster waardoor we in het hart van God kunnen kijken. We zien dan dat er een toekomstig herstel is voor Zijn volk. Na de aankondiging van het oordeel, dat noodzakelijk moet komen, is het alsof God de gedachte wil voorkomen dat het nu afgelopen is met Zijn volk.

Met Adama en Zeboïm is dat wel zo. Die steden bestaan niet meer. Ze zijn tegelijk met de omkering van Sodom en Gomorra van de aardbodem verdwenen. God heeft gedreigd Zijn volk te behandelen als Sodom, Gomorra, Adama en Zeboïm *(Dt 29:23)*.

... – zeggen dat heel zijn land zwavel en zout, een brandplek, is; dat het niet wordt bezaaid, er niets op groeit en er geen enkel gewas opkomt, zoals bij de omkering van Sodom en Gomorra, Adama en Zeboïm, die de HEERE omgekeerd heeft in Zijn toorn en in Zijn grimmigheid – ... (Dt 29:23)

De herinnering aan wat Hij met die steden heeft moeten doen, bewerkt bij God grote innerlijke beroering. *"Mijn hart keert zich in Mij om"*, wil zeggen dat Zijn hart zich daartegen verzet, het 'neemt een andere richting, verandert van gezindheid'. God heeft berouw over het kwaad dat Hij denkt hun aan te doen. Dit kan alleen, omdat God voorziet dat Zijn volk tot inkeer zal komen *(vgl. Ri 10:16; Jr 31:20)*.

En zij deden de vreemde goden uit hun midden weg en dienden de HEERE. Toen kon Zijn ziel de moeite van Israël niet langer verdragen. (Ri 10:16)

Zijn ontferming, die ten volle en niet slechts een beetje, wordt opgewekt, staat er garant voor dat het volk uit de ellende zal worden bevrijd waarin het door eigen schuld terecht is gekomen. Zo is dat altijd bij Hem ten opzichte van de mens en Zijn volk. Bij Hem is altijd aanwezig wat passend is voor de situatie, zowel de gevoelens van liefde en ontferming als de macht tot handelen.

De vraag *"hoe zou Ik u prijsgeven, ... u uitleveren?"*, is niet bij God opgekomen toen Hij Zijn Zoon overgaf op het kruis, toen Hij Hem niet spaarde. Uit dat prijsgeven en uitleveren van Zijn Zoon komt een nieuw en wonderbaarlijk 'Hoe?' voor ons voort: *"Hoe zal Hij Die zelfs Zijn eigen Zoon niet*

gespaard, maar Hem voor ons allen overgegeven heeft, ons met Hem ook niet alle dingen schenken?" (Rm 8:32).

God is God en geen mens | *vers 9*

> 9 *Ik zal Mijn brandende toorn niet ten uitvoer brengen,*
> *Ik zal niet terugkeren om Efraïm te gronde te richten.*
> *Want Ik ben God, en geen mens,*
> *de Heilige in uw midden,*
> *en in de stad zal Ik niet komen.*

In dit vers vinden we het antwoord op het 'hoe?' van *vers 8* en de reden waarom Hij Zijn brandende toorn niet ten uitvoer brengt en Efraïm niet verder verderft. Dit antwoord is: Hij is *"God, en geen mens, de Heilige in uw midden"*. Als een mens wordt aangedaan wat God is aangedaan, reageert deze mens heel anders dan God. De mens ontsteekt in woede en vergeldt het kwaad dat hem is aangedaan. God gaat anders te werk. Hij zal het aangekondigde strafgericht wel over Israël laten komen, maar Zijn volk niet geheel vernietigen zoals bij Adama en Zeboïm, steden die voor eeuwig onder de vloek van Gods toorn liggen.

Dat Israël niet voor eeuwig onder de vloek zal liggen, komt omdat God een oplossing heeft gevonden die geen mens kan bedenken. Dat Hij God is, en geen mens, wil ook zeggen dat Hij in Zijn soevereiniteit volledig aan de mens voorbijgaat. Zijn wegen gaan die van de zondige mens ver te boven. Bij de oplossing van God wordt volledig recht gedaan aan Zijn gerechtigheid en heiligheid, maar ook aan Zijn plannen van liefde met Zijn uitverkoren volk. Die oplossing is in de Persoon en het werk van Christus gevonden.

In Christus aan het kruis is volledig recht gedaan aan Gods gerechtigheid en heiligheid. God heeft daar de zonden geoordeeld van iedereen die ze oprecht voor Hem belijdt. Ook Israël zal in de toekomst berouw hebben over de begane zonden. Op grond van het werk van Christus mogen ook zij dan weten dat hun zonden vergeven zijn. Daarom wordt in Christus ook Gods liefde zichtbaar. Als de zonden door Zijn Zoon zijn gedragen en daardoor weggedaan, is de weg vrij om Zijn plannen van liefde uit te voeren.

Israël zal uiteindelijk alle door God beloofde zegeningen mogen genieten, terwijl God als *"de Heilige"* in hun midden zal wonen. Hij zal niet in de stad komen om die te verwoesten. Dat God niet blijvend Zijn toorngloed laat branden, komt omdat de Heer Jezus in Gods toorngloed is geweest.

Brullen als een leeuw | *vers 10*

> 10 *Zij zullen achter de HEERE aan gaan,*
> *Hij zal brullen als een leeuw.*
> *Ja, Híj zal brullen,*
> *en de kinderen zullen bevende komen van de kant van de zee.*

Wat een verandering! Hier hebben we niet meer wat we in *vers 7* vonden, een *"afdwalen van Mij"*, maar een *"achter de HEERE aan gaan"*. Dit zal in de toekomst gebeuren. Op grond van dat feit en wat in het vorige gedeelte is uiteengezet, zal het volk het duizendjarig vrederijk binnengaan en van de zegen genieten.

Aan het volgen van de Heer is altijd zegen verbonden, ook voor ons, die nu leven. Als Petrus de Heer Jezus een vraag stelt over het loon voor het volgen van Hem, antwoordt Hij met een opmerking die gaat over de toekomst en over het heden *(Mt 19:28-29)*. In *Hosea* gaat het over de *"wedergeboorte"* waarover de Heer Jezus spreekt. Daarmee wordt het toekomstig vrederijk bedoeld, als alles in de schepping nieuw zal zijn.

Voorwaar, Ik zeg u, dat u die Mij gevolgd bent, in de wedergeboorte, wanneer de Zoon des mensen zal zitten op [de] troon van Zijn heerlijkheid, u ook op twaalf tronen zult zitten om de twaalf stammen van Israël te oordelen. En ieder die heeft verlaten huizen, broers, zusters, vader, moeder, <vrouw,> kinderen of akkers ter wille van Mijn Naam, zal honderdvoudig ontvangen en eeuwig leven beërven. (Mt 19:28-29)

Vlak daaraan vooraf zal Hij dan niet tegen Zijn volk brullen met het doel het te verscheuren *(Hs 5:14)*, maar tegen de volken die Zijn volk hebben onderworpen. Hij treedt dan openlijk voor Zijn volk als Beschermer op. Dat zal Hij doen op de dag dat Hij als de Leeuw uit de stam van Juda zal verschijnen. Eerder is Hij een leeuw die hen verscheurde, nu is Hij een leeuw die brult om hen tot Zichzelf terug te roepen. Hij zal Israël uit de ballingschap doen terugkeren.

Het is ook mogelijk dat we dit 'brullen als een leeuw' moeten zien in de politieke omwentelingen en gebeurtenissen die aan de verlossing vooraf-

gaan. In dat wat zich in die tijd op politiek terrein zal afspelen, zal voor Gods volk de stem van God herkenbaar zijn.

Eindelijk thuis | *vers 11*

> 11 *Zij zullen bevende komen als een vogel uit Egypte,*
> *als een duif uit het land Assyrië.*
> *Dan doe Ik hen wonen in hun huizen,*
> *spreekt de HEERE.*

De snelheid en zekerheid waarmee straks de verstrooiden van Israël op het roepen van de HEERE naar het land zullen terugkeren, wordt vergeleken met het vliegen zoals vogels en in het bijzonder een duif doen *(vgl. Js 60:8)*. Egypte is het zuiden, Assyrië het noordoosten. Beide landen zijn genoemd als landen van ballingschap, maar tevens als een symbool van de vele naties waarheen Israël verstrooid is. Dat ze *"bevende komen"* heeft wellicht te maken met het feit dat ze onder de indruk zijn van de majesteit van de HEERE.

Wie zijn dezen, [die] daar komen aangevlogen als een wolk, als duiven naar hun til? (Js 60:8)

Als ze eenmaal in het land zijn aangekomen, zal Hij hen in hun huizen doen wonen. Dat zal hun permanente verblijfplaats zijn. Nooit zullen ze er weer uit worden verjaagd. Deze belofte wordt extra kracht bijgezet door het *"spreekt de HEERE"*. Als Hij het heeft gezegd, wie zal dan daaraan ook maar iets kunnen veranderen?

Hosea 12

Inleiding

Na het prachtige *Hosea 11*, waarin we zoveel liefde en beloften van God voor Zijn volk aantreffen, staat in dit hoofdstuk de zonde van Israël weer centraal. In een hernieuwde poging het volk hun zondige toestand zich bewust te doen worden spreekt Hosea over hun aller vader Jakob. Verschillende gebeurtenissen uit het leven van Jakob moeten het volk tot nadenken stemmen.

Ook de profeten worden genoemd. Zij hebben namens God gesproken. Van hen is Mozes de belangrijkste. Hij heeft hen uit Egypte gevoerd. Hij is ook een beeld van de Heer Jezus, Die Zijn volk in de laatste dagen zal bevrijden van alle machten die het benauwen.

Gods volk omringt Hem met leugen en bedrog | *vers 1*

> 1 *Met leugen omringt Efraïm Mij,*
> *en het huis van Israël [doet dat] met bedrog.*
> *Juda echter trekt nog op met God*
> *en blijft met de heiligen trouw.*

Efraïm is onwaarachtig in zijn omgang met God. Al hun dienen van Hem, wanneer zij bij Zijn altaar komen, is huichelachtig en geveinsd. Als ze Hem met hun lofprijzingen en gebeden omringen of Hem naderen met een verzoek, liegen ze tegen Hem met hun mond en vleien Hem met hun tong. Ze spreken misschien mooie zinnen uit, maar hun woorden vertellen niet de waarheid.

Ze komen bij God met egoïstische bedoelingen. Hij moet maar voorzien in hun wensen. Ze schuwen de leugen daarbij niet, alsof ze *Hem* voor de gek kunnen houden! God ziet dat ze *zichzelf* omringen met hun zonden *(Hs 7:2)*. Ze denken er echter niet aan dat Hij het ziet. Hier wordt *God* door hen omringd met leugen en bedrog omdat ze in die toestand bij Hem komen. De gedachte, dat Hij op die manier niets met hen te maken wil hebben, komt niet bij hen op.

Juda is nog niet zo afvallig als Efraïm. Daar is nog een zekere uiterlijke trouw aan God. Er regeert ook nog een koning uit het huis van David. Juda vormt in de heiligen die zich daar bevinden in zeker opzicht een overblijfsel te midden van alle ontrouw en huichelarij.

De dwaasheid van politieke verbonden | *vers 2*

> 2 *Efraïm is een herder van wind*
> *en jaagt heel de dag de oostenwind na,*
> *leugen en verwoesting vermeerdert hij.*
> *Met Assyrië sluiten zij een verbond,*
> *olie wordt naar Egypte gebracht.*

Efraïm spant zich geweldig in om zich staande te houden tussen Assyrië en Egypte, de politieke grootmachten van die dagen. De dwaasheid hiervan wordt door de profeet aangeduid door Efraïm *"een herder van wind"* te noemen. Hoe kun je nu iets dat zo ongrijpbaar is als wind als een herder weiden, dat wil zeggen, in banen leiden en naar je hand zetten? Het najagen van wind geeft aan hoe ijdel de hoop is die op mensen steunt. Hoe hardleers is het volk – en dat geldt voor ieder mens – dat, ondanks de teleurstelling die het zoeken van hulp bij mensen steeds oplevert, een volgende keer toch weer hulp bij mensen zoekt.

Dit najagen geeft niet alleen geen enkel voordeel, maar levert zelfs groot nadeel op: het bewerkt zijn eigen ondergang. Daarom is niet alleen sprake van het weiden van wind, waarmee de nutteloosheid van de inspanningen wordt aangegeven, maar wordt ook nog de oostenwind genoemd. Deze oostenwind of sirocco is de verzengende wind uit de woestijn, die als een gesel het woestijnzand op de oogst doet neerkomen en verwoest *(vgl. Hs 13:15)*.

Israëls hardnekkige pogingen om hulp bij de buurlanden te zoeken blijkt ook uit het feit dat ze er *"heel de dag"* mee bezig zijn. Eerder is de klacht al geuit dat ze maar verbonden blijven sluiten *(Hs 10:4)*. Ze sluiten een verbond met Assyrië en proberen ook Egypte op hun hand te krijgen door er olie aan te leveren. Hun hele politiek is erop gericht om deze grootmachten tegen elkaar uit te spelen *(2Kn 17:3-4)*. Hierin kunnen we ook de onbetrouwbaarheid van Israël waarnemen. Nu eens houden ze het met Egypte, dan weer met Assyrië, al naar gelang het hun uitkomt.

Juda en Jakob | *vers 3*

> 3 *De HEERE heeft een rechtszaak met Juda.*
> *Hij zal Jakob vergelden naar zijn wegen,*
> *Hij zal zijn daden op hem doen terugkeren.*

Opnieuw wijst Gods vinger naar Juda en nu in negatieve zin. Met Israël gaat het van kwaad tot erger, maar ook Juda ontwikkelt zich in de verkeerde richting. Juda zal zich moeten verantwoorden voor het afwijken van God. In Jakob, de stamvader van de twaalf stammen, mogen we zeker Efraïm en Juda, de tien en de twee stammen samen, zien. God zal ze allemaal moeten straffen voor de weg die ze gegaan zijn en wat ze daarop gedaan hebben. In de volgende verzen bedient God zich eerst nog van de geschiedenis van Jakob om te laten zien dat de weg van bekering voor het hele volk nog open is.

Moederschoot en mannelijke kracht | *vers 4*

> 4 *In de [moeder]schoot pakte hij zijn broer bij de hielen;*
> *in zijn kracht streed hij met God.*

In de *verzen 4-5* wordt de aandacht gevestigd op drie gebeurtenissen uit het leven van Jakob. Deze dienen tot voorbeeld voor heel Israël, de twaalf stammen. Het gaat om zijn geboorte *(Gn 25:24-26)*, zijn 'overwinning' bij Pniël *(Gn 32:22-32)* en de reiniging van zijn huis in Bethel *(Gn 35:1-15)*.

Het eerste voorbeeld betreft zijn geboorte. Het vastpakken van de hielen kan slaan op bedriegen. Het is een zinspeling op de naam Jakob, die 'hielenhouder' betekent. De verklaring kan ook positief zijn, als we hierin zien dat het Jakob bij wijze van spreken al in de moederschoot erom ging het eerstgeboorterecht te bezitten, waarvan later blijkt hoe weinig waarde zijn broer Ezau eraan hecht. Ezau verkoopt zijn eerstgeboorterecht voor een schotel linzensoep *(Gn 25:29-34)*.

Hoe bedrieglijk Jakob zich ook steeds heeft gedragen, toch heeft hij altijd belangstelling gehad voor de zegen van God en die op prijs gesteld. En dat ontbreekt eraan bij het volk. Daarom kunnen we in de verwijzing naar de geboorte van Jakob een aansporing voor het volk zien om zich uit te strekken naar en in te zetten voor de zegen die God wil geven. Maar niet op de manier van Jakob. Jakob heeft vaak op een verkeerde manier Gods zegen

willen verkrijgen, namelijk door eigen inspanning. Hij heeft moeten leren dat het zo niet gaat bij God.

Bovendien levert eigen inspanning hem strijd op met mensen. Die handelwijze moet worden afgeleerd en dat is gebeurd bij het tweede voorval dat van hem wordt vermeld: zijn strijd met God bij Pniël. Dat is een zinspeling op de naam Israël, die 'strijder van God' of 'die met God strijdt' betekent.

Hoe Jakob overwon | *vers 5*

> 5 *Hij streed met de Engel en overwon;*
> *wenend vroeg hij Hem om genade.*
> *In Bethel vond Hij hem,*
> *en daar sprak Hij met ons,*

Jakob heeft bij Pniël met God gestreden. Er is wel gesteld dat Jakob met een boze engel heeft gevochten. Dat zou dan een interessante uitleg moeten zijn die een nieuw perspectief opent. Het zou dan een schutsengel van Ezau zijn geweest. Maar dat klopt niet met de geschiedenis die in *Genesis 32* wordt vermeld *(Gn 32:22-32)*. Het klopt ook niet met wat Hosea hier zegt. Er staat duidelijk in *vers 4* dat Jakob streed met God.

Het is ook duidelijk dat God in de gedaante van een Engel met Jakob vocht. Overal in het Oude Testament is de gestalte die God aanneemt als Hij Zich aan mensen vertoont die van een Engel. Vaak wordt er dan gesproken van 'de Engel van de HEERE'. In ons vers staat *"Engel"* dan ook terecht met een hoofdletter.

Waar het Hosea met het aanhalen van deze geschiedenis om gaat, is te laten zien op welke wijze Jakob hier heeft gestreden en overwonnen. Jakob heeft in mannelijke kracht gestreden. Maar dat heeft hem niet de overwinning gegeven. In die kracht heeft God hem juist moeten treffen. God heeft hem geraakt in zijn heupspier, waarin de kracht zit om te lopen. Vanaf dat moment loopt Jakob kreupel, als een voortdurende herinnering aan zijn gevecht met God.

Toch heeft Jakob overwonnen. Niet door zijn kracht, maar door zijn zwakheid. Zijn zwakheid is de kracht geworden waardoor hij heeft overwonnen. Hierin heeft hij de ervaring van Paulus opgedaan, die in zijn zwakheid van de Heer te horen krijgt: *"Mijn genade is u genoeg; want de kracht*

wordt in zwakheid volbracht" (2Ko 12:9a). Jakob heeft overwonnen door God huilend om genade te vragen. Hij heeft gestreden met het wapen van het gebed *(vgl. Ko 4:12)*. Daarvoor is geen lichamelijke, maar geestelijke kracht nodig. Daardoor laat God Zich altijd overwinnen.

Het moment waarop iemand God om genade smeekt, is altijd het moment dat de strijd ophoudt en God niet langer tegenstander is, maar medestander wordt. Huilen doe je omdat je berouw hebt over je zonden, als je inziet hoeveel slechtheid en boosheid er in je leven is. Smeken om genade doe je, omdat je erop mag vertrouwen dat God al die slechtheid en boosheid wil vergeven. Jakob heeft de overwinning behaald door zwak te zijn. Wanneer we verlamd en gebroken zijn en niets anders meer kunnen doen dan ons vastklampen aan God, zullen we Zijn genade ervaren. Daarna gaan Gods verborgen schatten van zegen voor ons open.

Wat een zegen zal het voor Israël betekenen als ze de strijdmethode van Jakob hanteren. Wat een zegen zal er voor de christen stromen die leert strijden zoals Jakob hier heeft gedaan.

Bij zijn geboorte heeft Jakob als het ware al laten zien dat hij prijs stelt op de zegen van God door de hiel van zijn broer vast te houden. In zijn strijd zien we dat hij de zegen ontvangt door de juiste houding ten opzichte van God aan te nemen. Dan komt er nog een gebeurtenis waaruit Israël en ook wij het nodige kunnen leren. Die heeft te maken met de omgang tussen God en Zijn volk. Dit komt tot uiting in woorden *"daar sprak Hij met ons"*, wat ziet op gemeenschap.

Er staat *"met ons"* en niet 'met hem'. Jakob vertegenwoordigt het hele volk. Hosea zegt als het ware: 'Daar heeft Hij in Zijn spreken tot Jakob tot ons gesproken. Wat Hij daar tot Jakob zegt, geldt evenzeer voor ons.' Een volk dat verlangt naar gemeenschap met God, moet de afgoden wegdoen. Dat is bij Bethel gebeurd. Nadat Jakob zijn huis gereinigd heeft, ontmoet hij God in Bethel *(Gn 35:9-12)*. Wat Jakob gedaan heeft – roepen tot God, zich vernederen, de vreemde goden wegdoen –, zouden Efraïm en Juda ook moeten doen, maar hebben ze niet gedaan.

HEERE is Zijn gedenknaam | *vers 6*

> 6 *namelijk de HEERE, de God van de legermachten,*
> *HEERE is Zijn gedenknaam.*

Van Jakob gaat de schijnwerper nu naar God Zelf. Hier zien we God in Zijn verhevenheid en majesteit. Hij is de Aanvoerder van de legers van Israël en van alle aardse en hemelse legermachten. Hij, Die nu door Hosea tot Zijn volk spreekt, is Dezelfde Die destijds aan Jakob is verschenen en met hem heeft gesproken. Met Hem alleen hebben ze te doen en met niemand anders, geen kalf in Bethel en ook geen Baäl op allerlei andere plaatsen.

Zijn naam *"HEERE"* staat garant voor de verbinding met Zijn volk. Het is Zijn verbondsnaam, de Naam waarmee Hij Zich aan Zijn volk heeft bekendgemaakt om hun God te zijn. Op grond daarvan zal Hij de beloften die Hij aan Abraham, Izak en Jakob heeft gedaan, vervullen *(Ex 6:1-7)*.

De vervulling van al Zijn beloften ligt ook in Zijn macht. Hij is de God van de legermachten, dat wil zeggen dat Hij aan het hoofd staat van alle machten. Alles is aan Zijn gezag onderworpen en alles staat Hem ter beschikking om Zijn doel te bereiken. Wat een aansporing is dat voor Israël om zich gewillig aan die grote, indrukwekkende God te onderwerpen, Die Zich zo aan hen heeft verbonden. Wat een dwaasheid is het om je van die God te verwijderen, waardoor alle zegen wordt misgelopen.

Keer terug tot God! | *vers 7*

> 7 *En u, bekeer u tot uw God,*
> *houd u aan goedertierenheid en recht,*
> *zie voortdurend uit naar uw God.*

Na de gebeurtenissen uit het leven van Jakob als voorbeeld te hebben gesteld en te hebben gewezen op de HEERE Zelf volgt nu de oproep om terug te keren *"tot uw God"*. Het is treffend te zien hoeveel moeite God doet om een terugkeer tot Hem aantrekkelijk te maken. Telkens opnieuw maakt Hij duidelijk wat dat oplevert. Wie maar even nadenkt, moet tot de conclusie komen dat terugkeren tot God de enig juiste stap is die gedaan kan worden. Het treffende *"uw"* voor *"God"* moet een extra impuls aan het volk geven om die stap te doen.

Met de woorden *"en u"* richt Hosea zich tot het hele volk. Hij spreekt het aan als een eenheid. Om te kunnen genieten van die gezegende betrekking waarin Hij Zich met Jakob in Bethel heeft verbonden, moet Israël zich tot God bekeren ofwel naar Hem terugkeren, zoals Jakob dat heeft gedaan.

Bekering kan alleen plaatsvinden in het gevoel van eigen machteloosheid, echte verootmoediging en een wegdoen van de afgoden.

Eenmaal bij God teruggekeerd, zal het gevolg zijn dat ook de houding ten opzichte van de naaste zal veranderen, met als kenmerken *"goedertierenheid en recht"*. De goedertierenheid zal zich uiten in zorg voor armen en troost voor bedroefden. Het recht zal zich uiten in het geven aan ieder wat hem of haar toekomt.

Van opnieuw van God afdwalen zal geen sprake meer zijn. Het is veeleer een uitzien naar Zijn tussenkomst, in plaats van hun verlossing te verwachten van aardse grootmachten. Uitzien naar God betekent: afhankelijk willen zijn van Hem alleen en van niemand anders, juist ook in omstandigheden als we hulp nodig hebben en deze maar niet lijkt te komen.

Wat Kanaän doet | *vers 8*

> 8 *Kanaän heeft een bedrieglijke weegschaal in zijn hand,*
> *hij houdt ervan af te persen.*

Hoe noodzakelijk de oproep tot bekering van het vorige vers is, blijkt wel uit de verzen die nu volgen. Het volk wordt hier met de naam *"Kanaän"* genoemd, om aan te geven dat het niet handelt zoals zijn stamvader Israël, maar naar de gewoonten van de vroegere inwoners van het land. De plotselinge invoering van deze naam houdt verachting in voor de houding die Israël nu aanneemt. Israël heeft juist ten opzichte van de Kanaänieten en hun gruwelen een duidelijk getuigenis van zijn God moeten geven. In plaats daarvan hebben ze de gruwelijke praktijken van de Kanaänieten overgenomen.

Een toepassing van de naam Kanaän voor deze tijd is dat God een plaatselijke gemeente aanspreekt met 'Wereld!' Er zijn gemeenten waar nauwelijks verschil te zien is tussen de gemeente van God en de wereld. De grenzen zijn daar praktisch verdwenen. De gemeente zou een zegen moeten zijn voor de wereld, maar ze is erin opgegaan door de wereld in haar midden toe te laten.

Kanaän betekent 'handelaar'. De Fenicische Kanaänieten zijn in die tijd een van de succesvolste handelsvolken *(vgl. Js 23:8; Ezechiël 26-27)*. Hosea verbindt daarmee de verkeerde houding tot de naaste die altijd volgt op een

verkeerde houding tot God. Dit komt tot uiting in de handel met de naaste waarbij *"een bedrieglijke weegschaal"* wordt gebruikt *(Lv 19:36; Dt 25:13-16)*. Bij een bedrieglijke weegschaal lijkt het eerlijk toe te gaan, maar het tegengewicht voldoet niet aan de geijkte norm.

U moet een zuivere weegschaal hebben, zuivere gewichten, een zuivere efa en een zuivere hin. Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit het land Egypte geleid heeft. (Lv 19:36)

Op deze wijze persen zij hun naasten af. Dat alleen is al verkeerd, maar ze vinden er nog het grootste genoegen in ook. Het geweten reageert totaal niet meer bij deze mensen. Maar al heeft de koper er geen erg in dat hij wordt bedrogen, God ziet het wel.

Hij ziet ook hoe wij dingen 'wegen' in de geestelijke toepassing ervan, ook binnen de gemeente. Als daar dingen moeten worden beoordeeld, moet dat ook met een eerlijke 'weegschaal' gebeuren. Helaas gebeurt dat niet altijd. Jakobus wijst op het gebruik van 'een bedrieglijke weegschaal' als hij wijst op het verschil in behandeling van de rijke en de arme *(Jk 2:2-4)*. Elke goede of slechte daad moet zonder aanzien des persoons worden beoordeeld. En laten we eerlijk zijn: hoe geneigd zijn wij om een slechte daad van iemand die we niet zo mogen, zwaarder aan te rekenen dan die van een van onze vrienden? Dan worden daden gewogen met een bedrieglijke weegschaal.

Ik ben rijk geworden | *vers 9*

> 9 *Nog zegt Efraïm:*
> *Al ben ik rijk geworden,*
> *al heb ik voor mijzelf vermogen verworven,*
> *in al mijn inspanningen*
> *vinden zij bij mij geen ongerechtigheid, die zonde is.*

Hosea's beschuldiging van *vers 8* heeft geen doel getroffen. Wat Efraïm hier zegt, doet denken aan wat de gemeente in Laodicéa opmerkt: *"Ik ben rijk en verrijkt en heb aan niets gebrek" (Op 3:17a)*. Door dit uit te spreken blijkt dat ze, net als Efraïm, volstrekt blind is voor haar zonden. In de laatste dagen zal de christenheid door dezelfde zelfvoldaanheid worden gekenmerkt als Efraïm destijds.

Voor Efraïm is hun rijkdom het bewijs dat het wel goed zit. Ze denken in de zin van: 'Als we verkeerd zouden zijn, zou God ons dan zo zegenen?' Maar rijkdom is nooit een bewijs van zegen. Voorspoed maakt vaak blind voor de zonde. Het is dom je hoop op zoiets als de onzekerheid van rijkdom te stellen. Jakobus waarschuwt ons voor die verkeerde inschatting van rijkdom *(Jk 1:9-10)*. Wie het betrekkelijke van de rijkdom kent, zal het woord ter harte nemen zijn *"hoop niet gevestigd te hebben op [de] onzekerheid van [de] rijkdom, maar op God" (1Tm 6:17)*.

Laat de geringe broeder echter roemen in zijn hoogheid, en de rijke in zijn geringheid, omdat hij als een bloem van [het] gras zal vergaan. (Jk 1:9-10)

Bij alle rijkdom matigt Efraïm zich aan dat er geen zonde is begaan. Elke aanklacht wordt bij voorbaat ongegrond verklaard. Blijkbaar hebben ze in de wet mazen ontdekt waardoor ze zichzelf kunnen wijsmaken dat ze met hun handelwijze de wet niet overtreden. Mensen die alleen gericht zijn op zichzelf en op eigen voordeel uit zijn, hebben altijd een goede mening over zichzelf. Als er toch iets van zonde zou zijn, wordt dat afgedaan met: 'Niet de moeite waard om over te praten.'

Voor vleselijke christenen is wereldse voorspoed en het succes dat ze hebben vaak de bevestiging dat ze het wat hun levenswijze betreft bij het rechte eind hebben.

Wonen in tenten als oordeel en als belofte | *vers 10*

> 10 *Maar Ik ben de HEERE, uw God,*
> *sinds het land Egypte.*
> *Ik zal u weer in tenten doen wonen*
> *zoals in de dagen van de samenkomst.*

Het woord *"maar"* waarmee dit vers begint, geeft het contrast aan tussen Wie God is en de houding van het volk zoals die in het vorige vers wordt gegeven. Als het volk gezondigd heeft, herinnert God hen er vaak aan waar ze vandaan gekomen zijn. Het moet de herinnering levend maken aan de tijd dat ze in slavernij zijn geweest en door Wie ze daaruit zijn verlost. Vanaf die tijd is Hij hun God. Als ze daar eens rustig over zouden nadenken, zouden ze moeten erkennen dat God hen sindsdien altijd met liefde en zorg heeft omgeven. Maar zij nemen daar de tijd niet voor.

Nu zal God hen vanwege hun zonden uit hun land verdrijven en zullen ze weer, net als toen ze in de woestijn waren, in tenten moeten wonen. Die tenten spreken van de tijdelijkheid van de woonplaats die ze zullen vinden. Het zal niet definitief zijn. Een tent heeft immers als kenmerk dat het een tijdelijk verblijf is. Dit betekent dan ook dat tegelijk met het oordeel van de ballingschap aan het volk de belofte wordt gegeven, dat die ballingschap niet definitief is en dat er een einde aan komt.

"De dagen van de samenkomst" zien op de feesten. Het enige feest waarbij in tenten wordt gewoond, is het Loofhuttenfeest. Dit versterkt de gedachte dat Hosea met zijn oordeel over het weer wonen in tenten, tegelijk een belofte uitspreekt. Het Loofhuttenfeest is namelijk het laatste van de zeven feesten van de HEERE *(Lv 23:33-43)* en wijst profetisch vooruit naar het duizendjarig vrederijk.

De profeten | *vers 11*

> 11 *En Ik zal tot de profeten spreken,*
> *en Ík zal de visioenen talrijk maken,*
> *en Ik zal door de dienst van de profeten in gelijkenissen spreken.*

Profeten zijn de mensen door wie God met Zijn volk in verbinding treedt als het volk Hem de rug heeft toegekeerd. Profeten hebben het volk telkens weer opgeroepen om tot God terug te keren. In de eindtijd zullen twee getuigen van God als profeten optreden *(Op 11:3,6)*. Deze twee profeten zullen dingen doen die Mozes en Elia ook hebben gedaan. Over Mozes als profeet wordt verderop in *vers 14* van ons hoofdstuk ook nog gesproken.

Het getuigt van Gods goedheid dat Hij profeten geeft. Zij geven Zijn gedachten aan een afgedwaald volk door. Aan het volk als geheel verkondigen zij het oordeel. Voor de enkelingen onder het volk die naar hun woorden luisteren, hebben zij beloften, als bemoediging.

Zonde verderft vroegere heerlijkheid | *vers 12*

> 12 *Was Gilead al ongerechtigheid, nu zijn zij helemaal nutteloos geworden.*
> *In Gilgal hebben zij stieren geofferd.*
> *Ook hun altaren zijn als [steen]hopen*
> *in de voren van de velden.*

In dit vers komt de actuele situatie weer in zijn hele omvang naar voren. We kunnen *"Gilead"* aan de oostzijde van de Jordaan en *"Gilgal"* aan de westzijde ervan zien als de vertegenwoordigers van de situatie zoals die in heel Israël is. Gilead is een plek die spreekwoordelijk is voor luister en macht *(Jr 22:6a)*, een plaats ook van genezing *(Jr 8:22)*. Van al die heerlijkheid is niets over. De zonde heeft alles verdorven wat mooi is en genezing biedt. Gilead is tot niets goeds meer in staat. Ook van de vroegere luister van Gilgal als offerplaats is niets meer over.

Want zo zegt de HEERE over het huis van de koning van Juda:

Een Gilead bent u voor Mij,
de top van de Libanon – (Jr 22:6a)

Jakob – Israël | *vers 13*

> 13 *Jakob vluchtte naar het gebied van Syrië,*
> *Israël diende om een vrouw*
> *en om een vrouw hoedde hij [vee].*

Nog eens herinnert de profeet het volk aan hun stamvader *"Jakob"*. De naam Jakob wordt meestal gebruikt om Jakob als zwak mens aan te duiden. Jakob is de mens die wel belangstelling heeft voor de zegen van God, maar die probeert die zegen via slinkse wegen in bezit te krijgen. Hij gebruikt daarbij zelfs bedrog. Met die handelwijze loopt hij God vaak voor de voeten. Toch weet God alles in het leven van Jakob te gebruiken voor de uitvoering van Zijn plannen.

Het is telkens weer indrukwekkend om over God te lezen als 'de God van Jakob'. God is juist van die zwakke Jakob de God. Het is ook een bemoediging voor ieder van ons die zich vaak een Jakob voelt: wel door God gezegend willen worden, maar weinig geduld hebben en proberen de zegen van God op zijn eigen manier veilig te stellen. Niet dat God ons daarbij helpt, maar Hij laat ons zeker niet los. Als we dan onze eigen pogingen staken en de toevlucht tot Hem nemen, staat Hij voor ons klaar en helpt ons verder.

Jakob is gevlucht omdat hij de zegen met bedrog van zijn vader Izak heeft gestolen die deze voor Ezau heeft bedoeld. Dat is nu een goed voorbeeld van hoe Jakob, onder aansturing van zijn moeder Rebekka, te werk gaat om zich de zegen die God hem heeft beloofd toe te eigenen. God heeft die zegen beloofd. Waarom dan niet op Hem vertrouwd?

Omdat hij als Jakob heeft gehandeld, moet hij als Jakob vluchten. Vervolgens spreekt Hosea over *"Israël"* en wel in verbinding met zijn dienen om een vrouw. Hier treden het geloof en de trouw van Jakob op de voorgrond en dan wordt hij 'Israël' genoemd. Israël betekent 'vorst Gods' of 'strijder van God'. De wijze waarop Jakob dient om met Rachel te kunnen trouwen, is een trouwe dienst geweest. Later, als hij voor Laban is gevlucht en door hem is ingehaald, kan hij daarvan getuigen. Daarbij geeft hij God de eer *(Gn 31:36-42)*. Daar handelt en spreekt hij als Israël.

Opnieuw zou dit het volk, tot wie Hosea zich richt, moeten aanspreken en tot inkeer moeten brengen. De weg die God met Jakob is gegaan, is niet altijd even gemakkelijk geweest. Niet gemakkelijk door het eigenzinnige handelen van Jakob zelf; ook niet gemakkelijk door wat anderen hem hebben aangedaan. Het zijn dezelfde dingen waarmee ook wij in ons leven te maken kunnen hebben.

Mozes | *vers 14*

> *14 Door een profeet heeft de HEERE Israël echter uit Egypte geleid*
> *en door een profeet werd het gehoed.*

In *vers 11* spreekt Hosea over profeten die *in de toekomst* een rol zullen spelen ten gunste van het volk. Nu kijkt hij terug naar *het begin*, want ook toen heeft een profeet een grote rol gespeeld. De profeet die door de HEERE is gebruikt om Israël uit Egypte te leiden, is niemand anders dan Mozes. Mozes spreekt in *Deutronomium 18* over zichzelf als profeet *(Dt 18:15)*. Hij spreekt in dat vers zelfs over *"een Profeet ... zoals ik"*. Hij verwijst naar Iemand Die net als hij een Profeet zal zijn en naar Wie het volk zal luisteren.

Een Profeet uit uw midden, uit uw broeders, zoals ik, zal de HEERE, uw God, voor u doen opstaan; naar Hem moet u luisteren, ... (Dt 18:15)

In *Handelingen 3* wordt dit vers aangehaald *(Hd 3:22)*. Uit de verzen die daaraan voorafgaan en erop volgen *(Hd 3:18-26)*, blijkt dat de profeet naar Wie Mozes verwijst, niemand minder is dan de Heer Jezus. Zoals Mozes als profeet het volk van God uit Egypte heeft bevrijd en het als een herder in de woestijn heeft gehoed, zo doet de Heer Jezus dat nu, en heeft Hij dat altijd gedaan. Hij redt uit de wereld en uit de macht van de duivel. Hij is de Herder Die Zijn kudde hoedt en weidt.

Als profeet heeft Mozes in Egypte de woorden van God gesproken tot de farao en die woorden bekrachtigd met tekenen en wonderen, die voor de farao en zijn onderdanen plagen zijn. Als profeet heeft Mozes in de woestijn de woorden van God gesproken tot Gods volk. Daarin toont God, na de verlossing uit Egypte, Zijn zorg voor Zijn volk. Wie luistert, gaat het goed, wie ongehoorzaam is, komt om. God hoedt, bewaakt Zijn volk door Zijn Woord.

Ook vandaag geeft God nog profeten aan Zijn volk. Zij hebben niets te maken met het voorspellen van de toekomst, maar alles met het doorgeven van de woorden van God. Als de gemeente samenkomt om naar Gods Woord te luisteren, kunnen broeders als profeet worden gebruikt. Dat gebeurt als zij spreken *"tot opbouwing, vermaning en vertroosting"* *(1Ko 14:3,26-37)*.

God straft de zonde | *vers 15*

> 15 *Efraïm [echter] heeft [Hem] tot zeer bittere toorn verwekt.*
> *Daarom zal Hij zijn [vergoten] bloed op hem laten neerkomen,*
> *zijn Heere zal hem zijn smaad vergelden.*

In plaats van God dankbaar te zijn voor al Zijn goedheid die Hij heeft getoond door hen te verlossen uit Egypte en te verzorgen in de woestijn, heeft Zijn volk Hem *"tot zeer bittere toorn verwekt"*. Zij roemen in Mozes als hun grote leidsman, maar zij treden met voeten de woorden die hij hun namens God heeft doorgegeven.

Al hun zonden, vooral die waarmee bloedschuld verbonden is, zullen door de Heere, hun Gebieder, aan hen bezocht worden. Bloedschuld op iemand doen neerkomen, is het tegenovergestelde van het wegnemen of vergeven van iemands bloedschuld. God is ook een God van vergelding. Als *"zijn Heere"*, *Adonai*, dat is als hun soevereine Heerser, zal Hij het kwaad niet ongestraft laten.

Hosea 13

Inleiding

Ook in dit hoofdstuk komen de twee dingen aan de orde die in de profetie van Hosea als het ware om de voorrang strijden. Aan de ene kant is daar Gods verontwaardiging over de zonde van Zijn volk en Zijn rechtvaardige toorn daarover. Aan de andere kant zien we Zijn liefde en verlangen om, naar Zijn raadsbesluiten, dit volk te zegenen, wat Hij zal doen als het zich in de toekomst tot Hem heeft bekeerd. Deze twee kanten worden in de van Hosea bekende abrupte wisselingen naar voren gebracht. Mensen worden niet graag gewezen op hun zonden of de gevaren die deze opleveren. Maar God wordt niet moe van het waarschuwen.

Als een laatste donderbui kondigt de profeet het oordeel over Efraïm aan. Koning of vorst kan hun geen nut brengen. Assyrië, dat met een verschroeiende oostenwind wordt vergeleken, zal het land volkomen verwoesten. Tussen de oordeelsregels door zijn enkele stralen van de toekomstige zegen te ontdekken. God zal hen niet volkomen aan het dodenrijk prijsgeven. Hij heeft voorzien in een oplossing. Christus heeft door Zijn werk op Golgotha de dood verslonden tot overwinning. De heerlijke resultaten daarvan worden in *Hosea 14* gegeven.

Van voorrecht naar verderf | *vers 1*

> 1 *Telkens wanneer Efraïm sprak, was er schrik,*
> *hij verhief zich in Israël;*
> *hij maakte zich echter schuldig aan de Baäl,*
> *en hij stierf.*

De profeet gaat verder met het uiteenzetten van de toestand van Efraïm, maar nu meer vanuit historisch perspectief. In het begin was Efraïm, als stam, steeds de eerste en sprak met gezag. Hij had een bevoorrechte plaats in Israël gekregen. Zo noemt God hem Zijn *"lievelingskind"* (*Jr 31:20*). Leiders als Jozua en Debora kwamen uit Efraïm. Het zijn allemaal dingen waarop het vlees zich kan beroemen.

Dat is dan ook gebeurd. De Efraïmieten hebben hun bevoorrechte plaats misbruikt. Ze menen door hun positie ook meer rechten te hebben. Ze zijn jaloers als andere stammen hun positie niet erkennen *(Ri 8:1-3)*. Die jaloersheid is zover gegaan, dat later, zoals wordt beschreven in het boek *Richteren*, een burgeroorlog ontstaat die aan maar liefst tweeënveertigduizend mensen het leven kost *(Ri 12:1-6)*. Efraïm wordt opgeblazen, hij verheft zich. De eerste koning van het tienstammenrijk, Jerobeam, komt uit Efraïm. Het tienstammenrijk wordt daarna vaak aangeduid met de naam Efraïm.

De geschiedenis van Efraïm is de geestelijke geschiedenis van velen die goed zijn begonnen, maar slecht zijn geëindigd. De oorzaak daarvan is dat ze niet hebben geluisterd naar de vermaning om *"met het voornemen van hun hart bij de Heer te blijven" (Hd 11:23)*.

Efraïm heeft een roemrijk verleden, maar een droevig heden. Dat heden begint met het invoeren van de afgoderij door koning Jerobeam. Hij plaatst kalveren in Bethel en Dan *(1Kn 12:28-30)*. Daarmee zet de dood van het volk in. Op de weg die is ingeslagen, kan de Baäl voet aan de grond krijgen. Die wordt dan ook sinds Achab gediend. Efraïm sterft steeds verder weg. Dat sterven typeert een leven zonder God. God, de levende God, geeft leven; afgoden zijn dood en brengen ook de dood.

In de gemeente werkt dit niet anders. Diótrefes is in geestelijk opzicht een nakomeling van Efraïm. Hij wil de eerste zijn *(3Jh 1:9)*. Er zijn in de geschiedenis van de christenheid vele 'Diótrefessen' geweest, allemaal mensen die zichzelf een plaats van gezag hebben aangematigd. Die houding voert, via het grote Babylon, dat *"zichzelf verheerlijkt heeft"* en in haar hart zegt: *"Ik zit als koningin" (Op 18:7)*, uiteindelijk tot het oordeel over een Christusloze christenheid in de eindtijd.

Steeds laat de geschiedenis zien dat na zegen zelfverheffing komt, gevolgd door afgoderij en de geestelijke dood met ten slotte het oordeel van God. Het verlaten van God begint altijd met zelfverheffing, wat uiteindelijk tot de dood voert.

In tegenstelling tot de christenheid is er in de toekomst voor Efraïm, de tien stammen, herstel. Efraïm zal, bevrijd van zijn jaloersheid, worden hersteld in zijn land *(Js 11:13)*.

Afgodsbeelden naar eigen inzicht | *vers 2*

> 2 *En nu zijn zij doorgegaan met zondigen:*
> *zij hebben zich een gegoten beeld gemaakt*
> *van hun zilver, en afgods[beelden] naar hun inzicht,*
> *allemaal werk van vaklieden.*
> *Zij zeggen van hen:*
> *Mensen die offeren,*
> *kussen kalveren.*

Het handelen naar eigen inzicht met het oog op eigen voordeel heeft Hosea al eerder aan de kaak gesteld *(Hs 8:4)*. Maar zonder resultaat. Efraïm gaat voort met zondigen. Het gaat van kwaad tot erger.

Zo spreekt Paulus ook tot Timotheüs over de ontwikkelingen in de christenheid: *"Maar boze mensen en bedriegers zullen van kwaad tot erger voortgaan, terwijl zij misleiden en misleid worden" (2Tm 3:13)*. Hij wijst Timotheüs in de volgende verzen erop, hoe hij kan voorkomen dat hij wordt meegesleept, namelijk door vast te houden aan de Schriften *(2Tm 3:14-17)*.

Efraïm, verknocht als hij is aan afgodsbeelden *(Hs 4:17)*, maakt die beelden naar hun eigen inzicht. Een gegoten beeld kan gemakkelijk worden verveelvoudigd. Eerst is er een sjabloon, een vorm. Daarvan worden afgietsels gemaakt. Zo gaat dat met elk beeld. Het is een godsdienst die in een bepaalde vorm is gegoten en die overal kan worden ingevoerd. Het is een godsdienst van dode orthodoxie die alleen uit vormen bestaat, waaraan ieder die zich daar wel bij voelt, kan voldoen.

De vorm kan worden beschreven en iedereen kan zich daaraan houden. Enige oefening van het geweten is niet nodig. Wie zich aan de vastgestelde geboden houdt, krijgt zeker geen last van zijn geweten. Men kan zelfs menen dat ook God er tevreden mee is. Tevens kan men zichzelf, en ook anderen, ermee controleren en zo vaststellen hoe het met iemands godsdienstigheid gesteld is.

De Efraïmieten hebben er hun zilver voor over. Het mag wat kosten, maar het wordt dan wel ook hun eigen bezit. En hoewel het werk van mensenhanden is, gaan ze erin op met alles wat in hen is.

Ieder mens heeft een ingebouwde behoefte aan God. Afgoderij is het valse antwoord op het godsdienstig bewustzijn van de menselijke natuur. Ieder

mens heeft zijn god en geeft daaraan de meeste kracht van zijn leven. Voor de een is dat bijvoorbeeld muziek, voor een ander kan dat sport, kunst, zaken, gezin, huis zijn. Wanneer de mens het goede zicht op God kwijt is, maakt hij een god naar zijn eigen inzicht.

Dat heeft Jerobeam gedaan. Hij ontkent het bestaan van de HEERE niet, maar hij bedenkt in zijn eigen hart *(1Kn 12:33)* hoe de HEERE gediend moet worden en op welke plaats. Hij doet dat vanuit politieke motieven en richt een nieuw centrum van aanbidding op. Hij loochent de HEERE niet, maar naar zijn eigen inzicht maakt hij een gelijkenis van God. Daarmee is een valse voorstelling van God geboren. Het kwaad woekert voort en vindt bij Achab zijn hoogtepunt, of liever zijn dieptepunt. Dan worden er geen dingen aangebeden als voorwerpen die God moeten voorstellen, maar wordt de HEERE geheel vervangen door de afgod.

De vloek van afgoderij wordt altijd zichtbaar. De mens wordt aan zijn afgod gelijk, hij vereenzelvigt zich ermee. Een paar actuele voorbeelden. De spanning rond de duels van voetbalevenementen levert vaak een flink aantal hartaanvallen op. In de krant heeft eens een bericht gestaan dat het voor voetbalfans mogelijk was om zich in een oranje doodskist te laten begraven. Tijdens popconcerten gebeurt het dat fans onder de voet worden gelopen. Hun afgod wordt hun dood.

Er is sprake van een vicieuze cirkel: de mens maakt een afgod die gelijk is aan hemzelf en zelf gaat hij steeds meer op de door hemzelf gemaakte afgod lijken *(Ps 115:4-8)*. Ze tonen hun liefde, hun eerbied voor hun afgod door hem te kussen *(1Kn 19:18)*. God zegt echter: *"Kus de Zoon, opdat Hij niet toornig wordt en u onderweg omkomt, wanneer Zijn toorn slechts even ontbrandt. Welzalig allen die tot Hem de toevlucht nemen!" (Ps 2:12)*.

Wie afgoderij bedrijft, vervliegt als een damp | *vers 3*

> 3 *Daarom zullen zij worden als een morgenwolk,*
> *ja, als een vroeg opkomende dauw die verdwijnt,*
> *als kaf dat van een dorsvloer wegstuift,*
> *en als rook uit een venster.*

Volharding in de zonde van *vers 2* zal maar één resultaat hebben. Het woord *"daarom"* waarmee *vers 3* begint, wijst terug naar het vorige vers en

geeft de reden voor wat volgt. Hosea schetst het resultaat in vier begrippen: *"morgenwolk"*, *"dauw"*, *"kaf"* en *"rook"*. Zo is Efraïm geworden. Al eeuwen, tot op vandaag, zijn ze onvindbaar. Ze zijn verdwenen zoals een morgenwolk verdwijnt, zoals de dauw oplost bij het opgaan van de zon, zoals het kaf wordt weggeblazen door de wind en zoals de rook wegvliegt uit een venster *(vgl. Ps 68:3)*. Efraïms voorspoed is net zo verdwenen als de genoemde dingen die geen enkel houvast geven en ongrijpbaar verdwijnen.

Er is niemand buiten God | *vers 4*

> 4 *Maar Ik ben de HEERE, uw God, sinds het land Egypte.*
> *Een God behalve Mij mag u daarom niet erkennen,*
> *en buiten Mij is er geen Heiland.*

Na deze voorstelling van de onbeduidende afgoden die geen enkele zekerheid en steun bieden, verschijnt hier God in al Zijn macht en majesteit. Hij verklaart Zijn Wezen en Zijn handelen. Het contrast is enorm! We moeten dat goed tot ons laten doordringen. Lees nog maar eens in de *verzen 2-3* over de afgoden en de mensen die ze maken. Lees vervolgens nog eens wat God hier over Zichzelf zegt. Wie is dan nog zo dwaas om, in welke geringe mate ook, zijn liefde te blijven geven aan welke vorm van afgoderij dan ook?

God is de HEERE. Dat wil zeggen dat Hij in verbinding staat met Zijn volk. Hij alleen is hun God. Sinds Hij hen uit Egypte heeft verlost, hebben ze geen andere God gekend dan de HEERE, dat wil zeggen dat ze geen andere God als Helper en Redder hebben meegemaakt *(Js 45:21)*. Evenals in *Hosea 12* zien we ook hier weer de herinnering aan het begin *(Hs 12:10)*.

Zo is God ook de Vader van ieder die door de Heer Jezus uit de wereld verlost is, waarvan Egypte een beeld is *(Gl 1:4)*. Als God Zich zo heeft doen kennen, hoe zouden zij, die in een betrekking tot Hem zijn gebracht, dan nog andere goden nalopen? Of zijn velen van hen die Hem belijden, vergeten dat in niemand anders de behoudenis is *(Hd 4:12)*? Velen die belijden dat alleen de Heer Jezus hen heeft kunnen behouden, leven alsof hun redding

... onze Heer Jezus Christus, Die Zichzelf heeft gegeven voor onze zonden, opdat Hij ons zou trekken uit de tegenwoordige boze eeuw, naar de wil van onze God en Vader, Wie de heerlijkheid zij tot in alle eeuwigheid! Amen. (Gl 1:4)

En in niemand anders de behoudenis; want er is ook onder de hemel geen andere Naam onder de mensen gegeven waardoor wij behouden moeten worden. (Hd 4:12)

toch afhangt van iets anders. Het beleven van die unieke redding door de Heer Jezus in het leven van elke dag, is voor velen te moeilijk. Het leven biedt, zo vinden zij, immers zoveel dat aangenaam is.

Er worden zoveel zekerheden aangeboden, dat het nauwelijks nog nodig is om voor de dagelijkse dingen op de Heer Jezus te vertrouwen. Het vertrouwen op Hem wordt ongemerkt losgelaten en we gaan steeds meer vertrouwen stellen op de dingen van dit leven. Zo wordt de afgoderij geboren. Daarom: terug naar de oorsprong, terug naar Hem Die ons heeft verlost.

Hij kent ons | *vers 5*

> 5 *Ík heb u gekend in de woestijn,*
> *in een land van droogte.*

Efraïm wordt niet alleen herinnerd aan het begin. Het volk wordt ook herinnerd aan de zware tijd in de woestijn, na de verlossing uit Egypte. God heeft Zich doen kennen als niet zomaar een Vriend, maar als een Vriend in hun nood. Het woord *"gekend"* wil zeggen, dat Hij Zich hun lot heeft aangetrokken, dat Hij in ontferming op hen heeft neergezien als Zijn volk.

In *"gekend"* zit ook iets van verkiezing. In de woestijn hadden ze slechts 'God en het zand' en moesten ze wel van stap tot stap op Hem rekenen. Gods zorg is niet alleen waarneembaar in de verlossing, maar ook in alle zorg die daarna nodig is tijdens de reis naar het beloofde land.

Dit beginsel geldt ook voor ons. God wist hoe, bij onze bekering, de wereld voor ons zou veranderen. Eerst waren we vrienden van de wereld, we voelden ons er thuis. Nu we eruit bevrijd zijn door het verlossingswerk van de Heer Jezus is diezelfde wereld waar we onze vrienden hadden en die ons als zijn vrienden kende, veranderd in een omgeving waar we vijandschap ondervinden *(Jh 16:33)*. Terwijl de wereld ons nu niet meer kent, is het een grote bemoediging te weten dat de Heer Jezus ons wel kent.

In de wereld hebt u verdrukking, maar hebt goede moed, Ik heb de wereld overwonnen. (Jh 16:33)

Het vergeten van de HEERE | *vers 6*

> 6 *Net als hun weiden raakten zij verzadigd.*
> *Toen zij verzadigd waren, verhief hun hart zich.*
> *Daarom hebben zij Mij vergeten.*

God heeft voor Zijn volk in de woestijn gezorgd. Dat kwam elke morgen tot uiting door het manna dat Hij hun gaf. *"Net als hun weiden"* ziet op de rust waarin zij verkeerden en waarin Hij hen verzadigde met manna. Ze hoefden niets anders te doen dan het te verzamelen en te nuttigen. Wat je in een woestijn niet verwacht aan te treffen, is er gewoon wel als de HEERE voor Zijn volk zorgt. De woestijn wordt dan een weldadige weideplaats.

Ze hebben Zijn zorg van stap tot stap ervaren. Maar hun reactie was dat hun hart zich verhief en dat ze Hem daarom vergaten. Je hoort als het ware de teleurstelling in de stem van God. Dit *"vergeten"* is dan ook een schuldig 'vergeten'. God mocht verwachten dat het volk Hem, door al de goedheid die Hij hun had bewezen, voor altijd dankbaar zou blijven. Maar dat is niet gebeurd. Zo worden dan de ontrouw en de ondankbaarheid van het menselijk hart openbaar.

Mozes waarschuwt het volk ervoor dat ze niet moeten vergeten Wie hen zo verzorgd heeft en aan Wie ze hun zegeningen te danken hebben *(Dt 8:11-20)*. In zijn profetische blik naar de situatie die zich zal voordoen als het volk zijn woorden niet ter harte heeft genomen, wijst Mozes hen erop dat ze de HEERE zullen vergeten omdat ze de zegeningen zullen genieten als iets van en voor henzelf alleen *(Dt 32:15,18)*.

Maar toen Jesjurun vet werd, trapte hij achteruit
– u bent vet, u bent dik, u bent vetgemest –
toen verliet hij God, Die hem gemaakt heeft,
hij versmaadde de Rots van zijn heil. (Dt 32:15)

De Rots Die u verwekt heeft, hebt u veronachtzaamd,
en u hebt de God Die u gebaard heeft, vergeten.
(Dt 32:18)

Evenals het volk kunnen ook wij slecht tegen ruimte, want we verdwalen erin. We kunnen slecht tegen vrijheid, want die leidt zo gemakkelijk tot losbandigheid. We kunnen ook slecht tegen overvloed, want we denken al gauw dat we de Heer niet meer nodig hebben.

Gods vergelding van hun ondankbaarheid | *verzen 7-8*

7 *Daarom werd Ik voor hen als een felle leeuw,*
als een luipaard loerde Ik op de weg.
8 *Ik trof hen aan als een berin die van jongen beroofd is,*
scheurde hun borstkas open,
verslond hen daar als een leeuwin.
De dieren van het veld zullen hen verscheuren.

De wijze waarop het volk heeft gereageerd op Gods zorg, zorgt ervoor dat de profeet opnieuw met de aankondiging van het oordeel komt. Van een goede Herder, Die Zijn volk weidt en verzadigt, wordt de HEERE nu een verscheurend dier voor Zijn volk. Door hun grove ondankbaarheid en het vergeten van Hem heeft God hen wel op die manier moeten behandelen. De leeuw, de luipaard, de berin, de leeuwin en de dieren van het veld, dat is het wild gedierte, ze komen allemaal voor in Israël. Ze staan bekend om de gruwelijke wijze waarop ze hun prooi doden.

Nog een woord over de leeuw als tegenstander van Gods volk. Als *de duivel* rondgaat *"als een brullende leeuw" (1Pt 5:8)*, is er uitkomst bij de Heer. Maar als *de Heer Zelf* een brullende leeuw wordt, is er geen redding meer mogelijk. God stelt Zich tegenover Zijn volk vaker zo op *(Hs 5:14)*.

God als Helper | *vers 9*

> 9 *Het is uw verderf, Israël,*
> *[dat u zich keert] tegen Mij, tegen uw hulp!*

Als iemand hulp nodig heeft, maar hij wijst die hulp bewust af, is dat de oorzaak van zijn verderf. De enige hoop en hulp voor het zondige volk is gelegen in de soevereine genade van God. Ze gaan daaraan niet alleen voorbij, ze keren zich zelfs tegen Hem. Deze houding staat gelijk aan het plegen van zelfmoord, zowel in nationaal als in geestelijk opzicht. Ze hebben hun verderf aan zichzelf te wijten, juist omdat ze hun enige Helper bewust afwijzen. De gedachte is dat zij ten onder zullen gaan omdat zij in opstand tegen God leven, terwijl ze juist alle hulp van Hem nodig hebben.

Eigen keus geeft geen steun | *vers 10*

> 10 *Waar blijft uw koning nu?*
> *Hij zou u toch verlossen in al uw steden?*
> *En uw richters, tegen wie u gezegd had:*
> *Geef mij een koning en vorsten?*

Het volk heeft geen behoefte meer aan God als hun Helper. Ze wijzen Hem bewust af. Als reactie op hun houding vraagt de HEERE nu spottend naar hun koning. Juist nu moeten ze immers verlost worden van hun vijand? Maar geen mens kan Hem vervangen. Daarom kan hun koning niets voor

hen doen, net zomin als de vorsten, dat zijn allen die verantwoordelijkheid dragen in het bestuur van het land. En om zulke mensen hebben ze zelf gevraagd *(1Sm 8:4-8; 1Kn 12:8-16)*!

God gaf een koning en nam hem weer weg | *vers 11*

> *11 In Mijn toorn gaf Ik u een koning,*
> *Ik nam [hem] weg in Mijn verbolgenheid.*

Dit vers heeft betrekking op Saul. Het volk wil een koning en God geeft hun Saul als koning *(1 Samuel 8-10)*. God doet dat niet van harte, maar in Zijn toorn. Het verzoek van het volk is niet gebaseerd op geloof, maar op ongeloof. God geeft Zijn volk een koning naar hun eigen 'smaak'. Saul blijkt een koning te zijn die uiteindelijk met God en Zijn wil geen rekening houdt. Hij staat daarmee model voor het hele volk.

Zo'n koning kan God niet handhaven. Hij neemt Saul weg, verbolgen als Hij is over diens ongehoorzaamheid *(1Kr 10:13-14)*. Hetzelfde geldt voor de koningen die over het tienstammenrijk regeren. Iedere koning is onder toelating van God op de troon gekomen. Maar omdat ze ontrouw zijn, laat God ook toe dat ze weer verdwijnen, op welke manier dan ook. Velen sterven een gewelddadige dood.

De les voor ons is dat God soms gehoor geeft aan wat we dwingend vragen. Hij doet dat, opdat we door de verhoring zullen ervaren hoe groot de dwaasheid van ons vragen is geweest. Beslissend is niet wat we vragen, maar hoe we vragen en met welk doel.

Wat verborgen is, komt aan het licht | *vers 12*

> *12 De ongerechtigheid van Efraïm is gebundeld,*
> *zijn zonde is opgeborgen.*

In plaats van met zijn zonde voor de dag te komen en die te belijden volhardt Efraïm in zijn zonde en verbergt die. Zo gaat Efraïm om met zijn zonde. Maar God bewaart Efraïms zonde ook. De door Hosea gekozen woorden doen denken aan het oosters gebruik om geld en andere waardevolle dingen in een bundel samen te binden en ergens weg te leggen. Dat gebeurt voor de veiligheid.

De gedachte is dat God de zonden die Efraïm heeft gedaan en niet wil loslaten, als een bundel ongerechtigheid bewaart en verbergt tot de dag van de vergelding *(vgl. Dt 32:33-34)*. Zonden die niet zijn beleden, zullen eens rechtvaardig geoordeeld worden. We weten ook dat zonden die beleden zijn, door God zijn weggedaan: *"Ja, U zult al hun zonden werpen in de diepten van de zee" (Mi 7:19b)*.

Barensweeën, maar geen nieuw leven | *vers 13*

> 13 *Barensweeën zullen hem overkomen;*
> *hij is een kind zonder verstand:*
> *als het [zijn] tijd is, vertoont hij zich niet,*
> *wanneer [de schoot] zich voor kinderen ontsluit.*

Barensweeën geven een tijd van benauwdheid aan en tegelijk zijn het 'boodschappers' van nieuw leven. Als Hizkia zich in vergelijkbare omstandigheden bevindt als hier de tien stammen, zendt hij een boodschap naar Jesaja waarin hij zijn situatie ook beschrijft als die van een vrouw die op het punt staat om te baren *(Js 37:3)*. Uit het vervolg blijkt dat God het gebed van Hizkia verhoort en uitredding geeft. Hizkia en zijn volk krijgen als het ware nieuw leven omdat God de dreiging van de dood van Hizkia heeft doen wijken.

Zij zeiden tegen hem: Dit zegt Hizkia: Deze dag is een dag van benauwdheid, bestraffing en belediging; ja, de kinderen staan op het punt geboren te worden, maar er is geen kracht om te baren. (Js 37:3)

Het volk tot wie Hosea zich richt, reageert echter niet op die manier. De vijand, Assyrië, bedreigt ook hen. De benauwdheid, de dreiging van de dood, is volop aanwezig. Maar in plaats van dat er nieuw leven komt, gaan hier moeder en kind beiden ten onder. Ze nemen niet de toevlucht tot de HEERE.

De illustratie die Hosea gebruikt, is in zekere zin ongewoon. Hij vergelijkt Israël zowel met een vrouw in barensnood als met een kind dat geboren is. Van dit kind zegt Hosea dat het een onverstandig kind is, want *"als het [zijn] de tijd is, vertoont het zich niet"*. Dit betekent dat God straf over het volk brengt, opdat het herboren zal worden, zodat het Hem weer zal volgen zoals Hij dat graag wil. Maar ze zijn zo dwaas om deze gelegenheid niet aan te grijpen. God heeft, steeds met dit doel voor ogen, Zijn volk al op verschillende manieren getuchtigd, maar steeds zonder resultaat.

De dood heeft niet het laatste woord | *vers 14*

> 14 *Ik zal hen verlossen uit de macht van het graf.*
> *Ik zal hen vrijkopen uit de dood.*
> *Dood, waar zijn uw pestziekten?*
> *Graf, waar is uw verderf?*
> *Berouw verbergt zich voor Mijn ogen!*

Het eerste deel van het vers spreekt over het volk dat wordt verlost van de macht van het graf en van de dood. Het is bedoeld als een bemoediging voor de Godvrezenden onder het volk, om de gedachte bij hen weg te nemen dat zij mogelijk ook tot het *"kind zonder verstand"* van het vorige vers zouden behoren. Hun gevreesde vijanden zullen nooit macht krijgen over een volk dat door God is verlost. Het zijn gedachten die verwijzen naar de heerlijke toekomst die voor het volk is weggelegd.

Hier is, te midden van de oordelen die vlak voor de deur staan, zomaar weer een belofte voor de toekomst. Opnieuw en ongevraagd wil God Zijn volk bemoedigen. De totale hopeloosheid van de mens is voor God dé gelegenheid om voor Zijn volk aan het werk te gaan.

In *1 Korinthiërs 15* haalt Paulus dit vers uit *Hosea* aan. Eerst zegt hij dat de dood verslonden is tot overwinning *(1Ko 15:54)*. Dat zal gezien worden bij de komst van Christus. Dan wordt het resultaat van het werk van *"onze Heiland Christus Jezus, Die de dood tenietgedaan en leven en onvergankelijkheid aan het licht gebracht heeft" (2Tm 1:10)* volledig zichtbaar. Alle levenden die in Hem geloven, zullen bij Zijn komst worden veranderd en alle doden die in het geloof in Hem zijn gestorven, zullen worden opgewekt. Dan is het bewijs geleverd dat door de dood en de opstanding van Christus de dood is verslonden tot overwinning.

Dan kan Paulus ook, als een soort overwinningsroep, naar aanleiding van ons vers hier in *Hosea*, zeggen: *"Waar is, dood, uw prikkel? Waar is, dood, uw overwinning?" (1Ko 15:55)*. Wat door Paulus uit *Hosea* wordt geciteerd en wordt gebruikt in verband met de opstanding uit de doden van hen die tot de gemeente behoren, geldt ook in letterlijke zin voor het Israël van de toekomst. Als alles verloren lijkt, als de dood van alle kanten Gods volk bedreigt, zal het volk door Christus verlost worden *(Js 25:8-9)*. Ook de uiteindelijke bevrijding van Israël is gebaseerd op de opstanding van de Heer

Jezus *(Hs 6:2)*. Als de HEERE de zaak in de hand neemt, zal Hij niet alleen de vijanden, maar ook dood en graf onderwerpen.

Het laatste deel van het vers, *"berouw verbergt zich voor Mijn ogen!"*, wil zeggen dat bij de terugkeer en de bevrijding van het volk God hen zal herstellen zonder daar ooit berouw over te hebben.

Droogte en plundering | *vers 15*

> 15 *Ook al draagt hijzelf tussen broeders vrucht,*
> *de oostenwind zal komen,*
> *de adem van de HEERE,*
> *die opsteekt uit de woestijn.*
> *Zijn bron zal uitdrogen*
> *en zijn wel droogvallen.*
> *Die zal de schat plunderen*
> *van al zijn kostbare voorwerpen.*

Dit vers brengt ons weer terug in de realiteit van het moment. Het vrucht dragen verwijst mogelijk naar de tijd van voorspoed onder Jerobeam II. Al zou die tijd nog eens komen, dan zou ook daaraan weer een einde komen. Met de oostenwind worden de Assyriërs bedoeld, die in het jaar 722 v.Chr. als een sirocco, de al eerdergenoemde verzengende woestijnwind, het volk zullen wegvoeren. Deze oordeelswind wordt *"de adem van de HEERE"* genoemd omdat dit oordeel van Hem uitgaat. God noemt Assyrië *"de roede van Mijn toorn" (Js 10:5)* die Hij op Zijn volk zal afsturen *(Js 10:6)*.

> *Op een huichelachtig volk zal Ik hem afsturen;*
> *tegen het volk waarop Ik verbolgen ben, zal Ik hem bevel geven*
> *om roof te plegen, om buit te roven,*
> *en om het te vertrappen als slijk op straat. (Js 10:6)*

Door het optreden van Assyrië zullen *"bron"* en *"wel"* opdrogen. Heel het land zal verdorren bij gebrek aan water. Ook zal het volk al zijn kracht en voorspoed verliezen. De weg die van God afvoert, is een weg vol verlies en verderf.

Hosea 14

Inleiding

Vers 1 van dit hoofdstuk hoort nog bij het vorige hoofdstuk. Vanaf *vers 2* vinden we een prachtige beschrijving over de toekomst van Israël. Deze beschrijving is als de regenboog na een weggedreven onweersbui. Uit *vers 2* valt af te leiden dat het door Hosea aangekondigde oordeel ook gekomen is.

Dan komt de omkeer. De oproep tot bekering heeft eindelijk weerklank gevonden in het hart van het volk. Het volk komt met schuldbelijdenis, het bekeert zich tot de HEERE. Het antwoord van de HEERE is: heerlijkheid voor Israël, een heerlijkheid die afkomstig is van God Zelf.

Het laatste vers, *vers 10*, is een samenvatting van de profetie. Hosea heeft in zijn profetie gesproken over de in dat vers genoemde rechte wegen van de HEERE, zowel in oordeel als in zegen.

Samaria moet boeten | *vers 1*

> 1 *Samaria zal schuldig staan,*
> *omdat het ongehoorzaam geweest is aan zijn God.*
> *Door het zwaard zullen zij vallen,*
> *hun kleine kinderen zullen verpletterd worden*
> *en hun zwangere vrouwen opengereten.*

Samaria vertegenwoordigt hier het hele noordelijke rijk van de tien stammen. De voortdurende weerspannigheid tegen zijn God is er de oorzaak van dat God het oordeel, dat Hij zo lang heeft uitgesteld, wel moet uitvoeren. Zo wordt de straf die is aangekondigd *(Hs 9:11-12)*, daadwerkelijk uitgevoerd. Het oordeel is radicaal.

Het zwaard zal zijn verderfelijke werk doen in drie stadia van het leven:

1. Eerst vallen de volwassenen ten prooi aan het zwaard, vooral natuurlijk zij die tegenstand kunnen bieden;
2. dan de kleine kinderen, want die zullen in de toekomst tegenstand kunnen bieden;
3. ten slotte het ongeboren kind, waardoor de groei van het volk wordt voorkomen.

De gruweldaden die hier beschreven worden, gebeuren niet alleen in primitieve tijden of door primitieve volken. Ze zijn niet alleen van die tijd, ze zijn er ook in onze tijd en ze zullen er ook in de eindtijd zijn.

Bekering | *vers 2*

> 2 *Bekeer u, Israël,*
> *tot de HEERE, uw God,*
> *want u bent gestruikeld door uw ongerechtigheid.*

Het lange twistgesprek dat de HEERE in de voorgaande hoofdstukken met Zijn volk heeft gevoerd, eindigt met een prachtige, positieve dialoog. In het gedeelte dat nu volgt, zien we de ontknoping van Gods wegen met Zijn volk. Hier vinden we geen oordeelsaankondigingen meer.

Zonder terugkeer tot God is er geen verlossing voor de gevallen mens. Daarom begint de zegen met de oproep tot bekering en het gehoor dat daaraan gegeven wordt. Het lijkt erop dat Hosea in de geest de val van het volk al heeft gezien en het vanuit die positie oproept tot bekering. Dit is af te leiden uit het woord *"gestruikeld"*, dat de feitelijke, complete ondergang van Israël inhoudt.

Bekering wil zeggen: je omkeren op de weg die je gaat en in tegenovergestelde richting gaan lopen. Eerst loopt een mens met zijn rug naar God toe. Als hij zich bekeert, keert hij zich om en kijkt hij naar God en vraagt Hem wat hij moet doen om behouden te worden.* Zo komt ook Israël tot bekering.

Belijdenis | *vers 3*

> 3 *Neem [deze] woorden met u mee,*
> *bekeer u tot de HEERE.*
> *Zeg tegen Hem:*
> *Neem alle ongerechtigheid weg, neem het goede aan.*
> *Dan zullen wij de offers van onze lippen nakomen.*

Bekering is de eerste stap. Dan moet belijdenis volgen. Die belijdenis geeft uiting aan de bekering. Het zullen natuurlijk woorden moeten zijn die echt

* Zie uitvoerig het boekje 'Bekering en doop' op www.oudesporen.nl.

weergeven wat in het hart is. Het hart moet als het ware de tong dicteren. De zonde moet genoemd worden. In de belijdenis van het volk komt de erkenning van de ongerechtigheid duidelijk tot uiting. Ze hebben dingen gedaan zonder rekening te houden met God. De woorden waarmee ze hun belijdenis uitspreken, worden hun door Hosea aangereikt. Zo mogen wij ook mensen helpen om hun belijdenis onder woorden te brengen.

Hun uitgesproken belijdenis wordt vergeleken met het brengen van offers. Letterlijk staat er: *"Dan zullen wij de jonge stieren van onze lippen nakomen."* Dat duidt op het bewustzijn dat God hun belijdenis als een offer zal aannemen, met in hun hart de verschuldigde eerbied die daarbij hoort. Ze zijn zich bewust dat hun zonden groot en vele zijn en dat een groot offer – een jonge stier is een groot offer – nodig is om al die overtredingen te kunnen vergeven. Dat offer is in werkelijkheid door de Heer Jezus gebracht. Zijn offer is groot genoeg om alle zonden tot en met de grootste zonde te kunnen vergeven.

De schrijver van de *brief aan de Hebreeën* haalt dit vers uit *Hosea* aan om de gelovigen aan te sporen God te eren *(Hb 13:15)*. Hij zegt daarmee dat God het waard is om Hem altijd, niet alleen bij schuldbelijdenis of tijdens bepaalde diensten, te loven en te prijzen. Hebben wij daar niet alle reden toe?

Laten wij <dan> door Hem voortdurend een lofoffer brengen aan God, dat is [de] vrucht van [de] lippen die Zijn Naam belijden. (Hb 13:15)

Het volk, en dat geldt voor ieder mens die weet dat hij schuldig voor God staat, wordt aangemoedigd naar God te gaan en Hem om vergeving te vragen. Het volk wordt als het ware opgeroepen erop te vertrouwen dat ze met een vergevende God te maken hebben. Ook vandaag mag iedereen weten dat onze God een God van vergeving is *(Ne 9:17b)*. Vergeven is een gezindheid die bij Hem hoort, die in Hem aanwezig is. Hij is *"een vergevend God" (Ps 99:8)*. Hij is *"goed, mild om te vergeven" (Ps 86:5)*. *"Hij vergeeft veelvuldig" (Js 55:7)*. Hij vergeeft en gedenkt de zonde niet meer *(Jr 31:34b)*.

Maar U bent een God [Die] menigvuldig vergeeft, genadig, barmhartig, geduldig, rijk aan goedertierenheid, en U hebt hen niet verlaten. (Ne 9:17b)

Want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en aan hun zonde niet meer denken. (Jr 31:34b)

Het woord 'vergeven' wil ten eerste zeggen dat de *straf* die het zondige gedrag verdient, wordt *kwijtgescholden*; ten tweede houdt dat woord in dat

de *oorzaak* van de overtreding volledig wordt *verwijderd*. God kan op deze radicale wijze met de zonde omgaan omdat Hij daarvoor een rechtvaardige grondslag heeft en wel het plaatsvervangend en verzoenend offer van Christus. Want *"zonder bloedstorting is er geen vergeving" (Hb 9:22)*.

Na zo onder de indruk te zijn gekomen van de vergevende God kan de bewondering voor Hem niet uitblijven: *"Wie is een God als U, Die de ongerechtigheid vergeeft, Die voorbijgaat aan de overtreding van het overblijfsel van Zijn eigendom?" (Mi 7:18)*. Met zo'n God heeft Israël te maken. Zo kent Hosea Hem en daarom kan hij het volk aansporen naar die God te gaan. Het volk mag ook rekenen op een totale vergeving, waarbij geen enkele zonde overblijft die niet vergeven is. *"Alle ongerechtigheid"* wordt vergeven.

De breuk met het verleden | *vers 4*

> 4 *Assyrië zal ons niet verlossen,*
> *op paarden zullen wij niet rijden.*
> *Wij zullen nooit meer zeggen: U bent onze god*
> *tegen het werk van onze handen.*
> *Bij U immers vindt een wees ontferming.*

Na de belijdenis en de vergeving is een radicale breuk met het verleden op zijn plaats. Weg met het vroegere leven, het leven in de zonde! God vergeeft de zonden niet als we van plan zijn ermee door te gaan. We moeten werkelijk breken met de zonde *(Sp 28:13)*. Belangrijk in de belijdenis is dat de zonde bij name wordt genoemd. Israël doet dat hier.

> *Wie zijn overtredingen bedekt, zal niet voorspoedig zijn,*
> *maar wie ze belijdt en nalaat, zal barmhartigheid verkrijgen.*
> *(Sp 28:13)*

Ze zullen niet langer voor hun verlossing uitzien naar Assyrië *(Hs 5:13; 7:11; 8:9)*, maar naar God. Ook zullen ze niet langer op hun eigen kracht vertrouwen of op die van hun (oorlogs)paarden. Mogelijk doelt het rijden op paarden op de steun die ze bij Egypte hebben gezocht *(Dt 17:16; Js 30:16; 31:1,3)*. Met *"het werk van onze handen"* bedoelt het volk de afgoden. Ook die zweren ze af.

In zijn belijdenis vergelijkt Israël zich met een wees en rekent hij op de barmhartigheid van God voor een vaderloos kind *(Ex 22:22; Dt 10:18)*. Ze zullen zich troosten met de woorden van David: *"Want mijn vader en mijn*

moeder hebben mij verlaten, maar de HEERE zal mij aannemen" (Ps 27:10). Met deze belijdenis laat het volk zien dat het elk recht op het kind-zijn heeft verspeeld en dat alleen een beroep op Gods barmhartigheid overblijft. Dit beroep is niet vergeefs. Het is beter om een voorwerp van Gods genade te zijn, dan met Hem in een verhouding van recht te staan.

God staat altijd klaar om de hulpeloze te helpen. Hij wil hen beschermen die geen bescherming hebben. Hij zorgt voor hen, voor wie niemand zorgt en ontfermt Zich over hen die aan zichzelf zijn overgelaten. In deze situatie zal Israël zich in de eindtijd bevinden en ze zullen in God vinden wat nodig is.

Gods antwoord op de belijdenis | *vers 5*

> 5 *Ik zal hun afkerigheid genezen,*
> *Ik zal hen vrijwillig liefhebben,*
> *want Mijn toorn heeft zich van hem afgewend.*

Na hun belijdenis verzekert God hen van Zijn liefde. Hij heeft hen weer aangenomen als Zijn volk. Hij neemt alle gevolgen van hun zonden weg en vervangt hun ellende door de zegeningen die bij het nieuwe leven horen. Zijn liefde was er altijd, maar Hij kon die vanwege hun afkerigheid niet laten blijken. Nu kan Zijn liefde weer zonder verhindering naar hen uitgaan.

Hun verlaten van de HEERE is de oorzaak van alle ellende geweest. Daaraan maakt Hij voorgoed een einde. Hij doet dat door hen te reinigen en hun een nieuw hart en een nieuwe geest te geven *(Ez 36:25-26)*.

Ik zal rein water op u sprenkelen en u zult rein worden. Van al uw onreinheden en van al uw stinkgoden zal Ik u reinigen. Dan zal Ik u een nieuw hart geven en een nieuwe geest in uw binnenste geven. Ik zal het hart van steen uit uw lichaam wegnemen en u een hart van vlees geven. (Ez 36:25-26)

In de *verzen 5-6* zegt de HEERE drie keer *"Ik zal"*. Het eerste *"Ik zal"* heeft te maken met het verleden, met de zonde die Hij heeft weggenomen. Het tweede *"Ik zal"* heeft te maken met het heden, met Zijn liefde die ze op dat moment mogen ervaren. Het derde *"Ik zal"* ziet op de toekomstige heerlijkheid van Israël, wanneer zij in het duizendjarig vrederijk door Zijn verkwikking zullen bloeien en vaststaan.

Toekomstige heerlijkheid voor Israël | *vers 6*

> 6 *Ik zal voor Israël zijn als de dauw.*
> *Hij zal in bloei staan als de lelie,*
> *wortel schieten als de Libanon.*

Voor de derde keer gebruikt Hosea het beeld van de dauw. In *Hosea 6* gebruikt hij het als beeld van de vluchtigheid van Israëls liefde *(Hs 6:4)* en in *Hosea 13* met het oog op hun oordeel *(Hs 13:3)*. Beide keren staat erbij dat het een dauw is die in de vroegte vergaat. Hier is de dauw een beeld van zegen en is God Zelf als de dauw. Hij is de eeuwige God, bij Wie het altijd morgen is, bij Wie de dauw nooit optrekt. Wanneer God voor Zijn volk als de dauw zal zijn – het volk, dat zo lang zonder een druppel vochtigheid is geweest –, zal het bloeien als een lelie. Dan is er een einde gekomen aan de periode dat de oostenwind verschroeit al wat bloeit en groeit *(Hs 13:15)*.

Als de christen droge perioden in zijn geestelijk leven kent, is dat ook vaak het gevolg van een zondige weg. Na belijdenis en vergeving komt er weer verlangen naar het lezen van het Woord van God. Dat is dan als de dauw *(Dt 32:2)*, waardoor zijn leven weer gaat groeien en bloeien. Met de dauw kwam ook het manna *(Ex 16:14; Nm 11:9)*. Het manna is een beeld van de Heer Jezus *(Jh 6:48-51)*.

Israël zal bloeien als de lelie. De lelie ziet op bekoorlijkheid en sierlijkheid, op de heerlijkheid die Israël zal uitstralen in het vrederijk. Maar dat is niet het enige. De lelie is een tere, kwetsbare bloem. Daarom staat er ook bij dat hij zal *"wortel schieten als de Libanon"*. Bij de Libanon duikt het beeld op van stabiliteit, onbeweeglijkheid. Israëls zichtbare heerlijkheid wordt gedragen door de onwankelbare grondslag van de heerschappij van Christus die geen einde heeft *(Dn 2:44)*. De heerlijkheid van Israël zal zijn als de lelie en dat volk zal al die duizend jaar even onwankelbaar zijn als de Libanon door Hem Die dan regeert.

In de dagen van die koningen zal de God van de hemel echter een Koninkrijk doen opkomen dat voor eeuwig niet te gronde zal gaan en waarvan de heerschappij niet op een ander volk zal overgaan. Het zal al die [andere] koninkrijken verbrijzelen en tenietdoen, maar zelf zal het voor eeuwig standhouden. (Dn 2:44)

Israël als de olijfboom | *vers 7*

> 7 *Zijn jonge loten zullen uitlopen,*
> *zodat zijn pracht zal zijn als [die van] de olijfboom,*
> *en hij zal een geur hebben als de Libanon.*

De heerlijkheid die Israël dan zal bezitten, zal niet voor hemzelf alleen zijn. Zijn jonge, frisse loten zullen uitlopen naar anderen om ook voor hen tot zegen te zijn. Na de lelie als een beeld van heerlijkheid *(Mt 6:28-29)* verschijnt nu een ander mooi beeld: de olijfboom. Daarmee wordt ook Israël bedoeld *(Jr 11:16a)*. De olijfboom heeft te maken met het getuige voor God op aarde zijn *(Rm 11:17-24)*. De olijfboom toont wat Israël waard is voor de HEERE: groen, altijd fris, met prachtige, goede vruchten.

Een bladerrijke olijfboom, met welgevormde vruchten, had de HEERE u als naam gegeven. (Jr 11:16a)

God wenst dat christenen nu hetzelfde getuigenis van Hem in de wereld geven als Israël in het vrederijk zal geven. De geur die van zo'n getuigenis uitgaat, is aantrekkelijk. Wat de olijfboom aan vrucht voortbrengt, is de olijfolie. Als hij wordt uitgegoten, verspreidt hij een aangename geur *(Hl 1:3)*. De geur die Israël zal verspreiden, zal ook aangenaam zijn.

Ook hier wordt, evenals in het vorige vers, de Libanon genoemd, dit keer om het onveranderlijke en duurzame karakter van de geur te beklemtonen die Israël om zich heen zal verspreiden. Al de tijd dat het volk onder de gezegende regering van Christus zal zijn, zal ze aangenaam van geur blijven.

Tot ons als christenen die nu al onder de heerschappij van Christus leven, komt de vraag: Welke geur verspreiden wij? Het is te hopen dat de geur die wij verspreiden, lijkt op wat er gezegd wordt van de gelovigen in Rome *(Rm 1:8)*. Die gelovigen verspreiden echt de geur van hun geloof om zich heen. Kennen de mensen uit onze omgeving ons als mensen die leven vanuit het geloof? Dan verspreiden wij een goede geur. Van de gelovigen in Thessalonika wordt hetzelfde gezegd *(1Th 1:8)*.

Allereerst dank ik mijn God door Jezus Christus over u allen, omdat uw geloof wordt rondverteld in de hele wereld. (Rm 1:8)

Want van u uit heeft het Woord van de Heer weerklonken, niet alleen in Macedonië en Achaje, maar in elke plaats is uw geloof jegens God uitgegaan, ... (1Th 1:8)

Israël als de wijnstok | *vers 8*

> 8 *Zij zullen opnieuw in zijn schaduw zitten,*
> *koren verbouwen en in bloei staan als de wijnstok;*
> *zijn gedachtenis zal zijn als de wijn van Libanon.*

De *"zij"*, waarmee dit vers begint, zijn individuele Israëlieten. *"Zijn schaduw"* is de schaduw van het hele volk, de natie Israël. Israël zal aan zijn

inwoners beschutting en bescherming bieden omdat de zegen van de HEERE erop rust. Ze zullen in die tijd weer kunnen zaaien en zelf van de opbrengst van het land genieten *(vgl. Hs 2:8,20-22)*.

In de wijnstok hebben we weer een ander beeld van Israël, dat we ook al eerder zijn tegengekomen *(Hs 10:1)*. Lange tijd heeft hij alleen slechte vruchten voortgebracht, ondanks de zorgen die de HEERE eraan heeft besteed *(Js 5:1-7)*. Nu is het een bloeiende wijnstok, die zuivere wijn levert. Dat komt door zijn verbinding met Christus, *"de ware wijnstok" (Jh 15:1)*. Wijn stelt vreugde, blijdschap voor *(Ps 104:15)*. Israël zal in de toekomst een bron van vreugde zijn voor de hele aarde, maar bovenal voor God en de Heer Jezus.

Op die tijd doelt de Heer Jezus met wat Hij zegt over de wijn van het avondmaal *(Mt 26:29)*. Op het moment dat Hij dat zegt, staat Hij op het punt door Zijn volk gedood te worden. Zijn dood betekent tegelijk de verzoening voor iedere enkeling voor wie Hij Zijn bloed heeft vergoten. De wijn in de drinkbeker van het avondmaal spreekt van Zijn bloed *(1Ko 10:16a; 11:25)*. Die drinkbeker gevuld met wijn spreekt ook van het heerlijke resultaat dat het gevolg is van het vergieten van Zijn bloed.

Ik zeg u echter, dat Ik van nu aan geenszins zal drinken van deze vrucht van de wijnstok tot op die dag wanneer Ik die met u nieuw zal drinken in het koninkrijk van Mijn Vader. (Mt 26:29)

Dat geldt niet alleen voor de enkeling die tot geloof komt, maar ook voor het volk wanneer dat in de toekomst als geheel Hem aanneemt. Over dit laatste gaat het hier. De Heer Jezus en God zullen Zich met vreugde over hen verblijden *(Zf 3:17)*. Die vreugde is even vast als de Libanon. Niemand neemt die vreugde weg *(Jh 16:22)*.

Een tweegesprek | *vers 9*

> 9 *Efraïm, wat heb Ik nog met de afgoden te maken?*
> *Ík heb hem verhoord en zal naar hem omzien.*
> *Ik zal zijn als een altijd groene cipres.*
> *Door Mij is bij u vrucht te vinden.*

In dit vers beluisteren we een tweegesprek tussen de HEERE en Efraïm. In de eerste zin spreekt Efraïm. Het *"Ik"* moet hier *"ik"* zijn, met een kleine letter. Hij, die verknocht is geweest aan de afgoden *(Hs 4:17)*, zal dit zeggen. Als iemand echt bekeerd is, heeft Hij genoeg aan de Heer Jezus Christus. Wat zouden zijn vroegere afgoden dan nog voor hem kunnen betekenen?

In de tweede zin geeft de HEERE op die houding van Efraïm een tweeledig antwoord. In de eerste plaats wordt over verhoring gesproken. De HEERE verhoort, wat wil zeggen dat Efraïm inderdaad niet meer zijn toevlucht neemt tot afgoden, maar alles aan de HEERE vraagt. Wie in vertrouwen naar Hem gaat, ontvangt wat hij nodig heeft.

In de tweede plaats heeft het antwoord van de HEERE te maken met het omzien naar Efraïm. Dat ziet op de positie van gunst waarin Efraïm zich geplaatst mag weten. God kijkt met liefde en goedheid naar hem en Efraïm mag zich dat bewust zijn *(vgl. Jb 35:13)*. Dat geldt ook voor de christen die niets met afgoderij te maken wil hebben en alleen op God wil vertrouwen. Hij mag ook weten dat God hem zal geven wat hij nodig heeft en dat God hem *"begenadigd* [of: *aangenaam gemaakt*] *heeft in de Geliefde" (Ef 1:6)* en zo in gunst naar hem kijkt.

Vervolgens horen we Efraïm weer spreken. Hij kan in aansluiting op wat de HEERE heeft gezegd, zeggen dat het leven in de gunst van God de beste voedingsbodem is om *"een altijd groene cipres"* te zijn. De cipres is de boom die in het vrederijk de doornstruik zal vervangen *(Js 55:13)*. Aan een doornstruik zit meestal niet veel groen. Hij staat symbool voor de dood als gevolg van de zonde. Dat Efraïm zich hier vergelijkt met *"een altijd groene cipres"*, wil zeggen dat hij in het vrederijk symbool zal staan voor het leven. Van de eerder vermelde grijsheid *(Hs 7:9)* is niets meer te bespeuren. Er is eeuwige frisheid en kracht, zonder verval.

Dan is de HEERE weer aan het woord. Alles komt van Hem. Niets van wat aan of bij Efraïm gevonden wordt, heeft hij aan zichzelf te danken. Het laatste deel van het vers laat dat duidelijk zien. Alles wat Israël voortbrengt, komt uit de HEERE voort. Slechts door gemeenschap met Hem wordt al dat goeds in Israël gevonden en zal het gehandhaafd blijven.

Wijs en verstandig | *vers 10*

> 10 *Wie is [zo] wijs, dat hij deze dingen begrijpt,*
> *en [zo] verstandig dat hij ze kent?*
> *De wegen van de HEERE zijn immers recht.*
> *De rechtvaardigen zullen daarop wandelen,*
> *maar de overtreders zullen erop struikelen.*

"Deze dingen" zijn de dingen die in de voorgaande hoofdstukken door Hosea zijn genoemd. De korte inhoud van die dingen luidt: *"De wegen van de HEERE zijn immers recht."* Die wegen zijn wat God heeft bepaald over het verloop van de menselijke geschiedenis. God heeft daarvoor vaste regels gegeven. Aan de hand daarvan wordt ieders wel en wee bepaald. Iedereen kan de regels weten waarnaar God handelt. Of wij wandelen of struikelen wordt bepaald door onze houding tegenover de rechte wegen van de Heer. Anders gezegd: of wij goed wandelen of van de weg afwijken, wordt bepaald door Gods norm, Zijn regels, ofwel door 'de rechte weg' van de Heer.

Een wijze en verstandige is iemand die op een Goddelijke manier in zijn hart is onderwezen over de wegen van God *(vgl. Ps 84:6)*. De weg waarlangs de HEERE Zijn handelingen verricht, heeft altijd met recht te maken. Al Zijn wegen gaan recht vooruit, hoe groot Zijn barmhartigheid ook is. Het is daarmee net zoals met de 'wagen van Gods regering' waarover we lezen in *Ezechiël 1*. Die wagen wijkt niet af, maar gaat steeds recht vooruit en is door niets of niemand tegen te houden. Zijn wegen zijn recht. Dat kunnen we zien aan de straf die God over de zonde uitoefent en aan de eer die Hij geeft aan hen die Hem dienen.

Het bestuur van God over de wereld loopt uit op de verheerlijking van hen die Hem vrezen en op de ondergang van de goddelozen. Al dit handelen zal bovenal zijn tot verheerlijking van God en van Zijn Zoon Jezus Christus. *"Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen! Hem zij de heerlijkheid tot in eeuwigheid! Amen" (Rm 11:36)*.

Andere publicaties

Op de website www.oudesporen.nl staan onder het menu ‘Artikelen’ en het submenu ‘Auteurs -> Ger de Koning’ de volgende commentaren en publicaties:

1. De serie ‘Toegelicht en toegepast’, een commentaarreeks van de bijbelboeken van het Oude Testament.
2. De ‘Zie-serie’, een commentaarreeks van de vier Evangeliën en *Handelingen*.
3. De ‘Rotsvast-serie’, een commentaarreeks met een verklaring van de nieuwtestamentische bijbelboeken vanaf de *brief aan de Romeinen* tot en met *Openbaring*. Deze serie heeft tot doel hen die jong zijn in het geloof te helpen bij het lezen en leren begrijpen van Gods Woord.
4. Publicaties over diverse onderwerpen.

Van diverse Nederlandse publicaties zijn vertalingen in andere talen beschikbaar.

Alle commentaren en publicaties zijn vrij te downloaden als pdf bestand en als e-book.

Als er een ISBN wordt vermeld, is de publicatie ook in boekvorm verkrijgbaar. Het boek kan worden besteld door op het betreffende ISBN te klikken. Voor een Nederlandse publicatie verschijnt www.uitgeverijdaniel.nl. Deze publicatie kan ook via de christelijke boekhandel worden besteld. Voor een in het Duits vertaalde publicatie met een ISBN verschijnt de Duitse website www.daniel-verlag.de.

De Nederlandse commentaren staan ook op www.kingcomments.com. Bijbelboeken en verzen kunnen eenvoudig en snel worden benaderd. De commentaren kunnen worden gelezen op elk beeldscherm, van pc tot smartphone. Meer info staat onder ‘Informatie’ op de site. Het is raadzaam die eerst te lezen.